

ကညီထူလံၤတၢ်ဃဲၤပူ

လုၢ်လၢ်ထူသနူဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူဒီးန့ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၢ

KESAN

ကညီဖိခိၣ်ယၢဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤပုၤဘျးစကရၢ

တၢ်ကတိၤစံးဘျး

ဒ်သိးကညီထူလံာ်တၢ်ယဲယုအလံာ်တဘျီအံၤကကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဂ့ၤ ဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်အဂီၢ် ပစံးဘျးဘၣ်ပှၤအါဒ်အါဂၤလၢအဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်, တၢ်ဆိမိၣ်ဆိမး, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ, တၢ်ထံၣ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကျိၣ်ဟ့ၣ်ဖးအါမံၤ, ဒီး လီၤဆိဖၣ်တၢ် ကညီထူလံာ်သ့ၣ်က့သးပှၤလၢအအိၣ်လၢလူၤသီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ် ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် ဖုမုစုလၢအမ့ၢ်လူၤသီကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်, ဖုတပံ, ဖုစီထီ လူၢ်, တံညၣ်ကံာ်ထူ, တံအိၣ်မူ, ဖံနီၢ်စူၣ်, ဖံနီၢ်ယုၢ်, ဒီးမုၢ်ဂံၢ်လ့ၢ်လၢဝါ သ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပသးအိၣ်စံးဘျးဘၣ်က့ၤသရၣ်မုၣ်စုစု ဒီးသရၣ်မုၣ်ဖၢိရၣ် ထူ လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်လၢတၢ်ဖးဘျးဒီး မၤလီၤမၤယီၤက့ၤက ညီကျိၣ်ဂံၢ်ထံးဒီးကညီလံာ်ကဒီးဒ်သိးတၢ်ယဲယုအဝီၢ်ကျိၤဒီးအခီပညီသ့ၣ်တ ဖၣ် တၢ်ဖးအီၤကအိၣ်ပျါရံၣ်ဒီးဘျးဘျးဆီဆီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ် သး အိၣ်စံးဘျးဘၣ်ခဲၣ်ပှၤမၤသကိးတၢ်ဖိလၢအတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်လၢတၢ်ဒဲး ကံၣ်ဒဲးဝဲဒီးရဲၣ်လံာ် ဒီးစံးဘျးဘၣ်စီကီၢ်စိစိ လၢအတုၤန့ၢ်ပှၤတၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ် အယိန့ၣ်လီၤ.

ပသးအိၣ်စံးဘျးလီၤလီၤဆိဆိဘၣ်က့ၤ တံညၣ်ကံာ်ထူ လၢအမ့ၢ်လူၤ သီဖိဒုပှၤတဝါကမံးတံာ်အပှၤနဲၣ်တၢ် လၢအတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤ, တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ အသး, ဒီးတၢ်ယုသ့ၣ်ညါဒီးထၢဖိၣ်ကွဲးဖိၣ်က့ၤကညီထူလံာ်အတၢ်ယဲယုသ့ၣ်တ ဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. ဒီးပသးအိၣ်စံးဘျးဘၣ်က့ၤ (The Border Consortium) လၢကျိၣ်စုအတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ လၢတၢ်ကစဲးကျိးဒီးထုးထီၣ်ရၤဘၣ်က့ၤတၢ်ယဲယု အလံာ်တဘျီအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဘဉ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤအိၤလၢ
ကညီဖိခိၣ်ယၢၤဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝိတၢ်မၤပှၢ်ဘျးစဲကရၢ

ပှၤကွဲးဒီးထၢဖျိၣ်တၢ်ယဲၤပူတဖၣ်

တံညဉ်ကံၢ်ထူ

တံအိၣ်မူ

ဖုမူစ့

ဖုတပံ

ဖုစီထီလူၢ်

ဖံနီၢ်ဇူၣ်

ဖံနီၢ်ယုၢ်

မုၢ်ဂၢ်လ့ၢ်လၢၢ်ဝါ

ပှၤဖးဘျးလံာ် - သရၣ်မုၢ်စ့စ့ဒီးသရၣ်မုၢ်ဒဘိရၣ်ထူ

ပှၤတ့တၢ်ဂီၤ - စီၤကီၢ်စိစိ

ပှၤဒဲးကံၣ်ဒီးရဲၣ်လံာ် - နီၢ်ဆံးဆံး

ကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢ - The Border Consortium (TBC)

ထုးထီၣ်တၢ်တဘျီ - ၁,၀၀၀ ဘ့ၣ်

ထုးထီၣ်မုၢ်နံၤ - လါဒံၣ်စဲဘၢၣ် ၂၀၁၇ နံၣ်

လံာ်စဲးကျဲးတၢ် - WANIDA PRESS, ဝုၢ်ကံၢ်မဲ, ကီၢ်ကျိၣ်တဲၣ်

တၢ်ဆဲးကျိးဒီးလံာ်ဒီးနီၣ်ဂံၢ်

P.O Box 204, Prasing Post Office
Muang, Chiang Mai, Thailand 50205
Email: info@kesan.asia
Website: www.kesan.asia

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်

တၢ်ကတိၤသိးထီၣ်.....	၄
တၢ်ကတိၤဆှၢန့ၣ်.....	၆
ဒုၣ်က့ၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဒီးတံၢ်ဒီးသကိး.....	၇
ထီၣ်ဘုဃာ်.....	၁၅
ထီၣ်လွံၣ်ခဲၣ်.....	၂၁
တၢ်သံဒိၣ်စီၤပု.....	၂၅
တဖၣ်ဘီ (ကိး) ဆါနာ် (ကိး) ဝံတဘိၣ်မူ.....	၄၀
စီၤတက့ၢ်ကီၢ်.....	၄၆
စီၤဖိပျီ.....	၅၅
နီၣ်ဘၢၣ်ဖိဒီးလၢၢ်ဇိလ့.....	၅၈
ဖိၣ်ယဲၣ်ခွဲၣ်ဇိ.....	၆၂
ချၢၣ်နီၢ်လုဒီးနီၢ်မုၣ်အ့.....	၆၈
ခွဲၣ်သိမုၢ်.....	၇၄
ဒုၣ်မုၢ်ဘီဒီးကီၢ်သုၣ်ဟီ.....	၇၉
လၢၢ်ကဆိအပူ.....	၈၃
တၢ်ဒိၣ်ဝါ.....	၈၇
ဆၢဒီးသဘျုၣ်ကဲထီၣ်အဂ့ၢ်.....	၉၁
နီၢ်ဝါဆဲးဖျိ.....	၉၅
ဖုကတၢ်.....	၉၉
ဖုစီမိၢ်.....	၁၀၄
ဖုစီဆၢ.....	၁၀၇
ဖံနီၣ်.....	၁၁၀
မုၢ်ယါချၢၣ်ခံအဂ့ၢ်.....	၁၁၃
သီသံၣ်ခိၣ်ဒီးပျီပျီလု.....	၁၂၇
ဖိၣ်ယဲၣ်စီၤကျိၣ်ကူ.....	၁၄၂
စီၤဘံၣ်ဘုဒီးနီၢ်မကူ.....	၁၄၉
ဝီၢ်ဩတဖၣ်.....	၁၅၉

တၢ်ကတိၤသးထီၣ်

ကညီပုၤထူလံၤဖိလၢအအိၣ်လၢခိၣ်ကတၢ်ကျါအစံၣ်ယဲၤတဲယဲၤယုၤတၢ်လၢပုၤအလံာ်တဘျီအံၤ မ့ၢ်ဝဲဒၣ်လူၤသီဖိဒုပုၤတတၢ်ကမံးတံာ်, လီၤကဝီၤကညီပုၤထူလံၤဖိအပုၤသ့ၣ်ကုသးပုၤ ပုၤတၢ်န့ၢ်ဖံးယၢ်တၢ်လၢညါသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးကညီဖိခိၣ်ယၢၤဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤပုၤဘျးဝဲကရၢ (ခ့ၣ်) သ့ၣ်တဖၣ် ဟ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးထုးထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီထူလံၤအပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟ်ဖျိၣ်ကွဲးဖျါထီၣ်အီၤလၢလံာ်တဘျီအံၤအပုၤ တမ့ၢ်တၢ်အယံၣ်အသီလၢ တၢ်ယုၤထၢကွဲးအီၤလၢစိၤခဲအံၤအတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးဘၣ် မ့ၢ်တခါ မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပုၤလၢတၢ်စံၣ်ယဲၤတဲယဲၤတၢ်လံၤအီၤလၢအပုၤကွဲးစိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ ဘၣ်တၢ်သါပုၤနီၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ယဲၤတဲယဲၤကွဲးဖိလံၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးဖိလံၤသ့ၣ်တဖၣ်ဂုၢ်ကျဲးစၢၤဒိကနၣ် ဒီးသုလၢဘၣ်က့ၤပုၤတခါဘီမ့ၢ်ဖိအတၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢအပီၤအလီၤအါအါဂီၢ်ဂီၢ် ဒီးဟ်တၢ်ကွဲးတၢ်စံၣ်ယဲၤထူလံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကွၢ်ပဒါက့ၤကညီထူလံၤလၢခိၣ်ကတၢ်ကျါသ့ၣ်တဖၣ် ကဲထီၣ်က့ၤတၢ်လီၤဆံးလီၤစ့ၤလၢလုၢ်လၢ်ထူသန့ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢတကပၤန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အယံၣ် ပထုးထီၣ်ဝဲဒၣ်ကညီပုၤထူလံၤဖိအတၢ်စံၣ်ယဲၤတဲယဲၤတဘျီအံၤအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဒ်သး ပုၤကညီဖိခဲလၢာ်မ့ၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဒီးဖးဘၣ်က့ၤအီၤအီၤဒီးကသ့မၤနီၣ်မၤပါဒီးထံၣ်ကမ့ၢ်က့ၤစိၤလၢအပုၤကွဲးတၢ်မၤအသး ဒီးတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထုအကျါအကျဲ လၢတၢ်ကြးမၤအီၤဒီးတကြးမၤအီၤဘၣ်အဂ့ၢ် ဒီးဒ်သးကသ့တဲယုၤက့ၤပုၤလၢအဖဲလၢခံတစိၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကညီထူလံၤတၢ်ယဲၤပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးဖျိၣ်အီၤလၢလံာ်တဘျီအံၤအပုၤဘၣ်တၢ်ထၢဖျိၣ်, မၤနီၣ်မၤပါဒီးတဲယုၤက့ၤအီၤလၢကညီသ့ၣ်ကုသးပုၤလၢအအိၣ်လၢဒုသဝီလွံၢ်ဖျါအပုၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢတၢ်ယုၤထၢဒီးကွဲးနီၣ်ကွဲးပါအီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒၣ် ကညီပုၤထူလံၤလၢမိၢ်ပာ်ဖဲသ့ၣ်တဖၣ်စံၣ်ယဲၤတဲယဲၤညီန့ၢ်တၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်လီၤမူလီၤမာ်ယံာ်တၢ်လံၤအဖိခိၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢပုၤအကဆူးကတ့ၤအပုၤ

တၢ်တလၢတပျဲကအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးပဝဲပျဲကညီဖိကိးကဒဲးပမ့ၢ်
ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးလၢပူသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတခီ ပသုဒီးဆိးကါက့ၤအီၤလၢပတၢ်အိၣ်မူအ
ပျဲကသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါ, မၤနီၣ်မၤပၤဒီးကွဲးဖျိၣ်က့ၤက
ညီထူလံၤတၢ်ဃဲပူလၢအအိၣ်တၢ်ဒ်ဂီၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ပတၢ်တိၣ်ဟ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢ
နံၣ်လၢအကဟဲသ့ၣ်တဖၣ်ပကွဲးဟ်ဖျိၣ်ဒီးထူးထီၣ်ကဒီးအသီအသီန့ၣ်လီၤ.

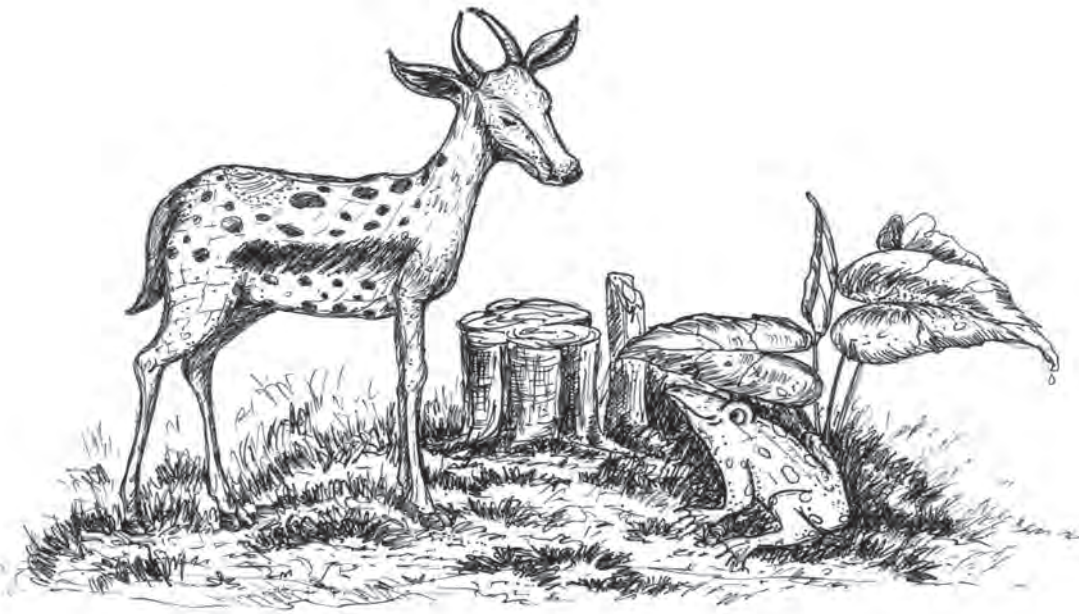
စီၤညၣ်ကံၢ်ထူ
ပျဲနဲၣ်တၢ်
လူၤသီဖီဒုပျဲတတၢ်ကမံးတံၢ်

တၢ်ကတိၤဆုၤန့ၣ်

ပုၤတကလုာ်ဒ်သိးကအိၣ်မူဒီးအိၣ်ဖျါလၢဟီၣ်ခိၣ်တဘျီအံၤအဖဲၣ်ညါအကီၢ် အလုၢ်လၢထူသနူဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်အခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လုၢ်လၢထူသနူဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢမ့ၢ်လီၤမၢ်န့ၢ်အိၣ်တခါ, ကလုာ်စ့ၢ်ကိးကလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်တတိၢ်သ့ၣ်ပၣ်သးအပူၤန့ၣ်လီၤ. လုၢ်လၢထူသနူဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအရူၢ်အသဲးဒီးတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ဝဲဒၣ်အါမံၤ ဒီးလၢအကျါတခါကမ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ယဲၤပူၤတဖၣ် လၢအဘၣ်တၢ်စံာ်ယဲၤတဲယုၤအိၣ်တစၢ်ဘၣ်တစၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢကညီထူလံၤတၢ်ယဲၤပူၤအလံာ်တဘျီအံၤအပူၤ ပၣ်ဖျါထီၣ်က့ၤဝဲဒၣ်ကညီထူလံၤသ့ၣ်က့ၤသးပုၤလၢပူၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဘၣ်ထွဲဘၣ်ယးလိာ်အသးဒီးအဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်အကျဲ ဒီးန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၢၤလၢအဂၤဒ်အမ့ၢ် ကစၢ်ကလိ, လၢၤခိၣ်လုၤခိၣ်, တၢ်လုၢ်တၢ်တြီၤ, ထံကျိထံကွၢ်, သ့ၣ်ပုၤဝဲဒၣ်ပုၤဒီးဆၢၣ်ဖိကိၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်, ဒီးအဝဲသ့ၣ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်နၢ်သန့, တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူဒီး တၢ်အိၣ်မူအကျိအကျဲအိၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ယဲၤပူၤစ့ၢ်ယုၤအကျါ ကမ့ၢ်တၢ်ယဲၤမ့ၢ်န့ၢ်ဘၣ်ဆၢၣ် တၢ်ယဲၤပူၤအါဒၣ်တက့ၢ် မ့ၢ်တၢ်စံာ်ယဲၤတဲယဲၤလၢပူၤ လၢအမၤအသးနီၢ်နီၢ် လၢကညီထူလံၤဖဲဖုသ့ၣ်က့ၤသးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်နီၣ်ဖံးယာ် ဒီးတဲယုၤက့ၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညီထူလံၤအတၢ်ယဲၤပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒ်အါမးလၢတၢ်လီၢ်အဂၤ လၢကညီထူလံၤအိၣ်ဆိးအလီၢ်အကျဲသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. တၢ်ယဲၤပူၤလၢတၢ်ကွဲးပၣ်ဖျါအိၣ်လၢလံာ်တဘျီအံၤအပူၤတခါ တၢ်ထၢဖျိၣ်ဒီးမၤနီၣ်မၤယါအိၣ်ထဲလၢလုၤသီကိၢ်ဆၢၣ်, မ့ၢ်တြီၢ်ကိၢ်ရ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ခိဖျါတၢ်ကွဲးဖျိၣ်က့ၤကညီထူလံၤတၢ်ယဲၤပူၤဒ်အံၤအဖိခိၣ်, ပဆၢမ့ၢ်လၢလၢကမ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်မၤအကျိအကျဲတသန့ၣ် လၢတၢ်မၤမူမၤဂဲၤထီၣ်က့ၤဒီးစိာ်ကဖိထီၣ်က့ၤကညီထူလံၤဖဲအလုၢ်လၢထူသနူ ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သိးဖိလံၤသ့ၣ်ဘီၣ်သးစၢ် ဒီးသ့ၣ်က့ၤသးပုၤလၢစၢ်ခဲအံၤဒီးစိာ်လၢအကဟဲသ့ၣ်တဖၣ်ကသ့ပၣ်လုၢ်ပၣ်ပူၤ, ပၣ်ကဲဒီးကသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်အါထီၣ်ဘၣ်က့ၤအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒုဂ်ကွီဂ်ဒီးတၢ်ဟံဒီတံဒီသကိး

တၢ်စံးဝဲဒုဂ်လၢပူၤတဘျီ ဒုဂ်ကွီဂ် ဒီးတၢ်ဟံဒီတံဒီသကိးအိဂ်ဝဲဒုဂ်ခံ ဂၢန့ၣ်လီၤ. ဒုဂ်ကွီဂ်န့ၣ် မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢ ထီဘိအိဂ်ဒီးသးလၢအကူၣ်တၢ်အာတ ဝီယန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ဟံန့ၣ် မ့ၢ်ပှၤလၢအသ့ၣ်ဂၤသးဝါ ဒီးဖျၢၣ်ချ့တဂၢန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး အဝဲမ့ၢ်ပှၤလၢအဖးဆူၣ် ဒီးယီၢ်ဆူၣ် တကးဘၣ် မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပှၤလၢအ သးပှၤနီၣ်တၢ်ချ့တဂၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲဒုဂ်လၢ အဒီတံဒီသကိးခံဂၢ မၤဒီးမၤ ကၢ်လိာ်အသးယၢ်ခိယၢ်ခိ ဘးနံၣ်ဘးနံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၣ်ကဘၣ်ဖဲပှၤဝဲ နီၣ်ပှၤနီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် တၢ်ဟံတဲအိၤ ခွါဒုဂ်ကွီဂ်စၢ ခဲဂီၤတခိၣ်ယကလဲၤကျီၢ် နနီၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တဘျီယီဒုဂ်ကွီဂ်အတၢ်ကူၣ်ဟဲထီၣ်လံ, တၢ်ဟံတဒုအံၤ တဘျီ အံၤယကမၤဖးန့ၣ်, ယကမၤအၢန့ၣ်လၢကျဲအဘိဘိလီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီ ဒုဂ်ကွီဂ်တဲ ဘၣ်တၢ်ဟံ အၢၣ်, ခဲဂီၤနမ့ၢ်လဲၤကျီၢ်ကၣ်က့ၤယၢ်လဲၤတခိ နမ့ၢ်လဲၤလၢခံဒု ယကျီၢ်

ယနိုင်လက်လီ။ မှီဆွဲထိုင် တဟိဂဲထောင်လဂီလသီ ဖီအိတ်တုအိတ်၊ အိတ်မုအိတ်ထံ၊ ဘိတ်မုဘိတ်ထံဝံ၊ မှီဝါထိုင်ဒီး လဲဆူဒွတ်ကွိတ်အခုပူနုတ်လီ။ မုမှီဒွတ်ကွိတ်တကဒု ဒီတနုညါကွိတ်ဟ်စာတ် တုမှီဆွဲထိုင်တဘျီ ဖီအိတ်အ မုဖဲကြား ဒီးအိတ်မုအိတ်ထံဝံ ဘိတ်ထိုင်အမုဘိတ်လသုတ်ဘိဂဲတဘိတ် ဝံလဲ ဆူအခုပူနုတ်လီ။ လဂီလသီ ဒွတ်ကွိတ်ဒီးတဟိခံဂ လီဆူနိတ်ခိတ်ထံဒီး ကျီနိတ်တခိခိ အူကလံတခိခိ ခံဂကယိကယိနုတ်လီ။ ကျီကျီနိတ်ခံဂ ဘူး မှီထိုင်လံ ဒီးဒွတ်ကွိတ်တတဲတနိတ်တမံဘတ်။ မုမှီတဟိတခိတ်သုတ်ဝံအသး လာမုလံ ဒီး တဲဘတ်ဒွတ်ကွိတ်ဒ်အံ၊ ခွါဧ ကုအိတ်မုတခိယတ်။ ဒွတ်ကွိတ်စံးဆာ အိတ် မှီတထိုင်ဖိသုတ်တအိတ်မု၊ မှီတဟိဖိသုတ်တကုဘတ်။ တဟိတတဲတနိတ် တမံဘတ်။ ခိဖျိတဟိမှီပုသုတ်ဂုသးဝါအပိနုတ်လီ။ တဟိဆိုင်လီအခိတ် ဒီး ကျီနိတ်နုတ်လီ။ ကျီကျီတတ်တခါ မှီထိုင်တကးလု၊ မှီပုလီလံ။ ဒွတ်ကွိတ် မဒုတ်ဂံဂံလီ။ တဟိတဲကဒီး ခွါဧ ပကုအိတ်မုတခိ။ အဝဲတဲထိုင်ကဒီးဝဲ ပတဲနု၊ မှီတထိုင်ဖိသုတ်တအိတ်မု၊ မှီတဟိဖိသုတ်တကုဘတ်။ တဟိဆိုင်လီ ကဒီးအခိတ် ဒီးကျီကဒီးနိတ်နုတ်လီ။ ကျီကျီနိတ် မှီပုလီတကးလုဘတ် မှီဘူးကဟါလံ ဒီးဒွတ်ကွိတ်တဲဘတ်တဟိဒ်အံ၊ ခွါဧတဘျီအံနုမှီကုအိတ်မု ဒီးကုတခိ။ တံမိယကတဲနုဒ်အံ၊ ယကကုဖီအိတ်စာနတ်၊ နကျီဟ်စာနိတ် နိ။ နကျီတစိဖိ ဒီးနုမှီကယုအိတ်တံဒီးတံလုတ်လုနကကုဝံအိတ်အိဆူဟ်တ် အဂီနုတ် ကုယုအိတ်ဆူခုခံတကပုနုတ် တံဒီးလုတ်အိတ်အါမးလီ။ နယုအိတ် ဃတ်အိတ်တံကဘျာကဘျာတခိ။ ယဖီအိတ်တံမှီမံမးယကကိးနုလီ။ ယမှီတ ကိးနုဘတ်နုတ် တလိတ်နုဟဲကုဒ်းဘတ်။ တဟိကျီတုနိတ်လုတ်လီခံဖးယံ ဖးကူဝံ၊ တဟိလဲလီယုအိတ်ကဒီးတံဒီးလုတ်ဆူခုခံ ဖးယံဖးထီဒီး တ နုဟုဒွတ်ကွိတ်ကိးသိတ်နိတ်တဘျီလုဘတ်။ တံအံမှီပုလီယံလံလီ။ တဟိ သုတ်ဝံမုတခိခိ တဟိတနုဟ်လုတ်အိတ်အသးဘတ်တခိခိနုတ်လီ။ အနီနီ ဒွတ်ကွိတ်နုတ်ကုဆူဒုပူတဘျီအိတ်လက်ကွိတ်တဟိအမုခဲလက်သတးဒီးဟ်တု နုတဟိလုသုတ်ဘိဂဲတဘိတ်လီ။ ဒွတ်ကွိတ်အတံပညိတ်မှီဒ်သိးတဟိကလီ ဒိကွိတ်လုမု ဒီးဟးဝဲမှီတကဲ၊ ကုဝဲဆူအဟ်တ်မှီတတုတခိကလီဒိသံကွိတ် ဝဲဒုတ်အဂီနုတ်လီ။ တံအံဘူးမှီကဟါလံမးလဲတ်။ တဟိဟဲကုဘူးထိုင်ဒီး

ထူဘဉ်ဂုာ်သီဘဉ်မနုလဲဉ်. ဝဉ်ယးတဲအီမ့ၢ်လၢဆီမံၤယူတပျီၢ်ဘဉ်ယၤအယိ
လီၤ. ဆီမံၤစၢ နယူတပျီၢ်ဘဉ်ဝဉ်ယးဘဉ်မနုလဲဉ်. ဆီမံၤတဲအီမ့ၢ်လၢနီလီၤ
ဆူဘဉ်ယမဲာ်ချံပူအယိလီၤ. နီစၢ နလီၤဆူဘဉ်ဆီမံၤမဲာ်ချံဘဉ်မနုလဲဉ်. မ့ၢ်
လၢလုာ်သဉ်လီၤရံးဘဉ်ယၤအယိလီၤ. သံကွၢ်ကဒီးဝဲလုာ်သဉ် လုာ်သဉ်စၢ နလီၤ
ရံးဘဉ်နီအခိဉ်ထံးဘဉ်မနုလဲဉ်. လုာ်သဉ်စံးဆၢမ့ၢ်လၢတၢ်ဟီစံာ်တၢ်ဘဉ်ယ
ခိဉ်မ့အယိလီၤ. မ့ၢ်ယါမ့ၢ်ဖိအမိာ်သံကွၢ်ကဒီးတၢ်ဟီ တၢ်ဟီစၢနစံာ်တၢ်ဘဉ်
လုာ်သဉ်ခိဉ်မ့ဘဉ်မနုလဲဉ်. တၢ်ဟီစံးဆၢ မ့ၢ်လၢဒုဉ်ကွီဉ်ယါဖုးယၤအယိယ
စံာ်တမ့ၢ်, စံာ်တပျီၤ ဒီးယယီၢ်ဘဉ်လုာ်သဉ်ခိဉ်မ့န့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဒ်န့ၢ်ဒီးမ့ၢ်ယါ
မ့ၢ်ဖိအမိာ်သံကွၢ် အခဲအံၤဒုဉ်ကွီဉ်အိဉ်ဖဲလဲဉ်. ပုၤတသ့ၣ်ညါထွဲဒုဉ်ကွီဉ်အိဉ်
တၢ်လီၢ်နီတပူနီတဂၤဘဉ်. မ့ၢ်ယါမ့ၢ်ဖိအမိာ်စံးဝဲ မ့ၢ်ဒ်န့ၢ်ဒီး ကိးဖျိကယဲာ်
တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်, ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိကရတဖဉ်မၤအဟဲထီဉ်ဆူယအိဉ် ဒီးပကယုသ
ကိးဒုဉ်ကွီဉ်တဘျီန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ယါစံးဝဲလၢ တၢ်တဂ့ၤဘဉ်ခဲလၢာ်လၢအဟဲကဲ
ထီဉ်အသးန့ၢ်မ့ၢ်ဒုဉ်လၢဒုဉ်ကွီဉ်အယိလီၤ. သတးဒီးပကယုသကိးဒုဉ်ကွီဉ်
တုၤအဘဉ်န့ၢ်လီၤ.

ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတတၢ် ဒီးတၢ်မူတတၢ်ခဲလၢာ်ဒ်အမ့ၢ် ဂုာ်သီ, ယိဟီဉ်, ကိး
ဘဉ်, ဘဉ်ခဉ်, ဆွဲဒီးအဂုၤအဂၤကအိဉ်ဒံးဝဲဒုဉ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ယုသကိး
ဒုဉ်ကွီဉ်န့ၢ်ယံာ်ဝဲဒုဉ်တဘျီန့ၢ်ညါန့ၢ်လီၤ. လၢခံက့ၤဆွဲဒီးမိာ်ဖါခံဘုဉ် လဲၤ
ထံဉ်န့ၢ်အီလၢလုကဆူးပူ ဒီးဘိးဘဉ်သ့ၣ်ညါဝဲတၢ်ဂုာ်အံၤဆူမ့ၢ်ယါအအိဉ်န့ၢ်
လီၤ. မ့ၢ်ယါစံးဘဉ် ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတၢ်မူတတၢ် န့ၢ်ဒ်အံၤ ဒုဉ်ကွီဉ်မ့ၢ်အိဉ်ဖဲန့ၢ်ဒုဂုၤ
လံ, ပကလဲၤဖိဉ်အီလီၤ. မတၢ်လၢအလဲၤန့ၢ်လၢလုကဆူးပူအညီကတၢ်တဂၤ
လဲဉ်. လၢခံကတၢ်ယုထၢထီဉ်ကဒီးဝဲဆွဲဒီးမိာ်ဖါခံဘုဉ်န့ၢ်လီၤ. ဆွဲဒီးမိာ်ဖါခံ
ဘုဉ်ဝံထီဉ်နီချံတပူဒီးလဲၤန့ၢ်ဆူလၢာ်ပူန့ၢ်လီၤ. ဖဲအလဲၤတုၤအခါထံဉ်ဘဉ်ဝဲဒုဉ်
ကွီဉ်တဘျီအံၤထါတၢ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲလဲၤဒီးကလုာ်ဝဲကယီကယီ ဒီးတဲဝဲ ဖံစၢ
နထါတၢ်ဂုၤမးလီၤ. မၤဝဲဒ်အံၤတဆီဘဉ်တဆီတဘျီဆွဲဒ်အမိာ်တဘျီတဲဘဉ်
ဒုဉ်ကွီဉ်ဒ်အံၤ, ဖံစၢ နထါတၢ်ဂုၤဂုၤ, ယကကွၢ်န့ၢ်နသ့ၣ်နီဉ်. ဖဲန့ၢ်အဝဲကွၢ်န့ၢ်
ဒုဉ်ကွီဉ်အခိဉ် ဒီးယဲဝဲအခိဉ်ဆူဉ်ယၢ်ခိယၢ်ခိ ဒီးလူလီၤယုာ်ဖဲဒုဉ်ကွီဉ်အခိဉ်လီၤ
ဒီးနီအချံ ဒီးချဉ်ဝဲဒ်သိးအိဉ်ဒီးသ့ၣ်အဒံဉ်အသိးထဲးထဲးဒီးတၢ်အံၤဘဉ်ဖဲဒုဉ်

ကွိုင်မုခ်မးလီၤ. ဆွဲၣ်အဖါတဘျဉ်တခီကွၢ်ထံပံၣ်ဒုၣ်ကွိုင်ထါတၢ်လီၤ. ဒီးစံးဘၣ်
ဝဲ ပံၣ်ဒုၣ်နဲနထါတၢ်နယီၤဒုစုဖါခီလဲၣ်. ပံၣ်ဒုၣ်အီၤ လံၤခွါစါ တၢ်အံၤပတဒုးစုအီၤ
ဘၣ်ပမုၢ်ဒုးစုအီၤဒိၣ်န့ၢ်အံၤသ့ဒီးလီၤ. မ့ၣ်ဒီးန့ၢ်နစုပုးကွၢ်နယီၤဒုလအစု
လၢကတၢ်ယကကွၢ်ဒီးန့ၢ်မိၣ်. ပံၣ်ဒုၣ်ကွိုင်စုဝဲလၢအဂ့ၤကတၢ် စုတလ့ၤဖိ ဒီး
ဆွဲၣ်ဖါတဘျဉ် တံၢ်ယီၤဝဲပံၣ်ဒုၣ်ကွိုင်အယီၤဒုသ့း ဒီးဆုၤထီၣ်အီၤဆူမုၢ်ယါဖိအ
အိၣ်န့ၢ်လီၤ. တုၤဒုၣ်ကွိုင်တဘျဉ်အံၤတုၤဆူ မုၢ်ယါအအိၣ်ဒီးမုၢ်ယါန့ၢ်စံးထီၣ်
ဝဲ တၢ်တဂ့ၤဒုၣ်ကွိုင်န့ၢ်ပကဘၣ်အိၣ်ဒုၣ်ကွိုင်လီၤ. ဖဲန့ၢ်အခါမၤသံလီၤဒုၣ်ကွိုင်
ဒီးဖိထီၣ်တုၤထီၣ်ဝဲဒီးအိၣ်သကိးဝဲဒုၣ်ပျီၢ်ပျီၢ်န့ၢ်လီၤ. ဒီးအဝဲသ့ၣ်အိၣ်တၢ်အီၤတၢ်
ဝံၤဒီးမုၢ်ယါစံးကဒီးဝဲအဝဲအံၤပအိၣ်တၢ်အီၤတၢ်ဝံၤလံၤ. ကပကမၤဖိလဲၣ်. မုၢ်ယါ
စံးဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤကရၢအံၤ, ပအိၣ်တၢ်ဝံၤလံၤနၣ်သက့တကလၢပတၢ်သ့တၢ်
လၢန့ၢ်အိၣ်န့ၢ်ပကဘၣ်ဒုးန့ၢ်ဖျါထီၣ်တကတစဲးလီၤ. အဆိကတၢ်သံမိၢ်ပီၤကဒုး
န့ၢ်ထီၣ်အတၢ်သ့တၢ်လၢန့ၢ်လီၤ. သံမိၢ်ပီၤတဘျဉ်ဂ့ၢ်လိၣ်အပုၤတတကရၢလၢယ
တၢ်သ့တၢ်လၢန့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ပုၤအါဂၤတဲအီၤ နကဘၣ်ဒုးန့ၢ်ဒီးနက
ဘၣ်ဒုးန့ၢ်လီၤ. ထဲန့ၢ်တဘျီအဝဲတဲဝဲဒ်အံၤ, မ့ၣ်ဒီးန့ၢ်ယကမၤယုၤသ့ထါဖိတ
ယုၢ်ဒီးအုၣ်ထီၣ်ဝဲ-

အံၤထဲၤဘီထဲၤ ဘီကီၢ်ဘီန့ၢ်ခီၣ်ကွီၤ,

တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်တတကရၢစံးဝဲ အလၢလၢ ခွါသံမိၢ်ပီၤဒု အုၣ်ထါသိၣ်သ
ယုၢ်မးလီၤ. ဒီးအုၣ်ထါသ့မးလီၤ. ဒီးမၤသကိးဝဲတဘျီဝံၤတဘျီန့ၢ်လီၤ. တက
တီၢ်ယီၤ ဆွဲၣ်တဘျဉ်တဲထီၣ်ဝဲ ယကကဲဒီးပုးကိးသ့ထါဖိတဖျါန့ၢ် ဒီးတဲထီၣ်ဝဲ-

ယကီၤယံၣ်ယံၣ်ကီၤယီၤယီၤ
ယမဲၣ်ချံအိၣ်လၢယခိၣ်ဒီး

ပုၤတတလၢအမၤသကိးတၢ်ကရၢစံးဝဲ ပဆိကမိၣ်လၢခွါဆွဲၣ်ဒု မၤထါ
တသ့ဘၣ်တခီစ့. အလၢလၢ ခွါဆွဲၣ်ဒုဒီးထါသ့မးလီၤ. နံၤဘၣ်သကိးလိၣ်အသး
ကဒဲကဒဲန့ၢ်လီၤ. ဖဲန့ၢ်ကွီးဘၣ်တဘျဉ်စံးဝဲ ယဲဒုယဟဲလၢပုၤလီၢ်ခဲကတၢ် ဒီး
ယအိၣ်ဘၣ်က့ၤဒုၣ်အယံဖိတဘီလီၤအယံ ယကကဲဒီးထါတစဲး-

ယကိတ်ဆံးယဟာဖိဒ်၊
ယယုတ်ပံယမဲင်ကျိန်၊

ဒီးတဲသကိးဝဲ ခွါကွီးဘံင်ဒုအနးကီးလီ. အဝဲဟဲဖဲခံဒီး အိန်ဘင်ကွေဒ်ထဲ
အယံတဘိဘင်ဆင် အဒိထါပကနင်မုင်ဒိင်မးလီ. ဖဲန့င်ဘင်ခင်တဖျင်စံး
ကဒီးဝဲ, ယဲဒုယမဲတအိန်ခိတအိန် ယအိန်တင်အိတ်တန့င်ဘင်. နင်ကွေယအိ
တင်ထံယဟာဖုမးလီ. ဘင်ဆင်ဒ်သုလိန်ဘင်ယတင်သ့တင်ဘင်အသိး ယ
ကမပုးသုထါဆိတယုင်-

ယအိန်လကွံတိတ်လိင်ပူ,
အိဒုင်ကွိန်ထံဟာဖုတူ,

ဘင်ခင်မထါတယုင်အံပုကနင်ဝဲဒီး ပုကတြးမးဒီးသိင်ပျဲပျဲပူ
န့င်လီ. တဒိန်တဘွင်မထိန်ကဒီးထါတယုင်ဒီးစံးဝဲ-

ယဂုခိန်ခိန်ဂုခံခံ,
ယအုင်အိန်လယကိတ်ခံ,

ပုတဝကတြးကဒီးအသိတဘျီကဒီးလံန့င်လီ. ဖဲန့င်ပုဆုတင်ရဲင်
တင်ကျဲတဂုဘိးဘင်သုင်ညါကဒီးဝဲ မ့မတလအကဒုးနဲင်ဒီးအတင်သ့တ
လင်လဲင်. ဒုးနဲင်မ့အိန်ဒီး မ်အကဒုးနဲင်ဘင်ခဲအံတကွံ. ပုအါဂုအိန်ဘွင်
ယုင်ကလင်လီ. တင်ကိးသတြိဒ်အံပျဲထိန်သဘျီဝံ ပုလကဒုးနဲင်အတင်သ့
တလင်တအိန်လကဘင်အယိ လခံကတင်ဟ့င်လီဝဲတင်ဆါကတီဆုဂုင်သိတ
ဘိအစုပူန့င်လီ. ဂုင်သိတဘိစံးဝဲ အခဲအံယကဂဲကလံင်လီ. သုကွံဒုက
လီနံဘင်သုဖးဒိင်ညါ ခိဖျိယလင်အါအယိန့င်လီ. ဂုင်သိတဝဲ ပုအါဂုစ၊
သုမ့နံဟံဟံဒီး နံဘင်ဟံဟံကိးဂုဒီးတကွံ. သုမ့နံဟံဟံဒီး နံဘင်
ဟံဟံကိးဂုဒီးတကွံ. သုမ့နံဟံဟံတနီ ဟံဟံတနီဒု တဂုဘင်.
သုမဲကလီဆူကွံဘင်ဖးလီ. ပုအါဂုအါလီတုင်လိင်ဝဲလံ ဂုင်သိတဝဲ. ကဲ..
ကဲ..ကဲ..ပကစးထိန်လီနီ. ဖဲန့င်ဂုင်သိကရါထိန်အကိတ်ဖးလဲင် ဒီးမဟူး

ထိုက်အမဲင်ဒီးခွဲခွဲထိုက်အသးဒီတဘိညါန့ဉ်ဒီး ကွါလီကွါအကလုာ်ကလုာ်
န့ဉ်လီၤ. ပှအါဂကီၤမဲၤတသ့လၢဘၣ်. လီၤနံၤဆါမးလီၤ. ဖဲန့ဉ်ပှကိးဂဒဲးနံၤ
ထိုက်ဟံဟံလီၤ. မ့မ့ၤယိဟီၣ်တဘိနံၤထိုက်ဟၣ်ဟၣ် ဒီးအမဲလီၤဆူကွံာ်ခဲလၢာ်
န့ဉ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲဂုာ်သီတထိုက်ဝဲယိဟီၣ်စၢနမၤဖဲလဲၣ်. ယတဲန့ၤသ့မ့ၤနံၤဟံဟံ
ဒီး နံၤခဲလၢာ်ဒီးသ့မ့ၤနံၤဟၣ်ဟၣ်ဒီးနံၤခဲလၢာ် ခဲအံၤနနံၤတၢ်န့ဉ်ကမၣ်လံ ဟဲယိ
လၢအံၤယကထီထိုက်န့ဉ်က့ၤနမဲလီၤ. ယိဟီၣ်ဟဲယိဒီးဂုာ်သီထီထိုက်န့ဉ်က့ၤ
အါအမဲလၢအလီၢ်ဒၣ်ဝဲစုာ်စုာ်ဝံၤ မလိာ်ကဒီးဝဲပကဲၤကလံာ်ကဒီးနီၤ မၤဖဲ
သိးယတဲပှးသ့န့ၤစီၣ်. သ့မ့ၤမၤနါစိၤ သ့မ့ၤလီၤဆူဒု ယဲယမၤတသ့ဘၣ်. ဖဲ
န့ဉ်ဂုာ်သီတထိုက်ကဒီးဝဲကနၣ်နီၤ. ခဲအံၤပကမၤလီၤ. ဂုာ်သီကရၢ်အကိာ်ကဒီး
လံ, ဖျုဖျုထိုက်အမဲင်ဒီးမၤဟူးထိုက်အမိာ်ပှၢ်ဒီတဘိညါအါန့ဉ်အလီၢ်ကဒီးအယိ
ပှအါဂကီၤမဲၤတန့ၤလၢဘၣ် နံၤထိုက်ကဒီးလံန့ဉ်လီၤ. ပှခဲလၢာ်နံၤထိုက်ဟၣ်ဟၣ်
လီၤ. မ့မ့ၤယိဟီၣ်တဘိနံၤထိုက်ကဒီးဝဲဟံဟံ ဒီးအမဲလီၤဆူပှုၤကလၢာ်ကဒီး
လံန့ဉ်လီၤ. ဖဲန့ဉ်ဂုာ်သီဟံထိုက်ကဒီးမုၤဒါဒီးထီထိုက်န့ၤက့ၤကဒီးဝဲယယဒီးဝဲဝဲ
ဒၣ်န့ဉ်လီၤ. ဂုာ်သီတဘၣ်ကဒီးပှအါဂဒီးယိဟီၣ်ဒဲအံၤ. ပှတတဲခဲလၢာ်စၢအခဲ
အံၤတဘျီအကတၢ်လီၤ. မၤမုာ်နီၣ်တက့ၢ်. သ့န့ၤဟူလံၤခါ. ပှအါဂတဲအါန့ၤဟူ
လံ. ဂုာ်သီသံကွါယိဟီၣ်မ့ၤန့ၤဟူစ့ၢ်ခါ. ယိဟီၣ်တဲအါန့ၤဟူမုာ်နီၣ်လံ. တ
ဘျီအံၤယကမၤမုာ်နီၣ်လီၤ. ဂုာ်သီတထိုက်ဝဲ, မလိာ်တၢ်စီၣ်. ဖဲန့ဉ်ဂုာ်သီမၤကဒီး
ဒဲအလီၢ်လီၢ်လီၤ. ပှကီၤမဲၤသပှၢ်ပှၢ်လီၤ. ပှတနံၤနီတဂၤဘၣ်. လၢခဲဂုာ်သီဂဲၤက
လံာ်လၢာ်သ့ဉ်လၢာ်သးဒီးလီၤတီၢ်ကွံာ်သ့ပှုၤဆူသပှၤကျါ တကးဘၣ် လီၤပှီၢ်
ဆူဖၣ်ကပူၤအကိာ်လၢာ်ဘၣ်အါဒီးမ့ၣ်အူဒီးဘီတုၤမ့ၤမဆါတနံၤညါအံၤ ဒီးအမိာ်
ပှၢ်ဒီတဘိညါဖဲဘူးယာ်ဒီးတပှၤမူး သူဘီကွံာ်တုၤမ့ၤမဆါတနံၤအံၤန့ဉ်လီၤ. ဖဲ
န့ဉ်ပှအါဂနံၤထိုက်ကဒီးဟံဟံကဒီးလံ. မ့မ့ၤယိဟီၣ်တဘိနံၤထိုက်ဟၣ်ဟၣ်
လၢအတဖိးဒီးအသမူသကိးဘၣ်အယိအမဲလီၤဆူကွံာ်ခဲလၢာ်ဒီးဂုာ်သီတဲအါ နဲ
တဂၤဒုတညီဘၣ်တဘျီ, ခံဘျီ, တီတီသဘျီန့ဉ်လီၤ. ယိဟီၣ်စၢ တၢ်လၢနတ
ဂၤနတီၢ်တၢ်တန့ၢ်ဘၣ်. ဖဲန့ဉ်ဂုာ်သီဟံးထိုက်ယိဟီၣ်အမဲတဖၣ်ဒီးဖှံကွံာ်အမဲဆူ
တၢ်ချၢ ပှဘၣ်ပှဘၣ် ဒီးတၢ်ယံာ် ပအူးအိၣ်ကွံာ်ခိၣ်ကွံာ်အတၢ်ပှဘၣ်ပှဘၣ်

န့ၣ်လီၤ. ဒီးဂ့ၢ်သီဆိၣ်ယီၣ်ယိၣ်ဟီၣ်ဒ်အံၤ, တၢ်လၢနၢတၢ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ်တၢ်အဂ့ၢ်အ
ဂၤတသ့တန့ၣ်လၢဘၣ်. နက ဘၣ်အိၣ်ဒ်တၢ်ယံၣ်ပအူးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီး
တၢ်စံးဝဲဒ်ယိၣ်ဟီၣ်န့ၣ်အိၣ်က့ၤဒ်တၢ်ယံၣ်ပအူးတုၤမ့ၢ်မဆါတန့ၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိပူတယုၢ်အံၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအမ့ၢ်တၢ်မၤကမၣ်တၢ် ဒီးတၢ်ယုသ့ၣ်
ညါက့ၤတၢ်ဒီး ဟ့ၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤလၢအဖိးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ကမၣ်တၢ်ဂ့ၢ်
အသိးန့ၣ် တၢ်မၤကမၣ်တၢ်အဒိၣ်ကတၢ်မ့ၢ်ဝဲဒ်ဒ့ၣ်က့ၢ်ဒီးတၢ်ဟီၣ်အယိ ပှၤထူ
လံၤဖိဖဲ သီသံၣ်ခိၣ်ဒီးတုၤလီၤဆူပျီၢ်ပျီၤလ့ၣ်သဝီသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးပှၤမိၢ်လုၢ်လၢ်ဖိ
တဖၣ် ဟ်ပနီၣ်အိၣ်လၢစိၤအပူၤကွံၣ်အစိၤတဖၣ်အစိၤဒီးတုၤလီၤလၢမ့ၢ်မဆါတန့ၣ်
ညါအံၤ တန့ၣ်တဘျီ ဖဲတၢ်ကဆၣ်လီၤမ့ၢ်ခိၣ်ဝဲခိၣ် ဒ်ပစံးတၢ်အသိး တချူးတၢ်
ဖဲးလီၤဇး, ကဘၣ်ဖဲထွဲက့ၢ်အခိၣ်ထံးတန့ၣ်န့ၣ် ဝုၣ်လီၤတၢ်ဟီၣ်ကိးတၢ်လီၢ်အတီၤ,
ကိးသဝီအတီၤန့ၣ်လီၤ. ကတီၢ်အံၤဒ်လဲၣ်ပှၤလူၤသီဖိတဖၣ်အတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်ဘၣ်
ထွဲဒီးပူတယုၢ်အံၤန့ၣ်အိၣ်ဒ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဖဲးလီၤဇးအခါ တကးဘၣ်, တၢ်
လဲၣ်တၢ်က့ၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ဖိးတၢ်မၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်မၤဘုမၤဟ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, အပတီၢ်တုၤလၢတၢ်
ဖိမ့ၢ်ဖိထံးန့ၣ် နဆီထီၣ်မ့ၢ်လၢလၢဆီဖိခိၣ်ဝံၤ နမ့ၢ်တခွဲးခွဲးဘၣ်အိၣ်ဒီးနီၣ်ဒိကွၢ်
ဒ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဟီၣ်မ့ၢ်ကိးန့ၣ် ပှၤတအိၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်ဒိထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လၢဘၣ်. တၢ်က
ဘၣ်လူကွံၣ်ဝဲဒ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

.....

ထိပ်ဘုမာ

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢတၢ်တၢ် လၢသဝီဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်အပူၤ ဖိၣ်ယဲဖိလၢအမိ တအိၣ်ပါတအိၣ် အမိအပါသံသဒၣ်အီၤလၢအအိၣ်ဝဲ လၢနီၣ်ယိၣ်ဘံ (တၢ်ဘိၣ် ဘံယၢ်အီၤလၢဒါလၢ်) အပူၤလံၤလံၤတၢ်လၢ ဟံၣ်အိၣ်ဆိးသူအိၣ်ကဒုလၢပူၤ အသိးပူၤနံၤပူၤသီအိၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲဖိအံၤတၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢ တၢ်တအိၣ်ထါ န့ၣ်အဆၣ် တၢ်တအိၣ်ဖိန့ၣ်အမ့ၤဘၣ် ဒီးကဘၣ်ဟးထၢအိၣ်ပုၤမ့ၤဖျိၣ်မ့ၤဖျိ (မ့ၤဖျိၣ် မ့ၤဖျိ) ဖဲပုၤအိၣ်မ့ၤအဆၢကတီၢ်လၢဟံၣ်ဖိလၢတဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ် ဖၣ်ဖိၣ်ယဲဖိအံၤတသံဘၣ် အဝဲဒိၣ်ထီၣ်ဝဲတနံၣ်တစး တနံၣ်တစးန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ် ယဲဖိအံၤ ဘၣ်တၢ်ထံၣ်ဆံးကွၢ်တလီၤအီၤလၢပူၤဒီးဟံၣ်ဒီယီၤညါ (ဒီးဒုဒီသဝီ) အ ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၣ်န့ၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်ကမ့ၤဖဲပုၤကွၢ်လီၤမ့ၤမၤလီၤဝဲၤအဆၢက

တီၢ်အခါန့ၣ် ဣဒီဖျၢၣ်သဝီဒီဖျၢၣ် ပှၤသဝီဖိတဖၣ်ဟးလူၤဆ့ၣ်ဣခံသ့ၣ်ခံထဲဟီၣ်
ခိၣ်လၢအမ့ၢ်ဒီးဘုဂ့ၤဟ့ၣ်အလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ်ဖဲန့ၣ်အဆၢ
ကတီၢ် ပှၤသဝီဖိဒီးသဝီသ့ၣ်ကုသးပှၢ်တဖၣ် နီၤဟ့ၣ်ကူၣ်လိာ်အသးလၢတနံၣ်
ညါန့ၣ် ဖိၣ်ယဲလၢအနးသံဖျိၣ်သံတဂၤအံၤ တၢ်တဘၣ်ဟ့ၣ်ဖဲးအိၣ်အခုးလၢဟီၣ်
ခိၣ်လီၤဘၣ်. မ့ၢ်တခါ မၤအဖဲးအိၣ်ခုးလၢလၢလီၤန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ဖိၣ်ယဲဖိသ့ၣ်
ညါဘၣ်တၢ်ကစီၣ်ဝဲအံၤဒီး တဘျီယီအသးပှၤပျဲဒီးတၢ်ကိာ်တၢ်ဂီၤ တၢ်ဆိကမိၣ်
ကီၢ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဖိၣ်ယဲဖိအသးသိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးအံၤ, တၢ်
အံၤပှၤဒီးဟံၣ်ဒီယီ မ့ၢ်တအဲၣ်အိၣ်ဘၣ်ဆၣ် ပှၤတနီၤကအဲၣ်ဘၣ်အိၣ်ကအိၣ်ဒီးကီ
တနီၤနီၤကၣ်သၢၣ်. ဖဲန့ၣ်ဖိၣ်ယဲဖိလူၤသံကွၢ်ဝဲလၢသဝီအခိၣ်လၢအကဘၣ်ဖဲး
အိၣ်ခုးအဂ့ၢ်အကျိၤဒီးပှၤဖဲးဘၣ်အိၣ် နဲနကဘၣ်ဖဲးအိၣ်ခုးလၢလၢခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်အံၤဖိၣ်ယဲအသးတမံဒီးဘၣ် ဒီးမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်ဖိၣ်ယဲဖိန့ၣ်လီၤသံကွၢ်ကဒီးလၢ
သဝီအခံတကပၤလၢ အတၢ်ဖဲးခုးဖဲးသံၣ်အဂ့ၢ် ဒီးပှၤဖဲးဘၣ်အိၣ်လၢ နဲတဂၤန
ကဘၣ်ဖဲးအိၣ်ဒၣ်ခုးလၢလၢလီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤပှၤကွံာ်တနံၤဘၣ်တ
နံၤ တသီဘၣ်တသီလံ. ပှၤသဝီဖိတဖၣ်ဖဲးခုး ဒီးဘူးကဝံၤအိၣ်တနီၤယၣ်ယၣ်
လံန့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်လၢဖိၣ်ယဲအဂီၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အခါဖိၣ်ယဲဖိအ
တၢ်ကူၣ်ဟဲထီၣ်လံ ဒီးဖိၣ်ယဲဖိကျိၤလီၤဝဲၣ်ဆ့ၢ်ဒီးဘျၢၣ်လီၤဝဲထ့ထီၣ်န့ၢ်ကုတဖုၤ
ဒီး ဖိၣ်ယဲဖိလဲၤဆ့ၣ်လၢလၢအပၤလၢထီၣ်တဖဲးတဖျၢၣ်ဒီးခူၣ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ် ဒီး
ဝံဆ့ၢ်ထီၣ်ဝဲဆူၤလၢအဖိခိၣ်တနံၤဘၣ်တနံၤ တနွံဘၣ်တနွံဒီးတံာ်တံာ်ဝဲလၢအနွံ
တဖၣ်အနွံန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲဖိသ့ၣ်ညါဝဲလၢ ဟီၣ်ခိၣ်အံၤထဲအံၤန့ၣ်ဘၣ်လံသတး
ဒီး လူၤထၢကဒီးဝဲတၢ်တယၣ်ဒီးသ့ၣ်လၢဝဲၣ်လၢသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးဆွံန့ၣ်ဝဲဒၣ်ဆူ
လၢဖိခိၣ်တနံၤဘၣ်တနံၤကဒီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲဒၣ်ထဲသိးဒီးဖိၣ်ယဲဖိအတၢ်တူၢ်
ဆါခိၣ်ဆါသး ဒီးဟ့ၣ်လီၤအဂံၢ်အဘါဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်အဖိခိၣ်န့ၣ် တၢ်မူခိၣ်ဖိ
ကွၢ်လီၤအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢ တၢ်အံၤပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်ဆိၣ်တံာ်မၤနၤလိာ်သး
အံၤ တမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ဒီးကြးဝဲဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ပျဲလီၤဝဲခၢၣ်စးတဂၤ
လၢကဟဲလီၤကွၢ်သမံသမိးဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်မၤဂ့ၤစၢဖိၣ်ယဲဖိတဂၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ
ခၢၣ်စးတဂၤအံၤဟဲလီၤအခါလိာ်ထီၣ်အသးလၢထီၣ်သးသ့ၣ်ဖိတဘျၢၣ် ဒီးဟဲလီၤ
ထီၣ်ဘျးအသးလၢဂ့ၢ်ခၢၣ်အဆူၣ်တဘိအလီၤတီတီ ဖဲဖိၣ်ယဲလဲၤတၢ်အကျဲန့ၣ်

လီ၊ ဖဲန့ၣ်အခါဘၣ်ဖဲဖိၣ်ယဲဖိကလဲၣ်တၢ်န့ၣ်သ့ၣ်လၢဝၣ်ဘျၣ်အခါဒီး နၢ်ဟူ
ဝဲတၢ်ကလုာ်ဟဲသီၣ်တခါစံးဝဲဒ်အံၤ လံၤခွါစၢ ဟဲမၤထူၣ်ဖျးယၤတဘီ၊ ဖိၣ်ယဲဖိ
နၢ်ဟူတၢ်ကလုာ်သီၣ်ဘၣ်ဆၣ် တၢ်သီၣ်အထံးဖဲလဲၣ်အစိးဖဲလဲၣ် ကွၢ်ယုဝဲတၢ်
ဝးဝး ဒီးတထံၣ်တၢ်လီၤဆီနီတမၤဘၣ်. ဖဲအကခါထီၣ်ကဒီးအခိၣ်အသီတခါ
န့ၣ် တၢ်ကလုာ်သီၣ်ထီၣ်ကဒီးစံးဝဲ, လံၤခွါစၢ ဟဲမၤထူၣ်ဖျးယၤတဘီ, ဖဲန့ၣ်
ဖိၣ်ယဲကွၢ်ထံကွၢ်ဆးတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး ဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအဖိခိၣ်ထီၣ်သူသူ
တဘျၣ်စဲဘျးထီၣ်ယၢလၢဂ့ၢ်ခၢ်အဆူၣ်အလိၤန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲဖိလဲၣ်ကယီကယီ
အိၣ်ပျဲဒီးတၢ်ယူးယီၣ်ဟ်ကဲတၢ် ဒီးဘျးလီၤဝဲထီၣ်တဘျၣ်အံၤကယီကယီတုၤ
အန့ၢ်တစုန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ထီၣ်ဖိသူတဘျၣ်အံၤထူၣ်ဖျးထီၣ်တဘျီယီ ကဲထီၣ်ဝဲ
ဖံသးပျၢ်တဂၤ ဒီးစံးဘၣ်ဝဲဖိၣ်ယဲဖိတဂၤန့ၣ်ဒ်အံၤ, လံၤခွါစၢ, ဖံတဲလဲၣ်ဆူနုး
ပျၢ်စၢခိ ဖံဖံကလဲၣ်ဒီးန့ၢ်. ဖိၣ်ယဲဖိလၢတၢ်သူၣ်ကနိးသးကနိး ဒီးတၢ်မဲၣ်ဆျးဖး
ဒိၣ်အပူၤစံးဝဲဒၣ် ဖံစၢယကူတအိၣ်သိးတအိၣ် ယအိၣ်ဘျၣ်ဆုအိၣ်လုၤက့ၤ တ
ကးဘၣ် ယခုးလီၤသံၣ်လီၤစ့ၢ်ကိးတအိၣ်ဘၣ်. တလိၣ်ဖံလဲၣ်ဒီးယၤဘၣ်. ဖံစံး
ဘၣ်အီၤ, အတွးတအိၣ်ဘၣ် လဲၣ်တခါ, ဖံဖံကလဲၣ်ဒီးန့ၢ်အံၤလီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢ
ဂ့ၢ်လိၣ်အသးဒီဖံလံၤခံၣ်ဂတစိၣ်ဖိ ဒီးဖိၣ်ယဲဖိလဲၣ်ဆူအခုးလၢလီၤ ဒီးဖံပိၣ်ထီၣ်
အလံၤခွါအခံ တုၤအတုၤလၢဖိၣ်ယဲဖိအတၢ်မၤအလီၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးတၢ်စံး
ဝဲ ဖံတဂၤအံၤမ့ၢ်တၢ်သူတၢ်ပျဲအဖိအယီ, ဖဲဖိၣ်ယဲဖိတဂၤအံၤမၤတၢ်တကတီၢ်ဒီး
တကတီၢ်န့ၣ် ဟံးစုန့ၣ်ကျဲဝဲ ဒ်တၢ်မၤမ့ၢ်မၤဝဲအက့ၢ်အဂီၢ်အသိးတဆီဘၣ်တ
ဆီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်လံၤလၢ တၢ်ဝဲၣ်မဲၣ်ကဝၣ်အဆၢကတီၢ်လံ. ဖံဖံ
စံး, လံၤခွါဖိစၢ. ပျၢ်သိးဝဲၣ်မဲၣ်တီၤလံ. ဝဲၣ်န့ၣ်န့ၣ်မဲၣ်တီၤတခါ. လံၤခွါန့ၣ်လီၤ
ဝဲၣ်မဲၣ်တီၤ ဒီးဖံတၢ်န့ၣ်ထွဲတဘျီယီ တတံၣ်တၢ်တစိၣ်ဖိဘၣ် မဲၣ်တီၤဝဲၣ်ကဆီဒီ
လီၤ. တၢ်ဒွဲၣ်ခုးအကတီၢ်ဘၣ်လံ. ဖံဖံစံးကဒီးအီၤလၢကဒွဲၣ်ခုး ဒီးဒွဲၣ်သကိးကဒီး
ခုးဒီဖံလံၤခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ်ဖိၣ်ယဲဖိအခုးလၢလီၤအဝဲအံၤ အူသူတုၤ
ဒၣ်လဲၣ်သ့ၣ်ကူၣ်ခံၣ်လၢနကကွံၣ်စိးဝၣ်ယးဂီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ကဆီဒီဂုၤမးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢ ဖဲန့ၣ်တဘျီ ဖံစံးဘၣ်အလံၤခွါဒ်အံၤ လံၤခွါဖိစၢ. ခဲ
အံၤဖံဖံကက့ၤလီၤ. ဖံဖံကက့ၤယုန့ၢ်န့ၢ်တၢ်ချဲတၢ်သၣ်. ဖံဖံကက့ၤတသီခံသီ ဖံ
ဖံကဟဲက့ၤအိၣ်က့ၤကဒီးန့ၢ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါ ဖိၣ်ယဲဖိထံၣ်ဘၣ်ကဒီးထီၣ်သူဖိ

တဘဉ်ဒီးယူထီၣ်က့ၤဆူမူခိၣ်တက္ကၤတက္ကၤ ဒီးဖိၣ်ယဲဖိကွၢ်ထွဲအခံတုၤဖိၣ်ယဲဖိကွၢ်တဖျါလၢဘဉ်တစုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖံဖံက့ၤကွၢ်ယုၤန့ၣ်တၢ်ချံတၢ်သဉ်တၢ်တံၢ်ခံသီတုၤသၢသီဝံၤ ဖံဖံတုၤကဒီးဆူအလံၤခွါအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ချံလၢဖံဖံတဲာ်န့ၣ်ဖိၣ်ယဲဖိန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖိဂီၤချံ, ဖီဘီချံ, တအ့တကျၢအချံ, ဟုပျိၣ်, ဟီၣ်ဝီၤချံ, လုၢ်ချံ, ဒံချံ ကယဲၢ်မ့ၢ်တၢ်ချံလၢအဘဉ်ယးဒီးခးပူၤန့ၣ် အဖံဖံတဲာ်န့ၣ်အိၣ်ကိးကလုၣ်ဒဲးတခါတစဲးန့ၣ်လီၤ. ဖံဖံဘဉ်အလံၤခွါဒ်အံၤ, လံၤခွါစၢ တၢ်ချံတၢ်သဉ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဖံဖံတဲာ်လၢနဂီၢ်လီၤ. သ့ၣ်လီၤ, ဖျးလီၤ, ဖျံလီၤ, ဘျာလီၤ, ဖံကမၤစၢန့ၣ်. ဖံဖံအမ့ၢ်တၢ်သ့တၢ်ပျိၣ်အဖိတဂၤအသိး, တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးခဲလၢဂ့ၢ်ဝဲဒၣ်ကဆိဒီယုၤဒီးဘုဖိကွၢ်ဖိခဲလၢဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤပူၤကွၢ် တၢ်ကျိၣ်နီၣ်အခါမ့ၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပျိၣ်နီၣ်အခါမ့ၢ်ဂ့ၢ် လဲၤပူၤကွၢ်ဝဲဒၣ်ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်တုၤယီၤဝဲဘုခါဟုခါအဆၢကတီၢ်န့ၣ် ဖိၣ်ယဲဖိအဘုမ့ၢ်မ့ၢ်လၢခိၣ်ဘဉ်ဆဉ် ဘုသ့ၣ်တဖၣ်တဘဉ်ယးဒီးပူၤလၢအဖဲးဟီၣ်ခိၣ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဘဉ်. တၢ်စံးဝဲဒၣ် ဘုအပျိၣ်တဘိတဘိထဲသိးဒီးထွံၣ်မဲၢ်လၢအဒိၣ်ကတၢ်တဘိဘဉ်လိာ်ခးဒီးတလီၢ်ညါန့ၣ်လီၤ. ဝဲတၢ်ကျိၣ်လီၤဖိဖုအဆၢကတီၢ်န့ၣ် ဖံဖံဘဉ်အလံၤခွါဖိဒ်အံၤ, လံၤခွါစၢ နမ့ၢ်ကျိၣ်နီၣ်ဖုဒီးပျိၣ်အိၣ်လၢနစုၣ်ပျိၣ် ဒီးတၢ်ထွဲန့ၣ် ကျိၣ်စ့ၢ်ကိးအိၣ်န့ၣ်ပျိၣ်တက့ၢ်. လံၤခွါမၤထွဲဒ်ဖံဖံမၤလိာ်အိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်တုၤယီၤဝဲလၢနီၣ်ဘဉ်ခးတုၤဒီး တၢ်ပာ်ဖျိၣ်ပာ်တံၢ်က့ၤဘုချံဘုသဉ်န့ၣ်. ပူၤအဂ့ၢ်အဂ့ၢ်ဘုန့ၣ်အသိး ဖိၣ်ယဲဖိအဘုန့ၣ်ထဲသိးပူၤခးလဲၢ်ခးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. တအါနံၤအါသီဘဉ်အပူၤန့ၣ် ဖံဖံဘဉ်အလံၤခွါ လံၤခွါဖိစၢ လဲၤဆူနသံၣ်ပူၤတခီ လဲၤဂ့ၢ်က့ၤနလုၢ်ဖိဒ်ဖိ, ချံထီၣ်က့ၤနခုၣ်နန့ၣ်ဒီးပာ်ဖျိၣ်ပာ်တံၢ်က့ၤအိၣ်ဘဉ်ဝဲဒၣ်လံၤ. လံၤခွါဖိမၤထွဲဒ်ဖံဖံမၤလိာ်ထွဲအိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢဖိၣ်ယဲဖိအဖဲးသဉ်အဖဲးသဉ်ဖးဒိၣ်, အလုၢ်သဉ်အလုၢ်သဉ်ဖးဒိၣ်, အန့ၣ်တံၢ်အန့ၣ်တံၢ်ဖးထီၣ်, တၢ်ခဲလၢဂ့ၢ်အိၣ်ဂ့ၢ်အိၣ်ဂီၤ ပျဲသ့ၣ်ပျဲဒဲးမးန့ၣ်လီၤ. မၤကဒီးတနံၤဖံဖံဘဉ်ကဒီးအလံၤခွါဒ်အံၤ, ဖံလံၤဖိစၢ လဲၤယုၤအိၣ်ဆုးအိၣ်ကီတၢ်ဆူထံန့ၣ်ထံကျိၣ်ပူၤမိ. လဲၤမၤန့ၣ်ညဉ်လၢပကဖိအိၣ်အိၣ်ဒီးခုၣ်ဒီးန့ၣ်အဂီၢ်တဘိ. လံၤခွါမၤဒ်သိးဖံဖံဘဉ်အိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ခိဖျိဖံဆိၣ်ဂ့ၢ်ဘဉ်အိၣ်အသိး မၤန့ၣ်ညဉ်ဖးဒိၣ်ဖး

သွါဖဲအလဲမေညဉ်အဆာကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အဟဲက့ၤတုၤတဘျီ ဟံၤလီၤန့ၣ် အဖံအညဉ်ဖးဒိၣ်ဖးသွါတဖၣ်အိၣ်ဂုၢ်အိၣ်ဂီၤ, အဖံသ့ၣ်ခုသးခု. သးခုသကိး ယုၣ်ဒီဖံလံၤခံၣ်ဂလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖံစံးဘၣ်အိၣ်တၢ်အံၤခဲဂီၤပကလဲဖီအိၣ်အိၣ်လၢသံၣ် ပူၤလီၤ. တုၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်တစုန့ၣ် ပှၤဒီဖံလံၤခံၣ်ဂကတၢ်ကတီၢ်ထီၣ်အံၤသ့ၣ် မိၣ်ကံၢ် ဒုၣ်အုၣ် ညဉ်ခၢၣ်, ဒုၣ်ယုၣ်ညဉ်ယုၣ် လၢလၢလီၤလီၤ ဝံၤလဲၤသကိးဒီဖံလံၤခံၣ်ဂဆူ သံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤအလဲတုၤသံၣ်ပူၤတဘျီန့ၣ်အဖံစံးဘၣ်အိၣ် ဖံလံၤဖိၣ်စၢ လဲၤ ခုၣ်ထီၣ်က့ၤကဒီးန့ၣ်လၢနတခုၣ်ဒံးဘၣ်တမ့ၢ် ယုၣ်ဒီးတအုၣ်ခိၣ်တကျၢ်ခိၣ်တ ဖၣ်ဝံၤ ဟဲက့ၤစိၣ်ယုၣ်ဒီးဖီဂီၤဖီဘီတဖၣ်တက့ၢ်. လံၤခွါမၤဖျဲၣ်မၤချ့ ထီၣ်အသး ဒီးမၤဝဲတပူၤစံးစံး ခံၣ်ပူၤစံးစံး ဒီးဟဲက့ၤစိၣ်ဝဲတၢ်ဒ်အဖံမၤလီၤအိၣ်အသိးတဖၣ်ခဲ လၢၣ် ဒီးတုၤထီၣ်ဖီထီၣ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ် ဖၢန့ၣ်လီၤဒီးဒုၣ်ယုၣ်ညဉ်ယုၣ် ဒီးထီၣ်ညဉ် ဆီညဉ်အါအါ ဒီးတုၤတၢ်သ့ၣ်သံၣ်ဘီၣ်မံတဘျီန့ၣ် စိၣ်လီၤဝဲဒီးခွဲးလီၤမ့ၢ်ခွဲးလီၤ ကသ့. ဆီလီၤဒံးသ့ၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်သွါ ဒီးအိၣ်သကိးဝဲဒီဖံလံၤခံၣ်ဂလၢတၢ်သ့ၣ်ဖဲသး ညီအပူၤန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်အိၣ်သကိးဒီဖံလံၤခံၣ်ဂတဘျီအံၤ ကိးဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဝံၣ်မ့ၢ်လၢ ကီၤလၢကျိၣ် ဖံးကနံၤ (Picnic) န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အအိၣ်တၢ်အိၣ်ဝံၤတဘျီန့ၣ် ကဘၣ်က့ၤဆူအဟံၣ်လီၤ. တချုးဖဲအက့ၤဒံးဘၣ်အဆာကတီၢ်န့ၣ် အဖံစံးဘၣ် အိၣ် လံၤခွါဖိၣ်စၢ, ဒံးထီၣ်ဖီဂီၤဖီဘီဆူန့ၣ်ကုၣ်ခိၣ်အါအါ ဒီးအဝဲဒံးထီၣ်ဝဲဒီးအဖံစ့ၢ် ကိးဒံးထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲအါအါလၢအန့ၢ်ကုၣ်ခိၣ် ဒီးက့ၤက့ၤဆူအဟံၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ဖဲ သးညီအပူၤဒီဖံလံၤခံၣ်ဂလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. က့ၤတုၤဟံၣ်တဘျီအဖံစံးဘၣ်အိၣ်, ဖံလံၤ ဖိၣ်စၢ, ခဲအံၤတၢ်မၤဝဲဝဲဒုၣ်လံၤ, တၢ်လၢဖံကဘၣ်မၤစၢန့ၣ်လီၤတီၢ်လီၤဆီတအိၣ် လၢဘၣ်အယီၤ ဖံကက့ၤသဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအဖံမၤလိၣ်အိၣ် နမ့ၢ်အိၣ်တုၤလၢလီၤခံ န့ၣ်တၢ်မၤလၢဖံမၤစၢန့ၣ်ဒ်နထံၣ်နမၤထွဲခဲလၢၣ်အသိးန့ၣ် မၤအိၣ်ဒ်န့ၣ် ဒီးတနံၣ် တဘျီယၢၤထီၣ်ဘၣ်ဖံဖံ ဒီးနမၤတၢ်ဒိၣ်နအိၣ်ဘၣ်ဒိၣ် နမၤတၢ်ဆံးနအိၣ်ဘၣ်ဒိၣ် လီၤ. တကတီၢ်ယီၤ ဖံဖံလိၣ်ထီၣ်ကဒီးအသးလၢထီၣ်ဖီသ့တဘျီ ဒီးယုၣ်ထီၣ် ကဒါက့ၤဆူမုးဖီ တဆီဘၣ်တဆီတုၤအခံကဒါတစုန့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိထိန်ဘုဃာ်ပူဖိတယျာ်အံလူသီခိန်ပုထူလံဖိတဖန်ဆိးကါပတ်ပ
 နိန်ဝဲဒန်ကိးဂဗး ဒီးမထွဲဝဲတံရဲန်တံကျဲဖိဖိန်ယဲဖိအဖံမလိတ်တုာ်အိအသိး
 သုန်တဖန်န့ဉ်လီၤ. တံရဲန်တံကျဲဖိအံအသိးသုန်တဖန်န့ဉ် ပုလူသီဖိသုန်
 တဖန်ကိးဝဲလၢ (တံကိးအိန်ထိန်) ဒီးမဝဲတနံတဘျီကိးနံဉ်ဒဲးဖဲးခူးတုာ်အ
 ဆကတီၢ်န့ဉ်လီၤ. ပုတနီၤနီၤကိးကဒီးဝဲ (သၢထိန်) စ့ၢ်ကိးန့ဉ်လီၤ. ဖဲအသၢ
 ထိန်ဝံအဆကတီၢ်န့ဉ် မလိတ်ထွဲဝဲအခံဖဲအံ (ထိန်ဘုဃာ်ဘံယီၤစၢ သုန်ယိန်
 ဆၢဉ်မုာ်သူန့ဉ်ဟဲလီၤအိန်ကဒီးယၢ. ဖဲအဆုာ်က့ထိန်တနံန့ဉ် ပုလၢအကဲထိန်
 အခိန်တဂၤန့ဉ် ဒီတနံညါပတ်တုာ်ကွံာ်တံဖဲးတံမဲလၢကံ ဒီးကိးဝဲလၢသၢအိန်
 ဘျးထိန်ယိန်န့ဉ်လီၤ. မုာ်နံတနံအံအဝဲတလဲဟးစ့ၢ်ကိးလၢသံဉ်ခိန်လီၢ်ပုဘၢ်.
 တံစံးဝဲဒန်လၢတံတဘၢ်လဲဆူလီၢ်ခိန်ဆၢဉ်အကျါဘၢ်န့ဉ်လီၤ. လူသီအပုသး
 ပုာ်စံးဝဲ နအိန်ဘျးထိန်ခိန် နမုာ်လဲဆူသံဉ်ပုဂ့ၤလီၢ်ခိန်ဆၢဉ်ကျါဂ့ၤ ထိန်ဘုဃာ်
 က့တတုာ်ဘၢ်. အဂ့ၢ်ဖဲအံ ထိန်ဘုဃာ်အသးဘၢ်ခိန်အိန်ဒဲးဝဲလၢပုဟီၢ်ခိန်ဖိ
 အတံလိန်ဘၢ်အိန်ဒဲးဘၢ်ဖုးစါ. လၢတံန့ဉ်အယိ ဖဲသိးအဝဲကက့ဝဲပုဒီးတံ
 သုန်မံသးမုာ်အဂီၢ် တံမထွဲအိၤဖဲပုမံပုပုမလိတ်အသိးန့ဉ်လီၤ.

ဒီးဒိပတ်ဝဲလၢထါဖဲအံ

ထိန်ဘုဃာ်ယမလိတ်န့ၤ,	ထိန်ဘုဃာ်ဟဲလီၤဟဲလီၤ,
သုန်ခိန်သူဟဲလီၤအိန်ယၢ,	ဟဲလီၤဒီးယဲဒီးပစိ,
ထိန်ဘုဃာ်ယမလိတ်လီၤ,	ထိန်ဘုဃာ်ဖိဂီၤတဘိ,
သုန်ခိန်သူဟဲလီၤအိန်ကီၢ်,	က့ထိန်လၢဘုပျါအလိၤ,
ထိန်ဘုဃာ်လၢဂ့ၢ်ခိန်ခံ,	
ဟဲစိန်ဘုဖိအပျါဆံ,	
ထိန်ဘုဃာ်လၢဂ့ၢ်ခိန်လီၤ,	
ဟဲစိန်ဘုဖိတုာ်မုာ်ဘိ,	

ထိပ်လွှ်ခပ်

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢတၢ်တၢ်တၢ် လၢသဝီတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ် ပျၢဒီတခါမုၢ်အိၣ်ဝဲ
ဒၣ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပျၢဒီတခါခံၣ်ဂၢၤအံၤတၢ်စံးဝဲလၢမ့ၢ်ပျၢလၢဒိၣ်က့ၤဒိၣ်က့ၤ, ဘိဘၣ်
လၢဂ့ၤ, ဗဲၣ်စၢၤနၢၤဘျၢဂ့ၤမးန့ၣ်လီၤ. ပျၢဒီတခါခံၣ်ဂၢၤအံၤ အိၣ်တၢ်အဘၣ်ဆၢဘၣ်
ပျၢတၢ်တၢ်ဒီး ဆီဟံၣ်ဆီယီဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တယံၣ်တမီၢ်ဘၣ်အတီၢ်ပူၤ အဝဲသ့ၣ်
ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲအဖိမုၢ်တဂၤ ဒီးအဖိခွါတဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဟဲအ
သးလၢတၢ်တသ့တဘၣ်, ဘၣ်အဖိခိၣ် ဟံၣ်ဖိယီဖိခံၣ်န့ၣ်အံၤ ဟံၣ်တ့ၢ်ကွံၣ်ဖိသ့ၣ်
မုၢ်, ဖိသ့ၣ်ခွါခံၣ်ဂၢၤအံၤ ကမ့ၢ်ဖဲအသးနံၣ်အိၣ်ဝဲ လွှ်နံၣ်ယံၣ်နံၣ်ဖိအဆၢကတီၢ်
န့ၣ်လီၤ. ဖိသ့ၣ်ဖိခံၣ်ဂၢၤအံၤကဲထီၣ်က့ၤဝဲဒၣ်ဖိၣ်ယဲဖိခံၣ်ဂၢၤလၢၣ် လၢသဝီတဖျၢၣ်

အပူနဲ့လီး၊ ဖိသန့်ခံဂအံ၊ လတၢ်ကီတၢ်ခဲဒီးတၢ်ဖျိတၢ်နးဖးဒိၣ်အပူ က
ဘၣ်အိၣ်မူအဂီၢ် ဖျိနးကီခဲထဲလဲၣ်န့ၣ် ပှၤဒီဒူဒီသဝီညါကဘၣ်ဆိကမိၣ်ဒီးက
ဟုကယၢ်က့အီးလၢအသ့ ဒီးအဂ့ၤကတၢ်န့ၣ်လီး၊ ပှၤသဝီဖိတနီၤနီၤလၢအသ့ၣ်
သ့သးဘၣ်တဖၣ် ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဒုအိအီး ပှၤဒီးတၢ်ကဟုကယၢ်အက့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်
လီး၊ ဒီးမ့မ့ၢ်ပှၤသဝီဖိတနီၤလၢအတသ့ၣ်ညါန့ၣ်ဟံၣ်တၢ်ဘၣ်တဖၣ်၊ ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်
ဒုးအိဖိသန့်ခံဂအံပှၤဒီးတၢ်အ့ၢ်အ့န့ ကဒုးကဒုၣ်တၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီး၊ ဖိၣ်ဃဲ
ဖိခံဂအံ၊ အါန့ၣ်အါလါ အိၣ်မူကဒုဝဲလၢသဝီဒီဖျါညါအကဒုဖိလၢ် လၢအ
တအိၣ်ဒီးတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးအပူန့ၣ်လီး၊ ဖိသန့်ခံဂအံဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ကဒု
ကဒုတုပှၤသးပှၤစံးဝဲလၢအခိၣ်သ့ဆူၣ်ခဲၣ်သ့ပျါတဘျီ ဒီးအခံဂသ့ၣ်ညါန့ၣ်
ဟံၣ်အါထီၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျိအကျဲ ဒီးဘၣ်တနံၤန့ၣ် ဘၣ်ဖဲပှၤဘျီဟံၣ်ဒီးအဝဲ
ဘျီထီၣ်အဟံၣ်အယီၤစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီး၊ တုမ့ၢ်အဘျီထီၣ်အဟံၣ်အယီၤတဘျီန့ၣ်အိၣ်
စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်မၤလီၤမ့ၢ်ခိၣ်ဝဲခိၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီး၊ ဖိပှၤသဝီဖိအိၣ်မူတၢ်လၢသဝီတ
ဖျါအပူအသိးန့ၣ် ဖိၣ်ဃဲဖိခံဂအိၣ်မူကတြၢပျၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီး၊ ဒီးတၢ်
စံးဝဲဒၣ်လၢဖိၣ်ဃဲဖိဒီတခါခံဂအံ၊ အိၣ်ယုၢ်ယံၣ်ယံၣ်ထီထီဒီး ကဲထီၣ်က့ၤနီၢ်
ဒီမါဝါန့ၣ်လီး။

ဘၣ်တနံၣ်န့ၣ်ပှၤဒီမါဝါခံဂအံအဝဲစံးဘၣ်အီး ယကလဲၤကတၢ်လီး၊
ဖဲန့ၣ်ဒီးအဝဲလဲၤကတၢ်န့ၣ်လီး၊ ဝါတဂၤအံလၢအတၢ်လဲၤကတၢ်အဖိခိၣ်တံၢ်တံၢ်
တနံၣ်ဒီးဟဲက့ၤတုဝဲဒၣ်န့ၣ်လီး၊ တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢအဝဲအတၢ်လဲၤမၤကတဘျီ
အံၤတအာဒိၣ်ဒိၣ်ဘၣ်၊ ဘၣ်ဘျူးဘၣ်ဖျိၣ်ဝဲဂ့ၤမးန့ၣ်လီး၊ ဝါအတၢ်လဲၤကတၢ်ဒီးတၢ်
ကီးဘျီဒဲး ဖိအပညိၣ်ယၢ်ဝဲအသိးန့ၣ် မၤန့ၢ်ဝဲအါမံၤအါကလုၢ်လီး၊ ဝါတဂၤ
အံၤတၢ်စံးဝဲလၢ အဝဲဟဲက့ၤတုတဘျီ အိၣ်တအါနံၤအါသီဘၣ်ဒီးစံးဘၣ်အမါ
ဖိအံၤ၊ မါသးဘိၤ၊ ခဲအံၤပကယုန့ၢ်တၢ်လီၤတတီၤလၢထံၣ်ဂ့ၤနီၤဂ့ၤ၊ ဟီၣ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီ
းဘၣ်လိာ်ဟဲဘၣ်လိာ် ဒီးန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်ယၢ်စ့ၢ်ကီး ကဘၣ်လၢပှၤဒီးအက့ၢ်
အဂီၢ်၊ မ့ၢ်အိၣ်ပမ့ၢ်ထံၣ်န့ၣ်ဒီးပကဘျီထီၣ်ပဟံၣ်ပယီၤဖဲန့ၣ်လီး၊ ဒီးအဝဲသ့ၣ်ခံ
ဂအါၣ်လီၤတူၢ်လိာ်၊ လိာ်အသးဂ့ၤဒိၣ်မးလီး၊ ပှၤဒီမါဝါခံဂအံၤ၊ ဘၣ်တနံၤ
န့ၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတၢ်လၢကလဲၤယုထၢတၢ်လီၤအခါ လဲၤပိာ်လိာ်အခံဒီမါဝါ

ခံကကစုကစု ဒီးလဲတုဝဲလတတ်လီတဘျူးတီး ဘဉ်ဆဉ်တတ်လီလအမုဉ်
လအဂီၢ်န့ၣ်တထံၣ်န့ၣ်ဝဲဒီးဘဉ်. ဒီးတတ်စံးဝဲလအယုထတတ်လီဒီးလဲတတ်
အဖမုဉ်န့ၣ် ထံၣ်လိာ်ဒီးယိဒိၣ်တဂလီ. တတ်စံးဝဲလအဝဲသ့ၣ်ခံကလတ်ကတိ
အါလိာ်အသးဘဉ်ယးဒီး တတ်ဂုၢ်တခါခါလအကဲပှဟုၣ်တတ်ဘျဉ်တတ်လကျ
တဘိဘိအယိန့ၣ်လီ. ထဲန့ၣ်တဘျီအခံကလတ် ဟ်လီကွံၣ်အထာၣ်အမိာ်ဒီး
ထိလိာ်အသး, ကနိလိာ်အသးလတတ်ဂံၢ်ဆုၣ်ဘါဆုၣ်အပူန့ၣ်လီ. ပှလပှ
န့ၣ် တကူဖျီၣ်ခံဘဉ် မ့မုဉ်တခီ ကူဝဲဒဉ် (ထဲ) န့ၣ်လီ. ပှခံကအံၤဖဲအကနိ
လိာ်အသးအဆကတိအထဲလီလုၣ်ကွံၣ်ဝဲဒဉ်ခံကလတ်န့ၣ်လီ. နီၢ်ထီၣ်လွံၢ်ခဉ်
ကွၢ်ပီတတ်ဒီးထံၣ်ဘဉ်ဝဲလအဝဲတဂအဒံၣ်ဆံးတစးမ့မုဉ်ယိဒိၣ်တဂအဒံၣ်
ဒိၣ်မးန့ၣ်လီ. နီၢ်ထီၣ်လွံၢ်ခဉ်အသးသိၣ်ယိၣ်အီလမုဉ်အဲၣ်ဘဉ်ယိဒိၣ်တဂ
ဒုအဒံၣ်ဒိၣ်ဒုကဂုၢ်ဒိၣ်တကုၢ်လီ. ထဲန့ၣ်တဘျီ ပှတကနိတတ်ခံကအံၤလီဘျး
လီတီလတ်လံ နီၢ်ထီၣ်လွံၢ်ခဉ်အဝဲစံးဘဉ်အီ ဟ့ၣ်ပီယနးအဝဲယုၣ်ပီန့ၣ်
အဝဲလအတြီးတကပ နီၢ်ထီၣ်တခီဖိၣ်နးတိၢ်ချူးတဘျီကျိသံကွံၣ်နီၢ်ထီၣ်
လွံၢ်ခဉ်အဝဲန့ၣ်လီ. ယိဒိၣ်ကျိသံနီၢ်ထီၣ်လွံၢ်ခဉ်အဝဲဝဲဒီးစးထီၣ်လဲတတ်
ဆုညါန့ၣ်လီ. ဒ်နီၢ်ထီၣ်လွံၢ်ခဉ်တိာ်ဟ်တတ်လကဟံးဘဉ်ယိလအဒံၣ်ဒိၣ်တဂ
အံၤအဂီၢ်အတတ်မုဉ်လတ်အိၣ်လါဘဉ်. ထဲန့ၣ်တဘျီနီၢ်ထီၣ်လွံၢ်ခဉ်အဝဲဒိၣ်သံ
ယိဒိၣ်ဒီးတအဲၣ်လါအီဒီးပှာထီပှာလီဆုအံၤဆုနု ဟီၣ်တတ်ယတတ်လအ
ကလုၢ်ဖးဒိၣ်ဘဉ်ဆဉ် တတ်စံးဆါလအဂီၢ်မနုမးတအိၣ်လါဘဉ်. နီၢ်ထီၣ်လွံၢ်
ခဉ်ပျံတတ်ဒိၣ်မးဒီးကနိးကစုဘဉ်မးအသးလီ. ဘဉ်ဆဉ်တတ်တိစါမစါလ
အဂီၢ်တအိၣ်လါဘဉ်. ဒီးတတ်စံးဝဲလနီၢ်ထီၣ်လွံၢ်ခဉ်အတတ်ဟီၣ်ဟ့ၣ်သးအံၤအယိ
အသးသ့ၣ်ဖးဒီးသံကွံၣ်ဝဲဒဉ်န့ၣ်လီ. လါခံကတတ်တယဉ်ကိးကုၢ်ဝဲဇု..ဇု..
ဇု..ပှအါဂယုထံၣ်ဒီးထံၣ်ဘဉ်ကုၢ်လအကဲထီၣ်ကုၢ်ထီၣ်တဘျဉ်လအခဲအံၤ
ပှကိးလထီၣ်လွံၢ်ခဉ်န့ၣ်လီ. ခီဖျိတတ်ဂုၢ်ဒ်အံၤပှထုလံဖဲဖဲလုၣ်သီခိၣ်ဟီၣ်က
ဝီဒီကဝီညါဒုၣ်လိာ်ထုလိာ်ဝဲထီၣ်တကလုၢ်အံၤဒ်အမုဉ်, လအပူကွံၣ်မုဉ်ဝဲ
ပှပိာ်မုဉ်တဂလအနုကွံၣ်နံၣ်ဖဲ ဒီးအသးတတိတလီလါဖဲဝဲအဖီခိၣ်ဘဉ်အ
ယိ, အဝဲဘဉ်သံကွံၣ်လအဒုၣ်အဒါအယိ ဒီးဘဉ်တတ်ဒုၣ်လိာ်ထုလိာ်အီလ
ထီၣ်တကလုၢ်အံၤ တတ်တဘဉ်စိာ်ထီၣ်အီလဟံၣ်ပှယိပှ ဆုဒုဆုသဝီပှဘဉ်.

ဒီးတၢ်တဘၣ်အိၣ်အါလုၤတက့ၤဘၣ်န့ၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလီၤပုၤသ့ၣ်စၢ်သးဘီၣ်
တဆိဘၣ်တဆိန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဝံၤဒိပနီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢထါ,

၁. ထိၣ်လွံၢ်ခၢ်နမိၢ်သိၣ်န့ၣ်
နဘၢတလီၤကၢ်ဒီးယၤ
ထိၣ်လွံၢ်ခၢ်နမိၢ်သိၣ်လီၤ
နဘၢတလီၤကၢ်ဒီးကီၢ်.

၂. ဃုးနးတၢ်ဖိယုၣ်နးကြီး
တၢ်ဘျၣ်ဒီးဖိဒ်သိးသိး
ယၤဒိၣ်ဒိၣ်ကီၢ်အဒိၣ်ဆံး
တၢ်တီၤလၢကီၢ်တမံၤသံ

.....

တၢ်သံဒိၣ်စီၤပၤ

တဘျီန့ၣ်တၢ်စံးဝဲဒၣ် ပှၤဖူလၢၢ်ခိၣ်ဖိတဖၣ်တုၤအသံန့ၣ် မၤန့ၣ်ထွဲဝဲဒီးအစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် တၢ်ဂ့ၤတၢ်ဘၣ် တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် တၢ်ထူးတၢ်တီၤတဖၣ် ဒီးလၢအကျါန့ၣ် မၤန့ၣ်ယုၣ်ဝဲဒီး (လၢမ့ၣ်) အယံ ပှၤသံတကၤအကလၤ က့ၤတုၤလၢတၢ်သံဒိၣ်အဝဲဒၣ် ဒီးဒွဲၣ်အူထီၣ်ကွၢ်ဝဲတၢ်သံဒိၣ်စီၤပၤအဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်သံဒိၣ်စီၤပၤအဝဲဒၣ်တအိၣ်လၢဘၣ်အယံ အိၣ်ဆိးဝဲတသ့လၢဘၣ်. တၢ်သံဒိၣ်စီၤပၤအံၤအလံၤခွါအိၣ်ဝဲခံၤ အဝဲတကၤကိးဝဲလၢ “တကီၣ်ထွဲၣ်” အပုၤတကၤအမံၤမ့ၢ်လၢ “တဖျၢၣ်ဘီ” န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢတကီၣ်ထွဲၣ်န့ၣ် အသ့ၣ်ဂ့ၤသးဝါဒိၣ်မးအယံ အဖုအဲၣ်ဘၣ်အီၤ ဒီးန့ၣ်န့ၣ်အီၤဒိၣ်နီၢ်မးန့ၣ်လီၤ. တၢ်သံဒိၣ်စီၤပၤအံၤ

ဒ်သိးအဝှ်းခိန်ကကဲထီၣ်ကွၢ်ဒ်လီၢ်လီၢ်အဂီၢ် မၤလီၤဝဲတကီၣ်ထွၣ်ဆူပှၤဒူလၢၣ် ခိန်ဖိအအိၣ်ဒီး မၤလိာ်ဝဲအတၢ်တဖၣ်လၢ ကဟဲတဲဘၣ်ပှၤဒူလၢၣ်ခိန်ဖိလၢအသံ ဒီးမၤန့ၢ်လိာ်အသးလၢလၢမ့ၣ်တခါန့ၣ် အကလၢန့ၣ်ဟဲကွၢ်ဒ်ထီၣ်ကွၢ်ယဝှ်း ခိန်လံ လဲၤတဲဘၣ်အီၤလၢအကဘၣ်လ့ၣ်အိၣ်ဟီၣ်ခိန်လၢကျဲၤမ့ၢ်ပၤအပူၤ ဒီးကဘၣ်သံကွၢ်ခဲလၢၣ်ဝံ ကဘၣ်ဟဲကွၢ်တ့ထီၣ်န့ၢ်ကွၢ်ယဝှ်းခိန်ဝံမး ယကဟ်လီၤ ကွၢ်ပှၤဒူလၢၣ်ခိန်ဖိလၢအသီတဘျီ လၢအဂ့ၢ်န့ၢ်ဒီးလၢညါတဘျီန့ၣ်လီၤ. တကီၣ်ထွၣ်အံၤ ဒ်အဖုမၤလီၤအီၤအသိးတဝံခိန်ဒိၣ်ခံဃာဘၣ် ဟဲတဲဘၣ်ဃီန့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဒိၣ်တုၣ်ခိန်ပျဲၤတဂၤလၢအအိၣ်လၢအဖု အအိၣ်လၢကီၢ်ဘးခိပန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟဲတဲလၢပှၤဒူလၢၣ်ခိန်ဖိအကျါ ပှၤထံၣ်ဘၣ်အီၤအဆိကတၢ်ဖဲ လဲခံကီၢ် (ခဲအံၤခွဲပူၤကရူၢ်) တၢ်လီၤဖဲလဲဆၣ်ထၣ်ဒီး ပှၤလၢအထံၣ်အီၤအဆိကတၢ်တဂၤအမံၤမ့ၢ်ဝဲ တယဲၣ်မ့ၢ် န့ၣ်လီၤ. တကီၣ်ထွၣ် ထံၣ်ဃီအီၤဒီးသံကွၢ်ဝဲ တယဲၣ်မ့ၢ်နကလဲၤဖဲလဲၣ်. တယဲၣ်မ့ၢ်စံးဆၢအီၤ ယကလဲၤမၤအီၣ်ညၣ်ဖိလီၤ. အတၢ်တဲအီၤတလိၣ်နလဲၤဘၣ် ကွၢ်ယုၣ်ဒီးယၢခဲအံၤ နမ့ၢ်လဲၤမၤအီၣ်သနၢ်က့ ညၣ်ဖိန့ၣ်နမၤအီၣ်တန့ၢ်ဘၣ်. နမၤမ့ၢ်န့ၢ်သနၢ်က့နတအီၣ်ဘၣ်အီၤဘၣ်. ဒီးတယဲၣ်မ့ၢ်စံးဆၢအီၤ ညၣ်ဖိန့ၣ်တကၤလၢပဂီၢ်ဘၣ် ပလဲၤမၤခဲအံၤန့ၢ်ခဲအံၤလီၤ. တကီၣ်ထွၣ်စံးဆၢအီၤ လဲၤတက့ၢ်.

တယဲၣ်မ့ၢ်လဲၤလၢကျဲၤအဖုမ့ၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ ပှၤသးပှၤတဂၤယတထံၣ်ဘၣ်အီၤနီတဘျီဘၣ်. အဝဲထံၣ်ယၢတဘျီဃီကိးထီၣ်ယမံၤဘၣ်မးလဲၣ် ဒီးအခၢ်ဆူၣ်ထီၣ်လီၤတုၤလၢအယီၢ်ဒုအယိ ပှၤကိးအီၤလၢထီၣ်ဆူၣ်လီၤ. ပှၤတကိးလၢအမံၤတယုၢ်န့ၣ်လၢဘၣ်. တယဲၣ်မ့ၢ်လဲၤတုၤလၢလဲၤလိာ်ကျိ ဖဲအလဲၤမၤအီၣ်ညီနီၣ်ညၣ်အလီၢ် ဒီးလူၤဖိၣ်ညၣ်ဒီတနံၤကျၢၤ မၤန့ၢ်ညၣ်ထဲတဘိၤခိလၢအမ့ၢ်ညၣ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. အစီၤကအိၣ်ယဲၤရွဲၤယၣ်ယၣ် ဒီးမ့ၢ်လၢတၢ်သၣ်ဝံအသးလၢမ့ၢ်ဖးဒိၣ်လံအယိ အဝဲမၤကဲၤလီၤမ့ၢ်အူ, ကျိဘျးလီၤအညၣ်တဘိဝံ အသပၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီးလဲၤကျိန့ၢ်ဝဲဝဲပီတဂူ ဖၢနၢ်လီၤအညၣ်န့ၣ်လၢဝဲပီပူၤယုၣ်ဒီး အံၤသၣ်, မိၢ်ကံၣ်ခဲလၢၣ်ဝံ ဆီထီၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်အူခိန်ဒီးအတၢ်ကလၢထီၣ် နီၣ်တၢၤတအိၣ်ဘၣ်အယိ အဝဲကွၢ်တၢ်ဆူအခိၣ်အယၢဝးဝးဒီး ထံၣ်ဝဲသ့ၣ်ဖိတဘိဒီး ကျိန့ၢ်ဝဲဝဲခွဲးခွဲးအညၣ်ဖိကသ့န့ၣ်လီၤ. ခွဲးခွဲးဝဲတဘျီဃီညၣ်ဖိအသးကိၣ်လိၣ်တဖၣ် က

ထိပ်ကွေ့ညှပ်ဖိတဘိစုစု မူထိပ်ကွေ့ဝဲဒီးစံာ်ထိပ်ဆူခိဝံကွေ့လီကွေ့ဆူထံ ကျိပုဒ်အလီလီအယိ အဝဲတအိဉ်ဘဉ်လၢဝဲဘဉ်. အဝဲအိဉ်သူယါကွေ့မ့ ဝံဒီး ကွေ့ကဒါကွေ့ဆူအသဝီလၢပုဉ်စိ (လဲခံသဝီဒ့) န့ဉ်လီ.

အဝဲကွေ့ထိဉ်တုဆူအဟံဉ်ဒီးမ့လၢထီခဉ်ဆူဉ်အိဉ်ဟ်စၢလံအယိ အ တာ်သံကွေ့အီ နမအိဉ်ညဉ်န့ဉ်ကိးခါ. စံးဆာဝဲ ယမအိဉ်ညဉ်န့ဉ်ထဲတဘိခါ ဒီး ယဖိထိဉ်အီလၢဝဉ်ပိပူ ကလၢထိဉ် ယကျိန့ဉ်သ့ဉ်ဖိတဘိခွဲးခွဲးအီတဘျီယိ ညဉ်ဖိတဘိမူထိဉ်ကွေ့ဒီးကွေ့လီကွေ့ဆူထံကျိပုန့ဉ်လီ. ယတထံဉ်လၢအီဘဉ်. ယတဲမိနုဟဲကွေ့ယုဉ်ဒီးယၢ နတကနဉ်ယကလၢအယိ နဘဉ်အိဉ်သူယုမ့ မ့မ့ န့ဉ်တခိ သ့ဉ်ဖိတဘိန့ဉ်နဟဲကွေ့စိအီခါ. ယတဟဲကွေ့စိဘဉ်. အဝဲန့ဉ်မ့ ကသံဉ်ဂဲကွေ့အမ့လီ. တယဲဉ်မ့နီဟူ ထီခဉ်ဆူဉ်အတာ်တဲတဘျီယိ အသးခု ဝဲဒိဉ်မးန့ဉ်လီ. လၢမ့ဆူဉ်ထီဉ်တခိဉ် အဝဲလဲကွေ့ယုကွေ့အသ့ဉ်ဖိတဘိတ ထံဉ်ကွေ့လၢဝဲဘဉ်. ထီခဉ်ဆူဉ်ဟဲဝဲလၢပုဒ်လၢခိဉ်ဖိအကျါအဆိကတာ်န့ဉ် မ့ဝဲဖဲ ခုပူကရၢ, လဲခံသဝီ, လၢပုဉ်စိသဝီ လၢအအိဉ်ဖဲ လဲလိဉ်ကျိ ဒီးပို လိဉ်ကျိအမ့ထီဉ် သီသံဉ်ခိဉ်ကစၢခိဉ်ထံးန့ဉ်လီ.

အဝဲကတိတၢ်ဒီးပုဒ်လၢခိဉ်ဖိလၢပိုလိဉ်ကျိအမ့ထီဉ် သီသံဉ်ခိဉ်ထံး တဖဉ်ဒီးစံးဝဲ သုမ့သံဒီးသုမ့န့ဉ်လိဉ်သုသးတာ်စုလီခိဉ်ခိဉ်လၢအမ့လၢမ့ဉ်အ ယိ ပုဒ်သံတဖဉ်အကလၢန့ဉ်ကွေ့ဒီးခွဲးအူထီဉ်ကွဲးယဖုအဝဲခိဉ်လံ အဝဲအံယဖု မလီယၢလၢယကဟဲဒီးမသုလၢ သုကဘဉ်လုဉ်အိဉ်ဟီဉ်ခိဉ်လၢကျဲမ့ပါပူန့ဉ် လီ. ပုဒ်လၢခိဉ်ဖိလၢပိုလိဉ်မ့ထီဉ်သီသံဉ်ခိဉ်ထံးတဖဉ် အတာ်ကမဉ်တအိဉ် ဘဉ် ဒီးတအာဉ်လီဝဲလၢကလုဉ်အိဉ်ဟီဉ်ခိဉ်လၢကျဲမ့ပါပူန့ဉ်ဘဉ်. သု မ့တဲလၢသုတာ်ကမဉ်တအိဉ်ဘဉ်န့ဉ် ယကမကွေ့သုထံသုကီ မ့အစၢကဟဲ ထီဉ်ဖဲလဲဉ်န့ဉ်လီ. ဖဲန့ဉ်မာဝဲပုဒ်လၢပုဉ်စိဖိတဖဉ် လၢအကဘဉ်လဲယုန့ဉ်အီ ထိးဖါသၢပံတဖုန့ဉ်လီ. ဘဉ်ဆဉ်ပုဒ်လဲယုဝဲတဘဉ်နီတဂၢဘဉ်. ပယုဘဉ် ထဲဆိဖါကီသၢနံဉ်တဘုဉ်ဒီး ပဟဲကွေ့စိန့ဉ်န့ဉ်လီ. မ့နကမအီဖဲလဲဉ်.

ထီခဉ်ဆူဉ်မပုမသံဆိဖါကီဝံ ယိစိကျိဘျးအီဝံ စံးဝဲ ဖိကပိဉ်ထီဉ် အီတကွေ့. တုပုဖိဆိဖါကီမံလံဒီး ပုဒ်သံကွေ့အီ မ့နကမကွေ့ဖဲလဲဉ်. ထီ

ခပ်ဆူကိးထီၣ်ထံကစၢ်ကီၢ်ကစၢ်လၢအမ့ၢ်ပှၤလုၢ်ထံလုၢ်ကီၢ်, ဒ့ၣ်ထံရဲၣ်ကီၢ်, ဘျီထံဘျီကီၢ်အခိၣ်တဂၤဒီးစံးဝဲ ခဲအံၤ နကဘၣ်နီၤလီၤနထံဖိကီၢ်ဖိလၢကသုအံၤတဂၤဆီညၣ်တလိၣ် ဒီးအကပိၣ်တနီၣ်တၢ်ကိးဂၤဝဲ နကဘၣ်နီၤန့ၢ်က့ၤယၤယုၣ်ဒီး ယပှၤယုၣ်ဂၤန့ၣ်လီၤ. ထီခပ်ဆူန့ၣ်အဝဲဟးဝဲနွံဂၤဘၣ်ဆၣ် ပှၤထံၣ်ဒၣ်ထဲအဝဲ တဂၤဒီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်နီၤလီၤအံၤန့ၣ်တမၤပှၤအိၣ်တဘျီယီၤဘၣ်. ခိးတုၤပှၤနီၤလီၤ ဝဲခဲလၢ်မးအိၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. ပှၤလုၢ်တၢ်အခိၣ်တဂၤနီၤလီၤတၢ်ဒ်ထီခပ်ဆူမၤအိၣ် အသိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်နီၤဝဲတကိးလိာ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် ကသုအံၤလၢ်ကွံာ်ဝဲ ဒီးပှၤ အိၣ်တုၤဒီးဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီ ထီခပ်ဆူမၤဝဲပှၤခဲလၢ်လၢ ကဟဲလုၢ် ဖျိၣ်က့ၤကသုခဲလၢ်တပှၤယီၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်ထီခပ်ဆူအနီၢ်ကစၢ်နီၤလီၤက့ၤက သုဆုပှၤကညီကိးဂၤဒီး ဒ်အမၤပှၤနီၤလီၤအပှၤကွံာ်အသိးန့ၣ်လီၤ. နီၤလီၤဝဲကိး လိာ်ပှၤခဲလၢ်ဝဲ နီၤလီၤဝဲဆုအပှၤယုၣ်ဂၤယုၣ်ဒီးအနီၢ်ကစၢ်ဝဲဝဲခဲလၢ် ဘၣ်ဆၣ် အကသုန့ၣ်အိၣ်တုၤဒီးသၢနီၣ်တၢ်ဒီးဆီညၣ်သၢလိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲဒၣ် ခဲ အံၤယၤနီၤလီၤတၢ်ဝဲလံ သုအိၣ်သ့ကိးဂၤဒီးလံန့ၣ်လီၤ. တုၤပှၤအိၣ်တၢ်ဝဲခဲလၢ် ဒီး အဝဲတဲဘၣ်ပှၤလဲခံ လၢ်ပုၣ်စိဖိတဖၣ်လၢ သုထံသုကီၢ်အံၤသုမၤအိၣ်တၢ်တ န့ၢ်အါအါဘၣ် ဘၣ်ဆၣ်န့ၣ်သက့ သုအိၣ်တၢ်အနီၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ. မ့ၢ်လၢသုထံသု ကီၢ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲထံယုၣ်ကီၢ်ယုၣ် မ့ၢ်ယုၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

တဘျီအံၤယၤမၤကွၢ်သုဝဲလံ အိၣ်ဒီးလၢယကဘၣ်ဒွဲၣ်အူသုဟီၣ်ခိၣ် သု ထံသုကီၢ်အံၤလီၤ. ယမ့ၢ်ဒွဲၣ်အူထီၣ်န့ၣ် လၢခံတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤမ့ၢ်မၤထီၣ်အသးတ မံၤမံၤ ပှၤဂၤအထံအကီၢ်မ့ၢ်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤသနၢ်က့ သုထံသုကီၢ်အံၤသုဘၣ်ကီၢ် ဘၣ်ဂီၤတၢ်အလီၢ်တအိၣ်နီတမံၤလၢဘၣ်. ယမ့ၢ်ဒွဲၣ်အူထီၣ်သုကီၢ်အံၤဒီး ဟီၣ် ခိၣ်ကအူထီၣ်ဝဲနွံနံၤနွံနုၤ ဒီးဟီၣ်ခိၣ်လၢအအူန့ၣ် ကပိၢ်သိၣ်ပြးပြး ဆံၣ်လံလါ လံလါ လၢအဆံၣ်လံလါန့ၣ် မ့ၢ်ဘၣ်နစုနတဘၣ်ပှၤလဲးအီၤဘၣ်. နမ့ၢ်ပှၤလဲး အီၤဒီး ကကဲထီၣ်တၢ်ပှၤလီၢ်ဒီး နကူစါယါဘျီအီၤတန့ၢ်ဘၣ်. အဝဲဒွဲၣ်အူကီၢ် လဲခံအံၤဒီးအအူလီၤဂုၢ်န့ၣ်ယိာ်ဝဲဒိၣ်မး အလီၢ်အိၣ်ဖျါဒီးဝဲတုၤလၢခဲကနံၣ်အံၤ ဒီးမ့ၢ်ဝဲဖဲ လဲလိာ်ကျိအမ့ၢ်န့ၣ်ထံကၢ်ခိၣ်တၢ်လီၢ်တတီၤ လၢပှၤကိးက့ၤအမံၤလၢ ပှၤလီၤယီၤ တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်အံၤနမၤအိၣ်ဘုတဂ့ၤဝဲဘၣ် မ့ၢ် လၢဟီၣ်ခိၣ်အူလီၤဂုၢ်ဒီးအသိအချါတအိၣ်လၢဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အတၢ်မၤဖဲအံၤဝဲ

ဒီး ဟးထီၣ်ဝဲလၢလၢ်ပုၣ်စိသဝီဒီး လဲၤဝဲဆူပျီလိာ်ကျိအမုၢ်န့ၣ် ဆူပျီလၢ်ခိၣ်
ဖိအိၣ်တၢ်လီၤအသိတတီၤကဒီးန့ၣ်လီၤ.

အဝဲစးထီၣ်လဲၤကဒီးတၢ်ဆူညါ တုၤလီၤဖဲလဲလိာ်ကျိအထံၣ်န့ၣ် ဝဲန့ၣ်
ထံၣ်ကဒီးဝဲပျီမုၢ်ပျီတဂၤ အိၣ်လၢသံၣ်ပူၤ ဒီးခူၣ်အိၣ်ယုၢ်အခါ ထီၣ်ဆူၣ်သံ
ကွၢ်အီၤ မ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးပျီမုၢ်ပျီစံးဆၢမ့ၢ်ယခူၣ်အိၣ်ယုၢ်လီၤ. သံ
ကွၢ်ကဒီးဝဲ နသဝီအိၣ်ဖဲလဲၣ်. ယသဝီမ့ၢ်တၢ်ခဲၤလီၤ ဒီးယဟံၣ်အိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.
မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်က့ၤဆူနဟံၣ်ဒီးယကက့ၤယုၢ်ဒီးန့ၣ်မိၣ်. စံးဆၢဝဲ ခဲအံၤယက့ၤတချုး
ဒီးဘၣ် ယဘၣ်ခူၣ်အိၣ်ဒီးယုၢ်, ကျဲအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. လဲၤဆိဟံၣ်စၢနဝဲတက့ၢ်. ထီ
ခိၣ်ဆူၣ်တဲဘၣ်ပျီမုၢ်ပျီန့ၣ် လၢနယုၢ်တဖုအံၤနမၤတန့ၢ်ဘၣ် နမၤမ့ၢ်န့ၢ်ဘၣ်ဆၣ်
နတအိၣ်ဘၣ်ဘၣ်. အဝဲတဲနသးပျီတဂၤအံၤ နတဲနါစိတၢ်ဒ်အံၤတသ့ဘၣ်. ထီ
ခိၣ်ဆူၣ်လဲၤတၢ်လံ မ့ၢ်ပျီမုၢ်ပျီန့ၣ်ခူၣ်ဒ်အယုၢ်န့ၣ်တုၤအန့ၢ်တဘျီလီၤ.

တုၤမ့ၢ်အမၤန့ၢ်ယုၢ်တဘျီအသးခဲဝဲဒ်ဒိၣ်မး တဘျီန့ၣ်အဝဲမၤကဲၤထီၣ်
မ့ၢ်အူလၢကယိစိဝဲအဆူၣ်အဂီၢ်လီၤ. အယဲာ်တအိၣ်ကဒီးလၢကကျိန့ၢ်နီၣ်ကၣ်
အဂီၢ်ဘၣ်. ဝဲန့ၣ်အဝဲကွၢ်တၢ်လၢအယၤဝးဝးဒီး ထံၣ်ဝဲသ့ၣ်ဖိတဘိဘျီဂ့ၤမး ဂ့
လၢနီၣ်ကၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤယီၤဒီးဘိးကၢ်န့ၢ်ဝဲသ့ၣ်ဖိတဘိအံၤဝံၤ ဟဲက့ၤဆွံ
လီၤဝဲယုၢ်တဖု ဂဲပျီထီၣ်ဒီးအစုတပျီကွံာ်ဒီး ယုၢ်န့ၣ်လီၤတဲာ်ကွံာ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်
လီၤဒီး စံၣ်န့ၢ်ယုၢ်ဒီးနီၣ်ကၣ်အံၤဆူတၢ်ခဲကျါ ဒီးဟါမၢ်ကွံာ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ပျီ
မုၢ်ပျီန့ၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲပျီသးပျီတဂၤအံၤ အတၢ်ကတိၤဘၣ်ဆၣ် မၤက့ၤဝဲ
တသ့လၢနီတမံၤဘၣ်. ဘၣ်အိၣ်သူယုၢ်က့ၤမ့ၢ်ဒီးအံၤသ့ၣ် မိၢ်ကံၢ်န့ၣ်လီၤ. ပျီမုၢ်ပျီ
န့ၣ်ဟံးထီၣ်က့ၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီး က့ၤက့ၤဝဲဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. က့ၤထီၣ်တုၤအ
ဟံၣ်ဒီး ဘၣ်သကၢ်ဒီးထီၣ်ဆူၣ်ဒီး အတၢ်နံၤထီၣ်ဝံၤသံကွၢ်အီၤ နမၤန့ၢ်ယုၢ်စ့ၢ်
ကိးဒါ. နအိၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးဒါ. ပျီမုၢ်ပျီန့ၣ်စံးဆၢအီၤ ယမ့ၢ်ကန့ၣ်နကလုာ်ဒီးဝံၤ
လီၤ. ယတကန့ၣ်နကလုာ်အယိ တၢ်မၤအသးလီၤတီၢ်လီၤဆိဒ်အံၤ ယတထံၣ်
ဘၣ်နီတဘျီဘၣ်. ထီၣ်ဆူၣ်သံကွၢ်အီၤ တၢ်လီၤဆိဘၣ်နမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်. န
သါတဲကွၢ်တဘီ. ပျီမုၢ်ပျီစံးဆၢအီၤ ယုၢ်တဖုယခူၣ်အီၤန့ၢ် ဒီးမၤသံအီၤဝံၤလံ
မ့ၢ်လၢယယဲာ်တအိၣ်လၢယကကျိန့ၢ်နီၣ်ကၣ်ဘၣ်အယိ ယထံၣ်သ့ၣ်ဖိတဘိဂ့ၤ

လာနိုင်ကန် ယလဲးဘီးကန်ကွံင်အီဝံ၊ ဆွံနုင်လီလောယုင်အကိင်ပူ ဖျီထီင်လာအ ခံပူလံ ယုင်တဒုဂဲပျုင်ထီင်ယစုတပျုင်လီတဲင်လာဟီင်ခိင်လီ၊ စံင်ဆုတင်ခဲကျါ စံင်နုင်ယုင်ဒီးနီင်ကန် ယယုကုတဘင်လာဘင် ဒီးယဘင်အိင်သူယုကုမုဒီး အံသင် မိင်ဂံင်နုင်လီ။

ယတဲမိနု နမမုနုင်နုင်ကု နတအိင်ဘင်ဘင်၊ မုမုင်နုင်သုင်ဖိတဘိ နုင်နဟဲကုစိင်တစဲးစဲးခါ၊ ယတဟဲကုစိင်နီတစဲးဘင်၊ နသုင်ဖိတဘိနုင်မု ဝဲကသံင်ဂဲကုအထူင်လီ။ နမုင်ဟဲကုစိင်နုင်ပျုကညီမုင်သံ နဒုးနုအီဝံဒုး အိင်အီတစဲးဖိနုင် ပျုသံတဖင်ဂဲကုသမူထီင်ကုကိးဂဲဒဲးနုင်လီ။ ပျုမုင်ပျု အံအသးခုဝဲဒိင်မးလာ ကမနုင်ဘင်ကသံင်ဂဲကုအံအယိ ဝဲမုင်ဆုင်ထီင်အ ဝဲလဲကဒါကုဖဲအဘီးကန်သုင်ဖိအံအလီဘင်ဆင် ယုကုဝဲတဘင်လာဘင်။ ဒ်နုင်ဝံဒီးထီခင်ဆုင်နုင်သံကွံင်ပဲ ပျုလုလင်ခိင်ဖိလောပျုလိင်မုင်နုင်တကယ လာ ညါသုမုင်သံနုင် သုမုနုင်ထွဲပျုလုလင်မုင်နုင်အိင်တကယခါ၊ ပျုစံးဆာအီလော ပမနုင်အီအိင်ဝဲလီ။ မုမုင်နုင်ဒီး ပျုလုလင်သုမုနုင်အလင်မုင်တကယနုင် အက လာဟဲကုတုလောယဖုအအိင်ဒီး ဖွဲင်အူထီင်ကွံင်ယဖုအဝုင်ခိင်လံနုင်လီ။ တါ လာယဒီးယဖုနုင် ပအိင်လုပျုအဝုင်ပံလအထံအကီတခိလီ။ မုင်လာသုဝဲပျု လုလင်ခိင်ဖိတဖင် သုမုကမုင်တါအယိ ပျုသံအကလာတဖင် ကုဖွဲင်အူထီင် ကွံင်ယဖုအဝုင်ခိင် ဒီးယဖုတခိ မာလီယာလာယကဘင်ဟဲဆုသုအိင် ဒီးသုတါ ကမုင်မုင်အိင်နုင် သုကဘင်လုင်အိင်ဟီင်ခိင်လုကျဲမုင်ယါအပူတကတလုင်ဝံ မး သုကဘင်ကုဘျီကဲထီင်နုင်ကုယဖုအဝုင်ခိင်အသီတဘျီနုင်လီ။

ပျုလုလင်ခိင်ဖိလောပျုလိင်မုင်နုင်တကယအံ မုင်ပျုမုကမုင်တါအယိ အာင်လီထီခင်ဆုင်လုကလုင်အိင်ဟီင်ခိင်ကိးဂဲဒဲးနုင်လီ။ ထီခင်ဆုင်မုပျု လုင်အိင်ဟီင်ခိင်အလီမုင်ဝဲ “တါယုင်မုင်အလုင်မိဒုပူ” ဒီးခဲအံမုင်ဝဲတါ ခဲဒါသဝီ အိင်အလီတီတီနုင်လီ။ ကယဲင်မုင်ပျုလုလင်အလဲလုင်အိင်ဟီင်ခိင်တ ဖင် တဟဲကုဘင်ကုဝဲလာဘင်၊ အလီခံပျုဆိမိင်ဝဲလော ပျုလဲလုင်အိင်ဟီင် ခိင်တဖင် မုင်အလဲမုကဲထီင်နုင်တါသံဒိင်အဝုင်ခိင်လံအယိ ပျုအိင်လီတဲင်တ ဖင်လဲလုင်အိင်ဟီင်ခိင်ကိးနုဒဲး အဆာတထီင်တဲင်ဝဲဒင်ဘင်၊ တါစံးဝဲဒင်လာ

တနံတခိၣ်န့ၣ် ပှမုၣ်ကနီၣ်တက ဖဲးခးဘူးဒီးတၢ်လီၢ်ဖဲပှလဲၣ်လ့ၣ်အိၣ်ဟီၣ်ခိၣ် အလီၢ် ဒီးဖဲအကျိၣ်နီၣ်အခါ အဝဲကွၢ်လီၢ်တၢ်ဆူအခိၣ်ခံခိအကဆူးဒီး ထံၣ်ဘၣ်ဝဲ လၢပှလၢအလ့ၣ်အိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်တဖၣ်သံဝဲဒၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်ကိးနံၤဒဲးအယိ အဝဲ ပှတၢ်ဖုးတၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်ဒီး က့ယုၢ်ဝဲဆူအဟံၣ်တဘျီယီ တဲဘၣ်ပှအဂုၤအ ဂလၢအိၣ်လၢဟံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှအဂတဖၣ်စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်တဘျီ သ့ၣ်ညါတၢ် ဂ့ၢ်အံၤဒီး ပှတလဲၣ်လ့ၣ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်နီၣ်တကနီၣ်တဘျီလၢဘၣ်. ထီခၣ်ဆူၣ် တခီ ဖဲအသ့ၣ်ညါတဘျီယီလၢပှတလဲၣ်လ့ၣ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ် က မ့ၢ်အထံၣ်ဘၣ်ပှသံအစိၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ် လၢကျဲတဘိဘိလံန့ၣ်လီၤ. ဒီးလဲၣ်တဲ ဘၣ်ပှကညီတဖၣ်လၢ ယဖုမၢ်လိာ်ဝဲလၢသုကဘၣ်လ့ၣ်အိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢကျဲမ့ၢ် ယါ ဒီးသံကွံာ်ခဲလၢာ်ဝံမးယဖုကဟ်လီၤက့ပှကညီလၢအသီတဘျီ လၢအဂ့ၤ န့ၢ်ဒီးအလီၢ်လၢညါတဘျီန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပှတကနၣ်အတၢ်ကတိၢ်နီၣ်တကလၢ ဘၣ်. စံးဝဲသုမ့ၢ်တကနၣ်ယကလုာ်ဘၣ်ဒီး ယက့မ့ၢ်တုၤလၢယဖုအအိၣ်မး ကွၢ် လၢယဖုကမၤက့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၢ်လၢပှလ့ၣ်အိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အလီၢ်န့ၣ် အလီၢ်လီၤဆၢၣ်လီၤဒုအိၣ်ပှါ ဒီးဝဲတုၤမ့ၢ်မဆါတနံအံၤန့ၣ်လီၤ. ပှလၢအသံတဖၣ် ထီခၣ်ဆူၣ်ဟ်ဖျိၣ်အီၤလၢ တၢ်လီၢ်လီၤဆၢၣ်လီၤဒုအဖိလၢတစဲးဖိ ဒီးတၢ်လီၢ်အံၤပှကိးက့ၤအမံၤလၢ ပှသံ အုၣ်အလီၢ် ဒီးထံဖိကျိၣ်လၢအယုၤလီၤဖဲတၢ်လီၢ်အံၤတဘိန့ၣ် ပှကိးက့ၤဝဲလၢပှ သံအုၣ်ကျိၣ် တုၤခဲကနံၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ထီခၣ်ဆူၣ်ဟးထီၣ်ဖဲတၢ်လီၢ်အံၤဒီး ကွဲထီၣ် ဝဲပှကညီဖဲန့ၣ်တဖၣ်ဒီး လဲၤစၢဝဲဆူပှလိာ်ကျိၣ်ဒီးလဲလိာ်ကျိၣ်လီၤဆဲးလိာ်အသး အကဆူးပှ ဒီးမၤဝဲပှကညီတဖၣ်လၢကချၢ်န့ၣ်အီၤတၢ်ပှန့ၣ်ပှ တပှဒီးတပှန့ၣ် ကဘၣ်ယိာ်ဝဲန့ၣ်ပှလၢကမၤကွၢ်န့ၣ်ဝဲအထံအကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှချၢ်န့ၣ်အီၤတၢ်ပှခဲ လၢာ်ဝံဒီး အဝဲဟံးထီၣ်န့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝဲထဲတပှဖိအဝဲ ဒီးထၢန့ၣ်ဝဲဆူတၢ်ပှန့ၣ်ပှ လၢာ်မ့ၢ်ပှၤန့ၣ် စံးဝဲလၢပှမၤသ့အိၣ်ဘၣ် အိၣ်တၢ်အနီၢ်အိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပှအ ဝဲအံၤ ထၢန့ၣ်ဝဲပှၤဒၣ်ထဲယုပှဒီး အိၣ်တုၢ်ဒဲးဝဲတပှန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဟီၣ်ခိၣ် အဝဲတအိၣ်လၢဘၣ်. အဝဲစံးဝဲဒၣ် သုထံသုကီၢ်အံၤ သုမၤအိၣ်တၢ်တန့ၢ်အါအါ ဘၣ် သုအိၣ်တၢ်လီၤဒီးပှအိၣ်တသ့အီၤတသ့ကဲၣ်ဆိးဘၣ်. တၢ်ပှအိၣ်တုၢ်တ ပှန့ၣ် ထံထီၣ်ဟ်ဝဲတစဲးဒီး မၤပှချၢ်ကဒီးဆူညါန့ၣ်ပှန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်မးဒီး အံ

သုခအထံကျိကထိဉ်ဟ်ပုၤလၢလဲၤဝဲလၢသုဂီၢ်လၢၤ. ပုၤစံးဆၢအိၤလၢ ပချဉ်တကဲလၢ
ဘဉ် ပကလဲၤဝဲအိဉ်ဒၣ်လၢထံမ့ၢ်ယိဉ်ဝါလၢကဲထိဉ်အဘျးဟ်အိဉ်အါမးလၢၤ.
ထီခဉ်ဆုဉ်သုဉ်ညါဝဲလၢ ပုၤဟီဉ်ခိဉ်ဖိအံၤတသးလီၤတၢ်အဘျးဘဉ်. သးလီၤဒၣ်
တၢ်အယံၤအယံၤ အဝဲသုတံၢ်ဘၢကွံာ်တၢ်ပုၤဝဲ လဲၤကးဒီးဆုညါတတီးန့ၣ်လၢၤ.
လၢခံတၢ်ဝဲတၢ်ကးအိဉ်ထီဉ်ဒီး ပုၤကညီဟဲယုက့ၤတၢ်ပုၤအံၤတထံဉ်လၢဝဲဘဉ်.

ထီခဉ်ဆုဉ်လဲၤကးဒီးဆုညါတတီး ဒီးတုၤယီၤဝဲဆု “ခုဉ်မုာ်ဒါ” ခဲအံၤ
ပုၤကးဝဲလၢ ခိဉ်မုာ်ဒါအကီၢ် ပုၤတၢ်လီၤ “ထိးဂီၢ်ဟံ” န့ၣ်လၢၤ. လၢကဖိအိဉ်တုၤ
အိဉ်တၢ်အဂီၢ် အဝဲလဲၤယုန့ၣ်ဝဲလၢဆီသၢဖျါဒီး လၢဆီသၢဖျါအံၤ ဖျါသလၢဉ်
ဘျုးသလံး အခိဉ်တဖုၢ်အသးတစးသၢဖျါလၢဉ်ဒ်သိးသိး နဲသိးသိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လၢၤ.
တဘျီယီၤအသဟံစ့ၢ်ကိးမ့ၢ်ဝဲဟီဉ်ခိဉ် လီၤဆီန့ၣ်ပုၤကညီကၢဝဲလၢပထံဉ်ဘဉ်အိၤ
တဖုၢ် ဒီးအိဉ်မ့ၢ်အိထံဝဲ သါကဟးထီဉ်အခါ မၤလိာ်ယာ်ပုၤကညီဖဲန့ၣ်တဖုၢ်
ဒ်အံၤ သုမ့ၢ်တသုဉ်ညါတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်စုၤတၢ်ယီၤဘဉ်န့ၣ် ယကကျိနီဉ်ယာ်
န့ၣ်သုသုဉ်တထုဉ်အံၤ ကွၢ်အလၢဉ်မ့ၢ်ဟဲဒီးစၢ်ထီဉ်လံန့ၣ် တၢ်စုၤယဲထံကဟဲတုၤ
ဝဲဘဉ်ဆၢဘဉ်ကတီၢ်န့ၣ်လၢၤ. သုဉ်အံၤပုၤကိးလီၤတၢ်အမံၤလၢ “သုဉ်ကွၢ်နီဉ်”
ခဲအံၤတသံဒဲးဘဉ်. ထီခဉ်ဆုဉ်ကျိနီဉ်တၢ်န့ၣ် အိဉ်ဒဲးတုၤလၢပစိးခဲကနံဉ်အံၤ
န့ၣ်လၢၤ.

သုဉ်တထုဉ်အံၤဖဲ ၁၉၈၀ နံဉ်အကတၢ်ဖဲန့ၣ် ပုၤခုဉ်မုာ်ဒါဖိလၢအမ့ၢ်စိ
ထုဟဲတကု သါကလဲၤကျိကွံာ်ကံာ်ကွံာ် “သုဉ်ကွၢ်နီဉ်” အံၤ မ့ၢ်လၢပုၤသးပုၤအါ
ဂၤတြီအိၤဆုဉ်ဆုဉ်ကလဲာ်အယံၤ တက့ၢ်လၢဝဲဒၣ်ဘဉ်. မ့ၢ်သဟံခံဖျါသုဉ်
ဖးယံာ်တုၢ်မးလံ အက့ၤအခီဒၣ်လဲာ် ပတထံဉ်အိၤလၢဘဉ်. အလၢဆီသၢဖျါ
အိဉ်ဒဲးတုၤလီၤလၢ ၁၉၈၀ ဘျးထီဉ်လၢ ၁၉၉၀ အဘၢဉ်စၢၤ အခါဖဲန့ၣ် စိနာ်
ရံဉ်အိဉ်လၢ ခုလၢဒါတကု က့ၤဝဲလၢဆီအံၤဆုအသဝီ ဆုအဟံဉ်က့ၤတုၤတနုၤ
ယီၤ လၢဆီအံၤဟဲက့ၤအိဉ်က့ၤဒၣ်လၢအလီၢ်လီၢ်န့ၣ်လၢၤ. ဝဲဝဲပုၤထီဉ်ခဲဘျီတၢ်မၤ
အသးဒ်လီၢ်လီၢ်အယံၤ အသးထီဉ်ဒီးတီၢ်သုဉ်ဖးကွံာ်ဝဲတဖျါ တယံာ်ဘဉ် အ
မၤန့ၣ်ပျါထီဉ်လၢတနံဉ်ယီၤအတီၢ်ပုၤဒီး မၤကမၢ်စ့ၢ်ကိးပုၤပိာ်မုဉ်ဖိလၢအသီတ
ဂၤန့ၣ်လၢၤ.

ထိခပ်ဆုန်အံ၊ ဟ်တုာ်အတုာ်မနီၣ်ဖဲန့ၣ်ဝံ၊ လဲၤကဒီးဆုၣ်ညါပိာ်ထီၣ်ဝဲ ဖျါလိာ် ကျိတုာ်လၢအကွာ်ခံ ဖျါခံသဝီဖဲန့ၣ်ဒီး မၤလီၤပုၤဖျါခံသဝီပုၤလုာ်တုာ်အခိၣ်တက ဟ်ဘၣ်ယုၤန့ၣ်အိၣ်ပုၤဖါတဒုၤလၢ ကမၤကွာ်ကဒီးပျါလိာ်ကျိအမုၢ်န့ၣ်လၢလၢာ်တက ဟ် မ့ၢ်တုာ်ကမၤအသးဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤလဲၤယုၤန့ၣ်အိၣ်ဘၣ်ညါက ဒၣ်ဖိဝံ မၤပုၤမၤသံလီၤပုၤန့ၣ် ဒီးဖိထီၣ်ပုၤန့ၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. ဒီးတုၤပုၤန့ၣ်ညါမံလံန့ၣ် ကိးလီၤဝဲပုၤလုာ်တုာ်အခိၣ်တက ဒီးမၤဝဲအနီၤလီၤန့ၣ်အခုၤအပုၤ ဒ်အမၤပုၤလၢပုၣ်စိ အသိးန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ကစၢ်အံၤနီၤလီၤန့ၣ်အခုၤအပုၤအကသုၤ ဒီးတကိးလိာ်ဒံးဘၣ် ဒီးအကသုၤန့ၣ်လၢကွာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤပုၤဟဲက့ၤလုၤလီၤက့ၤကသုၤလၢအလီၢ်ခဲ လၢကွာ်ဝံ ထိခပ်ဆုန်နီၤက့ၤဝဲလၢအကစၢ် ဒီးတကိးလိာ်စ့ၢ်ကိးဒံးပုၤကညီဘၣ် ဒီးကသုၤန့ၣ်လၢကွာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ထိခပ်ဆုန်နီၤလီၤလီၤတံၢ်ဝဲပုၤထီၣ်သၢဘျီမး ကသုၤန့ၣ်လၢတံၢ်လၢထိးက့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤအိၣ်တုာ်အိၣ်တံၢ်ခဲလၢကွာ်ဝဲ တဲဘၣ်က့ၤအတုာ်မၤအခိပညီလၢ ကီၢ်ကစၢ် ဒ်အံၤ မ့ၢ်လၢပျါလိာ်မုၢ်ထီၣ်တခိ ပနီၤလီၤဒၣ်ဆိဖါကီၢ်ထဲတဘျီခိ ကိးလိာ် ပုၤကညီတကးဘၣ် အိၣ်ဘျီဒံးသၢနီၣ်တၢ်ညါဒံးလီၤ. သုဝဲသုထံသုကီၢ်အံၤ ပုၤန့ၣ်ဖါဒိတဒုၤညါ ပနီၤန့ၣ်သုကိးလိာ်တံၢ်တံၢ်ခိန့ၣ် အခိပညီ သုဖံးအိၣ်မၤအိၣ် တုာ်မုၢ်န့ၣ်ဖးဒိဘၣ်ဆၣ် သုအိၣ်တုာ်အိၣ်တုာ်အန့ၣ်အနီၣ်တအိၣ်ကဲာ်ဆိးဝဲဒၣ်ဘၣ်. ထိခပ်ဆုန်အတုာ်မၤဝံဒီး က့ၤလီၤဝဲဆုၣ်သုၣ်သုခံသဝီန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပုၤသုၣ်သု ခံသဝီဖိတဖၣ် လုၤအိၣ်လၢထွံၣ်ဒီးအသးဒိထီၣ်ဝဲ ဒီးဆိၣ်ပီၣ်ဝဲပုၤသုၣ်သုခံ ဖိလၢ မ့ၢ်လၢသုလုၤယၤလၢထွံၣ်အပိ စးထီၣ်မုၢ်တန့ၣ်အံၤဒီးဆုၣ်ညါ သုပျါအစၢ တလီၤတုာ်နီၣ်တဘျီဘၣ်. ပကွာ်က့ၤအတုာ်ဆိၣ်ပီၣ်အံၤဒီးသုၣ်ညါဘၣ်လၢ ပုၤဖဲ န့ၣ်တဖၣ် ပျါဝဲတစိၤဝံတစိၤဒၣ်တုာ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤတုၤတုာ်လီၢ်ဖဲန့ၣ်အခါ ပုၤသံစ့ၢ်ကိးတက ဒီးပုၤဟူထီၣ်ဟီၣ်ဘၣ်အိၣ်အခါ ပုၤ “ကွီၤမိၤခံဒါ” ဖိသုၣ်တ ဖၣ် ဟဲဟီၣ်ဘၣ်တုာ်အါမးန့ၣ်လီၤ. အဝဲကွာ်ထီၣ်ဝဲပုၤဟီၣ်ဘၣ်တုာ်တဖၣ်အမဲာ် ဒီးတဲထီၣ်ဝဲဒၣ် သုမုၢ်အိၣ်လိာ်အိၣ်လိာ်သုသးဒီး သုဟီၣ်ဘၣ်က့ၤအိၣ်န့ၣ်သုမဲာ် တဆုးဘၣ်ခါ.

ပုဟ်တိုက်ဘက်တတ်တဖန်အသးဒိပ်ထီၣ်ဒီး လဲလီၤဆူအအိၣ် ဟံးန့ၢ်နီၣ်တီၢ်ဒီးတီၢ်
ဝဲထီၣ်ဆူၣ်အခိၣ်သ့ၣ်ယံတုၤအလီၤကရဲကွံာ်ဝဲဒီဖျါၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ဆူၣ်
န့ၣ် ဟးထိးယုာ်ဝဲဒီးဘီၣ်နီၣ်ထိးတဘီၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤသံဝဲအကစၢ်ဝံၤ အဘီၣ်နီၣ်ထိး
တဘီၣ်ထၢန့ၣ်လီၤဝဲဆူမ့ၣ်အူပူၤ အူသံအိၣ်တ့ၢ်ဒၣ်ဝဲစုတဖံးဖိမိၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်
ကွၢ်ဟ့ၣ်ဝဲတဘျီတဘျီ ဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢပုၤသးပုၤတဂၤမူထီၣ်ကဒါက့ၤ ဒီးဂဲၤ
ထၢၣ်ဆူၣ်နီၤဖၢ်ဘၣ်ဖိၣ်ဘၣ်က့ၤအခိၣ်သ့ၣ်ဝံၤ ကွၢ်တၢ်ယၢ်ခိၤယၢ်ခိၤ ထံၣ်ဘၣ်က့ၤ
ဝဲအဘီၣ်နီၣ်ထိးတဘီၣ် အိၣ်လၢမ့ၣ်အူပူၤအိၣ်တ့ၢ်က့ၤဒၣ်ထဲတဖံးဖိမိၤဒီး အဝဲဟံး
ထီၣ်ဖျါလဲလီၤဝဲရဲးရဲး ဒ်ပုၤထုးထီထီၣ်တၢ်အသးဒီး အဘီၣ်နီၣ်ထိးန့ၣ်ကဲထီၣ်
က့ၤဝဲဒ်လီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. တဘျီယီထီၣ်ဆူၣ်ကွၢ်ထီၣ်ဝဲပုၤဟူတၢ်ဟီၣ်ဘၣ်တၢ်
တဖန်အမဲာ် ဒီးတဲထီၣ်ဝဲဒၣ် သ့ဝဲပုၤကွီၤမိၤခံၣ်ဖိတဖန် ယစံးလၢသုအိၣ်ပုၤက
ညီသုတအဲၣ်ဘၣ် စးထီၣ်မုၢ်တနံၤအံၤဒီးဆူညါ သုဝံသုနါအစၢၤတလီၤတူၣ်နီ
တဘျီဘၣ်. အဝဲသ့ၣ် ဒ်ထီၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ယီၣ်အီၤအသး အဝံအနါအိၣ်ဒၣ်တုၤ
လၢပစါခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်ဖဲထံကီၢ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူတ
ကဲဘျုးလၢအပုၤကလုာ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘၣ်အယီ မုၢ်ယါတက့ၤကီၢ်အပုၤ
တဖန် လဲၤဖိၣ်မၤသံကွံာ်အီၤအါဂၤ အိၣ်တ့ၢ်စ့ၤဂၤ ပျံတၢ်ဒီးစံၣ်ဖျိးစံၣ်ပျံကွံာ်ဝဲ
ဆူ ဘ့ၣ်လၢဟံးထံး ဒီးအိၣ်က့ၤဝဲဖဲန့ၣ်တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ဆူၣ်
ကတိၤတၢ်ဝံၤဒီး က့ၤလီၤကဒီးဆူတၢ်လီၤအသီတတီၤလၢတၢ်ကိးလၢ “ဟံၣ်ဘၣ်
လူ” ခဲအံၤတၢ်ကိးအီၤလၢ ဘဲသီလိာ် တယူပျီဒီး ကွဲထီၣ်ဝဲပုၤကညီဖဲန့ၣ်တ
ဖန်လၢအတၢ်ကဘၣ်လဲၤယုာ်ဒီးအီၤ လၢဖိသုခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပုၤအါဂၤလဲၤ
ဝဲတမုာ်ဘၣ်. တနီၤတချုးဘၣ်. တနီၤယုကညးဝဲတုၤလၢအန့ၢ်တဘျီန့ၣ်လီၤ.
ပုၤလၢအလဲတၢ်ဒီးအီၤ အိၣ်က့ၤဒၣ်ထဲတဂၤဖိန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဟးထီၣ်ဖဲဘဲသီ
လိာ်န့ၣ် ပိာ်ထီၣ်ဝဲ ဘဲသီလိာ်ကျိ တုၤလၢအကွၢ်ခံဖိသုခိၣ်ကစၢ်အခၣ်လၢတၢ်
လီၤ (ပုၤဝါ) ဖဲန့ၣ် ဒုးနဲၣ်န့ၢ်ဝဲပုၤလဲၤယုာ်တၢ်ဒီးအီၤတဂၤလၢသ့ၣ်တထူၣ်ဒီး စံး
ဝဲဒၣ်လၢ သ့ၣ်တထူၣ်အံၤမုၢ်ကသံၣ်ဂဲၤက့ၤအထူၣ်အယီ ပုၤကညီမုၢ်ဂ့ၤ ဆၣ်ဖိ
ကီၢ်ဖိမုၢ်ဂ့ၤသံန့ၣ် နဒုးနါအီၤမုၢ်ဂ့ၤ ဒုးအိၣ်အီၤတစးဖိမုၢ်ဂ့ၤ ပုၤသံန့ၣ်ဂဲၤဆၢ
ထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဟ့ၣ်ဒုးနဲၣ်ပှတဂအတၢ်ဝံၤ လဲၤထီၣ်ဝဲဆူဖိသ့ၣ်ခိၣ်ကစၢ်ဒီခိၣ်ဒီး တဲ
ဘၣ်ပှတဂန့ၣ်လၢ ယကက့ၤဆူယထံယကီၢ် ဆူယဖုအအိၣ်လီၤ. မ့ၢ်နကက့ၤ
အိၣ်ယုၣ်ဒီးယၤစါ. ပှတဂကန့ၣ်တၢ်ယၢ်ခိၣ်ဒီးစံးဆၢက့ၤဝဲလၢ ယလဲၤဒီးနု
တမ့ၢ်ဘၣ် ဒီးယလဲၤတချုးစ့ၢ်ကီးဘၣ်. စံးဝဲနလဲၤအိၣ်ဒီးယၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်
ယကဒုးနဲၣ်ကဒီးနုတၢ်အသီတခါန့ၣ်လီၤ.

ဟ့ၣ်နဲၣ်လီၤန့ၣ်ဝဲတၢ်လီၢ်အသီတတီၤမ့ၢ်ဝဲဝဲ တၢ်န့ၣ်ကစၢ်ဒီခိၣ် လၢအ
မ့ၢ်ပှသံအလိဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပှတဂန့ၣ်ကွၢ်လီၤဝဲဒီးထံၣ်ဘၣ်တၢ်ယံ
တၢ်လၢအဒိၣ်ဝုၢ်ထီၣ် ပှမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှခါဝါ, သိလ့ၣ်, လ့ၣ်မ့ၢ်အူ, တၢ်ထူးတၢ်တီၤဒီး
မ့ၢ်အူန့ၣ်ကပီၤ ကပြီၤကပြီၤဝဲလၢမ့ၢ်ဆါမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၢ်အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲပျု
ခဲလၢ်အဝုၢ်ခိၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝုၢ်အဒိၣ်ကတၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲထီၣ်ဆူၣ်ကတီၢ်တၢ်
အခါ ပှလၢအလဲၤယုၣ်ဒီးအီၤတဂၤ တကီၢ်ခါသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အသး ကွၢ်က့ၤတၢ်လၢ
အလီၢ်ခံဝံၤကွၢ်ကဒါက့ၤထီၣ်ဆူၣ်ဒီး တထံၣ်က့ၤလၢဝဲဘၣ်. ယုက့ၤဝဲကိးက့ၤဝဲ
ဘၣ်ဆၣ် တထံၣ်လၢတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤအသးဒီးကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်
ဆူပျုၤအဝုၢ် ဒီးတထံၣ်က့ၤလၢတၢ်ကပြီၤကပြီၤလၢမကိၢ်အသးန့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လီၤဆီလီၤကမၤမၤမၤလၢအဂီၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ် လၢမၤက့ၤ
ဝဲတသ့လၢဘၣ်ဒီး က့ၤကဒါက့ၤဆူအလီၢ်ခံ လၢအဟဲဝဲအကျိၤ တုၤလၢကသံၣ်
ဂဲၤက့ၤအိၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်ဒီး တထံၣ်လၢတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. က့ၤတုၤလၢဟံၣ်တဘျီ
တဲဘၣ်က့ၤပှမၤတဖၣ်လၢအတၢ်လဲၤတၢ်ဒီး ထီၣ်ဆူၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤ ခဲလၢ်ဘၣ်
ဆၣ် ပှလၢတလဲၤတဖၣ်အသးတမံအသးတမ့ၢ်သနၢ်က့ၤ မၤက့ၤဝဲတသ့လၢဘၣ်.
မ့ၢ်ပှလၢအလဲၤယုၣ်တၢ်ဒီးအီၤတဂၤန့ၣ် ဖဲထီၣ်ဆူၣ်ဟါမၢ်ဒီးယုဝဲအဖၢမ့ၢ်န့ၣ်
ထီၣ်ဆူၣ်အံၤဟဲက့ၤကဒါက့ၤဆူအလီၢ်ဖဲလၢ်ပုၣ်စိသဝီန့ၣ်လီၤ. ဟဲက့ၤတုၤက
ဒါက့ၤဖဲလၢ်ပုၣ်စိဒီးစံးဘၣ်ပှဖဲန့ၣ်တဖၣ်လၢ ယဟဲလၢမ့ၢ်န့ၣ်ယဘၣ်က့ၤလၢမ့ၢ်
န့ၣ်လီၤ. မံဝဲဒၣ်ဖဲန့ၣ်တန့ၤဒီး လၢမ့ၢ်ဆူၣ်ထီၣ်န့ၣ်က့ၤဝဲဆူ စံၣ်ဒုသဝီန့ၣ်လီၤ.
ပှဖဲန့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်ထီၣ်အီၤဒီး သၢဂၢ်တူၢ်လိၢ်အီၤလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ သံးစိမ့ၢ်စိ,
မ့ၢ်စုၣ်မ့ၢ်တီၤ, မ့ၢ်တီၢ်ပံၣ်တဖၣ်အါဝဲဒိၣ်မးတုၤလၢအဝဲအိၣ်ဝဲတလၢ်အိၣ်တဖီ
ပှမၤဘျီစ့ၢ်ကီးအီၤလၢဆူကူဆူကၤ ယုၣ်လုး ကျိၣ်စိစ့စိန့ၣ်လီၤ. အဝဲဆၢဂ့ၤ

ဆာဝါဝဲပှဖံးဒုဖိတဖှ်လၢ သုတၢ်တူၢ်လိာ်ခိၣ်ဆၢယၢအံၤဂ့ၤဒိၣ်မးအယိ သုထံ သုကီၢ်အံၤလၢသုကီၢ် မူဒုကဟဲလီၤစဲၤန့ၢ်သုခဲကိာ် တလိာ်လၢသုဖံးအိၣ်မၤအိၣ် လၢဘၣ်. တုၤမ့ၢ်မူဒုဘျီဒုဟဲလီၤတဘျီန့ၣ် အဝဲကအိၣ်ဒီးအကစၢ်တဂၤလၢခိး ဝဲဒီး ကဘျၢ်ဒုးအိၣ်သုတဂၤတပံၤဒုၣ်ဖိကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဒ်အဝဲတဲတ့ၢ်ဝဲအသိး မူဒုဟဲလီၤစဲၤဝဲလၢပှဖံးဒုဖိတဖှ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တနံၤတခိၣ်တၢ်စံးဝဲဒုၣ်လၢ မ့ၢ် ကီၢ်လံာ်တဂၤအဖိတဂၤအနီၢ်ဆံးဆံးဖိဒဲးလီၤ. ပှမ့ၢ်လဲၤအိၣ်မူဒုဒီးအဝဲလဲၤအိၣ် စ့ၢ်ကိးဝဲကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. လၢခံတၢ်ကၢၣ်ထီၣ်အသးဒီးတဲဘၣ်မူဒုကစၢ်န့ၣ်လၢ ယကဘၣ်ဟဲကိးနံၤဒဲးန့ၣ် ယဟဲတချးဒီးဟဲတမ့ၢ်လၢဘၣ် ဘျၢ်လီၤန့ၢ်ယၢလၢ တနံၤအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. မူဒုကစၢ်န့ၣ်တအဲၣ်ဝဲဘၣ် ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်ကီၢ်လံာ်အဖိတ ဂၤဟံၣ်က့ၣ်အသးလၢမူဒုတအါဒီးဘၣ် မၤအမိၢ်မၤန့ၢ်အီၤမ့ၢ်အါအါ အမိၢ်န့ၣ်ယု ကညးအဖိတန့ၢ်ဘၣ်. ကန့ၣ်ဝဲတကဲလၢဘၣ်ဒီးအသးဒိၣ်ထီၣ် ဟံးထီၣ်မူဒုက စၢ်အယဲာ်ဒီး လဲၤဘျၢ်ဝဲမူဒုန့ၣ်လၢအခိၣ်မ့ၢ် ဒီးဘၣ်ဝဲမူဒုအသးခိၣ်မ့ၢ်အယိ မူဒု န့ၣ်က့ၤထီၣ်ကွံာ်ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ပှတအိၣ်ဘၣ်လၢမူဒုဘၣ် တၢ်အိၣ်မူဒုအလီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖဲ စံးဒုကီၢ်ပှ “ဝုၤမိၤစိ” လၢခံတၢ်လီၢ်အံၤကဲထီၣ်က့ၤလၢဘီလုၤအ ကျဲမ့ၢ်အကီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပှလဲၤအိၣ်မူဒုအလီၢ်န့ၣ် ကျဲမ့ၢ်လီၤစ့ၤကျဲာ်လီၤစ့ၤအလီၢ် အိၣ်ပှါဒီး ဝဲတုၤလၢခဲကနံၣ်အံၤဒီး တၢ်လီၢ်အံၤပှကိးက့ၤဝဲအမံၤလၢ “ကျဲမ့ၢ်” န့ၣ်လီၤ. ထီခဲၣ်ဆူၣ်ဟးထီၣ်ဖဲစံးဒုဒီးက့ၤလီၤဆူၣ်တြီၤခံတြီၤပဖဲန့ၣ် ထံၣ်ကဒီးဝဲပှတ ဂၤသ့ၣ်အိၣ်သးသ့ၣ်သဘျၢ်လၢဒီး ဘၣ်ဖဲသးသ့ၣ်ပှါမံၤဂီၤသီသီအဖၢမ့ၢ်ဒီး မၤ ဝဲသးသ့ၣ်ကစၢ်လဲၤထီၣ်ဒုးအိၣ်အီၤလၢသးသ့ၣ်တစဲးလီၤ. သးသ့ၣ်ကစၢ်စံးအီၤ လၢ ယသးတအါဒီးဘၣ်. ယမ့ၢ်ထီၣ်ယကထီၣ်အီၤလၢအသ့ၣ်မ့ၢ်ပှါမးန့ၣ်လီၤ. ယကဆါအိၣ်အီၤလီၤ ဟ့ၣ်အိၣ်နၢၤဒ်န့ၣ်ဒုတညီဘၣ်. ထီခဲၣ်ဆူၣ်စံးဘၣ်သးက စၢ်န့ၣ်လၢယယုအိၣ်ဒုၣ်နၢၤထဲတစဲးဖိန့ၣ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ယမ့ၢ်တကဲဘၣ်န့ၣ် ခဲကိာ် မ့ၢ်ကအိၣ်ဝဲတနံၤလၢ ကကဲထီၣ်ဝဲလီၤဂီၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တဲတၢ်ဒ်အံၤဝံၤက့ၤလီၤဝဲဆူ “လၢဒိၣ်” သဝီခဲအံၤ “လၢဒိၣ်ဝုၢ်” န့ၣ် လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ဝံၤအသးလၢမ့ၢ် သါကလဲၤထီၣ်ဖိအိၣ်တၢ်လၢပယီၤဟံၣ်တဖျၢ် ပ

ယီတခိတအဲၣ်ဝဲဘၣ်. ပယီတဂန့ၣ် မအဖီအိၣ်တၢ်လၢအဟံၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ထီခၣ်ဆူၣ်တတဲအါတၢ်ဘၣ်က့ၤလီၤက့ၤဝဲတဘျီယီဆူဟံၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. အသ့ၣ်မုၢ်လၢကဖီအိၣ်တၢ်အဂီၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီး ယုဝဲလၢပယီဟံၣ်ကစၢ်တဂန့ၣ်ဒီးအတၢ်တအဲၣ်ဝဲဘၣ်. ထီခၣ်ဆူၣ်မၤကဲလီၤမ့ၣ်အူၤကျိသ့ၣ်ဖးဝဲပယီန့ၣ်အဟံၣ်ထူၣ်ခိၣ်ထံးကိးထူၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပယီတခိ ကွၢ်လီၤဝဲဒီး ထံၣ်ဝဲလၢပုသးပုၢ်တဂၤအံၤဖီအိၣ်တၢ်အသ့ၣ်မုၢ်တအိၣ်ဘၣ် ဒီးကျိသ့ၣ်ဖးလီၤအကံၣ်ဒုၣ်ခိၣ်ဒုၣ် ဒီးဆွံၣ်န့ၣ်လီၤဝဲဆူမ့ၣ်အူၤပုၤအယီ အဝဲသ့ၣ်နံၤဘၣ်ဝဲတကျိသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ထီခၣ်ဆူၣ်အိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထံဝံၤကဟးထီၣ်ဝဲန့ၣ် ကွၢ်ထီၣ်ဝဲပယီတဖၣ်အမဲၣ်ဒီး တဲထီၣ်ဝဲ လၢညါန့ၣ်သ့ထံသ့ကီၢ်တအိၣ်ဖဲအံၤဘၣ်. သုဟဲအိၣ်လၢပုၤကညီအထံအကီၢ် ယဟဲထီၣ်လၢသုဟံၣ်သုမၤယၢၤအံၤန့ၣ် မ့ၢ်ကအိၣ်ဝဲတနံၤလၢသုကလီၤဆူလီၤပလုၤဒ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဝဲသ့ၣ်အသိး ဒီးသုခုၤကလူၤဝုၢ်ကလူၤ သုကဘၣ်စံၣ်ဘၣ်ဃုၢ်ထဲစုၤယၢ်ခိ တၢ်တပၣ်ထွဲဒီးသုတၢ်နီတမံၤဘၣ်. တဲတၢ်ဒ်န့ၣ်ဝံၤဟးထီၣ်ကွံၣ်ဖဲသဝီ “လၢဒိၣ်” အခါ ပယီတဖၣ်လဲၤလီၤဆူအဟံၣ်ခိၣ်ထံးဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအဟံၣ်ထူၣ်တဖၣ် ဘူးလၢကထီၣ်တံၢ်ဘၣ်အသးကိးထူၣ်ဒီးအယီ အသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးလူၤထွဲဝဲထီခၣ်ဆူၣ်အခံတဘျီယီန့ၣ်လီၤ. လူၤထွဲဝဲအခံချးဝဲဝဲ “ပရဲလိၣ်ကျိ” အကၢ်ခိၣ်ဒီးဖိၣ်န့ၢ်ဝဲဒီးထၢန့ၢ်ဝဲဆူ ဟုသးထၢၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤအခါ ထီခၣ်ဆူၣ်ပကံးထီၣ်အသးယၢ်ခိၣ်ယၢ်ခိၣ် ဘၣ်ဆၣ်ထၢန့ၢ်ဝဲန့ၢ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. စၢတံၢ်ဃၢ်ဟုသးတံၢ်အခိၣ်ပံးပံးဝံၤ ကွံၣ်လီၤဝဲဆူထံကျိတုၤထံဟဲပျီထီၣ်တဖၣ်ဖိဒီးဒူးဝဲလၢပုၤသးပုၢ်တဂၤအံၤကသံဝဲလံအယီ လဲၤထူးထီၣ်ကွၢ်ဝဲဒီး တမ့ၢ်လၢပုၤသးပုၢ်တဂၤအံၤဘၣ် မ့ၢ်က့ၤလၢအသကိးတဂၤဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးကွၢ်ယီတၢ်ဆူအကဟးဒီး ထံၣ်ဝဲလၢပုၤသးပုၢ်တဂၤအံၤတသံဒီးဘၣ်. အဝဲကွၢ်ယီပယီတဖၣ်အမဲၣ် နံၤထီၣ်ဝဲကယီကယီန့ၣ်လီၤ. ပယီတဖၣ်အသးတမံဘၣ် ဖိၣ်န့ၢ်ကဒီးဝဲဒ်အလီၢ်လီၢ် ပျဲထီၣ်သၢဘျီဘၣ်ဆၣ် ဖိၣ်ဘၣ်က့ၤဒၣ်အတံၤသကိး ကိးဘျီဒီးန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်မၤသံဝဲပုၤသးပုၢ်အံၤပျဲထီၣ်သၢဘျီဝံၤ တထံၣ်လၢဝဲပုၤသးပုၢ်အံၤလၢဘၣ်. ကွၢ်ယီတၢ်ဆူ “ပရဲလိၣ်ကျိ” အဝၢ်ဘးခိဒီးထံၣ်စိယီဝဲပုၤသးပုၢ်အံၤခိထံကျိပၣ်လံန့ၣ်လီၤ. အသးတမ့ၢ်ဒိၣ်န့ၢ်ဒီးအလီၢ်သၢဘျီအယီ စးထီၣ်လူၤကဒီးဝဲပုၤသးပုၢ်အံၤဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲၣ်ဒီး လူၤဝဲအခံချးကဒီးဖဲ “ဝုၢ်ပကီ” န့ၣ်လီၤ.

တဘျီအံကမသံပုသးပျ်အံလောကျဲအါဘိ ဇ်သိးမ့တသံတခါက ဘၣ်သံဝဲလောကျဲအဂတခါခါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖီၣ်န့ၣ်ပုသးပျ်အံဝံးစာယာ်ဝဲမးမး ဇီး ဟံးထီၣ်ယဲာ်ခိဘိခိလောကမသံဝဲအခါ အတၢ်ဟါမၢ်ကွံာ်သတူၢ်ကလၢာ်လၢ အမဲာ်ညါ ဇီးလူယုက့ၤဝဲတဘျီယီလၢအချ့ဘၣ်ဆၣ် လူယုက့ၤဝဲတဘၣ်လၢဝဲ ဘၣ်. ဇီးဆိကတီၢ်ကွံာ်အတၢ်ယုအံးဇီးက့ၤကဒါက့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ. ဝဲအက့ၤကဒါအ ဆါကတီၢ်န့ၢ်ဟူဝဲဒ့ၣ်တဘျီပျံထီၣ်ဝဲလၢတပျီၣ်လၢ အကလုာ်သီၣ်ထီၣ်သဘီ -

- ၁. ပုကညီမ့ၢ်ယု - ကရင်ဘုရား
- ၂. ကီလၢမ့ၢ်ကစၢ် - ကုလားသခင်
- ၃. ပယီမ့ၢ်တၢ်ကလီ - ဗမာအလကား

တုတၢ်ဟူထီၣ်သါလီၤအံး ဟူထီၣ်ဝဲသက့ဆးဒးတဘျီ ဟူဝဲတုလၢ သီခါတဂၤအန့ၢ်ပူဇီး သီခါန့ၣ်မာဝဲအခုအပုတဖၣ်လၢကယုန့ၢ်စၢ်အီၤဒ့ၣ်တ ဘၣ်အံတုအန့ၢ်တစုန့ၣ်လီၤ. အခုအပုတဖၣ်ယုဝဲလၢအနံးဇီးအနုတဖၣ်န့ၣ် လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ယုဝဲတဘၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်ယုအသးလၢကဟဲက့ၤန့ၣ်ဒ့ၣ်တဘျီန့ၣ် ကိးထီၣ်ဒ့ၣ်ဒ်လီၤလီၤ ဝဲအဂီၢ်ထံးပျံထီၣ်သဘျီန့ၣ်လီၤ. ထီခၣ်ဆူၣ်အံးက့ၤတု ဝဲဝဲပကိ ဇီးဟါမၢ်ကွံာ်ဝဲဒ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုတထံၣ်လၢအီၤဘၣ်. အတၢ်ဟါမၢ်အံး တမ့ၢ်အသံဘၣ်. မ့ၢ်အဝဲက့ၤဒုးသ့ၣ်ညါက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိလၢအဖုမၤလီၤအီၤတ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲက့ၤတဲဘၣ်အဖုလၢနမၤလီၤယၤဆူပုလၢခိၣ်ဖိအအိၣ်န့ၣ် ဇ် ယတဲအီၤအသိးမၤထွဲဝဲတနီၤတမၤထွဲဝဲတနီၤ တနီၤနီၤန့ၣ်ကွၢ်ယၤတမ့ၢ် ဇီးတ နၢ်န့ၢ်ယၤတနီၤ လူယၤလၢထွဲၣ်တနီၤ, မသံမဆါယၤလၢကျဲအါဘိလၢတၢ်လီၢ် အါပူန့ၣ်လီၤ. အဖုသံကွၢ်အီၤ မ့မ့ၢ်ဒ်န့ၣ် နလဲၤမၤကိၢ်မၤဂီၤ ပုလၢခိၣ်ဖိအိၣ် ဇီးတနီၤနီၤခါ. ယတမၤကိၢ်မၤဂီၤအီၤဘၣ်. လီၤဆီဒ့ၣ်တၢ်လၢလဲခံအကီၢ် သီသံၣ် ခိၣ်ထံးကီၢ်တဘျီန့ၣ် ယဒ့ၣ်အူထီၣ်ကွံာ်အဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ယတဲနၤလၢလဲၤ မတၢ်ဂ့ၢ်, နဲခိနလဲၤဒ့ၣ်အူလၢပုအကီၢ်န့ၣ်ဘၣ်မနုၤအယီလဲၣ်. ယထံၣ်စိပာ်လၢ တၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤကမၤထီၣ်အသးလၢခံအယီ ယဒ့ၣ်အူထီၣ်ကွံာ်အကီၢ် မ့ၢ်ဒ်သိး လၢခံ ပုဂၤအထံအကီၢ်မ့ၢ်ကီၢ်မ့ၢ်ဂီၤဘၣ်ဆၣ် အဝဲအထံအကီၢ်န့ၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ် ဂီၤတအိၣ်ဝဲဒ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဖုတဲအီနတၢ်လဲလၢပုၤဖျၢၤခိၣ်ဖိအကျါအံၤန့ၣ် တၢ်တၢ်တၢ်ဒီး
ဘၣ်. နကဘၣ်လဲၤကဒီးအသီတဘျီ ဒီးနကဘၣ်သိၣ်က့ၤအီတုၤအန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်သံဒိၣ်စီၤအံၤ ဖဲအမၤလီၤအလံၤခါဝဲကိ တကီၣ်ထ့ၣ် လၢကဘၣ်လဲၤကဒီးဝဲ
ခံဘျီတဘျီအခါ အပုၤတဖျၢၣ်ဘီတခီ နၢ်ဟူဘၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဝဲၢ်တဲန့ၣ်
အဖုတဖျၢၣ်ခဲလၢအယီၤ အသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးကတိၤထီၣ်တၢ်ဖဲအံၤ ပုၤဖျၢၤခိၣ်ဖိ
ဧ နမ့ၢ်အထဲအံၤညါန့ၣ် ယၤယကလဲၤကွၢ်တဘီဇၢ်. တဘျီယီၤအဖုစံးဘၣ်အီ
လံၤခါဧ နဲနသ့ၣ်အာနသးအလဲၤနဲဒ်တဂ့ၤ နမ့ၢ်လဲၤနကကတိၤနီၤစီၤတၢ် မၤနီၤ
စီၤတၢ်အယီၤ ပုၤဖျၢၤခိၣ်ဖိကဘၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဂီၤ ဘၣ်နးဘၣ်ဖျိၣ်လၢနယီၤ ယက
မၤဒ်နဝဲၢ်လဲၤကဒီးန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲၢ်သါကလဲၤခါလီၤအခိၣ်အဆၢကတီၢ် အဝဲ
လဲၤစံၣ်လီၤလၢအဝဲၢ်အမဲၣ်ညါ ဒီးအဖုလူၤယုၤကညးက့ၤအီဘၣ်ဆၣ်တန့ၢ်ဘၣ်.
တကီၣ်ထ့ၣ် တလဲၤဘၣ်လၢလၢပုၤဖျၢၤခိၣ်ဖိအကျါခံဘျီတဘျီဘၣ်. အပုၤတ
ဖျၢၣ်ဘီလဲၤက့ၤတၢ်လၢအဝဲၢ်အလီၢ် ဆူပုၤဖျၢၤခိၣ်ဖိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအအိၣ် လၢက
သိၣ်ယီၣ်တၢ်လၢအဝဲၢ်အလီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

.....

တဖျာ်ဘီ (ကိး) ဆါနာ် (ကိး) ဝံတဘိ်မူ

ဝံတဘိ်မူအတၢ်ဟဲအိၣ်ဖျၢ်ထီၣ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ်န့ၣ် ပှတသ့ၣ်ညါနီ တကဘၣ်. မ့ၢ်လၢအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲယဲၤလီၤက့ၤအဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ. အခိၣ်ထံး န့ၣ်တဲဝဲသါအိၣ်လၢယံၤကီၢ်အမ့ၢ်ထီၣ်တခီ ဒီးဖဲလၢသါကဟဲတၢ်အခိၣ်ထံးန့ၣ် မ့ၢ်လၢသါဝဲ (တကီၣ်ထ့ၣ်) ဟဲဟံလၢသါမဲၣ်ညါ လၢပှဟီၣ်ခိၣ်ဖိအကျါဒီး ကတိတၢ်ဒီးပှဟီၣ်ခိၣ်ဖိတကန့ၣ်အကလုာ်ဘၣ်အယံ အဝဲက့ၤတဲဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ် လၢအဖုအအိၣ်ဒီး အဖုန့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢပှဟီၣ်ခိၣ်ဖိန့ၣ် တဂ့ၤတဝါဘၣ်ဒီး အ ဖုသါကမၤလီၤကဒီးအိၣ်အသီတဘျီန့ၣ်လီၤ. ယၤတဘိ်မူတခီယကန့ၣ်ယဝဲအ တၢ်ကတိတဘျီယီယသးဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီး ယဃုဟဲလၢယဝဲအလီၢ်ဘၣ်ဆၣ် ယ ဖုတခီတအဲၣ်ဝဲဘၣ်. ယဖုစံးယၤလၢနဲဒၣ်နမ့ၢ်ပှလၢအသ့ၣ်ချသးချ အယံ နမ့ၢ်

လဲလဲပျာဟ်ခိၣ်မိအကျိၣ်န့ၣ် ပျာဟ်ခိၣ်မိတဖၣ် ကတူၢ်ဘၣ်နတၢ်ကတိၤဒီးက
ဘၣ်နးဘၣ်ဖျိၣ်လၢနယိၤလီၤ. အယိၤယတမၤနလဲၤဘၣ်. ယကမၤဒီးဒၣ်နဝဲၤလၢအ
သ့ၣ်ဂ့ၤသးဝါတကၤကလဲၤသိၣ်က့ၤသီက့ၤကဒီးပျာဟ်ခိၣ်မိအသီတဘျီန့ၣ်လီၤ.

ဝံတဘိၣ်မုၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢကလဲၤတၢ်အဖုတအဲၣ်ဝဲဘၣ်. အဝဲၣ်ကလဲၤက
ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီယိၤအဝဲဒၣ်လဲၤဆိတၢ်လၢအဝဲၣ်အမဲၣ်ညါ ဒီးအဖုန့ၣ်လူၤယု
ကညးအီၤလၢအချ့ၤဘၣ်ဆၣ် လူဝဲတချ့ၤဘၣ်. ထံၣ်စိဝဲအလံၤခါလဲၤတၢ်အခံလၢ
အယံၤလံၤဒီးအဝဲခးစိဝဲလၢကျိၣ်ဖးဒိၣ် (မ့ၣ်) တထံၣ်ဒီးအလံၤခါန့ၣ် ဟ်ခိၣ်ခၣ်
ဒီးဘျီအ့ၣ်အခၣ်လီၤဘၢကွံၣ်အီၤဒီဂၤညါန့ၣ်လီၤ. အဖုန့ၣ်ဒူးဝဲလၢအလံၤခါန့ၣ်က
သံဒၣ်တၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တုၤတၢ်အခၣ်တဖၣ်ဟါမၤ ဒီးအဖုကွၢ်ထွဲအခံဒီးထံၣ်ဝဲ
လၢအလံၤခါန့ၣ်တသံဘၣ်. လဲၤဒၣ်တၢ်ထွဲဘၣ်ထွဲဘၣ်တခီန့ၣ်လီၤ. တဘျီယိၤအ
ဖုလူၤသဖျိအီၤလၢအချ့ၤ ဒီးဖိၣ်န့ၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. တုၤအဖုဖိၣ်အီၤန့ၣ်ဒီးအဖုဝံၣ်တပံး
ဝဲအနၢ်ဒီးအဖုတဲအီၤဒ်အံၤ နမ့ၢ်လဲၤနီၢ်ကီၢ်န့ၣ် နလဲၤတၢ်လၢကျဲအခါတၢ်ကကီၢ်
နသး ဒီးနမ့ၢ်အိၣ်ခၣ်န့ၣ်အိၣ်ခၣ်လၢသ့ၣ်ဝါအခိၣ်ထံး မ့ၢ်သ့ၣ်သူအခိၣ်ထံး
န့ၣ်အိၣ်ခၣ်တဂ့ၤ နမ့ၢ်အိၣ်ခၣ်န့ၣ်တၢ်တခၣ်နသးဘၣ်. တၢ်ကကီၢ်န့ၣ်နဒီးနတ
ပျိတပျိဘၣ်. ဒီးအဝဲၣ်တၢ်လၢကျဲအခါ ခီဘၣ်ဝဲ ပျိမုၢ်ယါ တၢ်ကီၢ်အသးတုၤ
ဒၣ်လဲၣ်တုၤဝဲတကဲလၢဘၣ် ဒီးထံၣ်ဝဲသ့ၣ်အိၣ်ခံထူၣ် တထူၣ်န့ၣ်ဝါဒီးအလၣ်
တအိၣ်ဘၣ် ဒီးအဝဲတထူၣ်န့ၣ်သူဒီးအလၣ်အိၣ်ဝဲ အလၣ်န့ၣ်ဂ့ၤဝဲအယိၤ အဖီ
လၢတၢ်တကီၢ်ဝဲဘၣ် ဒီးအဝဲအိၣ်ခၣ်ဝဲလၢသ့ၣ်သူတခိၣ်အံၤအဖီလၢ ဒီးအဝဲ
ၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ဝဲလၢပျာမုၢ်ပျၢ်လၢအဟုးအသးကတၢ်ယံၣ်တ့ၢ်မးလဲတကၤအခိၣ်
ထံးန့ၣ်လီၤ. အဝဲအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးအနၢ်ပူၤန့ၣ် အပူၤလီၢ်ပူၤကျဲအိၣ်ဝဲတကၤပ
အုၣ်သံဒီးအထံယုၤဒၣ်ထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ.

အမိၢ်အပၢ်အိၣ်ဝဲဝဲဘုသိၣ်ခိၣ်ခိၣ်ထံး ဝုၢ်ဖၣ်ပူၣ် မုၢ်တြီၢ်ထၣ်သဝီန့ၣ်
လီၤ. ဒီးပျာကိးအမံၤလၢဆါနၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အဒိၣ်ထီၣ် အသးကအိၣ်အနံၣ်
တဆံယၣ်ယၣ်အခါ ကတိၤတၢ်ဒီးအသကိးဖိတဲလီၤက့ၤအဂ့ၢ်ဒ်အံၤ လၢညါန့ၣ်
ယၢဲအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လၢကဆိတဘျီ ပနၢ်တဘျီ ပျာမၤအိၣ်ယၢ ပျာဇူယၢ ပျာတီၢ်
ယၢ ပျာကျိၣ်ယၢလၢယဲၣ် ပျာဆဲးယၢလၢဘီ ပျာစၢယၢယၢလၢပျံၤ တမ့ၢ်တၢ်ဘိၣ်တၢ်

ညီဘဉ်. ယအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လၢထိး ပှမ့ၢ်အိၣ်ယၤပှၤစၢယၤ ပှဘံၣ်ယၤလၢပျံၤ ပှပ အာသံယၤ တၢ်အံၤတၢ်နးဒိၣ်မး တၢ်တမ့ၢ်ဘဉ်ယၤဘဉ်. ပှကန့ၣ်အကတိတၢ် ဒီးပှတဲအံၤလၢဆါနၢ်ဧ နကးအိၣ်နကိၣ် ပှနံၤဘဉ်ဖၣ်လဲအံၤ ပှတကန့ၣ်ဃုၣ် အတၢ်ကတိဘဉ်. မၤဒ်န့ၣ်ဒီးလၢခံအဝဲမ့ၢ်အိၣ် အိၣ်တဲထီၣ်တၢ် တဲဝဲလၢတနံၤ အံၤပှကဘဉ်သံန့ၣ် ပှသံအနီၢ်ကီၢ်လီၤ. မ့ၢ်တဲလၢပှတမ့ၢ်ကဟဲန့ၣ် ဟဲနီၢ်ကီၢ် လီၤ. မ့ၢ်မၤအမိၢ်အပၢ်ဖိၣ်ဟံမ့ၢ်န့ၣ်တကမ့ၢ်ဘဉ်. မ့ၢ်တဲဝဲလၢသဝီပှန့ၣ် တၢ်ဆူး တၢ်ဆါကဟဲဘဉ်ပှကညီန့ၣ် ပှဃုၢ်တပှဘဉ်. မၤဒ်န့ၣ်အဘျီအါကဲၣ်ဆိးအ ဃံ အမိၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ ဆါနၢ်အံၤအိၣ်မူဝဲမ့ၢ်ယံၣ်န့ၣ် တၢ်ကီတၢ်ခဲတၢ်ကီတၢ် ဂီကဟဲဘဉ်အီၤအဃံ အဝဲကူၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်အလၢဆါနၢ်အဖီခိၣ်ဒီး လဲဝဲဆူအ ဖါတၢ်အအိၣ် ဒီးမၤဝဲအတၢ်ဟဲအူသံကွံၣ်အဖိခါဆါနၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲအၢၣ်လီၤ ဝဲလၢအူဝဲမ့ၢ်သံန့ၣ် ကဟ့ၣ်ဝဲအလဲလၢစ့နီၢ်သၢၤရွဲန့ၣ်လီၤ.

တယံၣ်ဘဉ်ဒီးအဖါတၢ်ဟဲတုၤလၢအဟံၣ် ဒီးဖဲအဆုၣ်နီၤတုၤလီၤအခါ ဆါနၢ်သံကွံၣ်အီၤဖါတၢ်ဧနကလဲဖဲလဲၣ်. အဖါတၢ်စံးဆၢအီၤလၢ ယဟဲအိၣ်သ ကိးဒုၣ်နုၤလီၤ. အဝဲတဲဆၢအဖါတၢ် တမ့ၢ်ဘဉ်နဟဲတၢ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒုၣ်ယမိၢ်မၤ နဟဲအူသံယၤလီၤဘဉ်. နကအူသံယၤအဂီၢ် နတၢ်အူအိၣ်ဒုၣ်အယုၢ်သၢဆံလီၤ. မ့ မ့ၢ်ယၤယတၢ်အူအိၣ်အယုၢ်တကယၤယဲၢ်ဆံန့ၣ်လီၤ. အူထီၣ်ပှးအဖါတၢ်လၢအ တၢ်အူခဲလၢ် ဒီးအဖါတၢ်တခီအူသံက့ၤအီၤတဘျီလၢဘဉ် ဒီးက့ၤက့ၤဝဲဆူအ ဟံၣ် ဒီးတန့ၢ်ဘဉ်လၢစ့နီၢ်သၢၤရွဲလၢဘဉ်. အဝဲတဲပှးန့ၢ်အဖါတၢ်လၢသုအဲၣ်ဒီး မၤသံယၤဘဉ်ဆၣ် တလိၣ်လၢသုမၤသံယၤဘဉ်. ယကသံပှးန့ၢ်သုခဲကိၣ်တခီၣ် န့ၣ်လီၤ. ကတိတၢ်ဒ်န့ၣ်ဝံၤတယံၣ်တမိၢ် အဝဲတဲပှးအမိၢ်ဒီးအတံၤသကိးတဖၣ် လၢ ယကဘဉ်ကူၤစါယါဘျီယနၢ်လၢယဖုအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ယမ့ၢ်က့ၤန့ၣ်ကတံၣ် တံၣ်သၢသီ သုတဘဉ်မၤနီၤစိယၤတဂ့ၤ. အိၣ်ဝဲတယံၣ်ဘဉ်ဒီးပှထံၣ်လၢ ဆါနၢ် အံၤသံဝဲလၢအမံမ့ၢ်နုၤယိၣ်အဆၢကတီၢ် လၢအတဘဉ်န့ၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါနီတမံၤ အပှဘဉ်န့ၣ်လီၤ. သ့ဒုၣ်တမံၤလၢပှဘိၣ်ဘံထီၣ်အီၤဒီးဟူထီၣ်အီၤ မ့ၢ်ပှၤထီၣ် သၢသီမးပှဘဉ်လဲၤက့ၢ်ယိစိမ့ၢ်ကွံၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ပှဟူထီၣ်အီၤသၢသီပှၤထီၣ်အ ဂီန့ၣ် ဖဲပှကလဲၤဟံၣ်လီၤကွံၣ်အီၤအခါ အဝဲဂဲၤဆၢထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၤလၢချီၣ်ထူ

ပူဒီး မလီပျံလီဖုးဘၣ်ပှအါဂအသးန့ၣ်လီၤ. တဘျီယီ အဝဲကတိၤထီၣ်တၢ်
 ဒီးစံးဝဲ ယမလိာ်သုတၢ် မ့ၢ်သုတန့ၢ်ဟူဘၣ်ခါ. ယဝဲသုလၢယကက့ၤကူစါယါ
 ဘျါယနၢ်လၢယဖုအိၣ် ကယံာ်သၢသီဝံၤ ယကဟဲက့ၤကဒါက့ၤန့ၣ်လီၤ. တဘျီ
 ယီ အဝဲပုးလီၤအနၢ်ဒီးအနၢ်အပူလီၢ်န့ၣ် ဘျါက့ၤဝဲသပှၢ်ကတၢ်စဲယဲၤန့ၣ်လီၤ.
 အခီမဲၣ်လီၢ်အိၣ်ပျါဝဲဘၣ်ဆၣ် တဆါလၢဘၣ်. အဝဲဝဲလီၤက့ၤအဂ့ၢ်လၢအက့ၤ
 မၤဘျါက့ၤအနၢ်န့ၣ် မ့ၢ်လၢတကန့ၣ်အဖုအကလုာ်ဒီး အဖုဝံာ်တယံးအနၢ်ဒီးကဲ
 ထီၣ်လၢအပူလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ယဟဲအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်တမ့ၢ်ဒီးယဖုမၢ်လိာ်ယၤလၢသ့ၣ်
 ဝါပှမုၢ်ပှၢ်အဟၢဖုပူဘၣ်. မ့ၢ်လၢသ့ၣ်သုလၢပှမုၢ်ပှၢ်အဟၢဖုပူအယီ ယတပှိ
 တပှိလၢဘၣ်. ယတၢ်က့ၤဆုယဖုအအိၣ်တဘျီအံၤ ယဖုဆိၣ်ပှိဆိၣ်ပှိက့ၤယၤ
 လံ. ဖဲယက့ၤတၢ်အခါ သုတကန့ၣ်ယၤ သုမၤနီၤစိယၤ သုဟူထီၣ်ယၤ သုဟီၣ်
 ဘၣ်ယၤအယီ ခဲအံၤဒီးဆူညါသုကဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ယီၣ်သုန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ပှ
 က့ၢ်အိၤဒီးပျါလီၤတၢ်လီၤဆိဘၣ်ပှခဲလၢာ်အယီ ပှကိးက့ၤအိၤလၢ “ဝံတဘိၣ်မူ”
 န့ၣ်လီၤ. ပှတကိးအိၤလၢဆါနၢ်လၢဘၣ်. တဘျီအံၤ ဝံတဘိၣ်မူကတိၤတၢ်ဒီးအ
 မိၢ်အပၢ်ဒီးပှသဝီဖိဂီၢ်မ့ၢ်တဖၣ်ဒီးစံးဝဲဒ်အံၤ-

- ၁. တၢ်လၢပှကညီဖိအံၤတသ့ၣ်ညါအထူ တသ့ၣ်ညါအယှၤ တသ့ၣ်ညါအဝံတ
 သ့ၣ်ညါအမိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ထဲသုမၤကမၢ်တၢ်လီၤ.
- ၂. ခဲအံၤယကဟးဒီးသိၣ်ယီၣ်တၢ်လၢပှဟီၣ်ခိၣ်ဖိအကျါန့ၣ်လီၤ.
- ၃. သုမ့ၢ်နၢ်ယၤနၢ်, သုမ့ၢ်တနၢ်ယၤဘၣ်ဆၣ်သုဘၣ်နၢ်လီၤ. ယကဟးထီၣ်
 က့ၢ်ဖဲဘုသိၣ်ခိၣ်ခိၣ်ထံးတၢ်လီၢ်အံၤဒီး ဒီးယုာ်ဒီးယကဆိဖါတၢ်တဖုန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢအဟဲအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အခါ အကဆိတအိၣ် အမိၢ်အပၢ်စ့ၢ်ကိးအက
 ဆိတအိၣ်ဘၣ်. ဖဲအဝဲဟးထီၣ်အခါ ပှက့ၢ်ထွဲအခံဒီးပှထံၣ်လၢအဒီးစဲယဲၤက
 ဆိဖါတၢ်တဖု ဒိၣ်တုၤဒုၣ်လဲာ်ပထံလီၢ်ကီၢ်ပူကဆိထဲန့ၣ် ပှတထံၣ်ဘၣ်နီတ
 ဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အကဆိန့ၣ်အကစိထီၣ်ထီကအိၣ် တဆံခံပှၢ်, အမဲအတဝီ
 ကအိၣ် ၂ ပှၣ်, အမဲထီန့ၣ်ကအိၣ်ဝဲ ၄ ပှၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. ပှလၢအထံၣ်ဝဲဘူးဘူး
 တၢ်တၢ်တဖၣ်တဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဝံတဘိၣ်မူအံၤဖဲအလဲၤတၢ်တပူလၢလၢ ဒီးဝဲအက

ဆီနှင့်ထိဘိလီ၊ အဝဲဟးထီၣ်ဖဲအဟံၣ်ဘုသိၣ်ခိၣ်ခိၣ်ထံး ထီၣ်ဝဲဆူဘုသိၣ်ခိၣ်
ကစါ ဇီးပိၣ်ထီၣ်ဝဲဘုသိၣ်ပျီ၊ ဇီးလီဝဲဆူယိၣ်နံၣ်ခိၣ် ဇီးပိၣ်ထီၣ်ဝဲယိၣ်လိၣ်ကျိ
အကွၢ်ခံတဆီဘၣ်တဆီ ဆူယိၣ်ဒိၣ်ကီၢ်စဲၣ်ပူၤဒီးဟဲက့ၤလီၤက့ၤဝဲဆူဘဲကီၢ်စဲၣ်
ဆူကညီကီၢ်စဲၣ် ကီၢ်မုၢ်တြီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ၊ ဖဲအဝဲဟးတၢ်လီၤတပူၤလၢ်လၢ် မ့ၢ်န့ၣ်
လီၤဆူသဝီတဖျါၣ်ဂ့ၤတဖျါၣ်ဂ့ၤ သးဝံၣ်ထီၣ်ဝဲအတၢ်သးဝံၣ်တဖျါၣ်လၢအစံးဝဲ -
တၢ်မဲၢ်တူၢ်မဲၢ်တူၢ်, တၢ်ကမၤအသးဒဲလဲၣ်န့ၣ်ထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ၊

အတၢ်ဟီ တၢ်စံးဟံၣ်ဖဲဘဲကီၢ်

- ၁. တၢ်ဒိၣ်သုတၢ်ဒိၣ်ဝါကဘျါလိၣ်အသးခဲကၢ် ဖဲချါၣ်လၢကီၢ်သ့ၤတဘျီ
- ၂. ကီၢ်ပယီၤပူၤလုၢ်သၣ်ဝါကလီၤတဲာ်ခဲကၢ်သၢဖျါၣ်
- ၃. ယိမုၢ်, ကွါခံကဘျါလီၤကွံာ်အဆု, ကအိၣ်တ့ၢ်ထဲအကစါဂီၤလုၤက့ၤ
- ၄. ပုၤကမူဘၣ်လၢဒ့ၣ်ဘုပူၤတဂၤ, ဇီးညၣ်လံၣ်ပူၤတဂၤ န့ၣ်လီၤ၊

အဝဲဟးထီၣ်လၢဘဲကီၢ် ဟဲက့ၤန့ၣ်လီၤဝဲဆူကညီကီၢ်စဲၣ်ဒီး ဟဲက့ၤခီဖျိ
ဝဲကစါသီသံၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ၊ အဝဲန့ၣ်လီၤဝဲဆူပျီလိၣ်ကျိဒီး တချးခီပျီလိၣ်ကျိအ
ခါ ပုၤတၢ်ခဲအတဖၣ်ထံၣ်စိဝဲကဆီတဒုဟဲတုၤဖဲကျဲမုၢ်အကီၢ် လၢပျီလိၣ်မုၢ်ထီၣ်
တကပၤဒီး ခီယီဝဲဆူတၢ်ခဲအသဝီပူၤန့ၣ်လီၤ၊ ဖဲအအိၣ်ဖဲကျဲမုၢ်ကီၢ်ကသ့ၣ်စိတၢ်
ဒုပူၤအခါ ပုၤကွၢ်စိယီၤဒီးထံၣ်လၢကဆီအံၤဆၢထၢၣ်တုၤသိးကသ့ၣ်စိန့ၣ်လီၤ၊ တၢ်
ဒုဒီးတၢ်စိအံၤ ပမ့ၢ်ထီၣ်ယူအိၣ်ကအိၣ်အပျါယံၤဆံ, မ့မ့ၢ်တၢ်ခဲအဒီးကသ့ၣ်စိန့ၣ်
တၢ်ဒုၣ်စၢၤကအိၣ်ဝဲန့ၣ်မံးလၢန့ၣ်လီၤ၊ တၢ်ဒုၣ်စၢၤယံၤထဲအံၤပုၤထံၣ်တၢ်ဖိတဖၣ်
ထံၣ်စိဝဲဖျါဒိၣ်ဖျါၣ်ဂဲၤဂ့ၤမး ကဆီယုာ်ဒီးပုၤကညီန့ၣ်လီၤ၊ တစိၢ်ဖိကဆီဒီးပုၤက
ညီ ဟဲတုၤဖဲတၢ်ခဲအသဝီန့ၣ်လီၤ၊ အဝဲစၢၤကဆီန့ၣ်ဖဲသဝီဆၢလၢ်ဒီး စၢၤယာ်
ဝဲလၢသ့ၣ်တပူၤသးဖးဒိၣ်တခိၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ၊ အကဆီန့ၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဒီးသ့ၣ်တ
ထုၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ၊ ပုၤလဲၤကွၢ်ဒီးသကိးဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ၊ သ့ၣ်တထုၣ်အံၤခီဖျိ
ပုၤဖဲးအိၣ်ဒုးအယိ သ့ၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကွံာ်အိၣ်ဖဲပစိအံၤန့ၣ်လီၤ၊ သ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ်
အလီၢ်ပုၤသ့ၣ်ညါအိၣ်ဒီးအါမးန့ၣ်လီၤ၊ ဝံတဘိၣ်မုၢ်လဲၤထီၣ်ဆူတၢ်ခဲအဘျီ
ပူၤဒီးထံၣ်ဝဲ “ယိးမၤဖု” သုးဆုၤထုတၢ်လၢဘျီပူၤ ဒီးအဝဲတဲထီၣ်ဝဲ “ယိးမၤ
ဖု” ၫ တၢ်မ့မ့ၢ်န့ၣ်ကမုၢ်ဖဲနလံၤနလၢအစိလီၤ၊ မ့တမုၢ်န့ၣ် တမုၢ်လၢဘၣ်၊

စီတက္ကွါကီ

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢလၢသီန့ၣ် ပျၢဒီမၤဝါအိၣ်ဝဲဒၣ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပျၢဒီမၤ
ဝါခံၣ်အံၤ ပျၢသးပျၢတ့အီၤဖျီအီၤ အိၣ်ဃုာ်ဆိးဃုာ်တဘျူးန့ၣ်တဘျူးလါဘၣ်
ဆၣ် တသ့ၣ်ညါတၢ်မၤအသးဒီးအီၤခိဖျီအိၣ်ဟူးအိၣ်သးနီတမံၤဘၣ်. ဘၣ်တ
နံၤတခိၣ် ပျၢသ့ၣ်က့သးပျၢတဖၣ် စံးဘၣ်သကိးလိာ်အသးဒ်အံၤ တၢ်အံၤတမ့ၢ်
ဘၣ်. ပဖိပလံၤခံၣ်ဂၤပ တ့အီၤဖျီအီၤအညါပျၢထီၣ်လံၤ ဒီးအိၣ်ဆိးတုၤခဲကနီၣ်
အံၤ တဒီးန့ၢ်တၢ်ချံတၢ်သၣ်နီတဘျီဘၣ် တၢ်အံၤတၢ်ကီနးလဲၣ်. တုၤန့ၣ်တစုဃု
လိာ်အသး ဒီးဂဲၤလိာ်ဘျီလိာ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်အဖီခိၣ် မၤတဂၤသ့ၣ်ညါထီၣ်
အသးန့ၣ်လီၤ. တုၤန့ၣ်တဘျီ တၢ်ပိာ်မုာ်အံၤပျၢအါဂၤသ့ၣ်ညါလၢ အအိၣ်ဟူး
အိၣ်သးထီၣ်လံၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပျၢအါဂၤပာ်ပနီၣ်အီၤဒ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ်တၢ်
ပိာ်မုာ်တဂၤအံၤ ဖာဲတဖၢအံၤ တံာ်တံာ်ဝဲန့ၣ်န့ၣ်လါဒီးန့ၣ်သီ အခိၣ်တလိာ်ဘျီ

သဘျုင်္ဂယါတမိဒီးအိပ်ဖျဲင်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤအါဂၤလီၤကမၤကမၤဒိပ်မးလီၤ. ဒီးအဲၣ်အိပ်ဖျဲင်တဘျီ တမ့ၢ်တၢ်လီၤတၢ်လီၤဆီနီတမံၤဘၣ်. မ့ၢ်ဒ်တၢ်အသ့ၣ် တလိပ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် အမိတဂၤအသးတမံတမ့ၢ်လၢဘၣ်အမဲၣ်ညါ မာဲပှၤ သ့ၣ်က့ၤသးပှၤလဲၤစူးကွံာ်အီၤတဘျီယီလီၤ. ဖဲန့ၣ်ဖုသးပှၤတဂၤ ဟံထီၣ်ဝဲဒီးလဲၤ ဟံကွံာ်ဝဲလၢချၢၣ်ဖးဒိပ်တခိၣ်အလီၤကယီၤနီန့ၣ်လီၤ. ဖုသးပှၤဟံကွံာ်တၢ်ဒ်အံၤ ဝံၤ ဟဲက့ၤအိပ်ပျဲၤဒီးတၢ်သ့ၣ်မံသးမ့ၢ်လီၤ. ဒီးဘၣ်တနၤန့ၣ် ဖုတဂၤမံမိာ်ဝဲဒ်လၢ ပှၤဟဲစံးဘၣ်အီၤတၢ်တဂၤ ဖုစၢ နမ့ၢ်လီၤကီနလံၤခွါန့ၣ် နကဘၣ်လဲၤကၢ်လီၤချၢၣ် အဒုတဒု ဒီးဟံလီၤအီၤလၢတၢ်သ့ၣ်တဘျီအလီၤ ဒီးနလံၤခွါကမူထီၣ်က့ၤဝဲ ဒ်န့ၣ်လီၤ. ဖုသးပှၤမံမိာ်တၢ်တခါလီၤဆီမးလီၤ. ဖုသးပှၤဖုးသ့ၣ်နီၣ်ဒီး ဆိက မိပ်တၢ်ရံးရံးလီၤ. တုၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝါထီၣ်တစုန့ၣ် ဖုအံၤဝဲထီၣ်ယဲာ်တဘျီ သဘျုင်္ဂ ထၢၣ်တဖျၢၣ် ဒီးလဲၤဝဲဒ်ဆူတၢ်လီၤလၢအလဲၤဟံကွံာ်တၢ်သ့ၣ်အလီၤချၢၣ်တထူၣ် အခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ဖုသးပှၤလဲၤကွၢ်တၢ်သ့ၣ်လၢအဟံတၢ်ဝဲတလိပ်န့ၣ် တဘျီ သီဘၣ်ဆၣ် တအုၣ်နီတစဲးဘၣ်. ဂ့ၤဒ်ဒ်အလီၤလီၤလီၤ. ဖဲန့ၣ်တဘျီဖုသးပှၤမၤ ဝဲဒ်အတၢ်မံမိာ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဖုသးပှၤကၢ်လီၤချၢၣ်ဒုတဒုဝံၤ ဟံလီၤဝဲလၢတၢ်သ့ၣ် တဘျီအဖိခိၣ်ကယီၤဒီး ကွၢ်ဟ့ၣ်ဝဲတစိာ်ဖိ ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်သ့ၣ်အလီၤ တၢ် ဟူးထီၣ်တခါသပှၤတၢ်လီၤ. အိပ်ခိးကွၢ်ကဒီးဝဲတစိာ်ဒီး လၢခံသမူထီၣ်ဝဲပိာ်ခွါ ဖိသၣ်တဂၤ တမ့ၢ်ပှၤအလၢာ်အလၢာ်ဃးဘၣ်. ကဆိဒီဘျု သၣ်ဘျုဘၣ်ဂ့ၤမးလီၤ. ဖဲန့ၣ်တဘျီဖုအံၤဟဲက့ၤစိာ်ကဒါက့ၤဝဲဆူဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢတၢ်ပိာ်ခွါတ ဂၤအံၤ အတၢ်ဟဲအိပ်မူလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤ ခိဖျိအသးလၢတၢ်မူခိၣ်ဖိ. တၢ်သ့ၣ်တၢ် ပျိအလံၤခွါတဂၤန့ၣ်လီၤ. အဖုလၢမူခိၣ်အိၣ်ဒံးတဂၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. လၢဟီၣ်ခိၣ်အံၤ အဖုလၢအတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအီၤတဂၤန့ၣ်ကျဲးစးလၢအဂ့ၤကတၢ်ဒီး ဒိပ်ထီၣ်ဝဲ တနံၤဘၣ်တနံၤဒီး ကဘၣ်ဖဲပှၤကိးဝဲလၢပှၤကနူၤခိၣ်အဆၢကတၢ်န့ၣ် အဝဲလိာ် ကွဲ ကျိတၢ် ဃီတၢ်ကိးမံၤဒဲးန့ၣ် မ့ၢ်ဒ်ထဲတၢ်ခိၣ်စူကန့ၣ်အုၣ် ဒ်အမ့ၢ်ယဲာ်ဖိ, ဘီဖိ, နးဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပိာ်ခွါအံၤ လိာ်ကွဲယီတၢ် ဘျီတၢ် ဒီးအသမူသ ကိးဟဲရိအီၤအါမး ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢအသကိးလၢဟံၣ်ပှၤတကးလၢဘၣ် လၢကီၢ် ယံၤ ဟဲရိအီၤတနံၤဒီးတနံၤအါထီၣ်ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတုၤအဒိပ်တုၤခိၣ်ပျဲၤတ ဘျီ ခိဖျိအသမူသကိးရိအီၤဆူလၢဆူထးအါမးအယီၤ ကိးနံၤဒဲးသထြးသထြီ,

သိပ်ကထူညှိဘေးလူတော်အါမးန့ၣ်လီၤ. ကိးနံၤဒဲးလၢအဖိသၣ်ကတီၢ် ဒီးတုၤအဒိၣ် တုၣ်တစုန့ၣ် ထီၣ်အဖုသိၣ်သီအိၣ်အံၤ လံၤခွါၣ် နမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဘျီအိၣ်ဘျီ ကီတဘျီဘျီတက့ၢ်. နကထူညှိဘေးလူအါန့ၣ်တဂ့ၢ်ကိးဘၣ်. အဝဲတခီတက န့ၣ်ယုၣ်ဘၣ်. အူပံအူမိ ဒိတကျိၣ် ဒိတကျိၣ်, ပိၣ်ကျိၣ်အူကွၢ်, လိၣ်ဖၢလိၣ်မိၤ ဩၣ်ကြၢ်ကြၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤ အဖုလၢမူခိၣ်တဂၤနီၤဟူဒီးဟဲလီၤဆူ အအိၣ်စံးဘၣ်အီၤ လံၤခွါၣ် နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးအိၣ်ဘျီအိၣ်ဘျီကီတဘျီဘျီမိၣ်. န ကထူညှိရးန့ၣ် ဖုအိၣ်လၢမူခိၣ်တၢ်ဘၣ်ဖုတမုၢ်ဘၣ်. ဖုဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤတၢ်လၢမ့ၢ် နဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတခါခါတခီသၣ် အယိန့ၣ် ဒိဝဲလၢထါဒ်အံၤ-

တကွၢ်ကီၢ်ဖုမၤလိၣ်န့ၣ်
 လိၣ်ဖၢလိၣ်မိၤလိၣ်ဘၣ်ဒး
 တကွၢ်ကီၢ်ဖုမၤလိၣ်က့ၢ်
 လိၣ်ဖၢလိၣ်မိၤလိၣ်မ့ၣ်လု
 တကွၢ်ကီၢ်ဖုမၤလိၣ်ဆိ
 လိၣ်ဖၢဒိၣ်ဆိကွၢ်အဖိ
 တကွၢ်ကီၢ်ဖုအိၣ်မၤလိၣ်
 လိၣ်ဖၢဆိကွၢ်အဖိ

တကွၢ်ကီၢ်အဖုမၤလိၣ်လီၤအတၢ်ဒ်အံၤဝံၤဒီး က့ၤထီၣ်ကဒါဆူမူခိၣ်န့ၣ် လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တကွၢ်ကီၢ်တမၤဒ်အဖုအတၢ်မၤလိၣ်အသိးဘၣ်. အသကိးအါ ထီၣ်ရၢ်ရၢ် ဒီးတထူညှိရးထီၣ်ကွၢ်ကွၢ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်တဘျီတၢ်စံးဝဲလၢ တကွၢ်ကီၢ်အံၤ ကဲထီၣ်က့ၤတၢ်ခိၣ်တၢ်နီၤတဂၤခိၣ်ဖျိ ပှၤအါဂၤကွၢ်အမဲၣ်မုၢ်ရးမးအယိ အဝဲကဲ ထီၣ်ဘၣ်ပှၤတရၢအံၤအသရၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤန့ၣ် အပှၤတဂၤတဲအီၤကစၢ်ၣ်, ယထံၣ်ပှၤမုၢ်ကနီၤတဂၤဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤမးကြးဒီးန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ပိၣ်မုၢ်တဂၤအံၤ အ မံၤဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢနီၤပူန့ၣ်လီၤ. နီၤပူတခီ အဝဲအိၣ်ဒီးအတၢ်အဲၣ်တီၣ်အမ့ၢ် စီၤဘုလုကစီၤလီၤ. ဝဲန့ၣ် စီၤတကွၢ်ကီၢ်ပျဲလီၤအပှၤလၢကလဲၤသံကွၢ်န့ၣ်အီၤလၢ နီၤပူန့ၣ်လီၤ. အပှၤတရၢဒ်အကစၢ်မၤလီၤအီၤအသိး လဲၤဝဲဒၣ်ဆူနီၤပူအအိၣ်တ ဘျီယိ စံးဘၣ်နီၤပူဒ်အံၤ ခွါမုၢ်နီၤပူၣ်ၣ် ယကစၢ်ခွါတဂၤ မၤယဟဲဆူန့ၣ်အိၣ်လၢ

နကကဲထီၣ်ယကစၢ်ခွါအမါ ဒီးနကမ့ၢ်ပကစၢ်မုၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ပူၤတၢ်စံး
ဆာတအိၣ်နီတမံၤဘၣ်. တၢ်သံကွၢ်အိၣ်ထဲလဲၣ်တၢ်စံးဆာတထံၣ်တဟးထီၣ်လၢ
နီၣ်ပူၤအကိၣ်ပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤတဘျီ တၢ်ခ့တၢ်ပုၤတရၢ က့ၤက
ဒါက့ၤဝဲဆူအကစၢ်ခွါအအိၣ် ဒီးစံးဘၣ်အိၣ်ကစၢ်ဧ နီၣ်ပူၤအတၢ်စံးဆာတအိၣ်
ဘၣ်. စီတကွၢ်ကိၢ်သးတမံနီတစဲးဘၣ်အယိ တကွၢ်ကိၢ်ကွဲထီၣ်တၢ်ခ့တၢ်ပုၤဒီး
ကတံၢ်ကတီထီၣ်အသးယံးယီၣ်ဒီၣ် ဒီးလဲၤတၢ်ဆူနီၣ်ပူၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ပူၤ
ထါထံၣ် ကျီ ကျီ တကွၢ်ကိၢ်ကိးအိၣ်ထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ် တကွၢ်ထီၣ်ဝဲအမဲၣ်နီတ
ဘျးဘၣ်. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤသ့သ့ဘၣ်ဘၣ် နီၣ်ပူၤအမဲၣ်ကျၢၣ်ဘၣ်တကွၢ်ကိၢ်ထဲ
တဘျးအဖီခိၣ်န့ၣ် လီၤကံၤဒ်တကွၢ်ကိၢ်မ့ၢ်ပုၤဒီၣ်တၢ်ဘၣ်ဒုၣ်ဘၣ်ဒု ဒီးမ့ၢ်စဲယဲၤ
ပိၣ်ခွါလၢအဒိၣ်တၢ်လီၤပိၣ်ခွါတဂၤန့ၣ်လီၤ. မၤဒ်န့ၣ်ဒီးတကွၢ်ကိၢ်က့ၤပူၤဘၣ်ဆၣ်
တၢ်ထံၣ်မ့ၢ်တဖၣ် အိၣ်ပျါလၢနီၣ်ပူၤအမဲၣ်ချံပူၤကိးမ့ၢ်နံၤမ့ၢ်နုၤလီၤ. ဖဲန့ၣ်တဘျီ ပျါ
လၢနီၣ်ပူၤအံၤ အသးလၢကံၤအတၢ်အဲၣ်တီ စီဘုလုၤဖဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢ
စီတကွၢ်ကိၢ်န့ၣ် သ့ၣ်နီၣ်ဘၣ်နီၣ်ပူၤဒီၣ်ဒီၣ် နီၣ်ပူၤစ့ၢ်ကိး သးစဲဘၣ်စီတကွၢ်
ကိၢ်အါအါန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် ဒ်သိးနီၣ်ပူၤကအဲၣ်ဘၣ်တကွၢ်ကိၢ်အဂီၢ် စး
ထီၣ်တၢ်ဝဲဒၣ်ကိၣ်ကမုၢ်တဖၣ်ဘျးဘျးတဘျးဘျး, တစုၤဝဲ, ကမုၢ်လံ တက
မုၢ်ဒံးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ပူၤတၢ်ကိၣ်ကမုၢ်ဝံၤဒီး လံၣ်လုၢ်ဝဲဘျုလံ အဲၣ်ဒီးအဘျု
ဒိၣ်ဒံး လံၣ်လုၢ်ဝဲဝံၤဒီးမၤဝဲ ဩၣ်ဘီတဘျုလဲၤဆုၢ်ကိၣ်တလိၣ်အံၤဆူ တကွၢ်
ကိၢ်အအိၣ် ဒီးလဲၤထၢန့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢတကွၢ်ကိၢ်အပံၤဘါအပူၤန့ၣ်လီၤ. တကွၢ်ကိၢ်
န့ၣ်ညီၣ်န့ၣ် အဒုတၢ်အုတၢ် သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆာတၢ်အါမးအယိ ဘၣ်တဂီၤဖဲအက
အူထီၣ်အပံၤဘါအခါ အူမးအူလီၤ. တသီၣ်လၢဘၣ်. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤ တ
ကွၢ်ကိၢ်အသးအူန့ၣ်ဒီး ဆဲးထူလီၤဝဲတၢ်တလီၤနီတမံၤဘၣ်. တကွၢ်ကိၢ်ဟံ
ထီၣ်ယဲၣ်ဒီး ကျီသ့ၣ်ဖးလီၤအမိဒီး ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢဒ့ၣ်သိတဘျုဒီး ဟံထီၣ်
ဝဲကယီၤဒီးကွၢ်ထံဝဲတၢ်လီၤဆီတအိၣ်နီတမံၤဘၣ် ဒီးအိးထီၣ်ကွၢ်ဝဲအဒံးဆုဖီ
လၢ ဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢပုၤမုၢ်ကနီၤအဂီၤတဂၤ ဒ်အမ့ၢ်ဝဲနီၣ်ပူၤအဂီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ
န့ၣ်တကွၢ်ကိၢ်အသ့ၣ်ခသးခဒီၣ်ဒီၣ်ကလဲၣ် ဒီးဆဲးကျိးဆဲးကျၢတၢ်ဒီး တ့သးဖျီ
သးဒီးနီၣ်ပူၤဖဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါ တကွၢ်ကိၢ်ကဲထီၣ်စီပုၤဒီးနီၣ်ပူၤကဲထီၣ်ဘၣ်
စီပုၤအမါ ဒီးအိၣ်သကိး လဲၤသကိး အိၣ်သကိးတၢ်န့ၣ်လီၤ. ကိးမ့ၢ်ဂီၤဒဲးနီၣ်

ပူယာသဘျုဉ်ယာ ဒီးဒုးအိဉ်တၢ်ခွတၢ်ပုတရကိးဂီၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ကိး
ဘျီဒဲးသဘျုဉ်ယာကိးလိာ်တၢ်ခွတၢ်ပုကိးဂီၤဒဲးလီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်တကတီၢ်
န့ၣ် သဘျုဉ်ယာလၢနီၢ်ပူယာန့ၣ် အတၢ်ခွတၢ်ပုတဖၣ် တကိးလိာ်လၢဘၣ်.
လိာ်တၢ်ဒဲး. ယာ်ပုထီၣ်သဘျီဒီးဖဲန့ၣ် တၢ်ခွတၢ်ပုတဖၣ်အတၢ်ဆိကမိဉ်အါ
ထီၣ်ဝဲ ဒီဖျိအခိဉ်အနၢ်အတၢ်အဲၣ်လီၤဆီလိာ်အသးအယိန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အ
ခါ သုးမုာ်သံၣ်ဘိသုးခိဉ်သုးနၢ်တဖၣ် လီၤဖးလိာ်အသးကဲထီၣ်က့ၤခံၣ် လၢ
ကဆၢၣ်မဲာ်လိာ်အသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကလုာ်တလီၤဒဲးဘၣ်အယိ
တဖုဖုလၢအိဉ်ကတီၢ်အသးန့ၣ်လီၤ. တက့ၢ်ကီၢ်ဒီးနီၢ်ပူတခီ အိဉ်လၢတၢ်ဘၣ်
ယိဉ်ဘၣ်ဘျီအပူခိဖျိ အသုးမုာ်သံၣ်ဘိလီၤဖးအယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတက့ၢ်ကီၢ်
သ့ၣ်ညါလၢတၢ်ကမၣ်အံၤ ဟဲဝဲဒၣ်လၢနီၢ်ပူအယိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤန့ၣ် တ
က့ၢ်ကီၢ်စံးဝဲ ခဲဂီၤပကလဲၤတီအိဉ်တပျၢ်တဆီ လၢထံကျိပူလီၤ. ပကဟးသ့ၣ်
ဖုံသးညီတၢ်အယိ ဘိဉ်မုၤဇၢထံဒီးပယုအိဉ်ဒ့ၣ်ဖိညၣ်ဖိမ့ဘၣ် ပကအိဉ်ပျီဉ်
သကိးမုၤဇၢယုန့ၣ်လီၤ. မုာ်ဆၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်ခွတၢ်ပုတဖၣ် ကတဲာ်ကတီၢ်
ထီၣ်တၢ်အိဉ်တၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်မၤညၣ်အပိးအလီတဖၣ်ကဆဲကဆီဒီး စံးဘၣ်တက့ၢ်
ကီၢ် ကစၢ်ပကတီၢ်တၢ်ဝံလံ. တက့ၢ်ကီၢ်စံးဘၣ်နီၢ်ပူဒီးတၢ်ခွတၢ်ပုတဖၣ် မုာ်
စံးဒ်န့ၣ်ပကလဲၤလီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါလဲၤသကိးတၢ်ပျီၢ်ပျီၢ်ဆူတၢ်ယုအိဉ်ညၣ်အလီၢ်
န့ၣ်လီၤ. ဖဲအလဲၤတၢ်တချးတုၤဒဲးထံကျိပူအခါန့ၣ် နီၢ်ပူက့ၢ်ထီၣ်တၢ်လၢတၢ်
ကပလီၤတခါ ဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢညၣ်ဘိဒိဉ်ခိဉ်လဲာ်လီၤအသးတဖျၢၣ် ဒီးစံးဝဲယဲ
ယသးလီၤဘၣ်ပုယိာ်ခွါလၢအက့ၢ်အဂီၢ်ထံသိးဒီးဒိဉ်ခိဉ်တဖျၢၣ်အံၤအိဉ်တဂၤလီၤ.
တၢ်ခွတၢ်ပုတဂၤစံးဘၣ်အီၤကစၢ်မုာ်စၢ တၢ်ခွတၢ်ပုလၢအအိဉ်တၢ်လၢလီၢ်ခံတ
ဂၤဒု အက့ၢ်အဂီၢ်ထံသိးဒီးဒိဉ်ခိဉ်သၣ်အဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါနီၢ်ပူအတၢ်ကူဉ်
ထီၣ်လၢအသီတခါလီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤတဘျီယီ နီၢ်ပူစံးဘၣ်တက့ၢ်ကီၢ်ဒ်
အံၤ ခွါစၢတၢ်တခိဉ်အံၤယခိဉ်သၣ်ဆါမးလီၤ. ယလဲၤတၢ်တကဲလၢဘၣ်. တၢ်
အံၤတက့ၢ်ကီၢ်သ့ၣ်ညါတဘျီယီလၢ ယမါတဂၤအံၤကမၤဟးဂီၢ်တၢ်သပျၢ်ကတၢ်
လီၤ. တက့ၢ်ကီၢ်ပျဲက့ၤအီၤလီၤ. မ့မုာ်တက့ၢ်ကီၢ်တခီ လဲၤတၢ်ဆူညါလီၤ. တက့ၢ်
ကီၢ်လဲၤတၢ် မၤကရီတၢ်တပူဆဲးဆဲး တပူဆဲးဆဲး ဒီးမၤအိဉ်ညၣ်န့ၣ်ဂ့ၤကဆု
ဝံ ဝံထီၣ်ဝဲညၣ်ဖိတဖၣ်ဒီး က့ၤကဒါက့ၤဆူအဟံၣ်အယိ ဒီးက့ၤဘူးကတုၤအ

ဟံၣ် ဒီးကွၢ်ဟ့ၣ်အမါအတၢ်အိၣ်သး ဒီးန့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကလုာ်သီၣ်တခါစံးဝဲ ယ
အိၣ်ယုာ်ဒီးန့ၢ်တသ့ဘၣ်. နီၣ်ပူၤတခါးစံးဆါအါ ဘျဲစီၣ်အါလၢသိမိၣ်. တကွၢ်
ကီၢ်သ့ၣ်ညါလီၤတၢ်လၢအမါအဲၣ်ဘၢအါဒီး အပူၤအကွၢ်အဂီၢ်ထဲသိးဒီးဒိၣ်ခိၣ်
သ့ၣ်တဂၤလံ. အိၣ်ခါးဝဲတုၤတၢ်ပိာ်ခွါတဂၤဟးထီၣ်လၢဟံၣ်ပူၤဖးယံာ်မး တကွၢ်
ကီၢ်က့ၤန့ၢ်ဆူဟံၣ်ပူၤ ပျဲဒီးတၢ်မာ်မုာ်နါဆါ စံးဘၣ်အမါ နီၣ်ပူၤစၢ ယမၤညၣ်န့ၢ်
အါမးလီၤ. ဖီအိၣ် အိၣ်သကိးအိၣ်အါအါဆၣ်ခိ ဘၣ်ဆၣ်ဒီးယညၣ်လၢအဒိၣ်
ကတၢ်တဘိန့ၢ် ယကဖီအိၣ်ဒီဘိအါလီၤ. ဒီးညၣ်အဝဲန့ၢ်ပကဖီအါလၢမိတၢ်
လၢယဟဲက့ၤစီၣ်အပူၤအဝဲန့ၢ်လီၤ. နီၣ်ပူၤစံးဘၣ်အါ ခွါစၢ နညၣ်တဘိဖးဒိၣ်ညါ
ဒီးနကဖီအါလၢမိဖီအပူၤဒု ပဖီန့ၢ်န့ၢ်ဘၣ်ကသ့စါ. ဝဲန့ၢ်အခါတကွၢ်ကီၢ်စံးအါ
လၢထါတယုာ်ဒ်အံၤ-

ညၣ်ဒိၣ်ပူၤတုၤလၢမိဖီ
တကြိၢ်ပူၤဘျဲစီၣ်လၢသိ

ဝဲန့ၢ်တဘျီနီၣ်ပူၤအမဲာ်လီၤမ့ၤဝဲဒၣ်လံ. နီၣ်ပူၤသ့ၣ်ညါလၢ ယတၢ်ဟ့ၣ်န့ၢ်
ယယတၢ်စံးတၢ်ကတိၤလၢ ယကတိၤဒီးပိာ်ခွါအဝဲန့ၢ်လံ. ဝဲန့ၢ်တဘျီ တကွၢ်
ကီၢ်သ့ၣ်ညါလၢနီၣ်ပူၤအံၤ မ့ၢ်ပူၤလၢအမဲာ်သ့ၣ်အါဒီး မၤတရီၢ်တပါဟံၣ်ယီလံ.
ဒီးတၢ်အံၤယလီၤလုာ်ဆံၣ်ဘၢလံ. စးထီၣ်ဝဲန့ၢ် တကွၢ်ကီၢ်န့ၢ် နီၣ်ပူၤမ့ၢ်ဝဲအတၢ်
လၢအဂ့ၤတမံၤလၢလၢ တကွၢ်ကီၢ်စံးလၢတဂ့ၤဘၣ်. တဘၣ်ဘၣ်. တကြးဘၣ်.
ဒ်န့ၢ်တပယုာ်ယီလီၤ. စးထီၣ်ဝဲန့ၢ် တကွၢ်ကီၢ်အသးလၢနီၣ်ပူၤယါတဘျီယါ
တကိးလိာ်တဂၤဘၣ်တဂၤတဖုန့ၢ် ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲလၢ ကဒုးတၢ်ဒီးတကွၢ်ကီၢ်
လီၤ. ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲတကွၢ်ကီၢ်မုာ်နံၤမုာ်သီတၢ်ဆါကတီၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၢ်လီၤ.
မုာ်နံၤမုာ်သီဘၣ်လံ ဒီးသုးမုာ်သံၣ်ဘိဟဲလံ. သုးဟဲကျဲအကပၤကပၤလီၤ. နီၣ်ပူၤ
စံးဘၣ်တကွၢ်ကီၢ် ခွါစၢ နဒုၣ်န့ၢ်တုၤလံ. အဝဲစံးဆါနီၣ်ပူၤစၢယကတီၢ်ယသးတ
ဝံဒီးဘၣ်. နီၣ်ပူၤကိးထီၣ်ကဒီးနဒုၣ်န့ၢ်တုၤလံ. နကတီၢ်နသးဒ်န့ၢ်ဂ့ၤလံ. အဝဲ
ဝဲဆါနီၣ်ပူၤ နီၣ်ပူၤမ့ၢ်စံးတၢ်ဂ့ၤန့ၢ် တၢ်တဂ့ၤဘၣ်. ဝဲန့ၢ်တဘျီအဒုၣ်အဒါတဖၣ်
ဟဲတုၤဟံၣ်ခိၣ်ထံးဒီးတကွၢ်ကီၢ်ဘုၣ်ထီၣ်နးတဘျီယီ နုာ်လီၤကျိအဒုၣ်အဒါတ
ဖၣ် သံတခါၣ်ထီၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးတနံၤအတီၢ်ပူၤ တကွၢ်ကီၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၤလီၤ. မၤ

ကဒီးတနံ၊ တကွဲကီၢ်ဒုးတၢ်မၤနၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢတကွဲကီၢ်
ကျိတၢ်လၢနးအံၤတၢ်သ့ၣ်ဒီးအစုညါ ဝဲဘူးတၢ်ဒီးနးအတိၢ်တုၤဒၣ်လဲၣ် ဘျါက့ၤ
ဝဲတန့ၢ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်ပူၤချီထီၣ်ထံၣ်ခါဒီးသ့စီၣ်အီၤလၢထံၣ်ခါ ဒီးနးတၢ်ဒီးတၢ်
သ့ၣ်တဖၣ်လီၤကဆၣ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤကဒီးတနံ၊ နီၢ်ပူၤကိးထီၣ်ကဒီးလံ
တကွဲကီၢ်ဧနဒၣ်နဒါတုၤလံ. တကွဲကီၢ်တခါ ဘၣ်ဖဲအဆၣ်ဆၣ်ထီၣ်အသးအ
ခါဒီးလီၤ. ဝဲအဒၣ်အဒါဟဲတုၤပီၤတဘျီယီၤဒီး တကွဲကီၢ်ကိးထီၣ်နီၢ်ပူၤဧဟ့ၣ်
ပီၤယနး နီၢ်ပူၤဟ့ၣ်ပီၤအနးဒီးဘၣ်လၢအတြိးအပိတကွဲကီၢ်ဘ့ၣ်ထီၣ်အနး
တန့ၢ်လၢဘၣ်ဒီးဒိဝဲလၢထါ -

ယုနးတၢ်ဖိယုၣ်နးတြိး
တၢ်ဘျီဒီးဖိဒ်သိးသိး
ယုနးတၢ်ဖိယုၣ်နးထြိး
သံလၢနီၢ်ဒါနီၢ်အဲၣ်ဒီး

ဖဲန့ၣ်တကွဲကီၢ်ဘ့ၣ်ထီၣ်အနးတန့ၢ်လၢသပျၢ်တၢ်အပိ ကၢကၢ်ကွံၣ်
အနးဒီးကွံၣ်အနးတြိး ဒီးအဒၣ်အဒါသံတဘဲလီၢ်. ကွံၣ်ကဒါကဒီးအနးတၢ်
ဒီးအဒၣ်အဒါသံကဒီးတဘဲလီၢ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် တၢ်စုကဝဲတအိၣ်လၢ
လၢတကွဲကီၢ်အစုပူၤတၢ်နီတမံၤလၢအပိ အဒၣ်အဒါကျိအီၤတဘျီယီၤ အကိၢ်
ထီၣ်တဲာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဒိဝဲလၢထါ -

တကွဲကီၢ်ပူၤအနံၤဖံ
သံလၢနးရံးအမဲၢ်ခံ
တကွဲကီၢ်ပူၤနၢ်တလီၤ
သံလၢနးရံးအမဲၢ်ကိ

မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး တကွဲကီၢ်အကိၢ်လၢအဒၣ်အဒါကျိတဲာ်အီၤအံၤန့ၣ် ရံး
တဘျီယီၤဆူနီၢ်ပူၤအအိၣ်လီၤ. ဒီးအ့ၣ်ထီၣ်ယၢ်နီၢ်ပူၤအနံၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒိ
ဝဲလၢထါ -

ကွဲကွဲသံအခါတသံ
အုတ်ထိန်နီပူနံခါခါထံး
တကွဲကွဲသံအခါရံး
အုတ်ထိန်နီပူနံခါခါထံး

တကွဲကွဲအခါပံလၢအအုတ်ထိန်နီပူအနံခါခါထံးအံးန့ၣ် စံးဘၣ်နီၣ်
ပူဖဲအံး နီပူစၢ ဆၢကၠယၢဆူယဖုအအိၣ် ဒီးဒီဝဲလၢထါ -

- ၁. ကွဲကွဲဆုနးတိၣ်လၢထါ
    ကွဲကွဲသံလဲထၢၣ်ကတိၣ်
- ၂. ကွဲကွဲဆုနးတိၣ်လၢဘဲ
    ကွဲကွဲသံလဲထၢၣ်လဲသဲ
- ၃. တကွဲကွဲသံအခါလဲ
    မၤနီပူဖုနဲၣ်အကျဲ

စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် နီပူဆၢအါတဆီဘၣ်တဆီလီၤ. နီပူဆၢအါတုၤလၢလု
ပးထီတလုဒီး တကွဲကွဲအခါစံးအါနကဘၣ်ထီၣ်လုအဲအံးလီၤ. ဖဲန့ၣ်နီပူ
ထီၣ်လုတသ့လၢဘၣ်. နီပူဆၢၣ်ဝုၤဝီလုအဲန့ၣ် ဒီးထံၣ်ဘၣ်လၢဆီတဖုဒီး
စံးဘၣ်ဆီဖဲအံး ဆီစၢဆၢကပၣ်ယၢလၢလုတလုအံးတက့ၢ်. ဆီတခါစံးဘၣ်နီၣ်
ပူ ယမ့ၢ်ဆၢကပၣ်နုၤလုအဲအံးဒီး နကဘၣ်အဲၣ်ယၢလီၤ. နီပူအဲၣ်ကဒီးဆီ
ဒီး ဆီဆၢကပၣ်အါဆူလုပးထီအံးန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံးဒိကဒီးဝဲလၢထါ -

- လုလုနီပူထီၣ်တသ့
    နီပူအဲၣ်ဆီဘၣ်နီၣ်
- လုလုနီပူထီၣ်တညီ
    ဆီဘၣ်နီၣ်နီပူအဲၣ်လီၤ.

တုၤနီပူအဲၣ်ဆီဝံးဒီး ဆီဆၢကပၣ်အါဆူလုပးထီဂုၤဂုၤလီၤ. တၢ်စံးဝဲ
နီပူဆၢအါတုၤအလုခါခါဒီး ပျၢ်ကွဲနီပူဒီးတကွဲကွဲအခါကုၤရံးဖၣ်ဝဲ ကုၤ

တူဆူအဖုအအိန် ဒီးအဖုမမူထီၣ်က့အီဒီးခဲအံၤ အတူၢ်အတဲၤအိန်က့ၤဝဲဒ်
အမ့ၢ်ပယါခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်နီၢ်ပူတခီ ကဲထီၣ်က့ၤဝဲထီၣ်ပှ်တဘျီ ဒီးဟး
ကီးပြီက့ၤလၢပှ်ပူဖးဒိၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိတၢ်ဂ့ၢ်အံၤပှ်သးပှ်စံးဝဲ

- ထီၣ်ပှ်မ့ၢ်ဝဲ နီၢ်ပူပူတအိန်ဘၣ်.
- ဇွဲၣ်သိနမ့ၢ်အိန် တဘၣ်အဲးက့ၢ်အဖံးဆ့ဖီလၢ်ဘၣ်.
- မ့မ့ၢ်နီၢ်ပူအံၤ မ့ၢ်ပိာ်မ့ၢ်လၢမၤကမၣ်အတၤ တူအတၤသံတစု ပှဲထီၣ်သာဘျီ
အမ့ၢ် သဘျီၣ်ယါတၢ်ဂ့ၢ်, အဲၣ်က့ၤဒီးအပျဲၢ်တၢ်ဂ့ၢ်, အဲၣ်က့ၤဒီးဆီတံၣ်နါဒ့န့ၣ်
လီၤ.

မ့မ့ၢ်တဘျီၣ်ယါလၢနီၢ်ပူယါအပျဲၢ်တကိးလိာ်ဘၣ်န့ၣ်ဒိဝဲလၢထါဒ်အံၤ-

သးဝါလၢ်သဘျီၣ်ဝါဘိ
နီၢ်ပူယါအပျဲၢ်တကိး

.....

စီဖီပျို

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢလၢကစၢလံလံလံန့ၣ် ဖိၣ်ယဲဒီဖံလံအိၣ်ဝဲဒၣ်ခံ
ဂၢန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲစီဖီပျိုအံၤ အမိအပါပၢ်လီၤတၢ်ကွၢ်အိၣ်ဒီး ဘၣ်တၢ်လုၢ်မူ
ကွၢ်ထွဲကဟုကယၢ်က့အိၣ်လၢ အဖံသးပျၢတဂၢဖိန့ၣ်လီၤ. ဝဲအမိအပါပၢ်လီၤ
တၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ် ကဘၣ်ဝဲပကိးလၢ ပျၢထွၣ်ထီၣ်အိၣ်ကုတယၣ်လၢသီသီ
အဆၢကတီၢ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖိၣ်ယဲအံၤ ဒိၣ်ထီၣ်တနံတစးတနံတစး တုၤအသ့
လိာ်ကွၢ်ထီၣ်တစးဒီး ဝဲမုၢ်ဆါခိလိာ်ကွၢ်အဆၢကတီၢ် ဟးကွၢ်ဟ့ၣ်တၢ်လၢသဝီဒီ
ဖျၢၣ် ဆီဖါလၢအတက့ၢ်အမိၢ် အမိၢ်ဟဲက့ၢ်အိၣ်ပျဲဘ့ၣ်ပျဲဘ့ၣ်ဒ်န့ၣ် ဖိၣ်ယဲဖိက
ရီၤဟးကွၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်လီၤဆီတအိၣ်နီတမံနီတခါဘၣ်. မ့မုၢ်
ဆီလၢအဖံဘုၣ်ဝဲတဘ့ၣ် မ့ၢ်တက့ၢ်ထီၣ်အမိၢ်ဒီး ဆီဘျီဖိခိၣ်ဟဲ ဆီမိၢ်ပျၢခိၣ်ဟဲ

ဆီဖိဆံးခိၣ်ဟဲ ဆီအိၣ်လၢဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ်ခံ မ့ၢ်န့ၢ်ဟူဖိၣ်ယဲအဖံအဆီဖါတဘျီတ ကြီးထီၣ်တၢ်န့ၣ် ဟဲကိးဘျီဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲဖိပျီကွၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်အံၤတဘျီဘၣ် တဘျီ ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢဆီဖါတဘျီအံၤလီၤဆီန့ၣ်ဆီဖါအဂ့ၢ်အကဲလၢန့ၣ်လီၤ. ဒီးဘၣ်တန့ၣ်န့ၣ် ဖိၣ်ယဲဖိတကၤသံကွၢ်ဝဲအဖံလၢ ဖံစၢ နဆီဖါတဘျီန့ၣ် ကွဲန့ၢ် ယကလၢတဘီ. အဖံစံးဆၢအိၣ်လံၤခွါဖိစၢ ကတိၤတၢ်ဒ်န့ၣ်တဂ့ၢ်. ဖံဖဲအဆီဖါ ကြီအိၣ်ထဲတဘျီဒါး နမၤဒ်န့ၣ်ဒုကမၣ်သာၣ် ဖံဖဲတဲ ပှၤတတဲတၢ်ဒ်န့ၣ်ဘၣ်. အ ဝဲတအဲၣ်ဝဲဘၣ် ဆူညါတရိၣ်ဒီးလီၤ. လံၤဖိအံၤစံးကဒီးဝဲ ဖံစၢ ကွဲန့ၢ်ယကလၢ မိၣ်. နမ့တကွဲန့ၢ်ယကလၢဒီး ဖိအိၣ်စၢယလီၤ. ဖိၣ်ယဲအဖံဂ့ၢ်လိာ်ဒီးအိၣ်ဆူၣ် ဆူၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲစ့ၢ်ကိးဂ့ၢ်လိာ်တၢ်ဆူၣ်ဆူၣ် တုၤအဖံတၢ်တန့ၢ်တသ့လၢဘၣ်ဒီး အဖံစံးဘၣ်အိၣ် မ့စံးဒ်န့ၣ်ဒီး မ့ဘၣ်ကွဲန့ၣ်နကလၢဒီးပကကွဲလီၤ. ဖိၣ်ယဲဖိအ ဖံဆံၣ်သံးဖိမ့ၤ ကတဲၣ်ကတိၤန့ၣ်တၢ်ယုာ်တၢ်ကွဲအပိးအလီဝံၤ ဒီးမၤလိာ်ကိးဩ ဖိၣ်ယဲဖိအမ့ၢ်ဂံၢ်ဖါတၢ် လၢကကွဲဒိၣ်န့ၢ်ဖိၣ်ယဲဖိအကလၢတဘျီလီၤ. သ့ၣ်မ့ၢ်န့ၢ် ဖးမ့ၢ်သီဘၣ်ဒီး အမ့ၢ်ဂံၢ်ဖါတၢ်ဟဲတုၤယုတုၤယီၤဒီး ဖိၣ်ထီၣ်ဆီဖါတဘျီန့ၣ်ဒီး ဖိၣ်ယဲဖိတဲဝဲ ဖံစၢ ယသါဟံၣ်အိၣ်ဆီဖါခိၣ်သ့ၣ်, ဆီဖါအခိၣ်ဒု, ဆီဖါအခံထူး လီၤ. အဖံတဲအိၣ်လံၤဖိစၢ ဆီခိၣ်သ့ၣ်ပှၤဖိသ့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်. ဆီခံထူးပှၤဖိသ့ၣ်တ အိၣ်ဘၣ်. အဖံစံးဘၣ်အိၣ်ဒ်န့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဒီး ဖိၣ်ယဲဖိအသးစဲဒ်ဒ်အတဲတုၤဝဲအ သးလီၤ. ဖဲပှၤကွဲတၢ်ဝံၤတဘျီယီ ပှၤဝံၣ်သံဆီဖါတဘျီန့ၣ်ဝံၤ အဝဲထူးထီၣ်ယဲၣ် ဒီးကျိတၢ်န့ၢ်ဆီဖါကျိတၢ်တဘျီန့ၣ်အကိာ်ဘိ ဒီးအခိၣ်ဒုဒီးအခံထူးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲဖိကတိၤဝဲမုၢ်နီၢ် လိယုလိယးဝဲကဆီဒီ ဒီးဟံၣ်တၢ်ဟံၣ်ဒဲကွဲဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် ဖိၣ်ယဲယုန့ၢ်ကဒီးထီၣ်ချ့ၣ်တဘျီဒီးဖိဂံၢ်နွံဒု ကတိၤယာ်ဝဲမုၢ်မုၢ် နီၢ်နီၢ် ဒီးဟံၣ်ယာ်ဝဲလၢတၢ်လီၢ်တတိၤယီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဖိၣ်ယဲဟံၣ်ထီၣ်ယဲၣ်ဒီး ဟးယုန့ၢ်သ့ၣ်လၢအက့ၣ်ဂ့ၢ် တနၢ်ကူဒီးတနၢ်အ ဒီးထုန့ၢ်ဝဲတနၢ်က့ၣ်ကျိဖိတ ဖျၢၣ်ဒီး ထၢန့ၣ်ဝဲဆီဖါခိၣ်ယံ, ထီၣ်ချ့ၣ်မဲၢ်ဒီးဖိဂံၢ်တဖၣ်ဆုတနၢ်အပူၤ ဒီးယုန့ၢ် ဝဲအပူၤအပျီဒီး မၤဘၣ်မၤသ့ဝဲကဆီဒီဝံၤ ဒုထီၣ်ဝဲတစဲးဖိဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤကွၢ်အ ပတီၢ် လၢအဒုထီၣ်ဝဲတဘျီယီ ပှၤဖဲအအိၣ်ဖဲသဝီပူၤတဖၣ် ဟဲဆူအအိၣ်ခဲလၢၣ် လီၤ. ဖိၣ်ယဲသ့ၣ်ညါလၢတနၢ်အံၤမ့ၢ်တနၢ်လၢအဂ့ၢ်ဒီးဂ့ၢ်ဝဲဒ်လံ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် ဖိၣ်ယဲဒုတနၢ်အုၣ်ဒီးထါပှၤလူၤအိၣ်ဖးအါလီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဒ်လၢ ပှၤလူၤအိၣ်ဒီးပှၤ မုၣ်ကနီၤ, ပှၤလူၤအိၣ်ဒီးပှၤဖိသ့ၣ်မုၣ်ခွါ, ပှၤလူၤအိၣ်ဒီးပှၤဖုပှၤမုၣ်ပှၤခဲလၢၣ် ပှၤတ

နီအုတ်ထိး, ပုတနီဖိပ်ဆီ ပုတသွန်ညါလၢမၤမုၢ်မၤဝဲ၊ လဲတၢ်က့တၢ်နီတပူ
လၢဘၣ် ဒီးပုကွၢ်ဒၣ်ထဲဖိပ်ယဲအမဲာ်တနံဘၣ်တနံန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံ
ပုဖိဝံသံ ပုမၤလီၤစ့ ပုတအိၣ်ဘၣ်လၢအိၣ်ဘၣ်လၢတဘျီ ပုက့ၣ်ထီၣ်လၢပု
ကမၤသံကွၢ်အီၤလီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်အဝဲယုာ်တဘျီယီလီၤ. အဝဲယုာ်ဘၣ်ဆၣ် ပု
လူဖိးထူအိၣ်ကွဲးထူတၢ်အသးလီၤ. ဖိပ်ယဲစံာ်တဆီဘၣ်တဆီ ဖိပ်ယဲစံာ်လီၤ
တုၤဝံလီၤတၢ်ထီၣ် ဖဲရွာ်မူအအကီၢ်ပုဒီး ပုလူဒီးဒုၣ်အိၣ်အယိ ထီၣ်ဆူသ့ၣ်ခံဒီး
ပုမုၢ်ပုၢ်တဖၣ် ဟးဆုၣ်က့အသ့ၣ်တခိၣ်အခိၣ်ထံးဒီး လီၤစ့တုၤမုၢ်မၤဆါတ
နံအံးဒီး ပုကိးက့တၢ်လီၢ်တတီၤအံးအမံလၢ မုၢ်ပုၢ်တဆ့ၣ် တုၤမုၢ်မၤဆါတနံ
အံးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံကတၢ်တသ့လၢဘၣ် ပုလၢအလူဖိပ်ယဲတဖၣ်
အဖိတအိၣ်ဘၣ်လၢအနီၣ်ထံဘၣ် အဝဲအသးအ့န့အိၤ က့ၣ်ထီၣ်လၢကမၤသံ
ကွၢ်ဖိပ်ယဲဖိပျီအံးလီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် ယုာ်ကဒီးဆူညါတဆီဘၣ်တဆီ လဲတုၤ
လၢပုကိးဝဲလၢဖိပျီလ့ ဒီးဝဲန့ၣ်ဆူလ့တဖျၢၣ်အပူ ဒီးပုကဆဲးပုဆဲးတသ့ ပု
ကခးဒီးခးတဘၣ်လၢ တၢ်ကိတၢ်ခဲဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်ဟူထီၣ်လၢဖိပ်ယဲတဂၤအနီၣ်
ပု ဒီးဖိပ်ယဲဖိစ့ကိးတဂၤစံးဝဲ ယဲဒုယမုၢ်ခးဒုယခးဘၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပုအါဂယု
ကညးအိၤ ဖိပ်ယဲဖိစ့ ဝံသးစူနခးမ့ဘၣ် မ့သ့ဒီး ခးတခိ နတခးဒုယဖိတအိ
ဘၣ်လၢအနီၣ်ထံဘၣ်ကသံလီၤ. ဖိပ်ယဲဝဲကဒီး ဖိပ်ယဲသကိးဖိပ်ယဲပခးလိာ်ပ
သးတၢ်ဒဲးဘးဒိၣ်မးလီၤ. ဖိပ်ယဲဂ့ၢ်လိာ်တၢ်အါအါဘၣ်ဆၣ် ပုယုကညးအိၣ်ဒိၣ်
မးအယိ ဖိပ်ယဲကတီၤထီၣ်အချံၣ်ဒီးချံၣ်ဆၣ်စုၣ်တဖၣ် ဒီးလဲကွၢ်ဝဲတဝီခံဝီ ဒီး
ကွၢ်ဖျါဒၣ်ထဲအခိၣ်မုၢ်ကျါခိၣ်တစဲး ဒီးဖိပ်ယဲဖျၢၣ်ထီၣ်ချံၣ်ဒီးခးထီၣ်ဝဲဘၣ်တဘျီ
ယီ ဒီးဖိပျီသံကွၢ်ဝဲဒၣ် ဒီးပုတဘျုးဒ်တဘျုးဂၤသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့အသးဒီးက့
မၤမုၢ်မၤဝဲ၊ က့နီၣ်ဖိနီၣ်လံး က့ဝဲဒၣ်ပျီပျီန့ၣ်လီၤ. ဖိပျီအလီၢ်ခဲအံ ပုသ့ၣ်ညါ
ဟံပနီၣ်ဒဲးဝဲဒ်အမုၢ် ပါဆါလုတၢ်လီၢ်တတီၤ ဒ်အမုၢ်သူချာအကီၢ်ပု နီၣ်ယိးထီၣ်
ကရူၢ်ပု ဒီးမုၢ်ပုၢ်တဆ့ၣ်တခိ အိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲဝံလီၤတၢ်ထီၣ် ရွာ်မူအအကီၢ်ပု စီမုၢ်ပျီ
ကရူၢ်ပု ဒီးဖိပျီအလုန့ၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ သးက့ ၅ ဟီၣ်ကဝီပု ဘူလိာ် မဲၤဝဲ
တၢ်လီၢ်ဖဲန့ၣ်တတီၤတီၤန့ၣ် ကွီဒိၣ်တဂၤလၢမၤမၤကံၢ်ခံသဝီတဂၤစံးဘၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
ဒီးဖိပျီအသ့ၣ်ခိၣ်န့ၣ်ကွီဒိၣ်လၢအအိၣ်လၢမၤမၤကံၢ်ခံတဂၤစံးဘၣ်ဝဲ တၢ်လီၤတတီၤ
န့ၣ် ပမုၢ်သံကွၢ်လၢအိၣ်ပကသ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

.....

နိင်ဘာ်ဖိဒီးလာ်ဇိလု

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လာ်ပုၤလာ်သီ ဖဲလာ်မုၢ်ပျီ လၢ်မုၢ်ခိၣ်ထံးကပိာ်ကပၤ ငံအ
မုၢ်နဲးလိာ်ကျိဒီးယုၣ်ဂီၤကိာ်အခိၣ်ထံး တဘျးတယံးဒီးလာ်မုၢ်ခိၣ်ဆၢၣ်ဖဲန့ၣ်တ
ခ့ၣ်တခီၣ်န့ၣ် မုၢ်ဝဲပုၤကညိဖိအိၣ်ဆိးအလီၢ်အကျဲ အဖူအသဝီအလီၢ် အဒုပီ
လီၢ် အဟံာ်လီၢ်ယီၤကျဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကညိဖိအိၣ်ဆိးဖဲန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲ
လာ် မုၢ်ပုၤထူလံာ်ဖိ ငံအမုၢ်ဟံာ်ဂီၤလိာ်ဖါအဖူဖိထာ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အ
ဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆိးဝဲအနံၣ်တဖၣ်အနံၣ် ဒီးလာ်ခံယိာ်ဒိၣ်ဟဲလီၤအိၣ်ဆိးယုာ်ဒီးပုၤ
ကညိဖိဖဲန့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ်လာ်ယိာ်ဒိၣ်ကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ်
အံၤ အမုၢ်ကနီၤဖိ ဖိၣ်သၣ်ခွါဖိအိၣ်အါမး ထဲပုၤလိာ်ဘိယဲယီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
လီၤ. ဒီးယိာ်ခွါဖိသ့ၣ်တဖၣ် မုၢ်ပုၤလာ်ခုဖံးတၢ်မၤတၢ်ဒီး ခုထွတၢ်ကးတၢ် ငံအ

ထုယျာဖိ ကုမိဒီး ယိခွဲၣ်, ကွီဒီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပုယိဒိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် အံၤ အိၣ်ဆိးအနံၣ်အါအလါအါထီၣ်တဘျီ လဲၤမဒီးမကၣ်တၢ်ဒီးပုကညီဖိ တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဖဲးခုးဖဲးသံၣ်, တၢ်ထီၣ်ခုးဆဲးသံၣ်, တၢ်ကျိနီၣ်ဖျးမံၤ, ဒီးတၢ် ကူးဘုကူးဟုသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မဒီးမကၣ်လိာ်အသးယၢ်ပယၢ်ပ န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တဘျီ ယိခွါဖိတဖၣ်ကွၢ်ပုကညီမုၢ်ဖိဂုၤ, ပုကညီမုၢ်စ့ၢ်ကီးကွၢ် ယိခွါဖိဂုၤ တၢ်ဒ်န့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ယိဒီးပုကညီမုၢ်လိၣ် ဘိခွါလိၣ်ဘိခံၣ်ယိာ်ဘး မလဲလိာ်အသးတၢ် ဒ်ပစံးတၢ်အသိး ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါထု န့ၢ်မုၢ်ကနီၤဖိအကု မုၢ်ကနီၤတခီ ထါန့ၢ်ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါအထၢၣ်ကံၣ်ဖိ ယၢ်ခီယၢ်ခီ န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ် နီၢ်ဘၣ်ဖိတဂၤ မ့ၢ်ပုတဂၤဇိလၢဟံၣ်တဖျၢၣ်ဃီတဘိအပူၤ လၢ အပုၢ်တအိၣ်ဝဲၢ်တအိၣ်ဘၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဘၣ်တၢ်အဲၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒိၣ်မးလၢအ မိၢ်အပၢ်တကးဘၣ် အမုၢ်ဂၢ်ဖါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တကးဘၣ် ပုလၢအခိၣ်အယၢၤ တဖၣ်အဲၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီးအိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဘၣ်ဖိအံၤ တၢ်စံးဝဲဒ်လၢ အဝဲမလဲ တၢ်ဒီးပုယိဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဂၤ လၢအမံၤမ့ၢ်ဝဲလၢဇိလု န့ၣ်လီၤ. ဒီးပုဒီဟံၣ် ဒီဃီ ဒီးအဖံးဘူးညၣ်တၢ် ယုာ်ဒီးအမိအပါ တအဲၣ်စၢတဘၣ်သးစၢနီၢ်ဘၣ် ဖိလၢကအဲၣ်လၢဇိလုဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ အဝဲမ့ၢ်ဖိထဲတဂၤဇိအယိ ပုကိးဂၤဒဲးစံး ဝဲ လၢအမ့ၢ်ဆိဟံၣ်ဆိဃီကဘၣ်ဆိဝဲလၢပုကညီခွါအပုကလုာ်ဒ်ဝဲလီၤ. ဘၣ် ဆၣ် လၢဇိလုဒီးနီၢ်ဘၣ်ဖိ မလဲတၢ်တဘျီဒီးအပတီၢ်ထီထီၣ်တစဲးလီၤ. ဖဲန့ၣ် အခါတၢ်စံးဝဲလၢ လၢဇိလုထုန့ၢ်နီၢ်ဘၣ်ဖိအကုန့ၣ် တထုဝဲလၢဝၣ်လၢဘၣ် မ့ မ့ၢ်တခီထုဝဲထဲဒ် တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကုဖျၢၣ်တၢ်န့ၣ်န့ၣ်ကွၢ်ဂုၤမးလီၤ. ပုဂုၤ ပုဂုၤတဝံဘၣ်ကုဒ်သိးဒီးနီၢ်ဘၣ်ဖိနီတဂၤဘၣ်. နီၢ်ဘၣ်ဖိဒီးလၢဇိလု မလဲဒီး ယံာ် တၢ်သးအဲၣ်စံးဒီးအါထီၣ်ဆူညါကွၢ်ကွၢ်လီၤ. အမိၢ်အပၢ်ယိအိၣ်လၢာ်သ့ၣ် လၢာ်သး ပုဒီဟံၣ်ဒီဃီယိဖးစ့ၢ်ကီးအိၣ်လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်အကျဲလၢာ်သ့ၣ်လၢာ် သးစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တန့ၢ်ဘၣ်. နီၢ်ဘၣ်ဖိအမိၢ်အပၢ်ကူၣ်တဘၣ်လၢ ဘၣ်. နီၢ်ဘၣ်ဖိအမိၢ်အပၢ်ကူၣ်ထီၣ်ကဒီးတၢ်တထံၣ်စံးဘၣ်အိၣ်ဒိၣ်အံၤ ဖိမုၢ်ဧ တန့ၣ်ညါအံၤအိၣ်နါစံၣ်အိၣ်နါစိတၢ်တဂုၤ ခဲမဟါဒီးတုၤခဲမုၢ်ဆ့ၣ်ပကအိၣ်စၢ နုၤယဲလီၤ. နီၢ်ဘၣ်ဖိတဝဲတၢ်နီတမံၤဘၣ်. မလဲဝဲဒ်အမိၢ်အပၢ်မလိာ်လီၤအိၣ် အသိးန့ၣ်လီၤ. မုၢ်ဟါဒီးအမိၢ်ဖိအိၣ်စၢအဆိတဘၣ်ဝံၤ မုၢ်ဆ့ၣ်အမိဖိအိၣ်စၢ

ကဒီးအီထိးတဖု ဒ်တၢ်အိၣ်မုၢ်အိၣ်ဘျးအကွၢ်အဂီၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဘၣ်ဖီအ
မိၢ်ကတၢ်ကတီၤအီၤဖံၤ ကလဲၤဖူးကွံာ်တၢ်တယျာတယာ်, ပုၤကိးလၢထိးမိၢ်လိန့ၣ်
နီၣ်ဘၣ်ဖီအမိၢ်ဟံထီၣ်ကုတီၢ်လၢ လၢဂီၤလုထုတဖုန့ၣ်ဒီး ထၢန့ၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်ယဲၤ
အတၢ်တယျာတယာ်တဖုဒီးလဲၤဟံကွံာ်ဝဲလၢပုၤလိကျဲတကယ နီၣ်လဲၤဘျးကွံာ်
ဝဲဒၣ်လၢဟံၣ်ကယ ဖဲယံၤဒိၣ်လၢဂီၤလုလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ထံၣ်ဘၣ်အီၤညီအလီၢ်တ
တီၤဒီး ဖျိးထီၣ်ဝဲကုအခံလၢထိးခံဆွံတဘိ ဒ်သိးလၢဂီၤလု ကကွၢ်ဆါသးဘၣ်
နီၣ်ဘၣ်ဖီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တအါန့ၣ်အါသီဘၣ်ဒီး လၢဂီၤလုလဲၤတၢ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်
ဝဲလၢအကုဖျဲၣ်တီၢ် လၢအထုန့ၣ်အတၢ်အဲၣ်တီတဖု ဘၣ်တၢ်မၤကဲအီၤလၢထိးမိၢ်
လိအယိ အသးဘၣ်ဒိတဆံးဘၣ်. အဝဲဖဲအလဲၤမၤသကိးကဒီးတၢ်တဘျီ အ
ဝဲတဲသကိးတၢ်ဒီးနီၣ်ဘၣ်ဖီဒီးစံးဝဲ ကုဖိလၢယထုန့ၣ်န့ၣ်မုၢ်နမိမၤအီၤဒ်
န့ၣ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. နီၣ်ဘၣ်ဖီစံးဆၢအီၤယမိသးဒိၣ်ယၤခီဖျိယအဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်အယိ
မၤဆါသးန့ၣ်ဒီးယၤဒ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ယသးတဟးဂီၤဘၣ်. န့ၣ်ဒီးယၤပမုၢ်ဒ်
တၢ်ဒ်သိးသိးလၢညါအသိးလီၤ. နီၣ်ဘၣ်ဖီတဲမုၢ်လၢဂီၤလုအသးသပျီပျီအယိ
လၢဂီၤလုထုန့ၣ်ကဒီးနီၣ်ဘၣ်ဖီအကုတီၢ်အသီတဖုကဒီးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဘၣ်ဖီအမိ
ထံၣ်ချူးန့ၣ်ကဒီးအီၤဒီး ဟံထီၣ်ကုတီၢ်ဖဲနီၣ်ဘၣ်ဖီဝဲဝဲအခါ ဘျးလီၤကွံာ်ဝဲလၢ
နီၣ်ဘၣ်ဖီအလိၤ ဒီးထၢန့ၣ်ဝဲဆူဆၢအပူၤ ဒီးယီၢ်ဝဲလၢဆၢပျီဘၣ်တီၢ်ဘၣ်တး
ကွံာ်တကျၢတၢ် ဒီးဟံထီၣ်တၢ်လီၤကွံာ်ဝဲဆူချီချီလိာ်ကျိအပူၤ ဒီးလီၤထွံကွံာ်ဝဲ
တဆီဘၣ်တဆီ ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢလီၤကွံာ်ဘျးထီကွံာ်ဝဲဖဲ ပီၤပူၤထုန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်
တနံၤန့ၣ် လၢဂီၤလုလဲၤတခွဲညၣ်လၢချီချီလိာ်ကျိအပူၤ ဒီးထံၣ်ဘၣ်ကဒီးတၢ်ဖျါ
လၢထံမုၢ်လၢတခါဘီဘီ ဒီးဝဲလီၤဟံထီၣ်ဝဲမုၢ်ကဒီးလၢအကုအယိ လၢဂီၤလု
အသးဘၣ်ဖျိၣ်ဟးဂီၤဒီးစံးဝဲ တၢ်တခါဒု မၤတသ့လၢဘၣ် ဒီးကွၢ်ကွၢ်ဆူအဟံၣ်
တဘျီယိ ဒီးဆဲးကျိးလိာ်ကွၢ်အသးဒီးနီၣ်ဘၣ်ဖီဒီးစံးဝဲ ခွါမုၢ်ဧာ နမိတအဲၣ်ယၤ
ဘၣ်အနီၢ်ကီၢ်လီၤ. အယိန့ၣ်နဲမုၢ်နအဲၣ်ယၤဧါ. နတအဲၣ်ယၤဘၣ်လဲၣ်. ယဲဒု
ယကစံးဘၣ်န့ၣ်တီတီလီၤ. ယထံၣ်တၢ်ပျဲယမဲာ်ဒ်အမုၢ်ကုဖိလၢယထုန့ၣ်န့ၣ်လၢ
တီၢ်ခံဒု ဟးဂီၤကွံာ်ခံဒုလၢလံအယိ ယအိၣ်မူတဘျီလၢဘၣ်. ယကသံလီၤ.
နီၣ်ဘၣ်ဖီတဲဘၣ်အီၤမုၢ်လၢယအဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်အနီၢ်ကီၢ်အယိ နမုၢ်သံယကသံထွဲန
ခံလီၤ. အဝဲတဲလိာ်အသးခံဂၤယၢ်ပယၢ်ပကဒီး ပတီၢ်တုၤလၢကသံယုာ်အိၣ်

ယုတ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဘၢၣ်ဖိသံကွၢ်လၢ်ဇိလု နမ့ၢ်သံဒီးနကသံလၢကျဲၣ်လဲၣ်. လၢ်ဇိလုစံးဘၣ်အိၣ်ဒ်အကဒုပတသံဘၣ်. ပမ့ၢ်သံပကလဲၤစံၣ်လီၤသံပသးလၢ လၢ်မ့ၢ်အလုလီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်နံၤဖးမ့ၢ်သီဒီးယုန့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အ လၢအပျဲၤ တၢ်ကူတၢ်ကလၢအကသံအဂီၢ် ကယၢကယဲထီၣ်အသးအဂီၢ်လၢပျဲၤ ဒီးယုန့ၢ်ယုတ်ဒီးပနၢ်ဘျီၣ်မဲၣ်တဒုလၢကဒီးထီၣ်ဝဲဒီး နီၣ်ဘၢၣ်ဖိလၢကစံၣ်လီၤသံ အသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်နံၤမ့ၢ်သီဘၣ်ဒီး ကွဲထီၣ်နီၣ်ဘၢၣ်ဖိဒီးမိၤထီၣ်ဝဲပနၢ်ဘျီၣ် မဲၣ်တဒုန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢမိၤထီၣ်ဝဲတီတီထံဆဲးတိတၢ်လီၢ်ဒီးထီၣ်ဝဲလၢ် မ့ၢ်ခိၣ်ဆၢၣ်တဖျၢၣ်အံၤအလီၤ ဒီးလဲၤတုၤလၢတၢ်ဒီခိၣ်ကွၢ်လီၤလုပူတဘျီ စၢယၢ် အပနၢ်တဒုဒီးကူထီၣ်ကထီၣ်ကဆိဒီးဒီးအိၣ်သကိးအိၣ်သကိးဝံၤ လဲၤထီၣ်ဆူပ နၢ်ဘျီၣ်မဲၣ်တဒုအလီၤ ဒီးစၢဘၢယၢ်အမဲၣ်ခံၤလၢ် ဒီးဖျၢၣ်ထီၣ်ဝဲပနၢ်တဒုလၢနီၣ် ဖျၢၣ်ဆါဆါကလဲၣ် ဒီးပနၢ်တဒုယုၢ်လီၤဆူလုပူန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်နီၣ်ဘၢၣ်ဖိဒီးလၢ်ဇိ လု သံကွီၣ်ဟါမါဖဲန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဘၢၣ်ဖိအမိၤသ့ၣ်ညါလၢအစံၣ်လီၤသံအသးဆူလု ပူလံန့ၣ် ကွဲထီၣ်အသမူသကိးအပျီအဝဲဒီး လဲၤယုက့ၤဝဲ မ့ဘၣ်ဒီး ကမၤက ဆဲၣ်ကဆိက့ၤအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်တၢ်စံးဝဲလၢအကစၢ်ဒုတဲလၢတဂ့ၤ အ ညၣ်မးနယုတဘၣ်လၢဘၣ်. နီၣ်ဘၢၣ်ဖိအမိၤထီၣ်က့ၤအကူအကၢတဆံးတက့ၢ် ဒီးအညၣ် အလံၣ်ဖိလဲၤဖိဒီးမၤကဆဲၣ်ကဆိက့ၤအိၣ် ဒီးဟူထီၣ်မိၤလီၤက့ၤဒ်မိၤလု ပၢ်လၢ်မၤတၢ်အသိးသၢသီပျဲၤပျဲၤန့ၣ်လီၤ. အယိလၢ်မ့ၢ်ခိၣ်ဆၢၣ်လုအံၤ ဘၣ်တၢ်ကိး က့ၤအိၣ်လၢ ယိၤစံၣ်လီၤလု တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ခိဖျိယိဒီးပုၤကညီတၢ် ဂ့ၢ်ကီၢ်အိၣ်ထီၣ်တုၤဒၣ်လဲၣ် ဖိမုၣ်ဖိခွါကဘၣ်မၤသံလီၤကွံၣ်အသးဆူၣ်မဲၣ်ကဲၤမဲၣ် ဒ်အံၤအယိ ပုၤကညီအပုၤသ့ၣ်က့ၤသးပျီတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢကနီ က့ၤယိဆူအထံအကီၢ် ဒီးစးထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲန့ၣ် ဒီးယုလိၣ်သကိးအ သးတဘျုးဒုတဘျုးသဝီ ဒီးနီၣ်က့ၤယိဆူအထံအကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

.....

ဖိပ်ယာခွံခါ

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢလၢသီတၢ်ချီန့ၣ် ပှၤဒီမၤဝၤအိၣ်ဝဲခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤဒီမၤဝၤခံၣ်ဂအံၤ အိၣ်ယုၣ်ဆိးယုၣ်အနံၣ်အါလါအါဒီး တသ့ၣ်ညါလီၤအသးလၢအိၣ်ထီၣ်ဒီးဟူးဒီးသးဘၣ်. ပှၤသ့ၣ်က့သးပှၤတဖၣ်စံးဝဲ တၢ်အံၤတၢ်ကီၣ်ဒိၣ်မးလီၤ. ဒီးပှၤဒီမၤဝၤသီညါဂဲလိာ်အီၤ ဟ့ၣ်အီၤကၢ်အီၤ ဂဲလိာ်ဆိးဘျီအီၤလၢအစူးဝဲလီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကၢ်လီၤတဖၣ် လၢလၢဆ့ဆ့န့ၣ်လီၤ. ဒီးဘၣ်တနံၣ်တခီၣ်အဝဲသ့ၣ်ညါလီၤညီအသးအယံ ပှၤအါဂၤလၢသဝီဒီတဖျၢၣ်ညါသ့ၣ်ခုသးခုစၢအီၤဒိၣ်မးလၢ အအိၣ်ထီၣ်အဟူးအသးအယံန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢအတၢ်အိၣ်ဟူးအိၣ်သးတခါအံၤ တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ် တနံၣ်ဝံၤတနံၣ်တအိၣ်ဖျၢၣ်လၢနီတဘျီဘၣ်.

ပျှံထိုင်နွံနံင်အတီၢ်ပူၤဒီးအိၣ်ဖျၢၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတုၤမ့ၢ်အအိၣ်ဖျၢၣ်တဘျီန့ၣ်
မ့ၢ်ဒၣ်ခွံၣ်တဘိဇိလီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢ ဒိဖျိအဝဲအိၣ်ဖျၢၣ်မ့ၢ်ခွံၣ်တဘိဇိအလံၤ အမိၢ်
အပၢ်ဒီးပျၤဒိဟံၣ်ဒိလီၤအသးဘၣ်ဖျိၣ်ကွံာ်ဝဲလၢ အဝဲမ့ၢ်ခွံၣ်တဘိဇိအလံၤန့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်ဆၣ်ဖံသးပျၢ်မုၢ်ကမဲတဂၤစံးဝဲ တၢ်အံၤမတသ့ဘၣ်ဒီးအိၣ်ဖျၢၣ်တ့ၢ်လံၤဒီး
ဘၣ်ကဟုကယၢ်ဘၣ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲကီလီၤအိၣ်ဇၢၣ်သ့ၣ်. တကွၢ်ဒုတသ့ကီဘၣ်.
အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ အတသံကီဘၣ်. မူဝဲကစီဒိအလံၤလီၤ. ဒီးပျၤအါဂၤစံးဘၣ်ဖံမုၢ်က
မဲတဂၤဒ်အံၤ နကွၢ်မ့ၢ်ဒီးကွၢ်စၢ်ဒိ ပဝဲပမ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ခွံၣ်ဒုပတကွၢ်ဘၣ်မအိၣ်
သူအိၣ်တသ့စ့ၢ်ပျၢ်လဲ. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် ဖံမုၢ်ကမဲဟံးထီၣ်က့ၤအိၣ်ဒီးကဟု
ကယၢ်က့ၤအိၣ် ဒီးအိၣ်ဆိးယုာ်ဒီးဖံမုၢ်ကမဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဖံမုၢ်ကမဲအံၤ
အံးထွဲကွၢ်ထွဲဝဲဂ့ၤဂ့ၤလီၤ. ဖဲဖံလဲၤက့ၤအိၣ်ဆိးတပူၤလၢ်လၢ် ဖံထၢန့ၣ်အိၣ်လၢအဲး
ခိၣ်အပူၤဒီး ဖံဟးဝံယုာ်အိၣ်ဆူဟံၣ်ဆူခုးကိးမုၢ်နံၤလီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤတ
ဘျးနံၣ်ကဒီးလီၤ တုၤမ့ၢ်ယံာ်ထီၣ်တဘျီဘၣ်ဖဲအဖံကလဲၤတၢ်အဆၢကတီၢ် အ
ဝဲစံးဘၣ်အဖံဒ်အံၤ ဖံဧ တနံၤအံၤနမ့ၢ်လဲၤတၢ်ဒီးလဲၤဟံၣ်စၢၤတဒိ ယကအိၣ်လၢ
ဟံၣ်ပူၤလီၤ. ဖံမုၢ်ကမဲစံးဘၣ်အိၣ် လံၤဖိဧအိၣ်သ့ကိးဧါ. အဝဲစံးဝဲယအိၣ်သ့
လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဖံလဲၤတၢ်ဒိတနံၤညါအတီၢ်ပူၤ အဝဲအိၣ်တ့ၢ်လၢဟံၣ်ပူၤဒီးလိာ်ထီၣ်
အသးလၢပျၤဖိၣ်သၣ်ခါတဂၤ ဒီးတ့ၤအိၣ်ဖိအိၣ်န့ၣ်စၢၤအဖံအတၢ်ကဆိဒိန့ၣ်လီၤ.
ဖံမုၢ်ကမဲလဲၤတၢ်ဟဲက့ၤဒီး ကွၢ်ယီၤတၢ်လၢဖၣ်ကပူၤဒီးကွၢ်ဝဲခွံၣ်တဘိအိၣ်လၢ
ဖၣ်ကပူၤဖၣ်ဆါကျါဒ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲဟဲက့ၤတုၤအိၣ်တစိာ်ဖိ တၢ်ခုၣ်လီၤအသးတစဲး
ဒီး င့းဝဲလၢကဖိအိၣ်တၢ်လီၤ. ဖဲအလဲၤဟံၣ်ထီၣ်သပၤအခါ ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်မံ
ဟံၣ်ကသုမံဆၢဂ့ၤဂ့ၤလံ. ဖံမုၢ်ကမဲကမၤမၤမၤဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤတ
ဘျီဘၣ်တဘျီလီၤ. ဖံမုၢ်ကမဲတထံၣ်တၢ်လီၤဆိနီတမံၤဘၣ်. အိၣ်ဒၣ်ခွံၣ်ဖိတဘိ
လၢဖၣ်ကပူၤ ဘျီၣ်ဆူအံၤဆူဘးဒ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤတခိၣ်အဝဲစံးဘၣ်အဖံ ဖံ
ဧလဲၤစးန့ၢ်ယၤလၢစီၤပၤအဖိမုၢ်တဂၤမိၣ် အဖံတဲအိၣ် လံၤခါဧါ မၤနသးဒ်န့ၣ်တ
ဂ့ၤ နအိၣ်ထဲဒၣ်လၢဖၣ်ကပူၤ နလီၤတပျၤထဲဖၣ်ဆါကီလီၤ. နအိၣ်နစံးက့ၤတၢ်ဒ်
န့ၣ် ဖံတဲ ပျၤတတဲတၢ်ဒ်န့ၣ်ဘၣ်. အဝဲစံးကဒီး ဖံဧ လဲၤတဒိ မၤဆူၣ်အဖံအါ
အါလီၤ. အဖံမတသ့ အဖံလဲၤတၢ်လီၤ ဖံမုၢ်ကမဲလဲၤစံးဘၣ်စီၤပၤအဖိမုၢ်တဝုာ်
ဘၣ်တဝုာ်ဒီး စီၤပၤအဖိမုၢ်စံးဝဲ ခွံၣ်ခွံၣ်အိၣ်ခွံၣ် ဒ်န့ၣ်ကိးဝုာ်ဒီးလီၤ. ဖံမုၢ်ကမဲ
လဲၤတၢ်လၢအကတၢ်တဝုာ်ဒီး လဲၤထီၣ်ဆူစီၤပၤအဟံၣ်ပူၤ ဒီးတဲသကိးတၢ်ဒီးစီၤ

ပတဝ်ဂ်ဘၣ်တဝ်ဂ် လၢယလံၤခါတကမၤယဟဲစးန့ၣ်အီၤလၢနဖိမုၢ် မ့ၢ်နအဲၣ်ကီၤဒါ. စီပစံးဘၣ်ဖဲမုၢ်ကမဲၣ်အံၤ တမံၤဂ့ၤတမ့ၢ်ဂ့ၤခိးတုၤလၢယဖိမုၢ်ဟဲက့ၤတုၤမ့ၢ်လၢ် တဘျီသၢ် ဒီးတံးဝဲလၢစီပတကမၤအံၤ အဖိမုၢ်အိၣ်နွံၤန့ၣ်လီၤ. စီပအဖိမုၢ် လဲၤတၢ်က့ၤတၢ် ဟဲက့ၤတုၤလၢ်တဘျီ ခွဲးလီၤအိၣ်မ့ၢ်ခွဲးလီၤအိၣ်ကသူ ငးအိၣ်ဖဲ မုၢ်ကမဲၣ်အမ့ၢ် ဖဲမုၢ်ကမဲၣ်အိၣ်မ့ၢ်ဝဲ. စီပအဖိမုၢ်တရၢအိၣ်လီၤမ့ၢ်အဖၤမ့ၢ် ဒီးစီ ပသံၤက့ၢ်အဖိမုၢ်တရၢအံၤ ဖိမုၢ်သ့ၣ်စၢ ခဲအံၤဖဲမုၢ်ကမဲၣ်တကဟဲစံးဘၣ်ယလၢ သါကဖျိသါလံၤခါဒီးသုတကမၤလီၤ. မ့ၢ်သုကတုၢ်လိၣ်တကမၤဒါ ဘၣ်ဆၣ်ဒီး သါလံၤခါတကမၤမ့ၢ်ခွံၣ်တဘိၤလီၤ. စီပအဖိမုၢ်တရၢစံးထီၣ်ဝဲလၢအဒိၣ်တ ကစံးဝဲခွံၣ်ခွံၣ်အဲၣ်ခွံၣ် ခံၤတကမၤစံးဝဲ ခွံၣ်ခွံၣ်အဲၣ်ခွံၣ် င်န့ၣ်ကိးဂၤ တုၤလီၤအ သဒါတက ဘၣ်ဖဲအအိၣ်မ့ၢ်ဒီးအိၣ်တၢ်သုထံၤအကိၣ်လီၤကတီၢ်ဒီး အတၢ်သိၣ်ထီၣ် အကိၣ်ယုၢ်ပုၤဖဲပုၤထုးတလုးအသိး ဒီးအဝဲၢ်နီၣ်နွံၤန့ၣ်လီၤအိၣ်ဒီးစံးသကိးဝဲ လၢ နီၢ်ဒါအၢၣ်လီၤဝဲလံ. နီၢ်ဒါအဲၣ်ဝဲလံ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး စီပစ့ၢ်ကိး အၢၣ်လီၤ ထွဲအဖိမုၢ်တရၢအခံၤလၢ အဖိမုၢ်သဒါအၢၣ်လီၤဝဲလၢကဒိးတုၤဒီးဖျိအသးဒီး စီ ခွံၣ်ခိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါ စီပအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမးဖးဒိၣ်ဖးအါလၢ ကမၢ်ဘၣ်ခွံၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ. စီပမံၤဒိတနၤကျၢ်မံတန့ၢ် ဆိကမိၣ်တလၢ်လၢ ဘၣ်လီၤ. စီပအတၢ်ကူၣ်ဟဲထီၣ်တခါ ဒီးမ့ၢ်ဝါထီၣ်ဒီးအဝဲစံးဘၣ်ဖဲမုၢ်ကမဲၣ် အံၤ ဖဲစၢ ပတဲသကိးတၢ်ဒုဂ့ၤလံ, လီၤပလိၣ်လံ ဘၣ်ဆၣ်ယကမၤလိၣ်နတၢ်တ စးမ့ၢ်ဒ်အံၤလီၤ. နလံၤခါခွံၣ်ခိးန့ၣ် ယမ့ၢ်ဒီးတုၤဒီးဖျိအိၣ်ဒီးယဖိမုၢ်သဒါန့ၣ် က ဘၣ်လုၢ်သကၢ်ယတၢ်ထူတဘိ တၢ်စ့တဘိလၢနဟံၣ်ဒီးယဟံၣ်ခိၣ်ဟ်ဒ်အတုၤ န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်တဘျီ ဖဲမုၢ်ကမဲၣ်အသ့ၣ်ကိၢ်အသးဂီၤတၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ် ဒီးယုၢ်လီၤအိၣ်ဒီးက့ၤက့ၤကယီၤဒိဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲမုၢ်ကမဲၣ်က့ၤကျဲၤဒိဘိညါ တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤဘၣ်အီၤလၢအလံၤခါလုၢ်တၢ်ထူတၢ်စ့တဘၣ်ဘၣ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ က့ၤတုၤအဟံၣ်ဒီး အလံၤခါထံၣ်ထီၣ်အိၣ်ဒီးတဲဆိအဖဲ ဖဲစၢနလဲၤတၢ်မၤအသးဒ် လဲၣ်. အဖဲစံးဆၢအီၤလံၤခါစၢ တၢ်ကီၤတၢ်ခဲဒိၣ်မးလီၤ. နတလီၤကၢ်ပုၤကူ နတ လီၤကၢ်ပုၤကညိဒီး ပုၤဒီးကီၤဒီးခဲနတၢ်တခါကီၤကီၤခဲခဲ တုၤဒ်လဲၣ်ယဘၣ်ကိၢ် ဘၣ်ဂီၤတၢ်လၢနဂီၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ခွံၣ်ခိးသံက့ၢ်ကဒီး ဖဲစၢအစံးဝဲဒ်လဲၣ်. အဖဲ တဲဘၣ်အီၤ စီပစံးဝဲနမ့ၢ်အဲၣ်သါဖိမုၢ်ဒီး နကဘၣ်လုၢ်တၢ်ထူတဘိ တၢ်စ့တ ဘိလၢနဟံၣ်ခိၣ်ဟ်ဒီးသါဟံၣ်ခိၣ်ဟ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်နကမၤဒ်လဲၣ်. မ့ၢ်စံးဒ်န့ၣ်ကိၢ်

တဂုယံစာ ယမသုခဲလင်လီ၊ ဒီးတံးဝဲတံးတနယီအတီပူ ဖိပ်ယဲလိင်ထီၣ် အသးလာပူဖိပ်သၣ်ခွါဂုဂုတဂု ဒီးသမူထီၣ်တိထူတဘိ တိစုတဘိဆူစီယ အဟံၣ်ခိၣ်ဟ် ဖဲဖးဖီမုၢ်အဆာကတီၢ်န့ၣ်လီ၊ ဖဲမုၢ်နယီၣ်အခါန့ၣ် စီယအမါ ကလဲဟးတံးလီၢ်ခဲအခါန့ၣ် ဖဲအလဲတုဟံၣ်ခိၣ်ဟ်ဒီး ထံၣ်တံးကပြီၣ်ကပြီၣ် ပုးဘၣ်အသးဒီးရံးကွံၣ်အယီၣ်ခိၣ်ဟ်ဒီး က့ၢ်န့ၣ်ဆူဟံၣ်ပူဒီးတဲဘၣ်အဝ နီၣ်အဝလဲကွံၣ်ကဒီးတံးတခါရံးကွံၣ်ခဲဂလင်ခိၣ်ဖျိ တံးလီၢ်လီၢ်လီၢ်လးလာစီယအဂီၢ် န့ၣ်လီ၊ စီယသးခုတံးဒိၣ်ဒိၣ်အါအါန့ၣ်လီ၊ တုၤန့ၣ်တဘျီ စီယသ့ၣ်နံၤဖးသီ ဒီးကတီၢ်ဆိတံးအိၣ်တံးအီၤလာပူလာအကထိအကယု လာကဒီးတုဒီးဖျိအဖိမုၢ် သဒါအဂီၢ်န့ၣ်လီ၊ မုၢ်နံၤမုၢ်သီဘၣ်ဒီး ဖိပ်ယဲတခိတကတီၢ်ဆိဟ်တံးနီတံးဘၣ်၊ ဖဲန့ၣ်ဖိဝါကလဲတံးလီ၊ ဖိပ်ယဲခွံၣ်ခိၣ်တမူထီၣ်သ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ် ဝၣ်ခိၣ်ဆၢၣ် ယုၢ် ပီၢ်ကုသု တဘံၣ်တြးနီၣ်တၢၤတြး ထိးတြး ဆိသး ကဲထီၣ်ပုၤကညီခဲလင်ဒီး လဲကဲသကိးဖိဝါန့ၣ်လီ၊ ခွံၣ်ခိၣ်တခိစံးဝဲ ဝံယုလာထၢၣ်ပူတက့ၢ်၊ ပုၤအါဂုတဲ ဘၣ်အီၤမမူမုၢ်နီၢ်ကီၢ်နသးတက့ၢ်၊ နမုၢ်ကဲကုလိၣ်ပုၤကညီဒီး မၤကီၢ်နသးမုၢ်နီၢ် တက့ၢ်၊ ဘၣ်ဆၢၣ်ဖိပ်ယဲခွံၣ်က့ၢ်ဝၣ်န့ၣ်ကဒါက့ၢ်လၢအဖဲအဖဲဒီးခိၣ်အပူဒီး မၤပုၤ ဝံထီၣ်အီၤလာထၢၣ်ပုၤသုတဖျၢၣ်အပူလီ၊ တံးအံၤတံးကီၢ်ဘၣ်ဖိဝါဖိအသးဒိၣ် မးလီ၊ မၤတသ့ဘၣ်၊ ပုၤဖိဝါဖိကဘၣ်မၤဒ်ဖိပ်ယဲအတံးတဲအသးလီ၊ ဖိဝါလဲ တုၤဆိၣ်တံးစံးတံးကနၢၤဝံ ကွံၣ်သံးကွံၣ်မ့ၤ ဖဲပုၤကွံၣ်သံးဒီးပုၤကိးထီၣ်မူးကစၢ် ကဘၣ်ကွံၣ်သံးလီ၊ မူးကစၢ်အိၣ်ဖဲလဲၣ် ဒီးပုၤစံးဝဲမူးကစၢ်အိၣ်လာထၢၣ်ပူ ဒီး လဲဟံၣ်ထီၣ်ဘၣ်တက့ၢ်၊ ဖဲန့ၣ်ပုၤလဲဟံၣ်ထီၣ်မူးကစၢ်ခွံၣ်တဘိ ဒီးမူးကစၢ်ပိၣ် မုၢ် ဒီးအဟံၣ်ဖိယီဖိခဲလင်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၢ်တံးခဲဆုး တံးလီၢ်နံၤ တံးသ့ၣ်အုး သးအုးတံးခဲလင်တံးသးခုအကျဲတအိၣ်ဖျါနီတပတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီ၊ တုၤန့ၣ်တစု ဒီး တံးတုတံးဖျိဝံဝဲဒၣ်ဂုဂုလံ၊ စီယအတံးခုတံးပုၤ စီယအဖိမုၢ်ဖိခွါအက လုၣ်ကလုၣ် နံၤဘၣ်ဖိလဲဝဲဒၣ်ခွံၣ်ခိၣ်အမါန့ၣ်လီ၊ တံးအံၤတကးဘၣ်အမဲၣ်ညါ ခွံၣ်ခိၣ်ဒီးအမါဘၣ်တံးထံၣ်ဆံးကွံၣ်တလီၢ်အီၤလာပူအါဂုအယီ တံးစံးဝဲဒၣ်ဖဲန့ၣ် တဘျီ ဖိပ်ယဲခွံၣ်ခိၣ်ဒီးစီယအဖိမုၢ်သဒါအံၤ ဘၣ်တံးနီထီၣ်ကွံၣ်အီၤလာစီယအ နီပူအလီၢ်န့ၣ်လီ၊ ဘၣ်တံးဘျီထီၣ်န့ၣ်အဟံၣ်လာဝုၢ်ကယု လၢအတဘူးဒီးခုဒီး ဝုၢ် ပုၤဟံၣ်ပုၤယီနီတဂုလၢဘၣ်န့ၣ်လီ၊ ဘၣ်တနံၤန့ၣ် စီယကွဲအိၣ်စၢၤအဟံၣ် ဖိယီဖိအကလၢလၢထိးဖးဒိၣ်ဆိဖးဒိၣ်ဒီး ကွဲမုၢ်ယီၤအပုၤတဝါဒီးအဖိမုၢ်ဖိခွါ

အဖုံးဘူးညှပ်တံတဖန်ဒီးလၢအကျါကွဲယီၤစွဲၤကီးအဖိမုၢ်သဒါဒီးအဟံၣ်ဖိယီ
ဖိန့ၣ်လီၤ. စီၤပၤအဖိမုၢ်သဒါကွဲမုၢ်ဘၣ်အဝၤဆူအပါအဟံၣ်သပျံၣ်ကတၢၢ် လၢ
ကက့ၤကံၢ်စုကွဲကလၢဒီးအီၤ ဒီးအပျံၣ်မုၢ်ဝဲၣ်မုၢ်သ့ၣ်တဖန်သပျံၣ်တၢၢ်န့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်ဆၣ်ဖိၣ်ယဲၣ်ခွဲၣ်ဇိတတူၢ်လိာ်အီၤဘၣ်သပျံၣ်ကတၢၢ်စွဲၤကီးလီၤ. စီၤပၤအဖိမုၢ်
သဒါမုၢ်ဘၣ်ဆၣ် ပှၤလၢအဖိအဝၤပှၤလၢအလၢလၢလးဘၣ်ဆၣ် အသးတဟး
ဂီၤဘၣ်. ကျဲးစးမၤလၢပျဲၤမိၢ်ပာ်တၢၢ်အဲၣ်တၢၢ်ယုထၢ လၢအဂီၢ်သပျံၣ်ပျံၣ်န့ၣ်လီၤ.

စီၤပၤအဖိမုၢ်သဒါကွဲမုၢ်ဘၣ်အဝၤဆူအပါအဟံၣ်တန့ၢ်ဘၣ်သပျံၣ်က
တၢၢ်န့ၣ် အဝၤစံးဆၢဘၣ်အီၤယတလီၤကံၢ်ဒီးတံၤသကိးဘၣ်အယိ ယတလဲၤပိာ်
နခံဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်နမ့ၢ်က့ၤမၤနပၤဆုၤဒုးအိၣ်ယၤလၢထိးအပျံၣ်တမ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်လီၤ.
စီၤပၤအဖိမုၢ်မၤထွဲၣ်အဝၤတဲအီၤအသိးလီၤ. စီၤပၤစွဲၤကီး ဒ်အဖိမုၢ်တဲအီၤအသိး
အၢၣ်လီၤအီၤလီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. မုၢ်ဘၣ်လီၤဒီးဖိၣ်ယဲၣ်ခွဲၣ်ဇိအမၤမၤတဲက့ၤတုၤဂ့ၤလီၤ.
ဒီးဟ့ၣ်လီၤအဝၤခွဲၣ်ဇိလၢအမံၤပျံၣ်ဆုၤန့ၢ်အီၤထိးပျံၣ်တမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမုၢ်ဆုၣ်ဝါ
ထီၣ်ဒီးဖိၣ်ယဲၣ်ခွဲၣ်ဇိဟံၣ်ထီၣ်အထိးပျံၣ်တမ့ၢ်န့ၣ် ဒီးလဲၤလီၤဆူထံဆၣ်ပူၤဒီးတလ့ၢ်
လီၤဝဲတဝီဘၣ်တဝီဆူထံကျိပူၤန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်စိးဝၣ်ပးတဖန်ဟဲရီၤအီၤတကထၢ
ဘၣ်တကထၢန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲၣ်ခွဲၣ်ဇိစံးဘၣ်စိးဝၣ်ပးဒ်အံၤ စိးဝၣ်ပးဧၤ နမ့ၢ်
အဲၣ်ဒီးအိၣ်ထိးအပျံၣ်န့ၣ် ပိာ်ဂ့ၤပိာ်ဝါယၤတက့ၢ်. နမ့ၢ်ပိာ်ဂ့ၤပိာ်ဝါယၤန့ၣ်ယက
ဒုးအိၣ်နၤလၢထိးအပျံၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်စိးဝၣ်ပးပိာ်အီၤဂ့ၤလဲတဂ့ၤ ဒီးဝါလဲနဲၣ်ပိာ်ဒံး
ဝဲ ဒ်သိးကဂ့ၤဒိၣ်န့ၢ်ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတက့ၢ်အဖိခိၣ် ဂုာ်ကျဲးစးပိာ်သပျံၣ်ကတၢၢ်လီၤ.
စိးဝၣ်ပးပိာ်တၢၢ်ဒီးဖိၣ်ယဲၣ်ခွဲၣ်ဒုးအိၣ်အီၤထိးပျံၣ်တခီခီလီၤ. တုၤထိးပျံၣ်လၢာ်တ
ဘျီဒီး ဖိၣ်ယဲၣ်အံၤဒိၣ်တၢၢ်ဂ့ၤတၢၢ်ဒု တဲလၢတဂ့ၤ. ဘျၢ ဘၣ်ဘျၢဘၣ် ဒိၣ်ထီၤစီၤကွဲၣ်
မဲာ်ဂ့ၤနီၤဘျၢ ဒုၣ်ဂ့ၤဒုဂ့ၤ မဲာ်စဲၤနီၤဘျၢ ဂ့ၤတၢၢ်ဒု ဂ့ၤလီၤအဲၣ်တက့ၢ်ၣ်သံမးလီၤ. တုၤ
န့ၤတစု ဖိၣ်ယဲၣ်စံးဘၣ်စိးဝၣ်ပး နပိာ်ယၤဂ့ၤလဲၤခါ. စိးဝၣ်ပးစံးဘၣ်ဖိၣ်ယဲၣ် ယ
ပိာ်နၤဂ့ၤလဲၤ. ဒ်န့ၣ်တဘျီဖိၣ်ယဲၣ်ခွဲၣ်ဇိ က့ၤက့ၤဆူအမၤအအိၣ် ဒီးမၤကွၢ်ကဒီးအ
မၤဖဲန့ၣ်တဝီကဒီးလီၤ. ဝဲအက့ၤတုၤလၢဟံၣ်ပူၤအခါ စံးဘၣ်အမၤဖိအိၣ်စၢပတၢ်
စွဲၤနီၤ. အမၤစံးဆၢအီၤဒ်အံၤ မ့ၤအိၣ်ဖဲန့ၣ်ကသူအိၣ်ဖဲန့ၣ်ယဲၣ်ဒုယအိၣ်ဒီးဖိအိၣ်ဒီး
ဝၤလဲ တလိၣ်နမၤတံာ်တၢၢ်ယၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်အဝၤတဆိကတီၢ်ဘၣ်. ဂဲၤလိာ်
သပျံၣ်ဒီးအမၤလီၤ. မၤတခီကွၢ်အဝၤလီၤကံၢ်ဒ်ပှၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါဖိတဂၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

ဂှ်လိာ်တဲအါတၢ်ဒီမါဝါခံဂၤ လၢတၢ်တသ့ညါတၢ်ဂှ်တၢ်ကျိအယိဘၣ်ကွၢ်ကွၢ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တဘျီ ဖိၣ်ယဲအမါဖိအိၣ်စၢအတၢ်ခွဲးလီၤ အိၣ်မ့ၤဒီး မၤအတၢ်အိၣ်မ့ၤ တဲဘဲအိၣ်ဆိမ့ၤတခါ. အတၢ်တဲအိၣ်အိၣ်မ့ၤဒီးယၢတဘျီမိၣ်. အမါတဲအိၣ် ယအိၣ် ဒီးဖိအိၣ်ဒီးတလံ တလိၣ်နမၤကလံတၢ်ဒီးယၢဒ်န့ၣ်ဘၣ်. ဖဲန့ၣ်တဘျီဖိၣ်ယဲခွံၣ် စံးဘၣ်အိၣ် နတန့ၣ်ယၢလီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီလီၤ စီၤပၤဖိမုၢ်သဒါသးခုဒိၣ်ဒိၣ် သး ထီၣ်တၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်တဘီ တဲဘၣ်အတၢ်နမ့ၢ်အဲၣ်ယၢဒီးနမ့ၢ်လိၣ်မူကဲပုၤကညီဒီး မၤ နသးမူမူနီၢ်နီၢ်သၢၣ်. ဖဲန့ၣ်ဖိၣ်ယဲဒီးစီၤပၤအဖိမုၢ်ကဲထီၣ်နီၢ်ဒီမါဝါ လၢတၢ်သ့ၣ်ခု သးခုအပူၤဒီးတၢ်အဲၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်အါအါအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တဘျီတၢ်စံးဝဲ ဖိၣ်ယဲ ခွံၣ်စိးစံးဘၣ်အမါ ပအိၣ်တၢ်ဒ်အံၤဒုတမုၢ်တပျီၣ်အါဘၣ်. အယိန့ၣ်ပကယုပ စံာ်လီၤပီၤလီၤအသီတတီၤလီၤ. မ့ၢ်တၢ်လီၤကဘၣ်ဆူလဲၣ်. ဖဲန့ၣ်ကွဲထီၣ်လိာ် အသးဒီမါဝါခံဂၤ ဒီးကယုဝဲဟီၣ်ခိၣ်မုၢ် ကပံာ်မုၢ်တတီၤဘၣ်တတီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲ အဝဲဟးကွၢ်ယုတၢ်လီၤ ဒီးထံၣ်န့ၢ်ဝဲလၢထံမ့ၢ်ဂ့ၤအလီၤတၢ်တပၤ, တၢ်မ့ၢ်ပၤထံတအိၣ်. တၢ်မ့ၢ်ပၤထံမ့ၢ်အိၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတအိၣ် အဝဲလဲၤဆူညါတ ဆိဘၣ်တဆိဒီးလဲၤလဲၤကွၢ်ဝဲတၢ်လီၤတတီၤထံဂ့ၤနီၤဂ့ၤ, တၢ်ပၤခိၣ်ပၤလီၤကဘျး ထီၣ်ဘျၢၣ်ယိပျီၤပျီၤဒုၣ်လီၤယၢခိၣ်ယၢခိၣ် ထံဆ့ၣ်မဲးဘီ ဆ့ၣ်ဖိယၢၣ်တချဲအဒီးလဲၤဘီ ဘီ ဒီးအဝဲဆိလီၤက့ၤအလီၤအိၣ်လီၤဆိးဖဲန့ၣ် ဟံးထီၣ်အနီၣ်ယုၣ်နီၣ်ဆိၣ်ဒီး ယုၣ်န့ၢ်ဟံၣ်ယုၣ်န့ၢ်ယီ, ယုၣ်န့ၢ်တၢ်အကလုာ်ကလုာ် ယုၣ်ဒီးတၢ်ခုတၢ်ပုၤအက လုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တယံာ်ဘၣ်ဒီး ကွဲယီၤက့ၤအမါအမိၢ်အပၢ် လၢကဟဲ အိၣ်သကိးအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အမါအမိၢ်အပၢ်ဟဲတုၤတဘျီ ကွၢ်တရံးတၢ်ဝးဝး ဒီးတၢ် သ့ၣ်မံသးမုၢ်တၢ်လၢတၢ်ပျဲအိၣ်ဒီးအိၣ်အယိ လၢခံက့ၤစီၤပၤအံၤဒုးကဲထီၣ်က့ၤ ဖိၣ်ယဲခွံၣ်စိးအံၤလၢစီၤပၤလၢအလီၤပစိာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲဒုၣ်ခိၣ်အိၣ်တၢ် အလီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒုၣ် မါတလုၢ်ဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤလဲၤတုၤက့ၤတုၤစီၤမိၢ်တိစံးဘၣ်ဝဲ ဖဲ ၂၀၁၀ နံၣ်သါလဲၤတုၤခွံၣ်စိးအလီၤန့ၣ်ခွံၣ်စိးအမဲာ်တူၣ်ခံကဲထီၣ်လၢတဖျၢၣ် ဒီးတပံာ်ဒီးဘၣ်ကဲၤခုၣ်ဒ်လုာ်လုာ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး စီၤယီၢ်ဆဲးမူအိၣ်ဆိးကနဲမ့ၢ် အသဝီတဂၤ စံးကဒီးဝဲ ဖဲခွံၣ်စိး အိၣ်တၢ်အလီၤန့ၣ် ပုၤကတိတၢ်သီၣ်ဒီးတဘျီ တဘျီန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်လီၤလၢခွံၣ်စိးအိၣ်တၢ်အလီၤန့ၣ် ခဲအံၤပယီၤအူးဘၢ အိၣ်လၢယိၣ် လၢကါဒီး မၤဘံးမၤဘၢအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်န့ၣ်လီၤ.

.....

ရှင်နီလုဒီးနီမုာ်အု

လၢပျၢလၢသီန့ၣ်တၢ်စံးဝဲဒၣ် မုာ်ကနီၤသၢဆံအခိၣ် နီၣ်မုာ်အု ဒီးဖိၣ်သၣ် ခွါသၢဆံအခိၣ် ရှင်နီၣ်လု အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်လီၤကညီကီၢ်အပူၤအံၤန့ၣ်လီၤ. မုာ်ကနီၤဒီးဖိၣ်သၣ်ခွါအခိၣ်ခံၣ်အံၤ ပှၤအါဂၤကွၢ်အီၤဒိၣ်တၢ်လီၤအဲၣ်လီၤကွံၤ ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤလီၤဆီန့ၣ်ပှၤအဂ့ၤတက့ၢ်လီၤ. တၢ်အံၤတကးဘၣ် အဝဲမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးပှၤလၢကလုာ်ကတိၤတၢ် (ပွဲး) ဖျိးစိ သ့ဒိၣ်န့ၣ်ဒီးပှၤအဂ့ၤအဂၤတက့ၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအယံ ပှၤအါဂၤဟံပနီၣ်အီၤဒိၣ်မုာ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါအခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ် မုာ်ကနီၤအခိၣ်နီၣ်မုာ်အုန့ၣ် အတၢ်အဲၣ်တီတခီမ့ၢ်ဝဲစီဘျၢၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်တၢ်အဲၣ်တီန့ၣ်အီၤဝဲဒီး တၢ်ဆီဟံၣ်ဆီယီအီၤလၢမိၢ်ပၢ်ခံခိၣ်ယၢ်ခီအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤန့ၣ် စီဘျၢၣ်လီၤစံးဘၣ်နီၣ်မုာ်အု

ဒ်အံ၊ ပကလဲသကိးတၢ်ဆူခူးကျါပူဒီးပကကျိသကိးနီၣ်ဒ်သိးသိးမိၣ် အမါ တခိးဆဲးအါဂုလၢလီၤ. နၣ်သက့ယကတ့န့ၢ်န့ၢ်လၢယဂီၤတဘျီ ဝိးန့ၢ်လဲၤကျိၢ် နီၣ်လဲၤစိၣ်ယုၣ်အါမ့ၢ်ဂု ဝဲန့ၢ်လဲၤန့ၢ်တပူလၢလၢမ့ၢ်ဂုကမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပျဲလၢ နဂီၢ်လီၤ. ဝဲန့ၢ်တဘျီ နီၣ်မ့ၢ်အုတုတၢ်ဂီၤတဘျီသွဲးသွဲးလီၤကၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဒီဂၤ ညါဝံၤ ဟ့ၣ်လီၤအဝၤဒီးအဝၤလဲၤဆူခူးကျါပူန့ၢ်လီၤ. လီၤကၢ်စဲးယဲၤဒ်အမါဟး သတြၢဒီးအါန့ၢ်လီၤ. ကျိၢ်နီၣ်အမါကျိၢ်သတြၢဒီးအါ ဖီအိၣ်တၢ်အမါဖီသတြၢ ဒီးအါ တၢ်မၤတခါခါလၢစီၤဘျီလီၤမၤဝဲန့ၢ် အမါနီၢ်မ့ၢ်အုမၤသတြၢဒီးအါကိး ခါဒဲးန့ၢ်လီၤ. စီၤဘျီလီၤအသးမ့ၢ်ဒိၣ်မးလၢအမါဟ့ၣ်လီၤအါအတၢ်ဂီၤတဘျီ အယိၣ်န့ၢ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤန့ၢ် စီၤဘျီလီၤကျိၢ်နီၣ်ဒီးဆိုးယၢ်နီၢ်မ့ၢ်အုအတၢ်ဂီၤ လၢအယိၣ်ဒုလီၤအခါ ကလံၤမ့ၢ်ဟဲအုတၢ်တပျီတပျီကိၢ်ကိၢ်သွဲးသွဲးအယိၣ် တၢ် ဂီၤလၢစီၤဘျီလီၤဆိုးယၢ်လၢအယိၣ်ဒုလီၤန့ၢ်ဒ်ကွံၣ်ဝဲဒ်လီၤ. ဝဲတၢ်ဂီၤဒ်ဖျိးအခါ န့ၢ် စီၤဘျီလီၤ ဝါဝဲလၢအစုတထံၣ်တန့ၢ်ခံထံၣ်တန့ၢ် စီၤဘျီလီၤဝါကဒ်ကဒါ တၢ်ဂီၤလၢကလံၤအုအါအံၤလၢကံးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်စီၤဘျီလီၤဝါတန့ၢ်လၢဘၣ်. တၢ်ဂီၤအံၤဒ်ကွံၣ်ဆူညါတဆီဘၣ်တဆီ တုၤအလီၤမၤကွံၣ်တစုန့ၢ်လီၤ. တၢ်ဂီၤ လၢကလံၤအုဒ်အါအံၤ အုဖျိးဝဲဒ်တဆီဘၣ်တဆီ ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢတၢ်ဂီၤတ က့အံၤ လီၤစဲးဘူးကွံၣ်ဝဲဒ်ဆူ ချီနီၢ်လုအထံဆၣ်ပူန့ၢ်လီၤ. ဝဲန့ၢ်တဘျီ ချီ နီၢ်လုအတၢ်ခွတၢ်ပုတဖၣ် ထံၣ်ချူးဝဲတၢ်ဂီၤတက့အံၤဒီး က့ၤစံးဘၣ်ဝဲအကစၢ် ချီချီနီၢ်လုဒ်အံၤ ကစၢ်ဧယထံၣ်တၢ်ဂီၤဟဲစဲးထီလၢထံဆၣ်ပူတက့အံၤ ပု မ့ၢ်ကနီၤတဂၤအံၤ မ့ၢ်ပုလၢဒိၣ်တၢ်လီၤအဲၣ်လီၤကွံၣ်အယိၣ် ယကွၢ်တြၢဒီးန့ၢ်လီၤ. တကတီၢ်ယီ ချီနီၢ်လုပျဲလီၤတၢ်ခွတၢ်ပုလၢကလဲၤလီၤယုဒီးဖိၣ်ဆူထီၣ်နီၢ်မ့ၢ် အုဆူအအိၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ခွတၢ်ပုတဖၣ်မၤထွဲဒ်အခိၣ်အနၢ်တၢ်နီၣ်လီၤကျဲၤလီၤ အသိး ဒီးန့ၢ်လီၤမၤတၢ်ယုသ့ၣ်ညါတယံၣ်တမိၢ်ဘၣ်ဒီး သ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲနီၢ်မ့ၢ် အုအိၣ်တၢ်အလီၤအကျဲတဘျီယီ လဲၤဒီးဖိၣ်န့ၢ်နီၢ်မ့ၢ်အုဒီးဆူအါဆူချီနီၢ်လု အအိၣ်န့ၢ်လီၤ. ဝဲန့ၢ်ချီနီၢ်လုဒီးနီၢ်မ့ၢ်အုကဲထီၣ်က့ၤကဒီးနီၢ်ဒီမါဝဲန့ၢ်လီၤ. တဘျီယီ စီၤဘျီလီၤလဲၤတၢ်ဟဲက့ၤတုၤတထံၣ်လၢအမါဘၣ် ဒီးကွၢ်ယုဝဲဒီးဟး ယုသ့ၣ်ညါဝဲလၢသါမါလဲၤဆူလဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၢ်လီၤ. ပုၤဒုဖိသဝီဖိတဖၣ်စံးဘၣ်အါ လၢ ချီနီၢ်လုဟဲဖိၣ်န့ၢ်အါလံန့ၢ်လီၤ. စီၤဘျီလီၤအသးကိၢ်ထီၣ်တဘျီယီ ကျီ

ထိုင်ဝဲဒုဂ်လကလဲမလိတၢ်အူလအကူကတၢ် ဒီးကဟဲက့အူသံချဉ်နီၢ်လု
အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤဘျဉ်လီၤလဲမလိတၢ်ဝံၤ တချုးအဟဲက့ဘၣ်န့ၣ် အသရၣ်
မလိာ် နမ့ၢ်က့ၤလၢကျဲတီၤ နမ့ၢ်ထံၣ်လံၣ်သူယဲဘဲဘီဒီးခးတဂ့ၤ, နဒုၣ်နစုမ့ၢ်
တန့ၢ် နမ့ၢ်ခးဘၣ်သပျီတၢ် တဘၣ်ကျီလီၤအီၤလၢသ့ၣ်ဒီးကၣ်အလိတဂ့ၤ.
နမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါနမ့ၢ်ကျီဘၣ်သပျီန့ၣ် တဘၣ်ဖီအိၣ်အီၤဒီးဟီၣ်တူၣ်ခိၣ်တဂ့ၤ.
နမ့ၢ်ဖီဘၣ်နမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ် နဘျဉ်မ့ၢ်သးတဘၣ်လုၣ်ထံတဂ့ၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီ စီၤ
ဘျဉ်လီၤက့ၤကဒါဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲဒုဂ်လစီၤဘျဉ်လီၤအသရၣ်အတၢ်
မလိာ်ကထီၣ်န့ၢ်အီၤခဲလၢာ်တခါမးခိဖျိဝဲတန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခးဘၣ်ဝဲလံၣ်ဘီ
ကျီလီၤဘၣ်ဝဲလၢသ့ၣ်ဒီးကၣ်အလိ ဖီဘၣ်ဝဲဒီးဟီၣ်တူၣ်ခိၣ် အိၣ်ဝဲအဘျဉ်သး
ဒီးလဲလုၢ်ထံတဘျီအဘျဉ်သးတၢ်တခါဒုမၤက့ၤတသ့လၢ ဖုဝဲဝဲယံာ်ယံာ်ဒီး
ကံၣ်ယုက့ၢ်ကလီၤတဘျီ ကထီၣ်က့ၤကလီၤဆံးကိာ်ဖိတဘီန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ချဉ်နီၢ်
လုတခီ ဖဲအအဲၣ်ဘၣ်လိာ်အသးဒီးနီၢ်မ့ၢ်အုဝံၤတယံာ်ဘၣ်ဒီး အဝဲကူၣ်ထီၣ်ဝဲ
လကလဲယုပံၣ်တၢ်ကဆူထံယံာ်ကီၢ်ယံာ်န့ၣ်လီၤ. တချုးလၢအလဲဒီးဆူပံၣ်
တၢ်ကအပူဒီးဘၣ်န့ၣ် ချဉ်နီၢ်လုကတဲာ်ကတီၤနီၢ်မ့ၢ်အုအတၢ်လၢဟံၣ်ပူယီ
ပူကူကူလၢလၢဒ်သိး နီၢ်မ့ၢ်အုသုတဟးဘၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လိတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
အဝဲကတဲာ်ကတီၤတၢ်ဝံၤခဲလၢာ်တဘျီစံးဘၣ်အမါ နီၢ်မ့ၢ်အုစၢ နမ့ၢ်အိၣ်တၢ်လၢ
လီၢ်ခံဒီး အိၣ်တီအိၣ်လိအိၣ်တဘၣ်ဒီးသ့ၣ်ဆိးဖီဘၣ် ဒီးတဘၣ်လဲလီၤဆူကိာ်
လၢဒုဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ ယကတီၤန့ၢ်နတၢ်ကူတၢ်လၢခဲလၢာ်လံန့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤ
လိာ်တၢ်ဒ်န့ၣ်ဝံၤ ဒီးထီၣ်ကသ့ၣ် ယီၢ်ထီၣ်ကဆီ ဒီးလဲကူၣ်လဲကၤဝဲဒုဂ်တၢ်န့ၣ်
လီၤ. နီၢ်မ့ၢ်အုတခီအိၣ်တၢ်လၢအလီၢ်ခံတနံၤဘၣ်တနံၤ တလါဘၣ်တလါ တသီ
ဘၣ်တသီလဲအသးဂ့ၤလီၤ. ဘၣ်တနံၤန့ၣ် နီၢ်မ့ၢ်အုအထိးတဒုလိာ်အက
ပိးနးမးလၢကဟးထီၣ်ဆူခိအဂီၢ် တုၤဒုၣ်လဲာ်နီၢ်မ့ၢ်အုတပျီလီၤတုၤတနံၤဘၣ်လီၤ.
ထဲန့ၣ်တဘျီ နီၢ်မ့ၢ်အုပျီလီၤကွံာ်အထိး ဟးထီၣ်ဆူတၢ်ချုတယံာ်ဘၣ်ဒီး နီၢ်
မ့ၢ်အုန့ၢ်ဟူထိးကိးတဒုဆါဆါကလဲာ်အယီ အုရူက့ၤအထိးဒီး ထိးဟဲက့ၤတ
ဘျီထံၣ်ဘၣ်ဝဲလကလဲလီၤဆံးဆံးဖိတဘီဘံယာ်အထိးတဒုန့ၣ်ယံးကနာ်မးလီၤ.
ဖဲန့ၣ်အခါ နီၢ်မ့ၢ်အုလ့ၢ်ဘဲအယီ နီၢ်မ့ၢ်အုဟံထီၣ်ထးချဉ်တဘီ ဒီးဆဲးလီၤဝဲဒုးဝဲ
လကလဲဆဲးသံဂ့ၢ်ကလီၤတဘီန့ၣ်လီၤ. ဆဲးလီၤဝဲတထံၣ် ကလီၤတဘီဒိၣ်ထီၣ်တ

စဲး ဝံတဘျီဟံထီၣ်ထိးမဲၣ်ဒးတဘျီ ငွးဝဲလၢကတီၢ်သံအီၤအဂီၢ်လီၤ. တီၢ်လီၤ
ဝဲတထံၣ်ဂ့ၢ်တဘိဒိၣ်ထီၣ်တစဲး တီၢ်လီၤဝဲအါအါဒီးဂ့ၢ်တဘိဒိၣ်ထီၣ်ဝဲရံၢ်ရံၢ် ထဲ
သိးဒီးချီၣ်ထူတထူဒီး ဘံယီၤနီၢ်မုၢ်အ့တဘျီယီၤန့ၣ်လီၤ. နီၢ်မုၢ်အ့ပျံတၢ်ဖုးတၢ်
ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ် ဒီဖျိဂ့ၢ်ဖးဒိၣ်ဘံအီၤအယီၤန့ၣ်လီၤ. နီၢ်မုၢ်အ့ကိးယီၤဝဲထီၣ်လွံၢ်
ဘုတဘျီ ဒီးစံးဘၣ်ဝဲ ထီၣ်လွံၢ်ဘုစၢ နမ့ၢ်နဲထီၣ်လၢအဖျၢၣ်အချၢကတၢ်အယီၤ
ခဲအံၤလဲၤကိးက့ၤချီၣ်နီၢ်လုၤ ဒီးတဲအီၤလၢကလီၤဘံယၤလံအဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဝဲန့ၣ်
ထီၣ်လွံၢ်ဘုယူထီၣ်တဘျီယီၤဒီး ယူဖီၢ်လီၤလၢချီၣ်နီၢ်လုၤမၤတၢ်အလီၢ်တဘျီတ
ယံၤဒီးကိးထီၣ်ဝဲ ကုတြုကုကု,

ချီၣ်နီၢ်လုၤဟဲက့ၤဟဲက့ၤ
ကလီၤဘံသံနီၢ်မုၢ်အ့

ထီၣ်လွံၢ်ဘုကိးထီၣ်ဒ်န့ၣ်တဘျီဘိဒီး ချီၣ်နီၢ်လုၤကနၣ်ထံဝဲလီၤတၢ်လီၤ
ဆဲးဝံ အဝဲက့ၤကဒါက့ၤတဘျီယီၤ တနံၤယီၤ တုၤအဟံၣ်ဒီး တထံၣ်နီၢ်မုၢ်အ့လၢ
ဘၣ်ဒီး ပုၤအါဂၤစံးအီၤနီၢ်မုၢ်အ့န့ၣ် ကလီၤစီၢ်န့ၣ်အီၤဆုတၢ်ပူၤလံ. ဝဲန့ၣ်တဘျီ
ချီၣ်နီၢ်လုၤဟံးထီၣ်ဘိကဆုဒီးချီၣ်ဝဲလီၤ. ချီၣ်ဝဲတခိၣ်ကိၣ်က့ၢ်ဝဲတခိၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံး
ဝဲ တၢ်ပူၤတမ့ၢ်တၢ်ပူၤလၢအဘုဘၣ်အယီၤ လၢခဲချီၣ်နီၢ်လုၤထုးလီၤတနၢ်ကွဲၤ ဒီး
ကိၣ်က့ၢ်ဝဲတၢ်ပူၤဒီးဒိဝဲလၢထါ-

ထုးလီၤတၢ်ကွဲၤကိၣ်မုၢ်အ့
မုၢ်အ့အိၣ်လၢတၢ်အဒု
ချီၣ်က့ၤမုၢ်အ့ကိၣ်တၢ်ကွဲၤ
ဂ့ၢ်ထီၣ်လၢကိၣ်လၢပရဲ

တုၤချီၣ်နီၢ်လုၤ ချီၣ်က့ၤနီၢ်မုၢ်အ့န့ၣ်တဘျီယီၤဒီး ကလီၤတခိၣ်စံးဘၣ်အီၤ န
မ့ၢ်စံးလၢနီၢ်မုၢ်အ့န့ၣ်မ့ၢ်နမၤဒီး နဘၣ်ကနိၣ်ဒီးယၤလီၤ. ချီၣ်နီၢ်လုၤစံးဆၢအီၤလၢ
ကနိၣ်ဒီးကနိၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်နီၢ်မုၢ်အ့တဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်, သုမ့ၢ်ကနိၣ်ဒီးယၤကဒီးလီၤယံး
ဘ့ၣ်ဘီၣ်ဝံမးကနိၣ်တက့ၢ်. နီၢ်မုၢ်အ့ဒီးလီၤယံးဘ့ၣ်ဘီၣ်ဝံချီၣ်နီၢ်လုၤဒီးကလီၤ
ကနိၣ်တဘျီယီၤ တတံၣ်တံၣ်ဘၣ် ကလီၤကနိၣ်ချီၣ်နီၢ်လုၤလီၤတဘျီယီၤလီၤ.

ကလီကနီရုနီလုလီတဘျီ ကလီယုအီဝဲဒ်ရုနီလုအကိတ်ယု အသွံတဘျီယီလီ. ရုနီလုမသံပနာကူးလီပနာအကိတ်သွံဒီးကလီသု ညါတဘျီယီလီ. ဆဉ်ဖိကိတ်ဖိဖဲလဲတခါခါရုနီလုလီလီဝဲဘဉ်ဆဉ် ကလီ သုညါခဲလက်လီ. ဖဲန့တဘျီရုနီလုကျီလီအစုနာတဘိဒီး ထိန့ဝဲအသွံက ပျဲသီးဒီးခူးလုတဘုဒီး ပျဲလဲဆျာန့ကလီဒီး ကလီစံးဝဲတမ့ဘဉ်မ့ဒ် အစုမ့အသွံလီ. လာခဲရုနီလုမတသုလာဘဉ်ဒီး ကဘဉ်ဒီလီအကိတ်ဒ် ဝဲန့လီ. တုမ့ရုနီလုကူးလီအကိတ်ဝံဒီးကလီအီဘဉ်တဘျီအဘာဝံ အကိတ်ဝံကွံဝဲဒ်ခဲလက်န့လီ. ဒီးပူအံကတၢ်ကွံဖဲအံလီ.

ထါဒိရုနီလုနီမုၢ်အ

- ၁. ရုနီလုထီၣ်ဖဲကနာထံး
မုၢ်အစံးထံယံယိၣ်ယံ
- ၂. ယိၣ်နွံတြံၣ်စီၣ်န့န့
မုၢ်အစုသုတလဲဟး
ယိၣ်နွံတြံၣ်စီၣ်န့ဖိ
မုၢ်အစုသုတဟးလီ
- ၃. မိတြိထံတုလၢအးပူ
မုၢ်အစုအိၣ်ထူးပံၣ်ထူးမူး
မိတြိထံတုလၢအးသး
မုၢ်အစုအိၣ်ခွံခိၣ်ပျီသ့
- ၄. မုၢ်အစုအိၣ်သုတဘုၣ်ထိး
မုၢ်ဘုၣ်ထိးစဲလီလၢကျိး
မုၢ်အစုအိၣ်သုတဖိၣ်ဆီ
မုဖိၣ်ဆီစဲလီလၢမိ
- တပိၢ်သိၣ်လၢဝဲတုၢ်ပြး

မုၢ်အ့အထိးကလီၤဘံ
တပိၢ်သီၣ်လၢဝၣ်တူၤပြဲး
မုၢ်အ့အထိးကလီၤခါ

- နီၢ်မုၢ်အ့ပှၤနီၢ်တလီၤ
သံလၢထိးဖံးမဲၢ်အဃိ
နီၢ်မုၢ်အ့ပှၤနီၢ်တဘျီ
သံလၢထိးဖံးမဲၢ်အညါ
- ချၢ်က့ၤမုၢ်အ့လၢတၢ်ပူၤ
ဘီကဆုၣ်နွံဘျီကံတူၢ်
- ချၢ်က့ၤမုၢ်အ့ချၢ်တူၤတူၤ
ဘီကဆုၣ်နွံဘျီကံတူၢ်
ချၢ်က့ၤမုၢ်အ့ချၢ်တးတး
ဘီကဆုၣ်နွံဘျီကံချး
- မုၢ်အ့အိၣ်လၢဂၢ်ကျီၤပူၤ
မုၢ်အ့လ့ၢ်ဘဲကဟၣ်ထူ
မုၢ်အ့အိၣ်လၢဂၢ်ကျီၤသး
မုၢ်အ့လ့ၢ်ဘဲကဟၣ်ဝါ

.....

ဇွန်သိမ့်

လာပျာလာသီ လာကစားဒီးသူခိန် ဒီးဒီးဘီခိန်န့ၣ် တာ်စံးဝဲလာသဝီအိၣ်
ဝဲဒၣ်တဖျၢၣ် ဒီးသဝီတဖျၢၣ်အပူန့ၣ်ပျၢအိၣ်စ့ၣ်ကိးဝဲဒီးပျၢကိးလာစီပၤန့ၣ်လီၤ.
စီပၤမၤအဖိအလံးဒီးတာ်ခွတာ်ပျၢတဖၣ် ဖဲးခးတလီၢ်ဖးလဲာ် ခံလီၢ်ဖးလဲာ်န့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်တနံၣ်စီပၤဖဲးခး ကဘၣ်ဖဲဘုဘၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ်ဒီး ဇွန်တဖၣ်ဟဲအိၣ်
အဘုတုၤဒၣ်လဲာ်ဟူတနၤ ယါတနၤလာဘၣ်အယံ တာ်ခွတာ်ပျၢတဖၣ်က့ၤဘိး
ဘၣ်သ့ၣ်ညါတာ်ဂ့ၢ်အံၤဆူစီပၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး စီပၤအနီၢ်ကစၢ်
ဒၣ်ဝဲ သးတမံတာ်ဘၣ်အယံ ကတီၢ်ထီၣ်အလီၢ်အကျဲဒီး လဲာ်တၢ်ဆူအခးကျါ
ပူန့ၣ်လီၤ. စီပၤလဲာ်တုၤတဘျီ ကွၢ်တရံးတာ်ဝးဝးလာအခးကျါဒီးတလီၢ်ညါအပူ
ထံၣ်ဘၣ်ဝဲဇွန်ဖးဒိၣ်ဒိဖိမိၢ်ခံဘၣ် ဟဲအိၣ်အဘုသပျၢကတၢ်န့ၣ်လီၤ. တာ်စံးဝဲလာ

ဧွန်ခံဘုဉ်အံ၊ အမိာ်ပျာ်တဘုဉ်ကထဲသိးဒီးကဆိသးပျာ်တဖု အဖိတဘုဉ်ကထဲ သိးဒီးပနာ်တဖုစုာ်ကီးန့ဉ်လီၤ. စီၤပၤကွၢ်တၢ်အံၤလီၤကမၤကမၤဘုဉ်အံၤဒိဉ်မးန့ဉ် လီၤ. လၢတၢ်သးဒိဉ်ပးဒိဉ်အပူၤ ကျိန့ဉ်နီဉ်တီၢ်ပးဒိဉ်တဘိဒီးလူၤတီၢ်ဧွန်ပးဒိဉ် ဒီဖိမိာ်ခံဘုဉ်အံၤဆူဉ်ဆူဉ်ကလဲာ် တၢ်ဒုဉ်လဲာ်ဧွန်အံၤတၢ်တန့ၢ်လၢဘုဉ်အယိံ ယူၤ ကွၢ်ဆုးစုးန့ဉ်လီၤ. ဖဲန့ဉ်တဘျီ စီၤပၤကွၢ်ထီဉ်အတၢ်ခွတၢ်ပျးဒီး လူၤယုဘုဉ်ဝဲ ဧွန်တဘုဉ်အံၤအိဉ်တၢ်အလီၢ်အကျဲန့ဉ်လီၤ. စီၤပၤဒီးတၢ်ခွတၢ်ပျးတဖု ယုဧွန် တဘုဉ်အံၤအိဉ်တၢ်အလီၢ်အကျဲတဘျးနံတဘျးသိးဒီး ထံဉ်န့ဉ်ဝဲအအိဉ်တၢ်အ လီၢ်လၢခဲအံၤပကိးလၢပျီဧွန်မုၢ်အသဝီန့ဉ်လီၤ. ဖဲန့ဉ်တဘျီ စီၤပၤယုထံဉ်လိာ်အ သးဒီးပျးပျီဧွန်မုၢ်အထံဖိကီၢ်ကစၢ်မုၢ်ဂၤ, ဇုခိဉ်သဝီန့ဉ်တဖု ဒီးယုသ့ဉ်ညါ ဝဲဧွန်အံၤအိဉ်တၢ်အလီၢ်အကျဲန့ဉ်လီၤ. စီၤပၤတၢ်ပီဉ်သကိးတၢ်ဒီးပျးပျီဧွန်မုၢ် အဒီး သ့ဉ်ညါဘုဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိခဲလၢာ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢအဟဲကဲထီဉ်အ သးခိဖျိဧွန်ပးဒိဉ်ခံဘုဉ်အံၤအယိံမုၢ်ဒ်အံၤန့ဉ်လီၤ. ပျးပျီဧွန်မုၢ်အဖိတဖု လဲၤ မၤဟးဂီၤဧွန်ဒီဖိမိာ်ခံဘုဉ်အံၤအလီၢ်အကျဲလၢဧွန်အိဉ်တၢ်အလီၢ်လုပူၤတခါ ဖဲ ဧွန်ဟးယုအိဉ်တၢ်အခါ ဒီးဧွန်ဒီဖိမိာ်ခံဘုဉ်တၢ်မုၢ်အဟဲက့ၤတဘျီ က့ၤဝဲဉ်န့ဉ် ဆုလုပူၤတသ့လၢဘုဉ်ဒီး ယူၤဝုၤဝီၤဟးအိဉ်ဂူၢ်အိဉ်ဂီၤတၢ်ဒီး ဟးမၤဘုဉ်ဒိတၢ် လၢမုၢ်ဆါမုၢ်နၢၤဒုဉ်လဲာ်အယိံ မၤဘုဉ်ဒိပျးတဝါလၢတၢ်လီၢ်တဘျးတီၤတဘျးဆိ န့ဉ်လီၤ. စီၤပၤမၤတၢ်ယုသ့ဉ်ညါလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီး သ့ဉ်ညါဘုဉ်ဝဲလၢပျးပျီဧွန် မုၢ်အံၤ လဲၤယိာ်တၢ်ကွၢ်ဧွန်အပူၤဖဲဧွန်ဟးယုအိဉ်အဆဉ်အခါဒီး ဧွန်အံၤဟဲ က့ၤယူၤန့ဉ်ဆုအပူၤတသ့လၢဘုဉ်ဒီး အဖိတဘုဉ်ယူၤယူၤတၢ်ဒီးလီၤဘံးလီၤတြံး သံကွၢ်လၢသ့ဉ်ပးတခိဉ်အခံန့ဉ်လီၤ. ပျးပျီဧွန်မုၢ်အထံဉ်ဘုဉ်ဝဲလၢဧွန်တဘုဉ် အံၤလီၤတြံးသံအယိံ ထီဉ်ပျီအိဉ်ဝဲဒုဉ်န့ဉ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢပျးပျီဧွန်မုၢ်အဖိ တဖု လဲၤထံဉ်ဝဲဖဲမုၢ်ယုာ်လီၤတစဲးအယိံ ထီဉ်ပျီဝဲတထီဉ်ဘးလၢဘုဉ် ခိဖျိ အတထံဉ်ကျဲလၢဘုဉ်အယိံ ဇုးဝဲလၢကထီဉ်ပျီန့ဉ်က့ၤလၢမုၢ်ဆုဉ်ထီဉ်လၢခံတ နံန့ဉ်လီၤ. ဖဲန့ဉ်အခါ ပျးလုဘီမံဖိတဂၤ လဲၤလုအိဉ်ဒုဉ်ဒီးထံဉ်ဘုဉ်ဝဲဒီး လဲၤ ထီဉ်ပျီအိဉ်ဟုဉ်န့ဉ်အဝဲသ့ဉ်အတၢ်န့ဉ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယိံ ပျီဧွန်မုၢ်အ သဝီကဲထီဉ်အသးဖဲန့ဉ်တဘျီယိဒီး လုဘီမံသဝီစုာ်ကီးဘုဉ်တၢ်ကိးက့ၤသဝီ ခံဖျဉ်အံၤအမံခိဖျိ ဧွန်တဘုဉ်အံၤလီၤတြံးသံအယိံန့ဉ်လီၤ. ဖဲန့ဉ်ပျးပျီဧွန်မုၢ်အ

မအိန်ပုလုဘီမံလၢထါဒ်အံ -

လုဘီမံလုတဘိန်မု
လုမုထုန်ကုမုယံကု

ပုလုဘီမံတခီ ခီဆာကုဝဲဒ်အံ-

ပျီဒွဲန်မုအပျီသ့ဃး
ပျီတသ့ပျီခိန်လီလၢ

တၢ်သဘံသဘုန်ကဲထီၣ်အါမးလၢဒွဲန်ခံဘုန်အံအယံ စီပတီးဘုန်
ရုလီတၢ်ဂ့ၢ်အံဝးဝးလၢ ဒွဲန်အိန်တၢ်ကုဒုၣ်ထဲအမိၢ်ပျီတဘုန်န့ၣ်ကဘုန်လု
သကိးမသံသကိးအီန့ၣ်လီ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်တၢ်စံးဝဲလၢဒွဲန်တဘုန်အံ လဲအိန်ခု
သ့ၣ်လၢကစၢ်လုခိန်န့ၣ်လီ. စီပပျဲလီတၢ်ခုတၢ်ပျီဆုကစၢ်လုခိန်ဒီး စးထီၣ်
လုတၢ်ဖဲလုခိန်ဒီး လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံကစၢ်လုခိန်အမံအိန်ထီၣ်ဖဲန့ၣ်တဘျီယံ
ဒွဲန်ယုဆုသုချာ ပုသုချာဖိစံးဝဲဒွဲန်တဘုန်အံအချာသုအယံ သဝီမံအိန်ထီၣ်စး
ထီၣ်ဖဲအံအဆာကတီၢ် စီပမတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါလၢပုတတၢ်လၢအအိန်တဘျီ
တကါတဖၣ်လီတၢ်လီဆဲး ဒ်သိးကမသံကွံၣ်ဒွဲန်ဖးဒိန်တဘုန်လၢ အမဟးဂီ
ပုလီကတီၢ်ဖိအတၢ်အိန်မိၢ်ပျီန့ၣ်လီ. ပုဒုဖိသဝီဖိအါမးသ့ၣ်ညါထွဲတၢ်ဂ့ၢ်အံ
လီတၢ်လီဆဲးဝံဒီး စးထီၣ်လုမၤဒၣ်မသံကွံၣ်ဒွဲန်သိမုတဘုန်အံယုယုန့ၣ်
လီ. ဖဲန့ၣ်တဘျီ ဒွဲန်လၢတၢ်လုအီတဘုန်အံ ယုယုဆုသဝီခဲအံပုကိးလၢ
ကလဲလိၣ်ကျိသဝီအပုဒီး ယုဘုန်ပုဟံၣ်တဖျါန့ၣ် ဒီးဟံၣ်တဖျါဘုးကလီပျီ
တခိမးအယံ သဝီအနီၢ်နီၢ် ကလဲလိၣ်သဝီန့ၣ် စီပုကွံၣ်ပုကိးလၢဟံၣ်ဒိန်ယီ
အသဝီ ယုကဒီးတၢ်ခဲအသဝီ လုတၢ်အယံစံးဝဲတၢ်ခဲဒိန်မးလုတသ့လၢအယံ
တၢ်ခဲအသဝီအမံအိန်ထီၣ်န့ၣ်လီ. ယုကဒီးဆုဘီလုအ ဒီးပုဘီလုအဆဲးဘီ
ဆုလုအလီ သဝီမံအိန်ထီၣ်လီ. ပုပီခံဖိဆဲးလၢချံၣ် ဒွဲန်အညုၣ်လီတၢ်က
ဘုန်တပီၢ် အယံပီၢ်ခံသဝီမံအိန်ထီၣ်ဝဲလီ. ယုကဒီးဆုညုၣ်လိၣ်အ ခီဖျိပုဆဲး
အီခးအီတဘျီတီအယံ အညုၣ်လီတၢ်ဖဲန့ၣ်တလိၣ် သဝီကထီၣ်ညုၣ်လိၣ်
အလီ. ယုကဒီး ပုဘျီခိန်ဖိဘျီအခိန် အယံသဝီမံအိန်ထီၣ်လၢဘျီခိန်သဝီလီ.

ကဘူးခံသဝီဖိတဖှ် ဘူးထီၣ်ဖွဲၣ်အခံ သဝီကဲထီၣ်ကဘူးခံသဝီလီၤ. ပှ်လံာ်ပှ်
ခံ ဖီၣ်ဘၣ်ဖွဲၣ်အခံဒီးစံးဝဲ အလံာ်ပှ်အခံ ကဲထီၣ်လံာ်ပှ်ခံသဝီ လီၤ. ယူကဒီး
သဝီဖဲ တဲာ်ဘီတဲာ်ကိာ်ဖဲတဖှ် စံးဝဲဖွဲၣ်တဘျီဟဲယူဘၣ်ကစါဒီးတဖှ်
အဒိခိၣ် ဒီးပှ်ကစိတံာ်တဂစံးဝဲ ဖွဲၣ်တဘျီထဲသိးမူခိၣ် ဖွဲၣ်မူခိၣ်ကစါမံအိၣ်
ထီၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. ယူကဒီး ပှ်တဘျီဂုဏ်သးလၢကစါလီၤကစါဖဲန့ၣ်တဖှ်
တစါလီၤဘၣ်အယိ ယူကဒီးဆူညါအယိခဲအံၤ ကစါတဖှ်ပကိးလၢဖွဲၣ်ဖှ်
ကစါလီၤ. ဖဲအယူဝုဝီဖဲဖျးခိၣ်ဒီးလူသီခိၣ်ကစါကဆူးအခါ န့ၣ်လီၤဖဲက
စါ ခဲအံၤအိၣ်ဘူးဝဲတဲာ်ထီၣ်ကဝီပှ် အဝဲန့ၣ်လီၤတဖှ်ထဲသိးကစါအယိ
ကစါဖွဲၣ်န့ၣ်ခိၣ်အိၣ်ထီၣ်လီၤ. ဖွဲၣ်တဘျီမလိာ်ကစါတဖှ်လၢကွါထွဲန့ၣ်ယ
န့ၣ်တဖှ်အခံ ကစါတဖှ်အံၤကဲထီၣ်ဖွဲၣ်မလိာ်ကစါလီၤ.

ယူကဒီး ပှ်ဖျးခိၣ်ဖိစံးဝဲဖျးအခိၣ်လၢကွါ သဝီဖျးခိၣ်အမံအိၣ်ထီၣ်
ဖဲန့ၣ်လီၤ. ပှ်စါအိၣ်အထီၣ်ဝဲဖွဲၣ်တဘျီအအ့ၣ်ဒီး က့ၤစါကွါဝဲလၢစါပီၤအပှ်
သဝီအမံအိၣ်ထီၣ်လၢစါဖွဲၣ်အ့ၣ်အလီၤ. ယူကဒီး ပှ်ဘီလိာ်ဖိထံၣ်ချးဖွဲၣ်တ
ဘျီအံၤ ဒီဖျိတံာ်စုကဝဲတအိၣ်ဘၣ်အယိ ကျီယီလိာ်အယိတဘီလၢအခိၣ်
စုဂုမးဒီးဆဲးဝဲသဝီ ဘီလိာ်အိၣ်ထီၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. က့ၤကဒီးဆူသ့ၣ်ဘီသဝီ ပှ်သ့ၣ်
ဘီဖိထံၣ်ချးကဒီး တံာ်စုကဝဲတအိၣ်စ့ၣ်ကိးဘၣ်. ကျီယီသ့ၣ်တဘီ ဆွဲစုဝဲအ
ခိၣ်ဒဲးသိးဘီဒီးဆဲးဝဲဖွဲၣ်တဘျီအယိ သဝီသ့ၣ်ဘီအမံအိၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. ယူက
ဒီးလီၤဆူဘံလ့ ပှ်ဘံလ့ဖိတဖှ်နာ်ဟူဝဲလၢဖွဲၣ်ယူဘၣ်ဟံၣ် ဟံၣ်ရံးကွံာ်အယိ
ဘံယာ်အဟံၣ်လၢလ့လီၤအယိ ဘံဘုသဝီအမံအိၣ်ထီၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. လဲၤကဒီး
ဆူသထူၣ် ပှ်သထူၣ်ဖိတဖှ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတံာ်ဒီး ကိးပသုကိးပလီဒုးသ့ၣ်
ညါလိာ်သးအယိ သဝီအံၤပှ်ကိးက့ၤလၢသထူၣ်သဝီလီၤ. ယူကဒီး ပှ်ဟဲဟဲး
ဖိတဖှ်ယါထီၣ်ဖွဲၣ် ဟဲး.....ဟဲး.....ဒီး ဟဲးဟဲးသဝီအိၣ်ထီၣ်. ဖဲန့ၣ်တဘျီဖွဲၣ်
တဘျီအံၤတံာ်မၤန့ၣ်အီၤဖဲဖွဲၣ်လိဖဲန့ၣ်ဒီး ဖွဲၣ်တဘျီအံၤပှ်က့ၤဖျးကါဖျးအီၤဒီး
ပှ်လိအိၣ်သကိးအီၤဖဲန့ၣ်ဒီး ကဲထီၣ်ဖွဲၣ်လိခိၣ်သဝီန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်တံာ်လိဖွဲၣ်
တဘျီအံၤအဖျါန့ၣ် ပှ်ဝၣ်ဖးခိၣ်ဖးလီၤကျိာ်ဝၣ်ဖး, ပှ်တံာ်သ့ၣ်အတံာ်သ့ၣ်ဖး
လီၤသ့ၣ်, ပှ်ကွါခဲစါလီၤဖွဲၣ်ညါ, ပှ်မိာ်ကွါကွါလီၤဖွဲၣ်ညါ, ပှ်ဝုၢ်နီၤအနီၤလီၤ

ဒုဂ်မုာ်ဘိဒီးကီာ်သုဂ်ဟီ

တၢ်စံးဝဲဒုဂ်လၢပူၤလၢသီန့ၣ် ပှၤဒီးမၤဝဲအိၣ်ဝဲဒုဂ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤဒီးမၤဝဲခံၣ်န့ၣ်အံၤ အိၣ်ယံာ်ယံာ်ဒီးဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲအဖီခွါခံၣ်န့ၣ် အဝဲတၢ်ကိးန့ၣ်ဝဲအမံၤလၢဒုဂ်မုာ်ဘိ ဒီးအသၢတၢ်ကိးန့ၣ်ဝဲအမံၤလၢကီာ်သုဂ်ဟီန့ၣ်လီၤ. ပှၤဒီးမၤဝဲခံၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကံၤ တၢ်ယုၤတၢ်ဖိးဒိၣ်မးလၢဟံၣ်တဖျၢၣ်ယီတဘီအပူၤန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်ဘိန့ၣ်အဒီးမၤဝဲခံၣ်န့ၣ်ကဟုၤကယၢ်အဖီခွါဖိခံၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အဲၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤန့ၣ် ဝဲပှၤဒီးမၤဝဲခံၣ်န့ၣ်လဲၤဖံးလဲၤမၤတၢ်လၢဒုးပူၤအဆၢကတီၢ် ဘူးထီၣ်လၢမုာ်ကဘၣ် လၢတၢ်ပျၢ်စုပျၢ်ခိၣ်လၢဒုးပူၤ ဒီးက့ၤဆူဟံၣ်အခါန့ၣ် အမၤတၢ်စံးဘၣ်အဝဲအံၤ ယဖီခွါအပါဇၢ တၢ်အံၤတၢ်ဒ်လဲၣ် ကိးနံၤဖးယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ယဲဒုဂ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဟါအံၤယခိၣ်ဆါနးလဲၣ် ဒီးတၢ်

ဆါအဝဲအံးဟဲကုဆူဟံင်ကွါကွါဒီးတံဆါအံးဆါဒီးနးထီင်လီၤ. တုပုဒီမါ
ဝဲခံကဟဲကုတုဟံင်ဒီးကိးထီင်ဝဲဖိခွါဖိစါ မိမိတ်နဖိအိင်တံတုအိင်တံဒီး
နဘုင်လီၤဖိင်လီၤထိးဖိဆိဖိဝဲလဲခါ. အဖိခွါခံကစံးဘင်အီၤ မိမိတ်စါ ဟံင်ပီ
အတံးမတပဟ်န့ၣ်ပမသကိးဒီပုၤဝဲခံကဝဲဒုၣ်လံ တံမုပုၤစံးကတိတံဒီးအ
ဖိခွါဒီးအဖိခွါစံးဆါအီၤဝဲတကီၢ်ခါ တံမုပုၤအံးလီၤတီၢ်ကွံာ်ဒီးအသးသမူဟး
ထီင်ကွံာ်ဝဲန့ၣ်တဘျီပီလီၤ. အဝဲတခီဟဲယုၢ်ပီၤ အဖိခွါတခီဟဲယုၢ်ပီၤ ကိး
ပသုအီၤဝဲဘုၣ်စါနီၤအီၤထဲလဲၣ်ဘုၣ်ဆဲၣ်တ ဟံထီင်လါဘုၣ်. တံသံဒီးတံ
သံလီၤဖဲန့ၣ်အခါ အဖိခွါခံကဒီးအပါဟီၣ်ဘုၣ်ယုၤဆါလါတံကလုၢ်ဖးဒိၣ်
ဖးဒိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တံမုပုၤအံးအဝဲဟူထီၣ်မိလီၤကုၤအီၤ ကတံာ်ကတီၤကုၤ
အီၤလီၤတံာ်လီၤဆဲး ဒ်တံာ်လုၢ်တံာ်လါအိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တဘျီ အဝဲအိၣ်
တုၢ်ကုၤဒီဖိပံာ်သါဂုၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲအိၣ်တုၢ်တံာ်အံးကယံာ်ခံန့ၣ်ယုၣ်ယုၣ်အပူၤန့ၣ် ဘုၣ်တနံးဖဲပုၤဒီ
ဖိပံာ်သါဂုၤလဲတံာ်လါမုၢ်စါဝဲစါအဆါကတီၢ်န့ၣ် တံာ်ပိာ်မုၢ်ဟဲဟံထီၣ်တဂုၤဒီး
စံးဘုၣ် ဒုၣ်မုၢ်ဘီအပါဒ်အံး ဒိၣ်ခွါစါ နကွါဖိၣ်ယဲနဖိဒ်အံးတံာ်နးဒိၣ်မးလီၤ. န
မုၢ်အဲၣ်ယုၤန့ၣ်ဝဲလီၤ. နမုၢ်အဲၣ်ယုၤယကကွါစါနဖိခွါဂုၤဂုၤလီၤ. တံာ်စံးဝဲဒုၣ်လါ
တံာ်မအသးဒ်အံး ဖဲဒုၣ်မုၢ်ဘီပံာ်လဲတံာ်လါအဆါကတီၢ်တဂီၤဘုၣ်တဂီၤလီၤ. တံာ်
အါဘျီတံာ်အါဂီၤတဘျီ ဒုၣ်မုၢ်ဘီပံာ်အသးလဲယုာ်ဒီးအီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတံာ်စံးဝဲဒုၣ်
လါတံာ်ပိာ်မုၢ်တဂုၤအံး မုၢ်လါမုၢ်ကီၤလံာ်တခီန့ၣ်လီၤ. အဝဲအိၣ်ယုာ်ဆိးယုာ်ဒီး
ဒုၣ်မုၢ်ဘီပံာ်ဒီးအဖိခွါခံကအံး အခိၣ်တိၣ်ဖုာ်မအသးလါအအဲၣ်ဘုၣ်ဝဲဖိသုၣ်ဖိခံ
ဂုၤအံးဂုၤမးလီၤ. ဘုၣ်ဆဲၣ်အါနံးအါသီတဘျီ မဝဲတံာ်လါဖိသုၣ်ခံကအံးအဖိခိၣ်
ဆူၣ်မဲာ်ဆူၣ်မဲာ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတံာ်စံးဝဲဒုၣ်လါမုၢ်ကီၤလံာ်အံး မဆူၣ်မ
စိး မအါမသီဝဲဒုၣ်ဖိသုၣ်ခံကအံး တုၤတုၤတန့ၢ်ခိၣ်တသုလါဘုၣ် ဒီးအဝဲစံး
ဘုၣ်အီၤမကီၤယဖိခွါဒ်န့ၣ်တဂုၤ. အဝဲတခီစံးဘုၣ်အဝဲ နဖိန့ၣ်လဲၤမသံကွံာ်စါ
အီၤတခီ. နဖိန့ၣ်တမုၢ်ပုၤပုၤဝါဘုၣ်. နမုၢ်တမသံဆိအီၤကကဲထီၣ်န့ၣ်နဒါ
လီၤ. အဝဲတခီဆိကမိၣ်တံာ်အါမံးအါကလုာ်လီၤ. ဘုၣ်ဆဲၣ်လါခံကတံာ်ဆိက
မိၣ်ဝဲဖိခွါကီၤလီၤ မသံတဘျီဘုၣ်. တံာ်မအသးဒ်အံးအိၣ်တနံးဘုၣ်တနံးလီၤ.
ဖိသုၣ်ခံကအံးခိၣ်ဖျိအမိၢ်ယံာ်အတံာ်မအါမးနး ဒီးဘုၣ်တံာ်ဒိတံာ်တီၢ်အီၤဒ်အံးအ

ဖိခိၣ် အဝဲဒီပုၣ်ဝဲၣ်ခံၣ်ဂတၢ်စံးဝဲလၢ ဖဲမုၢ်ဆါခါအဆၢကတီၢ် ဟးလိာ်ကွဲလၢဟံၣ်
ကပၤစိာ်ယုာ်ဒီးယဲာ်ဖိတဂၤတဘျီ ဒီးကျိဒီးသ့ၣ်ဖိဝဲၣ်ဖိလၢဟံၣ်ကပိာ်ကပၤတ
နံၤဘၣ်တနံၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ကဒီးတနံၤန့ၣ်ပုၣ်ဝဲၣ်ခံၣ်ဂန့ၣ်လၢအတၢ်ကျိဒီးယီဒီး
တၢ်အကလုာ်ကလုာ်အဖိခိၣ် တၢ်တနံၤအံၤယီဒီးဝဲဆၢၣ်ယီၤသ့ၣ်တဖျါ ဒီးထီ
ထီၣ်ဒီးဝဲလၢအခိၣ်သ့ၣ်အလီၤ ဒီးပာ်ကဲဝဲလၢအနၢၤန့ၣ်လီၤ. ပုၣ်ဝဲၣ်ခံၣ်ဂအံၤ
ခိဖျါအိၣ်လၢဟံၣ်ပုၤယီပုၤတဘျီအါအါလၢဘၣ်အယီၤ ဟးလိာ်ကွဲတနံၤဒီးတနံၤ
ယံၤထီၣ်တစဲးဘၣ်တစဲးန့ၣ်လီၤ. ဒီးဟးဝဲဒီနံၤဒီးတၢ်လိာ်ကွဲလၢ လိာ်ကွဲအါဝဲအါ
ကတၢ်မ့ၢ်တၢ်ထီထီၣ်တၢ်နၢၤလၢသ့ၣ်ကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤအါနံၤ
အါသီ လၢခံန့ၣ်ပုၢ်သဒါတဂၤဘီၣ်လီၤက့ၤအနၢၤတန့ၢ်လၢဘၣ် စဲဘူးထီကိာ်က
နာ်လၢအခိၣ်ယံၤလီၤ. ဒီးဟဲက့ၤတဘျီလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤလၢခံကတၢ်ပုၢ်
သဒါအံၤကဲထီၣ်က့ၤပနာ်တဖု ဒီးဟးကွဲဆုပုၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲၣ်ခါတဂၤမၤဘူး
က့ၤအီၤတဘျီအါအါလၢအခါန့ၣ် အဝဲစံးဘၣ်အကျိ ကျိဇယကဲထီၣ်တၢ်မံ
တၢ်ထၢလံ တလိာ်နဟဲမၤဘူးယၢအါအါလၢဘၣ်. ယသးစ့ၢ်ကိးတလီၤလၢပုၤ
ကညီလၢဘၣ်. ယသးလီၤဆၢၣ်ဖိကိာ်ဖိလံ. တ့ၤန့ၣ်တဘျီပုၣ်ဝဲၣ်ခံၣ်ဂအံၤ လီၤ
ဖးလိာ်အသးန့ၣ်လီၤ. ပုၢ်သဒါအံၤအဝဲဟးလၢပုၢ်မုၢ်သီထီအပူၤအံၤတနံၣ်ဘၣ်တ
နံၣ် ဒီးတနံၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၤဟးဝီဘူးဘၣ်လၢအပါအဟီၣ်ကဝီပုၤ ဒီးထံၣ်ချးန့ၣ်
အမိၢ်ယၢတဂၤအံၤဒီးဒ်အမ့ၢ်တၢ်မံလၢအသိး လူၤသဖျိဝဲအမိၢ်ယၢအံၤဒ်သိးက
ဘျီသံကွဲၣ်အီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအလူၤအမိၢ်ယၢအခါ ဒီးအမိၢ်ယၢစံၣ်ထီၣ်လၢ
တယၢတခိၣ်အခံဒီးအဝဲထီၣ်တသ့လၢဘၣ်အယီၤ အိၣ်ခိးဖဲန့ၣ်တနံၤဘၣ်တနံၤ
လီၤ. အမိၢ်ယၢအံၤတၢ်ကူၣ်ကျဲအိၣ်ထီၣ်အဘိဘိလီၤ. အမိၢ်ယၢကူၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ
အမ့ၢ်တရူၤလီၤတယၢသ့ၣ်ဒီးအဝဲမ့ၢ်သဖျိဘျီတၢ်အခါန့ၣ် အမိၢ်ယၢကလုာ်ပုၤ
ဖျးအသးဖဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးတရူၤထီၣ်ဝဲတယၢအဒု ဒီးတယၢသ့ၣ်တဖၣ်လီၤဆုဒီးပုၢ်
သဒါလၢအကဲထီၣ်ပနာ်တဖုအံၤ ဘျီဝဲဝီတၢ်ဒီးတၢ်စံးဝဲတယၢသ့ၣ်လီၤတံာ်ကိး
ဖျါဒဲးအဝဲဘျီဝဲဘၣ်ကိးဖျါဒဲးလီၤ. တအိၣ်ကဒဲးနီတဖျါဘၣ်. အမိၢ်ယၢကူၣ်
တဘၣ်လၢဘၣ်ဒီးအိၣ်အနံၤအါသီအါဒီး သၣ်ဝံသံကွဲၣ်ဖဲတယၢအခံ ဒီးလၢၣ်
အိၣ်ဆုးအိၣ်ကွဲၣ်အီၤဖဲတယၢအခံဖဲန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယီၤ တၢ်စံးဝဲလၢ
ပုၢ်သဒါလၢအကဲထီၣ်ပနာ်မံတဖုအံၤ ခဲအံၤပုၤအါဂၤသ့ၣ်ညါလၢအမ့ၢ်တဘီနၢၤ

န့ၣ်လီၤ. အယိတၢ်စံၣ်စိတဲတဲဟဲဒ်အံၤတၢ်ဘီၣ်န့ၣ်လီၤန့ၣ်တဘၣ်စံၣ်ထီၣ်လၢ
 တယၤအခံၣ်ဘၣ်. န့ၣ်စံၣ်ထီၣ်လၢတယၤအခံၣ်န့ၣ်အဝဲဒီးန့ၣ်တုၤန့ၣ်လီၤဆူတ
 စုန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ဘီၣ်န့ၣ်ပုၤတအီၣ်ဘၣ်. ပုၤမ့ၢ်အီၣ်ပုၤတဘၣ်သ့ၣ်နီၣ်ပုၤသ
 ဒါဘၣ်. ပုၤအီၣ်အခါပုၤမ့ၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ပုၤသဒါန့ၣ် ပုၤကိၣ်ကတၢ်သံကွၢ်ဝဲဒ်
 န့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိတၢ်မၤအသးဒီးဒ့ၣ်မုၢ်ဘီၣ်ကီၢ်သုၣ်ဟီၣ်အံၤအသးန့ၣ် ထါဒိဟ်အိၣ်ဝဲဒ်အံၤ -

ထံတပဲၣ်တီၢ်အူခိၣ်ဒီး
 ကီၢ်တပဲၣ်အါဝဲခိၣ်ဒီး
 ဂ့ၢ်သူလီၤကျိၤဘၣ်ဂ့ၢ်ဂီၤ
 ဂ့ၢ်ဒုလီၤကျိၤဘၣ်ဂ့ၢ်ဂီၤ
 ဒ့ၣ်မုၢ်ဘီၣ်အလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ
 ကီၢ်သုၣ်ဟီၣ်အလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ
 ဆၢထၢၣ်ထၢၣ်ကွဲးလံာ်ပျီၤပျီၤ
 ဆ့ၣ်နီၤနီၤကွဲးလံာ်ပျီၤပျီၤ
 ကံၣ်လၢမုၢ်အ့တနီၤနီၤ
 ကံၣ်လၢကလီၤတနီၤနီၤ
 ကံၣ်ကံၣ်အမံၤလၢာ်သ့ၣ်ကီၢ်
 လဲၤထီၣ်ခိၣ်ဖးတံၢ်မုၢ်တီၢ်

ထံတပဲၣ်တီၢ်အူခိၣ်ထး
 ကီၢ်တပဲၣ်အါဝဲခိၣ်ထး
 ဂ့ၢ်သူလီၤကျိၤဘၣ်ဂ့ၢ်ဝါ
 ဂ့ၢ်ဒုလီၤကျိၤဘၣ်ဂ့ၢ်ဝါ
 ဒ့ၣ်မုၢ်ဘီၣ်အလီၢ်ကိၣ်ယး
 ကီၢ်သုၣ်ဟီၣ်အလီၢ်ကိၣ်ယး
 ဆၢထၢၣ်ထၢၣ်ကွဲးလံာ်ကီၤလၢ
 ဆ့ၣ်နီၤနီၤကွဲးလံာ်ကီၤလၢ
 ကံၣ်လၢမုၢ်အ့တဂၤဂၤ
 ကံၣ်လၢကလီၤတဂၤဂၤ
 ကံၣ်ကံၣ်အမံၤလၢာ်သ့ၣ်ကွဲး
 တံၢ်မုၢ်တီၢ်လဲၤထီၣ်ခိၣ်ဖး

လားကဆီအပူ

လားပျားလားသီလားထံပိန်လိာ်, ဘဲသီလိာ်သဝီဟီာ်ကဝီပျားလားအအိာ်ဝဲ
ဝဲ ခုပျားကရူာ်ဟီာ်ကဝီတားလီာ်တတီာ်န့ာ် လားကဆီအိာ်ဝဲဒဲာ်တဖျာာ်န့ာ်လီာ်.
လားတဖျာာ်အံးတားစံးဝဲဒဲာ်ဒီတဒုညါ အက့ာ်အဂီာ်ဝဲလားမ့ာ်ဒဲာ်ကဆီန့ာ်လီာ်.
လားကဆီတဖျာာ်အိာ်တားအလီာ်ဝဲအံး ပကီးလားလားကဆီတုာ်န့ာ်လီာ်. ဒီးတားစံး
ဝဲဒဲာ်လားတဖျာာ်အံးအိာ်ဒဲာ်အတားအါနံာ်အါလါ ဒီးဘာ်တနံာ်န့ာ်ဝဲအဝဲအိာ်
တားအကပိာ်ကပတဘူးတယံးအပျား လားကဆီန့ာ်ဟူပျားဖိသုာ်ဟီာ်တားသီာ်တ
ဂါ အားဝဲ...အားဝဲ ဒ်န့ာ်ဒီး လားကဆီလဲးကွာ်ယုတားဒီးထံာ်န့ာ်ဝဲဖိသုာ်ဂီကုလု
ဖိတဂါ ဒီးဟံးထီာ်ဖိသုာ်အံးဒီးဒီထီာ်ဝဲလားအကိာ်ကျားခံ ဒီးမားဝဲလားထါဒ်အံး.

ဖိပ်ယဲအိန်လၢလၢ်တီးထု
လၢ်စံးဖိပ်ယဲသီၣ်တဂ့
ဖိပ်ယဲအိန်လၢလၢ်စိမိ
လၢ်စံးဖိပ်ယဲအိန်နဲယိ

ဖိန့ၣ်တဘျီတၢ်စံးဝဲလၢလၢ်န့ၣ် ကိးမုၢ်ဂီၤကိးမုၢ်ဟါလဲၤယူၤအိန်ဝဲထူဖီ
စ့ဖီလၢမူထံးဟီၣ်ထံးတခါန့ၣ်လီၤ. ကိးနံၤဒဲးလၢ်ကဆီဒီယာ်ဖိပ်ယဲလၢအကိာ်
ကျါခံ ဒီးလူယူၤအိန်စၢဝဲထူဖီစ့ဖီန့ၣ်လီၤ. ဒီးမၤဒဲးဝဲလၢထါဒ်အံၤ -

လၢ်ထီထီၣ်အဒံးလၢတြၢ
လၢ်ကအိန်ယူၤန့ၣ်ဖိပ်ယဲ

ဖိန့ၣ်တဘျီတၢ်စံးဝဲလၢဖိပ်ယဲဖိတဂၤအံၤဒိၣ်ထီၣ်ဝဲတနံၤဘၣ်တနံၤ ဒီး
ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒိၣ်တနံၤဘၣ်တနံၤကျိာ်ကျိာ် ဒီဖျိထူဖီစ့ဖီသ့ၣ်တဖၣ်ဆဲးက
ပြုၤဘၣ်အီၤအယိန့ၣ်လီၤ. ဖိန့ၣ်တဘျီလၢသဝီတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ် ဖိပ်ယဲဒီဖံလံၤ
အိန်ကဒီးခံဂၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဖိပ်ယဲအဖံစံးဘၣ်လၢ်ကဆီ လၢ်ကဆီဧ ယက
မၤယလံၤခါလဲၤပိာ်နံဆုနလဲၤလူယူၤအိန်ထူဖီစ့ဖီအပူၤစ့ၢ်မိာ်. ဒီးလၢ်ကဆီစံး
ဘၣ်အီၤသ့ဝဲဒၣ်လီၤ. ဖိန့ၣ်တဘျီဖိပ်ယဲအဖံက့ၤစံးဘၣ်အလံၤခါဒ်အံၤ လံၤခါဧဖံ
ကတဲနၤ လၢ်ကဆီလဲၤယူၤအိန်ထူဖီစ့ဖီလၢဂီၤလၢဟါန့ၣ်ယအဲၣ်ဒီးလၢနကလဲၤ
ဃုာ်ဒီးအီၤ မ့ၢ်ဒ်သိးနကလဲၤမၤန့ၢ်စ့ၢ်ကိးထူအဖီစ့အဖီန့ၣ်လီၤ. ယလဲၤစံးဘၣ်
လၢ်ကဆီဝံလံအယိန့ၣ် ခဲဂီၤလဲၤဒီးအီၤနီၤ. အလံၤခါအၢၣ်လီၤအီၤဂ့ၤဂ့ၤဝံ မ့ၢ်
ဆ့ၣ်ထီၣ်ဒီးလဲၤတၢ်ဒီးလၢ်ကဆီဆုမူထံးဟီၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. လၢ်ကဆီလဲၤတူၤ
ထူဖီစ့ဖီအိန်တၢ်အလီၢ် ဒီးအိန်အဆၣ်လၢထူဖီစ့ဖီတတီးဒိၣ်ဒိၣ်ဒီးဘျီအိန်ဘၣ်
လၢ်ကဆီန့ၣ်လီၤ. ဖိန့ၣ်လၢ်ကဆီစံးဘၣ်ဖိပ်ယဲတဂၤန့ၣ်ပကက့ၤတခါ, အဂ့ၢ်ဒ်
အံၤမ့ၢ်ဟဲထီၣ်လိာ်အဖၢကန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဟဲထီၣ်လိာ်အဖၢမ့ၢ်န့ၢ်ဒီးကကိာ်ဆါဆဲးဘၣ်
နၤနတူၢ်တန့ၢ်ဘၣ်ဒိၣ်. မၤဆဲးဆဲးပက့ၤတခါ. လၢ်ကဆီကိးတၢ်ဒ်အံၤတဘျီဘၣ်
တဘျီ ဖိပ်ယဲတဂၤန့ၣ်စံးဘၣ်လၢ်ကဆီအိန်ခိးယၤ ယကမၤန့ၢ်ဒီးမ့ၢ်အါတစဲး
ဒ်န့ၣ်တဘျီလၢ်ကဆီဃၣ်က့ၤအခိၣ် ဒီးဟဲက့ၤကဒါက့ၤဒီးအလံၤခါဖိပ်ယဲဖိ

တကဆူအလီၤ ဒီးဖိၣ်ယဲအဲတကအိၣ်တၢ်ကွၢ်ဒီးမုၢ်ဟဲထီၣ်ကိၢ်ဘၣ်အိၤ ဒီး
ယုသံကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖိၣ်ယဲလၢအသံတၢ်တကအဖံအိၣ်ခိးအိၤတနံၤဘၣ်တနံၤတသီဘၣ်တသီ
ဒီးတထံၣ်ဝဲအဟဲက့ၤလၢဘၣ်အယိၤ လဲၤသံကွၢ်ဝဲလၢလၢကဆီၤ စံးဝဲယလံၤခါ
တကမ့ၢ်အလဲၤဆူလဲၣ်. လၢကဆီၤစံးဘၣ်အိၤပဟဲက့ၤက့ၤအိၤကစီၤဒီဒီခိၤ.
တၢ်မိၤတခါအစံးဝဲသါကဟံးန့ၢ်ကၢ်န့ၢ်ဒီးထူဖီစ့ဖီဒီးအယိၤ မုၢ်ဟဲထီၣ်ဆဲးဆါ
ဘၣ်ယၤ ယတူၢ်တနံၤလၢအယိၤ ယဟဲက့ၤဒီးအဲအိၣ်တၢ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲအဖံ
ဒွးဘၣ်တဘျီယီလီၤ. ဖိၣ်ယဲအဖံဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲကစုၣ် မ့ၢ်ဒဲန့ၣ်ဒုယလံၤခါဒုသံ
လံ. တၢ်အံၤတၢ်ကီၤနးမးလဲၣ်. ဖဲန့ၣ်တဘျီယီယကမၤသံလၢကဆီလီၤ. ဖဲစါ
အဲန့ၣ်အပူၤ ယိၤဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဆိးဝဲလၢကညီကီၢ်ပူၤအါမးလီၤ. ဖံသးပှၢ်
အံၤလဲၤဝဲဆူယိၤဒိၣ်အအိၣ်လၢကးလျၢ်ခိၣ် ဒီးစံးဘၣ်ဝဲယိၤဒိၣ်အစီၤပတကအ
မံၤလၢထဲးမိၣ် ဒီးစံးဝဲခဲအံၤလၢကဆီမၤသံယလံၤခါလံ. ပကမၤသံကွၢ်အိၤလီၤ.
တၢ်ဂ့ၢ်အံၤယိၤဒိၣ်န့ၣ်အသးဟ့ၣ်စၢၤလၢကဆီလၢအပူၤကွၢ်လံအယိၤ တၢ်ဂ့ၢ်ကဲ
ထီၣ်အသးဒ်အံၤတဘျီ ဘၣ်ဖဲယိၤအသးလီၤ. ဒ်န့ၣ်တဘျီယီတၢ်ပိၣ်တၢ်ဒီးဖိၣ်
ယဲအဖံဒ်အံၤ မ့ၢ်စံးဒ်န့ၣ်ဒီးပကမၤသံအိၤကျဲဖဲလဲၣ်တဘိလဲၣ်. အဲဝဲသ့ၣ်ခံခိ
ယၢ်ဘးအၢၣ်လီၤဝဲလၢပကကူၣ်သံအိၤလၢမ့ၢ်အူလီၤ. တဘျီယီယုလိာ်အသးတ
ဖုခံဖု ဒီးဒိၣ်ဝဲသ့ၣ်မုၢ်ယိၣ်ဝဲတံာ်တံာ်လၢအန့ၣ်ညါလီၤ. တကးဘၣ်အမဲာ်ညါ
ဘျီထီၣ်ဝဲယိတဘျီခါလၢကဂုၢ်ကဲမ့ၢ်အူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်မုၢ်နံၤဖးမုၢ်သီလၢ
ကဒွဲၣ်ကဲမ့ၢ်အူအနံၤ ဒီးယုလိာ်အသးတဘျီယီဒီးစုးဘၢဝဲလၢကဆီအံၤလၢ
သ့ၣ်မုၢ်ဘၢဘၢ ဒီးတဆၣ်ကဲထီၣ်မ့ၢ်အူ ဒီးဆီလီၤယိသ့ၣ်တဖၣ်ဝးဝးလၢက
ဆီန့ၣ်လီၤ. ဒီးမၤဝဲလၢထါဒ်အံၤ,

လၢကဆီအခိၣ်သံၣ်ထီၣ်
လၢကဆီအခၣ်ပှၢ်လီၤ
မုၢ်ဆ့ၣ်ဆ့ၣ်ယုအိၣ်ထူဖီ
မုၢ်ဟါဟါယုအိၣ်စ့ဖီ
ယိၤသံနၢၤအသ့ၣ်က့ၢ်အိၤ

ယိပျီဟအသးကါအီ
 လဲဒီၣ်ယိၣ်လဂီလဂီ
 လဲဝံထံလဂီလဂီ
 ဆိလီယိထူဝးနွံဝီ
 ဆိလီယိစုဝးနွံဝီ
 ဆိလီယိထူဂှ်ကဲကီ
 ဆိလီယိစုဂှ်ကဲကီ
 အသုၣ်အူကပီကပီ
 အသးအူကပီကပီ
 စံၣ်လီတၢ်တဲတဘံၣ်အီ
 စံၣ်လီတၢ်မိတဘံၣ်အီ
 တၢ်အဘံၣ်အီမ့ၢ်တၢ်ကွီ
 စံၣ်တခိၣ်ဟါမၢ်ကယီ
 တၢ်သယုၢ်ထံပိၣ်ဘဲသီ

ယုအိၣ်ထူဖိလမူထံး
 ယုအိၣ်စုဖိလမူထံး
 ယိသံနာအသုၣ်ကုၣ်သံ
 ယိပျီပုအသးကုၣ်သံ
 လဲဒီၣ်ယိၣ်လဂီမုၢ်ခံး
 လဲဒါၣ်ထံလဂီမုၢ်ခံး

၂. ဆိလီယိထူအဆိဆံ
 ဆိလီယိစုအခါဆံ
 ဂှ်ကဲကီလဂီမုၢ်ခံး
 ကဲကီဂှ်လဂီမုၢ်ခံး
 လၢ်ကဆိအသုၣ်အူသံ
 လၢ်ကဆိအသးအူသံ
 စံၣ်လီတၢ်ထဲတဘံၣ်ဒံး
 စံၣ်လီတၢ်ထီတဘံၣ်ဒံး

၁. လၢ်ကဆိအခိၣ်ကသ့
 လၢ်ကဆိအခၣ်ကသ့

၃. တၢ်အဘံၣ်အီတၢ်ကွီကွံ
 စံၣ်တခိၣ်ဟါမၢ်သုဆွံး

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်စါ လၢ်ကဆိန့ၣ်ခဲအံၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲ ယိကွီၢ်အဟီၣ်က
 ဝီပူ တၢ်လီၢ်ပုကိးလၢ တၢ်ကွီပူ ဖဲနီၣ်ယိထံၣ်အဖိလၢတဲးဖိန့ၣ်လီၤ. စါ
 လၢအပူကွံၣ်ပုသးပျီဒ်အမ့ၢ် စါကိလါဟဲဒီးအသကိးခါလဲယုဘုးအိၣ်ညၣ်
 နၢ်, ညၣ်ပူလၢအနါစုပူ မ့တမ့ၢ်အကိၣ်ပူန့ၣ် ဘျဲအိၣ်ဘျဲအီဂုၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်
 မဆါတနံၤညါအံၤ လၢ်ကဆိအံၤမ့ၢ်အူဘၢကွံၣ်အီလံၤ. အိၣ်ဖျါက့ၤဒၣ်ထဲအပျီ
 တဘိဇိန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်တၢ်ထဲဒီးတၢ်မိတခီ အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢခုပူကရူၢ် စါစုတယံၤ
 တဘုးဒီးတဘံၣ်ထံၣ်န့ၣ်လီၤ.

တအိန်ဝါ

တံးစံးဝဲဒ်လၢပူၤတဘျီ ပှၤအိန်ဝဲဒ်တဂၤဒီး အိန်ဝဲဆိးဝဲဒ်ဖဲလူၤ သီခိန်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤန့ၣ်အမံၤမ့ၢ်ဝဲစကီၤဘီကံၢ် ဒီးလၢခံန့ၣ်အိန်ဝဲဒ်ဒီးအမါ တဂၤန့ၣ်လီၤ. တနံၤတခိန်န့ၣ် စကီၤဘီကံၢ်အမါန့ၣ်တဲဘၣ်အဝါလၢသါကလဲၤ ကဝဲၢ်အိန်ဒီး အဝါအၢၣ်လီၤအိၤဒီးလဲၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်စးထီၣ်လဲၤဝဲဒ်ဒီး လဲၤလီၤကဝဲၢ်အိန်ဝဲဒ်လၢတူၤလူၤပျီဒီးကဝဲၢ်အိန်ဝဲန့ၣ်ဒ်ထဲဘၣ်ခၢ်အါအါဂီၢ် ဂီၢ် ဒီးအဘၣ်ခၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်သ့ၤသ့ၤဂ့ၤဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲဒ်လၢ ယ ကဝဲၢ်အိန်တၢ်န့ၣ်ထဲဘၣ်ခၢ် ဒီးဘၣ်ခၢ်တဖၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်သ့ၤသ့ၤဂ့ၤမးဒီးခဲအံၤဖုယ ကက့ၤဆူယဟံၣ်လီၤ.

ဒီးဖဲန့ၣ်တကီၢ်ခါယၣ်ယီၤအသးဒီးက့ၤဝဲဒၣ်ဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. သတူၢ်ကလၢ်ဖဲအက့ၤလၢကျဲအခါ ထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဒိၣ်ဝါဖိတၣ်ဖုဟဲယီၤဆူအဂီၢ်ထံးဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဒိၣ်ဝါဖိတၣ်ဖုဂ့ၤမးလီၤ. ဒီးတၢ်ဒိၣ်ဝါဖိတၣ်ဖုန့ၣ်က့ၤပိာ်ဝဲဒၣ်အခံဆူ အဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါ အဝဲလူဆူၣ်အခိၣ် ကြူၢ်ကြူၢ်ဒီးဟီၤက့ၤဝဲဘၣ်ဆၣ် တၢ်ဒိၣ်ဝါဖိတၣ်ဖုန့ၣ်တက့ၤကဒါက့ၤလၢဘၣ်. ဒီးတၢ်ဒိၣ်ဝါဖိတၣ်ဖုန့ၣ် ပိာ်ဝဲဒၣ်စကီၢ်ဘီၣ်ကါအမါအခံတုၤဆူအဟံၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ဖဲအလဲတုၤဆူဟံၣ်ခိၣ်ထံးအခါ စကီၢ်ဘီၣ်ကါအမါတက့ၤထီၣ်ဆူအဟံၣ်ပူၤ ဖီအိၣ်တုၤအိၣ်ဒီးဖဲန့ၣ် တၢ်ဒိၣ်ဝါဖိတၣ်ဖုန့ၣ် မံဒၣ်ဖဲစကီၢ်ဘီၣ်ကါအမါခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲဒၣ်အနံၤအါအသီအါဒီး စကီၢ်ဘီၣ်ကါဒီးအမါခံဂၤလဲၤမၤသ့န့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ဝါတၣ်ဖုအံၤအလီၢ်, ပိာ်ထီၣ်န့ၢ်ဝဲကျိးခိလၢအဟံၣ်လီၢ်ခံဒီး အဝဲအိၣ်ဖဲန့ၣ်မံဖဲန့ၣ် ဒီးအိၣ်က့ၤဝဲဒၣ်ဒီးစကီၢ်ဘီၣ်ကါန့ၣ်လီၤ.

ဒီးဖဲအအိၣ်ယံၣ်ထီၣ်ဒီး မ့ၢ်အိၣ်လဲၤလီၤကလိာ်ဝဲဒၣ်လၢဟံၣ်လီၢ်ခံန့ၣ်တနံၤတဘျီတနံၤတဘျီကိးမ့ၢ်နံၤန့ၣ်လီၤ. လၢခံလဲၤယုအိၣ်အဆၣ် ဟးယံၤထီၣ်ယံၤထီၣ်ဒီးလဲၤထီၣ်လၢလူၤသီခိၣ်ဖိဒုခိၣ် ဒီးထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢအသကိးဘီတၣ်ဖု ဒီးဖဲန့ၣ်အိၣ်သကိးအဆၣ်ယံၣ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ် ဒီးဟဲက့ၤကွဲဝဲဒၣ်အသကိးဘူးထီၣ်ဘူးထီၣ်ဒီးအကစၢ်အဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးအသကိးတၣ်ဖုန့ၣ်ဟဲပိာ်အခံတုၤလၢအကစၢ်အဟံၣ်ခိၣ်ထံး ဒီးလၢခံအသကိးတၣ်ဖုန့ၣ်ဟဲအိၣ်ဟဲဆိးယုၣ်ဒီးအါလၢ အကစၢ်အဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံ စကီၢ်ဘီၣ်ကါအတၢ်ဒိၣ်ဝါတၣ်ဖုအံၤအကစီၣ်ဟူထီၣ်သက့ၤတၢ်လီၢ်ကိးပူၤန့ၣ်လီၤ. ယံၣ်ယံၣ်ဒီးဟူထီၣ်တုၤဝဲဒၣ်လၢစီၤခဲၣ်တက့ၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤခဲၣ်န့ၢ်ဟူတၢ်လီၤဆိဒ်အံၤ ဒီးသးလီၤဘၣ်ဝဲစကီၢ်ဘီၣ်ကါအတၢ်ဒိၣ်ဝါတၣ်ဖုအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးကန့ၢ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဒိၣ်ဝါအဂီၢ် ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢကလဲၤယုဒီသိၣ်ဒီမ့ၢ်ယုဒီဒိၣ်ဒီးစကီၢ်ဘီၣ်ကါန့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ် စးထီၣ်ဟဲယုဒီဒိၣ်ဒီးစကီၢ်ဘီၣ်ကါတဘျီအတၢ်တအဲၣ် ခံဘျီအတၢ်တအဲၣ် ဒီးဟဲသဘျီတဘျီဒီးစံးဝဲဒၣ်လၢနဘၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်ယၤလၢနတၢ်ဒိၣ်ဝါတၣ်ဖုန့ၣ်လီၤ. ဒီးစကီၢ်ဘီၣ်ကါစံးအါယတဟ့ၣ်အိၣ်န့ၣ်ယတၢ်ဒိၣ်ဝါတၣ်ဖုအံၤဘၣ်. နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဟံးအိၣ်ဒီး ဟံးအိၣ်လၢအဘီတ

ဒုတိယနေ့သုလီ၊ မှမ့်အဝါတဒုန့ၣ် ယတအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်အိၣ်န့ၣ်ဘၣ်၊ စီခၣ်ယုဝဲ တခိန့ၣ်တန့ၣ်ဘၣ်၊ အတၢ်တအၢၣ်လီၤအီၤဘၣ်၊ ဖဲန့ၣ်အသးတမံဘၣ်ဒီး လၢ ခံဟဲစိၣ်ဒီးသံးဒီးမ့ၤ ဒီးဒုးအိၣ်ဟံးဝဲစကီၤဘီကၢ်အမဲၣ် ဒီးတုၤစကီၤဘီကၢ်အမဲၣ်ဟံးဒိၣ်တလၢဒီး ယုဝဲဒၣ်ဘၣ်ဆၣ်အတၢ်တအၢၣ်လီၤအီၤဘၣ်၊ ဒီးတကီၢ်ခါ မ့ၢ်လၢစကီၤဘီကၢ်အမူဒိၣ်တလၢအပိၣ်အကိၣ်လီၤတီၢ်ဘၣ်မးအသးသိၣ်ဖးဒိၣ် လၢ (အၢၣ်) န့ၣ်လီၤ။

ဒီးဖဲန့ၣ်စီခၣ်န့ၣ်ထီၣ် “ဟၣ်ဟၣ်” အအံၤဘျီဒု နအၢၣ်လီၤယၤလံမၢၣ် ဒီးယကဆဲးသံအိၣ်န့ၣ်တဒုဒိၣ်ဝါတဒုအံၤဝံၤ ယကက့ၤလီၤ၊ စီခၣ်ဟံးထီၣ်အဘီ ဒီးဆဲးဝဲဒၣ်တဒုဒိၣ်ဝါတဒုန့ၣ်ဖြးကနၣ်ဒီး တဒုဒိၣ်ဝါတဒုန့ၣ်တသံဘၣ်ဒီး စးထီၣ် ယုၢ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ၊ ဖဲန့ၣ်အခါ စီခၣ်ဒီးဖိဒီးလံးစးထီၣ်လူၤသကိးဝဲဒၣ်တ ဒိၣ်ဝါတဒုန့ၣ်တက့ၢ်သ့ၣ်ဒီး တဒုဒိၣ်ဝါတဒုန့ၣ်ယုၢ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ်ရၢၢ်န့ၣ်လီၤ၊ ယုၢ် ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဆူကလၢပူၤ၊ ဒီးကနၣ်ဝဲဒၣ်သ့ၣ်ကၢ်သိၣ်ကလၢမး ဒီးယုၢ်ထီၣ်ဆူ ဘီကၢ်ပူၤတဘျီ ဆဲးဝဲဒၣ်ဘၣ်ဆၣ်အဘီကၢ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤ။

ဒီးဖဲန့ၣ်တဒုဒိၣ်ဝါတဒု ယုၢ်ယုၢ်ဖးယံးဖးကျၢ်ဒီးယုၢ်ဝဲဒၣ်တုၤယီၤဆူစီ ခၣ်အသဝီ ဒီးတၢ်ဘျးမးအသး အပူၤလီၢ်ဆါဒိၣ်တလၢ၊ သွံၣ်သွံၣ်ဘျးလၢကသံ ဘၣ်မးအသးလီၤ၊ ဖဲန့ၣ်ယုၢ်တုၤဝဲဒၣ်လၢက့ၤလ့ၣ်ဒိၣ်ဒီး ယုၢ်တုၤယီၤဝဲဒၣ်ဆူသ့ၣ် ဝါတထူၣ်အခိၣ်ထံးဒီးသန့ၤယၢ်ဝဲသ့ၣ်ဝါတခိၣ်န့ၣ်လီၤ။

တၢ်ဒိဝဲဒၣ်လၢထါ-

သ့ၣ်ဝါလၢတဒုဒိၣ်သန့ၤ
တဒုဒိၣ်တသံသ့ၣ်တယု
သ့ၣ်ဝါလၢတဒုဒိၣ်ကျဲၤလီၤ
တဒုဒိၣ်တသံသ့ၣ်တဆီ န့ၣ်လီၤ။

ဝံးဒီးအကစၢ်စကီၤဘီကၢ်ဟဲတုၤလၢအအိၣ် ဒီးကွံၣ်ဝဲအတဒုဒိၣ်ဝါတဒု န့ၣ် ဘၣ်ဒိနးမးဘျးလၢကသံဒီးမၤဝဲတသ့ၤလၢတၢ်နီၣ်တမံလၢဘၣ်၊ ဒီးစကီၤဘီ

ကံအတော့ဒိုင်ဝါထံဒ်အီဒီး တဲအီတလိန်လၢနဟဲလၢဘၣ်. ယပူလီဒိုင်တလၢ
အံနမၤစၢယၤတသ့တၢ်နီတမံလၢဘၣ်ဒီး တၢ်ဒိုင်ဝါမၤလိာ်အကစၢ်ဒီးစံးဝဲယ
ကသံဝဲအံလီၤ. ယသံမ့ၢ်ဝံအလီၢ်ခံန့ၣ် သုအိၣ်လၢန့ၣ်န့ၣ်သုဘၣ်ဟဲအိၣ်က့ၤ
ယပူလၢဝဲအံလၢစီၤခၢ်အအိၣ်လီၤ. ဒီးယဆူၣ်တဘိန့ၣ်စ့ဝါတရွဲၤ တဘိန့ၣ်စ့
ဝါတရွဲၤဝံဒီးစကီၤဘီကံက့ၤကဒါက့ၤဒီးတၢ်ဒိုင်ဝါသံဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိလၢတၢ်ဒိုင်ဝါအတၢ်မၤလိာ်ပိာ်လီၤအိၣ်ဝဲဒ်အယိ လၢခံန့ၣ်စကီၤဘီ
ကံမ့ၢ်ပုလၢအအိၣ်လၢလူၤသီခိၣ်အယိ မ့မ့ၢ်လၢစီၤခၢ်န့ၣ် အိၣ်ဝဲဒ်လၢကိၤဖျး
လိာ်တကပၤဒီး လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံအဖီခိၣ် လၢခံပုလူၤသီခိၣ်ဖိမ့ၢ်လဲလီၤလၢကိၤ
ဖျးလိာ်ဒီး ဒ်သိးတၢ်ဒိုင်ဝါအတၢ်မၤလိာ်ပိာ်လီၤအိၣ်ဝဲအသိး ဒီးပုလၢကိၤဖျးလိာ်
ဒ်စီၤခၢ်အတူၢ်အထူအထံးတဖၣ် ဟ့ၣ်အိၣ်ဝဲဒ်စကီၤဘီကံက့ၤအထူအထံးလၢသး
သ့ၣ် သဘျုၣ်လၢ် မ့ၢ်ဒ်သိးတၢ်ဒိုင်ဝါစံးဝဲဒ်လၢသါဆူၣ်တဘိစ့ဝါတရွဲၤအသိး
န့ၣ်လီၤ. လၢစကီၤဘီကံက့ၤအထူအထံးတဖၣ်ကပူၤအိၣ်ဝဲဒ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တအဲၣ်
ဝဲဘၣ်အယိလၢခံတၢ်တဲဖိလၢတၢ်ဒိုင်ဝါအဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်တဲဒိက့ၤဝဲဒ်အီတုၤလၢခဲ
အံန့ၣ်လီၤ.

.....

ဆာဒီးသဘျဉ်ကထိၣ်အဂ့ၢ်

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျၢလၢသီန့ၣ်ပှၤဒိတခွါခံၤ လၢအမ့ၢ်စိတီလုးဒီးနီၣ်ခွဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤခံၤအံၤအမိၢ်အပၢ်ခံၣ်ဒိယၢ်ဘးအၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤလိာ်အသးတချးလၢအအိၣ်ပျဉ်ဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ် လၢနဖိမ့ၢ်အပိာ်ခွါဒီးယဖိမ့ၢ်အပိာ်မ့ၢ်န့ၣ်ပကတုယုာ်ဖျိယုာ်အိၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ဖိသၣ်ခံၤအိၣ်ပျဉ်တၢ်ဂျီန့ၣ် မ့ၢ်သပှၢ်တၢ်မ့ၢ်တဂၤခွါတဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢပှၤဖိသၣ်ခံၤအံၤ မံန့ၣ်မ့ၢ်ကသါကသါထီၣ်ယုာ် မ့ၢ်ကသါလီၤကသါလီၤယုာ်တုၤဒၣ်လဲာ်မိၢ်ပၢ်ပုာ်မံဖးအိၣ်တန့ၢ်ဘၣ်. ကဘၣ်မံလၢစုာ်တဖျဉ်ယီၤအပူၤမးမံန့ၣ်မံသ့န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်ခံၤအံၤ တုၤမ့ၢ်အဒိၣ်ထီၣ်တစဲးဘၣ်တစဲးဒီး လိာ်ကွဲတၢ်ခံၤယူၤမးအတံၤဖိသကိးဖိလိာ်ကွဲကျၢၣ်ကျီလၢအကျါမးတန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်တနံၤဘၣ်တနံၤဒီး သ့ၣ်ညါတၢ်အဲၣ်တၢ်

ကွဲ တာ်သျှင်တီသးရုအါထီၣ်အါထီၣ်လၢအပူၤတနံၤဘၣ်တနံၤကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ.

တာ်မၤအသးဒ်အံၤတချးလၢမိၢ်ပာ်ဒီးတုၤဒီးဖျိအါဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်
စီတီလုးအိၣ်ဒီးတာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲၤလၢကလဲၤကတီၢ်လၢထံယံၤကီၢ်ယံၤန့ၣ်လီၤ. တ
ချးစီတီလုးအလဲၤတာ်ဒီးဘၣ်န့ၣ် မၤလိာ်ဝဲနီၢ်ဒွဲၣ်လၢကလဲၤကတီၢ်ဒီး နီၢ်ဒွဲၣ်က
ဘၣ်အိၣ်တုၤလၢတာ်သးတီတုၤအဟဲက့ၤတုၤတစုန့ၣ်လီၤ. စီတီလုးမၤလိာ်စ့ၢ်ကီး
အမိၢ်အပာ်အမုၢ်ဂံၢ်ဖါတာ်လၢယတာ်လဲၤမ့ၢ်ဝံၤမ့ၢ်တာ်တဘျီန့ၣ် ယကဟဲက့ၤဒီး
ပကဒီးတုၤဒီးဖျိပသးပံပံလၢလၢန့ၣ်လီၤ. စီတီလုးမၤလိာ်တာ်ဒ်အံၤဝံၤဒီး စး
ထီၣ်အတာ်လဲၤတာ်က့ၤဆူထံယံၤကီၢ်ယံၤန့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဒွဲၣ်အိၣ်တုၤလၢတာ်မုၢ်လၢ
ကွၢ်လၢဖးဒိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်နီၢ်ဒွဲၣ်န့ၣ်တာ်စံးဝဲဒၣ် မ့ၢ်ပုၤပိာ်မုၢ်တကလၢ
ဒိၣ်တာ်ဒုၣ်ဂ့ၤဒုၣ်ဂ့ၤ မဲာ်စဲၤနီၤဘျီ ခိၣ်သုၤခိၣ်လၢဂ့ၤအယိ အတလီၢ်ထီၣ်ကိးမုၢ်
နံၤဒေးတကးဘၣ် ပုၤလီၤကီၢ်အီၤတဖၣ် ခဲၣ်သုၤခဲၣ်ဂီၤအီၤ တဲဟးဂီၤအီၤလၢကျဲအက
ပကပတကးဘၣ် တဲဝဲလၢစီတီလုးသံလံ ဟါမၢ်လံလၢကျဲအဘိအဘိန့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်ဆၣ်နီၢ်ဒွဲၣ်အသးတဟးဂီၤဘၣ် ဟ်အသးကျၢမုဆူလၢကအဲၣ်ဒီးအိၣ်ခိးကွၢ်
လၢစီတီလုးကဟဲက့ၤက့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျိတာ်မၤဆူၣ်မၤန့ၤအီၤအယိ နီၢ်ဒွဲၣ်
ဘၣ်ဖျိအသးဒီးပုၤတခိာ်မုၢ်ဖိတကန့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဒွဲၣ်ဖျိအသးတအါနံၤဘၣ်ဒီးအ
ဝဲက့ၤက့ၤအီၤဆူအကီၢ်တခိန့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဒွဲၣ်ဟးထီၣ်ပိာ်အဝဲအခံတအါနံၤဘၣ် ဒီး
စီတီလုးဟဲက့ၤပာ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးသံကွၢ်ဝဲအမိၢ်အပာ်လၢနီၢ်ဒွဲၣ်လဲၤဆူလဲၣ် ဒီးပုၤ
စံးဘၣ်အီၤနီၢ်ဒွဲၣ်န့ၣ် ဘၣ်တာ်ဖျိအီၤဒီးပုၤတခိာ်မုၢ်တကလံ. စီတီလုးတသုး
တာ်ဆၢကတီၢ်အါန့ၣ်နီၢ်ရံၣ်မံးနံးဘၣ်. တဆံထီၣ်အသးဘၣ်ဘၣ် ဒီးယုာ်လီၤအ
ခိၣ်လိၤလိၤနီၢ်ဒွဲၣ်လဲၤတာ်ကျဲဒီးယုာ်တဖျိးဆူၣ်လံန့ၣ်ဆူၣ်ဒိၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤ
တာ်တုၤတာ်လီၢ်တတီၤဒီး ထံၣ်ဝဲပုၤဒီမၢဝဲအလီၢ်တခါ မ့ၢ်ပံာ်ထံသံးလံခုၣ်ယုာ်
ကလံလံ. ဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲမုၢ်တီၢ်ပံာ်ပအံၤဟၢအိၣ်တုၤဒီးတဆံးတက့ၢ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲ
လၢနီၢ်ဒွဲၣ်အဲၣ်အီၤဒီးဟ်တုၤန့ၢ်အီၤ ဒီးအဝဲဟံးထီၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်ဒွဲၣ်စ့ၢ်
ကီးဒုးဝဲလၢစီတီလုးကလူပိာ်စိာ်က့ၤအီၤအယိ တုၤတာ်လီၢ်တတီၤဒီးဟ်တုၤယာ်
တာ်အိၣ်တတီၤန့ၣ်လီၤ. စီတီလုးလဲၤတုၤကဒီးတာ်လီၢ်မံအသီတတီၤ ဒီးကလၢာ်
ကွၢ်ဖၣ်ဆါကျဲဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢကလၢဒီးယီၢ်ယီၢ်အယိ ဂုာ်ကျဲးစးလဲၤဆူၣ်ထီၣ်
အတာ်လဲၤကွၢ်ကွၢ်လီၤ. စီတီလုးလဲၤကဒီးတာ်လီၢ်အသီတတီၤဒီး ကွၢ်ယီၤဝဲတာ်

လီၢ်မံတတီၤဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢမ့ၣ်အူအ့ၣ်အိၣ်ဒီးတဆံးတက့ၢ်အယီၤ မံတ့ၢ်ဖဲန့ၣ် တစီၢ်တလီၢ် ဒီးဂဲၤထၢၣ်ဂီၤဂီၤဒီးလူၤကဒီးနီၢ်ဖွဲၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤတီၤလုးလူၤ ထွဲနီၢ်ဖွဲၣ်မုၢ်ထူၣ် မုၢ်ယုၢ်လီၤတတ်ဒီး လဲၤတုၤလီၤပိၣ်လဲၣ်ကၢၢ်နံၤဒီးကွၢ်ယီၤဝဲနီၢ် ဖွဲၣ်ဒီးထီၣ်ကဘီၤ အခိၣ်ကွၢ်ယီၤဆူပိၣ်လဲၣ်ခၢၣ်သးလံန့ၣ်လီၤ. စီၤတီၤလုးဝံၤယီၤ နီၢ်ဖွဲၣ်လၢအစုလၢတၢ်အဲၣ်လိာ်သးဖးဒိၣ်အပူၤဘၣ်ဆၣ် မၤတသ့လၢဘၣ်. က ဘီၤအခိၣ်တရံးယီၤအသးဆူပိၣ်လဲၣ်အဝံၤဘးခိၣ်ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤတီၤလုးအိၣ် တ့ၢ်ဖဲပိၣ်လဲၣ်ကၢၢ်နံၤဖဲန့ၣ်တဘျုးလၢဒီး တုၤအမၤန့ၢ်ကဘီၤလဲတစု ဒီးထီၣ်ကဘီၤ ဒီးခိၣ်ယီၤဝဲဆူပိၣ်လဲၣ်ဝံၤဘးခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအလဲၤတုၤလၢနီၢ်ဖွဲၣ်အဟံၣ်ခိၣ်ထံးဒီး ထံၣ်ဝဲနီၢ်ဖွဲၣ်ကွၢ်လီၤတၢ်လၢဟံၣ်ဖးဒိၣ်တဖျါအဖီခိၣ် ဒီးမၤတသ့တၢ်နီၢ်မံၤကဒီး ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီ စီၤတီၤလုးက့ၤကဒါက့ၤဆူအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် တဘျုးအက့ၤကဒါက့ၤဒီးဘၣ်န့ၣ် စံးဘၣ်ဝဲနီၢ်ဖွဲၣ်ခဲအံၤနပိာ်ယခံတသ့လၢဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးနအိၣ်တ့ၢ်ဒီးနမုၢ်နီၢ်ဟူထီၣ်တလုၤဟဲပျၢ်လၢနဟံၣ်ဖီခိၣ်ဒီး ဟီၣ်ဘၣ် လၢယၤတက့ၢ်. စီၤတီၤလုးမၤလိာ်တၢ်ဒ်န့ၣ်ဝံၤဒီး ဒီးထီၣ်ကဘီၤဒီးက့ၤကဒါက့ၤဆူ အထံအကီၢ်အဟံၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးတုၤအက့ၤတုၤဒီးဒိၣ်ဟဲဝဲသ့ၣ်မုၢ်တဖၣ်တနံၤဘၣ်တနံၤ ဒ်သိးသ့ၣ် မုၢ်အံၤမုၢ်ကဲၤထီၣ်နံၤန့ၣ်သ့တလီၤပံာ်တဂ့ၤအဂီၢ် ဒီးဒိၣ်ဟဲဝဲအတြိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမုၢ်သ့ၣ်မုၢ်တဖၣ်အါလံဒီး အဝဲဒူးဝဲလၢမ့ၣ်အူမုၢ်ကဲၤနံၤနံၤန့ၣ်ဒီး ကစံၣ်လီၤ ဘျုးသံကွံာ်အသးလၢမ့ၣ်အူကဖးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲစီၤတီၤလုးအိၣ်ကတဲာ်ကတီၤ အသးလၢကစံၣ်လီၤဆူမုၢ်အူပူၤအဖါမုၢ်န့ၣ် လၢနီၢ်ဖွဲၣ်အအိၣ်ဝံၤဘးခိၣ်ထီၣ်တလုၤ ဟဲပျၢ်ဝဲလၢအဟံၣ်ဖီခိၣ် တုၤဒ်လဲာ်နီၢ်ဖွဲၣ်အခိၣ်ဆါသံအိၣ်တသ့လၢဘၣ်အယီၤ နီၢ်ဖွဲၣ်ယုၤအခွဲးလၢအဝဲလၢကက့ၤက့ၤဆူအထံအကီၢ်အယီၤ အဝဲမၤတသ့ဒီးအ တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲးန့ၣ်လီၤ. တုၤန့ၤတစု နီၢ်ဖွဲၣ်ဒီးထီၣ်ကဘီၤတုၤယီၤလၢခိၣ်ခိၣ်တဘျီ နီၢ်ဖွဲၣ်ယုၤသဖျိဒ်တၢ်ဟိမိာ်အသိး တအိၣ်ဘျဲးအိၣ်သါနီၢ်တဘျီ တုၤအတုၤယီၤစီၤ တီၤလုးဖဲအကယုာ်ယီၤအသးဆူမုၢ်အူပူၤ ဒီးဖိၣ်ယီၤဝဲနီၢ်ဖွဲၣ်ဒီးဝၣ်န့ၣ်ဆူမဲာ်အူ ပူၤခံၤလၢဂ်လီၤ. ပျၢ်ထံၣ်ထွဲအခံၤဒီးပျၢ်လူပံာ်မ့ၣ်အူလၢထံအါအါဘၣ်ဆၣ် တ လီၤပံာ်ဘၣ်ဒီးပျၢ်လူတၢ်အါဂၤလူဘၣ်ကဒီးဝဲလၢသိဖွဲၣ် ဒီးကဲၤတပျီၢ်ဒိၣ်ထီၣ်က ဒီးတက့ၢ်အယီၤ သံယုာ်ဟါမၢ်ယုာ်ဖဲမ့ၣ်အူပူၤဖဲန့ၣ်ခံၤလၢဂ်လီၤ.

မ့မှတ်တော်လီလံလံတီလုးဒီးနီၣ်ဒွဲၣ် နွဲၣ်အူသံလီၤအသးဖဲန့ၣ်န့ၣ် ပှလဲၤ ကွၢ်လၢခံတၢ်အိုၣ် ထံၣ်ဘၣ်ဝဲဆၢမဲထီၣ်တထူၣ်အဒုဂုၤအလၢၣ်ဂုၤ ဒီးလၢဆၢတထူၣ် အလီၤန့ၣ် တဘျုးၣ်ဘံထီၣ်ကဒီးအီၤတမ့ၢ် အဒုအါလၢၣ်အါဂုၤမးဖဲမ့ၢ်အူအီၣ် တၢ်အလီၤပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဖဲအံၤအပိ ပှလၢစီပူၤကွံာ်ဒီးတုၤလီၤလၢစီမ့ၢ် မဆၢတနံၤညါအံၤန့ၣ် ဆၢဒီးတဘျုးၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ယုၣ်အီၤကိးတၢ်လီၤကိးတီၤဒဲး န့ၣ်လီၤ. ဒီးဒီဝဲလၢထါ -

သ့ၣ်လီၤယုၣ်သဘျုးၣ်ဒီးဆၢ
ဆၢဂုၤပျီၤသဘျုးၣ်ဂုၤဟၢ
သ့ၣ်လီၤယုၣ်သဘျုးၣ်ဒီးသဲး
သဲးဂုၤထီၣ်သဘျုးၣ်ဂုၤကွဲ န့ၣ်လီၤ.

.....

နီဝါဆဲးဖျိ

တံးစဲးဝဲဒ်လၢပျၢတၢ်တၢ် ဖဲလၢ်မုၢ်ပျီကဝီပုၤအမ့ၢ် ယိၣ်ကွီထံၣ်, ဖိ ဘီထံၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲဒ်ခဲအံၤ ကီၢ်သ့ၣ်ဂုၢ်ဒီးတအၢနၢ်ခံအကီၢ်ဆၢတၢ်လီၢ်တတီၤ အံၤ ပျၢကဝီဖိဒီးပျၢကညီဖိတဖၣ်အိၣ်ဟံၣ်ဆိးယီတဘျးတယံလိာ်အသးဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ပျၢကညီဒီးပျၢကဝီတဖၣ်အိၣ်ဆိးဖံးမၤ, မၤဒီးမၤကၢၣ်လိာ်သးလၢတၢ် ဖံးတၢ်မၤကိးဆၢကိးကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးနီဝါဆဲးဖျိတခီ တုသးဖျိသး ယုၣ်ဒီးပျၢကဝီအဖိခါတဂၤန့ၣ်လီၤ. ပျၢကဝီဖိတဂၤအံၤတံးစဲးကဒီးဝဲလၢ အဝဲ မၤတံးမၤသကိးတၢ်ဒီးပျၢမံၤပျၢထၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်အယိ တုကျိၣ်ဘျီကျိၣ်သကိးဒီး တၢ်မံၤတၢ်ထၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲလၢ်မုၢ်ပျၢန့ၣ်လီၤ. နီဝါဆဲးဖျိအဝၤကိးနံၤဒီးလဲၤဆု

တၢ်မံတၢ်ထၢဖိအအိၣ်ဒီးဘျီကျိၣ်တုကျိၣ်ကိးနံလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တုဝဲကျိၣ်သ့ၣ် တဖၣ်ကဲထီၣ်အဒုအါမးဘၣ်ဆၣ် ပိၣ်ဝဲဒိဝဲတသိၣ်နီတဒုဘၣ်. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် လူၤဖွးဝဲလၢဝံလၢမိၣ်အအိၣ် လၢဝံတဘျူးဒုတဘျူးဂၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံဝဲဒုး အီၤလီၤလီၤလၢနကဘၣ်လုၢ်ထီၣ်အီၤလၢပုၤကညီမုၢ်အသ့ၣ် လၢအမ့ၢ်နီၣ်ဝါဆဲး ဖျီအသ့ၣ်န့ၣ် နကျိၣ်လၢနတုအီၤဝံတဖၣ်ကသိၣ်ထီၣ်ကိးဖျၢၣ်ဒဲးန့ၣ်လီၤ. တၢ် ကီတၢ်ခဲဘၣ်ပုၤကဝံဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကီဘၣ်ဃုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးနီၣ်ဝါဆဲးဖျီအဝၤအသးဒိၣ် မးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပုၤကဝံဖိသ့ၣ်တဖၣ် မးန့ၣ်ဆီၣ်ခဲဝဲနီၣ်ဝါဆဲးဖျီအဝၤတနံၤ အါထီၣ်တစဲးဘၣ်တစဲး အပတီၢ်တုၤလၢနီၣ်ဝါဆဲးဖျီအဝၤအသးကလဲၤဃုၣ်ဒီးက ဝံဖိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်နီၣ်ဝါဆဲးဖျီအဝၤဆိကမိၣ်တၢ်ကီကီခဲခဲလၢ ကထုးထီၣ်အ မါအသ့ၣ်အယိဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ နီၣ်ဝါဆဲးဖျီမ့ၢ်ပိၣ်မုၢ်တဂၤလၢအဒိၣ် တၢ်ဂ့ၤလီၤဆီန့ၢ်ဒဲးအဂီၢ်မိၣ်အဂ့ၤအဂၤ ဒီးဖဲန့ၣ်အခါ နီၣ်ဝါဆဲးဖျီတမ့ၢ်ကဒီးပုၤ နီၣ်တကလီတဂၤစ့ၢ်ကိးဘၣ်အယိ တၢ်ကီဘၣ်အဝၤအသးဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. အဝၤ တခီကဝံမးန့ၢ်ဆီၣ်ခဲအီၤတကတၢ်ဘၣ်. ဘၣ်တနံၤကဝံဖိတဖၣ် ဒုးအီၤအီၤသံး တုၤအမူထီၣ်တဘျီဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်အီၤလၢကကျိၣ်န့ၢ်ဝဲဖိသ့ၣ်န့ၣ်လၢအကနၣ်အ့ၣ်အ့ၣ် တဘျီဝံ ထၢန့ၣ်လီၤအီၤဆူညုၣ်အ့ၣ်မိပူၤ ဒ်သိးအမါမ့ၢ်လဲၤဘုးအီၣ်ညုၣ်အ့ၣ်ဒီး အစုကဘၣ်ကူးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နီၣ်ဝါဆဲးဖျီအဝၤမၤဝဲဒ်သိးကဝံအတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ် အသိးန့ၣ်လီၤ. လၢခံတအါနံၤဘၣ်ဒီးနီၣ်ဝါဆဲးဖျီလဲၤဘုးအီၣ်ညုၣ်အ့ၣ် ဒီးအစု ဘၣ်ကူးဝဲလၢဖိသ့ၣ်န့ၣ်ဖးဒိၣ်ညါအယိ နီၣ်ဝါဆဲးဖျီအစုသ့ၣ်တရဲၣ်မးအသးဒီးစံး ဘၣ်အဝၤ ယစုဘၣ်ကူးသ့ၣ်အါမးလဲၣ်. အဝၤတခီအတၢ်စံးဘၣ်အီၤ နစုသ့ၣ် န့ၣ်ဒီးန့ၢ်ယၤအသ့ၣ်တဘျီမိၣ်. ဖဲန့ၣ်ဟးကရီယုန့ၢ်ဝဲခွးတဘျီလၢကဒီးန့ၢ်အမါ အသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဒီးန့ၢ်နီၣ်ဝါဆဲးဖျီအစုမ့ၢ်သ့ၣ်အံၤ ကပဲၤသိးဒီးခွးလုၢ်တ ဘျီဝံ လဲၤစိၣ်ဝဲဆူတၢ်မံတၢ်ထၢဖိအအိၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤဝဲလၢအမါအသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အမါတခီအိၣ်တုၤလၢအဝၤအလီၢ်ခံတယံၣ်ဘၣ်ဒီး အစုသ့ၣ်လၢအယူၤတ ရဲၣ်န့ၣ်တပတုၣ်ဘၣ်အယိ အသးသမူဟးထီၣ်ကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အဝၤတ ခီလဲၤဟ့ၣ်လီၤအမါအသ့ၣ်ဆူတၢ်မံတၢ်ထၢဖိအစုပူၤဝံဒီး ကျိၣ်ခဲလၢကလုၢ်ထီၣ်ဝဲ လၢနီၣ်ဝါဆဲးဖျီအသ့ၣ်အယိ ကျိၣ်ကိးဒုဒဲးသိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ကျိၣ် သိၣ်ထီၣ်တဘျီ အသးခဲဝဲဒၣ်တကျိၣ်သ့ၣ်ဒိၣ်မးအယိ ပိၣ်ကျိၣ်အီၤသံးကိးမ့ၢ်နံၤ

မုၢ်န့ၣ်တနီၣ်ပံးတၢ်မၤတၢ်နီၣ်တမံၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်အခါနီၣ်ဝါဆဲးဖျါအပုၢ်ဒု
ခွါတဂၤ ဟဲက့ၤတုၤတဘျီထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအနီၣ်သံလံးဒီး ပုၤတမၤကဆဲၣ်ကဆီအီၤ
နီၣ်တဂၤအမဲၣ်ညါတထံၣ်ဝဲပုၤအိၣ်ဘူးဒီးအီၤနီၣ်တဂၤဘၣ်အယံ အသးဒိၣ်တၢ်ဖး
ဒိၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. အဝဲလဲၤဖီၣ်ထီၣ်ဆီဖါဝါဂီၢ်မၤတဘျီ ကွံာ်ပိလိထီၣ်ဝဲဆူမူခိၣ်
တနံၤဘၣ်တနံၤတဆိကတီၢ်ဘၣ် ကွံာ်ဝဲတနံၤဆဲးကွံာ်ကဒီးတနံၤဘၣ်တနံၤအယံ
ဘၣ်တနံၤပုၤပိာ်ကျိၣ်အိၣ်သံးတဖၣ် ထံၣ်ဝဲတၢ်ညၣ်ဟဲလီၤတဲာ်လၢအကျါတလိၣ်
ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဟံးထီၣ်ဒီးအိၣ်သကိးဝဲဒၣ်တၢ်ဒီးနံၤတံးနံၤတူးဘၣ်မၤအသးန့ၣ်
လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤတယံာ်တမီၢ်ဘၣ် ဒီးပုၤတဘျူးဒံတဘျူးဂၤလၢသဝီဒီတ
ဖျါညါအံၤပုၤ နၢ်ဟူတၢ်သိၣ်ဆူဟံၣ်ခိၣ်တဘျီဘျီဟံၣ်လၢတဘျီဘျီလီၤကံာ်ဒ်က
သ့ၣ်စံၣ်တဖုအသိးမၢ်ဂ့ၤ, တဘျီဘျီဒ်သိးဒီးဆီမိၢ်ပုၢ်မၤအကလုာ်ကြီၢ်ကြီၢ်အသိး
တဘျီဒီးသိၣ်တမံၤလီၤ. တၢ်ဒ်အံၤတယံာ်တမီၢ်ဘၣ်ဒီး ပုၤသံတဂၤဘၣ်တဂၤတ
ကးဘၣ်အမဲၣ်ညါ ပုၤသံအါထီၣ်ကွၢ်ကွၢ် ပုၤကဝါဖိတဖၣ်ဟီၣ်ဘၣ်ယၤဆၢတၢ်
ဒီနံၤတကတၢ်ဘၣ်အယံ ပုၤကညီဖိတဖၣ်စ့ၢ်ကိးပျံၤတၢ်ဖုးတၢ် ဒီးပုၤကညီအပုၤ
သးပုၢ်တဖၣ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါပုၤကဝါအပုၤသးပုၢ်တဖၣ်လၢ အကဘၣ်ဟးထီၣ်
ကွံာ်လၢဟီၣ်ကဝီပုၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤကညီနီၣ်ကွံာ်အီၤအဘျီအါမး, တူၢ်တန့ၢ်ခိၣ်တ
ပုၤလၢဘၣ်အယံ ကတဲာ်ကတီၢ်ထီၣ်အလီၢ်အကျဲဒီးဟးထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တ
ချူးဝဲအဟးထီၣ်အခါဒီးဘၣ်န့ၣ် ကိးမုၢ်နံၤဒဲးဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်သံတၢ်ဆါ
န့ၣ်လီၤ. ဝဲအဝဲသ့ၣ်ဟးထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် သ့ၣ်ညါဝဲလၢအဟံၣ်အယံမုၢ်ဆီ
တလဲဘၣ်ဆၢၣ် တၢ်လၢအအိၣ်တၢ်လၢသဝီပုၤတဖုအံၤ ကပိာ်ထီၣ်အခံန့ၣ်လီၤ.
ဒ်န့ၣ်တဘျီဟးထီၣ်ဝဲဒီး အဆိကတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲဆီမံၤတဖုၣ် ဒီးစံးဘၣ်ဆီမံၤ
ဒ်အံၤ ဆီမံၤဧမၤစၢၤယၤ တၢ်လူၤယၤတဖု ဆီမံၤစံးဘၣ်အီၤတလိၣ်ဘၣ်လဲၤတခီ
ယကဝဲးဘၢနလီၢ် လဲၤကဒီးတိကဒီးဘိၣ်သိၣ်တဖု စံးဘၣ်ဝဲဘိၣ်သိၣ်ဧမၤစၢၤယၤ
တၢ်လူၤယၤတဖု ဘိၣ်သိၣ်အီၤထီၣ်အကိာ်ပုၤဒီး ဝၣ်န့ၣ်ဆူအကိာ်ပုၤဖျါဆူအခံပုၤ
ဝဲ လဲၤကဒီးဆူညါလီၤ.လဲၤလဲၤတဘျီထံၣ်လၢသၣ်လုၤထွတဖု ဒီးစံးဘၣ်ကဒီး
ဝဲ ခွါဧမၤစၢၤယၤ တၢ်လူၤယၤတဖု သၣ်လုၤထွစံးဘၣ်အီၤလဲၤတခီယမၤသ့လီၤ.
တၢ်ညၣ်တလိၣ်လၢအလူၤတၢ်န့ၣ် လဲၤတုၤဆီမံၤအအိၣ်ဒီးသံကွၢ်ဝဲ ဆီမံၤတဲာ်အီၤ
ယတထံၣ်ဘၣ်. အဝဲဟံၣ်ဖုဟံၣ်ယီၤထီၣ်အသးဒီး မၤဖၢၣ်ဆီမံၤ ဆီမံၤတူၢ်တသ့

တဘျီ ဆီမံတဲအီလဲဆူညါလံ. လဲကဒီးတုဆူဘိန်သိန်အအိန် သံကွာ်ဘိန် သိန်ဘိန်သိန်စံးဆါအီတထံင်ဘန်. နကွာ်ဝဲအကိန်ပူဒီးစံးဝဲလဲဖဲအံလီ. ဝန် နှ်ဆူအကိန်ပူဒီးဖျိဆူအခံပူ ဒီးလဲဆူညါတုလါသင်လုထုတဖုအအိန် ဒီး သံကွာ်ဝဲနထံင်ပုတဖုဟဲဖဲအံဒါ. အဝဲစံးဆါဝဲယထံင်ဒါဒီ ဘန်ဆန်ဖးယံင် လံ. အဝဲသ့ဟဲတါအခါယမဲအိန်နှံဘိ ခဲအံယမဲအိန်တဘိလီ. ယမဲတ ဘိအံဘူးကကတါလံအယိ နလုတချူးလါဘန်. အယိ တါညှိလါအလု ကဝ်တဖုအံအိန်တုကွာ်ဖဲယိန်နံခိန်တါလီတတီန့လီ. ခဲအံပုကဝ်ဖိ အိန်အါန့အါကျိ မ့မ့ကဝ်အန့အကျိလါတါညှိလုအီတဖုန့ ဟဲက့ က့ဝဲဆူကညီကီခဲအံတဘျီအါလါဘန်န့ ပုသးပျံစံးဒီးဝဲဒီးမလိင် မယုဝဲတါဒ်န့လီ.

ထါစံးဝဲ -

နီဝါဆဲးဖျိအသိဘိ
ပုစံင်ဂီဒီးပုစိုဂီ
နီဝါဆဲးဖျိအသိဝါ
ပုစံင်ဂီစီဒီးဂီမ

ဖုကတၢ်

လၢပျၢတၢ်တၢ် ဖဲထံပိာ်လိာ်ဘဲသီလိာ်သဝီန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဖုကတၢ်အဇုအသဝီ အထံအကီၢ် အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်န့ၣ်လီၤ. ဖုကတၢ်ကူၣ်မ့ၢ်မၤဝဲသက့တၢ်လီၤဖဲန့ၣ် တဖၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လီၤတတီၤလၢအကိးဝဲလၢ “လၢမ့ၢ်လၢဆၣ်” တၢ်လီၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လီၤတတီၤလၢဇုဘၣ်သ့ၣ်က့ၢ်, ဟီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်, ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်ထ့ၣ်ဂ့ၤမးအယံ ဖုကတၢ်မ့ၢ်ထီၣ်ဖဲးဆူ “လၢမ့ၢ်လၢဆၣ်” တနံၣ်န့ၣ် မၤန့ၢ်ဘၣ်ဝဲဘုဖိဟုဖိဂ့ၤမး အါမးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံးဝဲလၢဖုကတၢ်အနီၢ်ကစၢ်စံးဝဲ ပှၤဟဲလီၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ယဲ ယမ့ၢ် ပှၤဟဲလီၤလၢခံကတၢ်တၢ်ဒီး ယမ့ၢ်ပှၤလၢအမဲာ်ထံၣ်နါနါကတၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖုကတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးထံကစၢ်နိကစၢ် မၤသကိးတၢ်ဒီးကစၢ်ကစၢ်ကလိက

စာ မသကိးတၢ်ဒီးသ့ၣ်ဒိၣ်ကစၢ်ဝၣ်ပှၢ်ကစၢ်တကးဘၣ် မသကိးတၢ်ဒီးတၢ်မုၢ်
ဟ်သ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢဖုကတၢ်မ့ၢ်ပှၢ်အမဲၣ်ထံၣ်နါဟီတ
ဂၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖုအံၤတမ့ၢ်ပှၢ်လၢအသ့ၣ်ဂ့ၤသးဝါအါအါဘၣ်. ထီၣ်ဘိပှၢ်လၢအ
မသကိးတၢ်ဒီးအီၤတဖၣ် အတၢ်အဲၣ်ဘၣ်အီၤဒီး မသကိးတၢ်လၢတၢ်တီတၢ်လီၤ
အပူၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဖုကတၢ်တခါ အတၢ်ကျၢ်တၢ်ဆးအိၣ်ဒၣ်လၢကမၤသံလၢ်
ကွံၣ်ပှၢ်လၢအမသကိးတၢ်ဒီးအီၤသ့ၣ်တဖၣ်အကလုာ် တုၤဒၣ်လဲၣ် အကလုာ်
သုတအိၣ်လၢတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖုကတၢ်န့ၣ်တၢ်စံးဝဲလၢ အဖိမုၢ်အိၣ်နွံဂ
န့ၣ်လီၤ. အဝဲဖျိဝဲဒီးတၢ်ထံလၢ်တဂၤ, တၢ်ခိခိၣ်ကစၢ်တဂၤ, ဟးဖျိဝဲအဖိမုၢ်
တရၢအံၤတဂၤတပူၤတဂၤတပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢအကျါအဖိမုၢ်လၢအကိးဝဲအမံၤလၢ
နီၢ်တဘၣ် တဂၤ ဖျိဘၣ်ဝဲဒီးပှၢ်အနါတူၣ်ကိၣ်တဂၤအယိ ကဲထီၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲ
ဖးဒိၣ်တခါလၢဖုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤဖုကတၢ်လဲၤတၢ်လၢအသံၣ်ပူၤ ဒီးအ
ဖိမုၢ်တဂၤဟဲလူၤထွံၣ် ကွၢ်အပၢ်လီၤကၢ်ဒ်တၢ်ယီၤတဒုအသိးအယိ လူၤဆဲးအပၢ်
ဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. အပၢ်ကမၤကမၢ်ဝဲဒိၣ်မးလီၤ. ဖဲအဖိမုၢ်လူၤအပၢ်အ
ခါ အပၢ်စံၣ်ဃုတၢ်လီၢ်တဘၣ်လၢဘၣ် ဒီးနါဟူထီၣ်ကိးသိၣ်တဘၣ်စံးဝဲ “ကွ
ကွီကွါ စံၣ်ဆူဖိဂီဖီဘီကျါ” ဖဲန့ၣ် ဖုကတၢ်စံၣ်ဃီဆူဖိအကျါမးပူၤဖျဲးဝဲန့ၣ်
လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤတၢ်စံးဝဲလၢဖိဂီဒီးဖီဘီန့ၣ် ဆဲးကပြီၢ်တၢ်ဝံတၢ်နါအမဲၣ်ဂ့ၤမး
အယိ ပှၢ်မိၢ်လုပၢ်လၢ်ကိးနံၣ်ဒဲး သ့ၣ်ဝဲလၢခးကျါပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖုကတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်
အမၢ်အနါတဂၤအံၤ အဖိမုၢ်စ့ၢ်ကိးနါထွဲအဝဲအခံၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ဒီးအဝဲတခါလီၤ. တၢ်
မၤအသးဒ်အံၤ ဖုကတၢ်အသးတမံနီၢ်တစဲးဘၣ် ဒီးဘၣ်တနံၤအဝဲသံကွၢ်အမၢ်
မၢ်စၢ ကယံၢ်မ့ၢ်တၢ်ကမၤအသးတခါလၢ်လၢ်န့ၣ် ယထံၣ်ယသ့ၣ်ညါခဲလၢ်လီၤ.
လီၤဆီကတၢ်နၢတဂၤနဟဲအဲၣ်ယဖိမုၢ် နဝံနနါထဲအံၤညါယတသ့ၣ်ညါနမၤဒ်
လဲၣ်. အဝဲစံးဘၣ်အမံၤပှၢ် ဖဲယဟဲအခါယယီၢ်ဘၢယာ်ယကဖုလၢယခိၣ်ညါသး
အယိ နတသ့ၣ်ညါဘၣ်. အန့ၣ်ဒီးဖုကတၢ်စံးဘၣ်အီၤ မ့ၢ်စံးဒ်အံၤနၢဒု နအိၣ်
ဒီးယၤတသ့ဘၣ်အယိ ယကနီၢ်ကွံၣ်နၢဆူတၢ်လီၢ်အဂၤတတီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အ
ပၢ်ကတီၤထီၣ်န့ၣ်အတၢ်ချံတၢ်သၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, အဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိကိးကလုာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒ်အ
မ့ၢ်မိၣ်ဂံၢ်ဝါ, တကီၤဝါ, ဆီကၢ်ခံထိး, ကၢ်နးဒု, ကျံၣ်ဒုစ့ၤ, ဆၢၣ်ဒုစ့ၤ တၢ်သ့ၣ်
တဖၣ်အံၤခဲလၢ်ဝံတဘျီ ထၢန့ၣ်ဝဲဆူကတံၤဖးဒိၣ်တဖျါအပူၤ ဒီမါဝဲခံဂၤလၢ်

ဒီးဆင်ဖိကီဖိတၢ်ချံတၢ်သၢ်ခဲလၢင် ဒီးဘိၣ်ဘၢယၢ်ဝဲကတံၢ်အခိၣ်ဒီး မၤဟီဝဲ တကမၤတဖဲဒီးထီၣ်လီၤထွံကွံာ်ဝဲဆူထံကျိပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢနီၢ်တဘံၣ် အပၢ်ထီၣ်ထွံအိၤအံၤ ဝီထီၣ်က့ၤလၢဟီၣ်ကတၢ်ဖဲန့ၣ် ဒီးအပၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ က့ၤအိၤ အဝဲဝီထီၣ်တၢ်လီၢ်တတီၤအံၤမ့ၢ်ကိးဖးဒိၣ်တဖျၢၣ် ဒီးအပၢ်စံးဘၣ်အိၤ ယကဟ်ကွံာ်န့ၣ်ဖဲအံၤလီၤ. အယိခဲအံၤအစၢအသ့ၣ်လီၤက့ၤဝဲဒၣ်လၢပူၤ ဖုၣ်ခိၣ် (ယပၣ်) ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ယပၣ်ကီၢ်န့ၣ် ဖုကတၢ်ကိးန့ၣ်အိၤလၢ ဟီၣ်က တၢ်မဲၤနီၢ်သၢအထံအကီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖုကတၢ်အိၣ်ဆိးဖဲအံၤ ဒီးဒုးတၢ်ယၤတၢ်ဒီး တၢ်မံၤတၢ်ထၢဖိဒ်အမ့ၢ် (ဘျီ) တဖၣ်အဘျီတဖၣ်အဘျီ. ကျီသံ ဝဲၣ်သံလိာ်အ သးအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ် တၢ်စံးဟ်အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ဖုကတၢ်တမ့ၢ်ပူၤလၢအသ့ၣ် ဂ့ၤသးဝါဘၣ်တကၤအသိးန့ၣ် လၢအတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်ယၢ်အဖီခိၣ် တၢ် မ့ၢ်ယၢ်ကိးအိၤလၢ ဒိၣ်...ဒိၣ်စၢ် ကဘုးဘၣ်ဆၣ် အဝဲမၤတၢ်မ့ၢ်ယၢ်ဖဲဒိၣ်ဖဲဒၣ် လီၤ. ဘၣ်တနံၤတၢ်မ့ၢ်ယၢ်လဲၤအိၣ်သကိးအိၤလၢအခုးဒဲပူၤ အိၣ်သကိးသဘျုၣ် သးသၣ်ဝံၤဒီး တၢ်မ့ၢ်ယၢ်သံကွၢ်အိၤ ဒိၣ်စၢ် နဆဲဝၣ်ခိဖဲလဲၣ်. အဝဲစံးဆၢဝဲ ဝၣ်ခိ ဒုအိၣ်ဒၣ်လၢခုးခံတကၤလီၤ. အနီၢ်နီၢ်ဝၣ်ခိအိၣ်လၢခုးခိၣ်တခိလီၤ. တၢ်မ့ၢ်ယၢ် က့ၤထီၣ်ဆူခုးခိၣ်ဒီးဘၣ်သံကွံာ် ဒီးဖုကတၢ်အဝၣ်ခိကဒီးန့ၣ်လီၤ. ဖုကတၢ်မၤ အၣ်တၢ်မ့ၢ်ယၢ်အံၤ ပုၤသံလၢအကယၤကယၤလီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်ယၢ်တခိမၤသံဘၣ် ဝဲအဖိအလံၤခံၣ်ဂၤလီၤ. ဘၣ်တနံၣ်တလါ ဖုကတၢ်ဟးဝုၤဟးဝီၤဒီးဟဲက့ၤတ ခိၣ် ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်မ့ၢ်ယၢ်တရၢအိၣ်အဒဲၣ်မုၣ်အသးဖဲတီပီၤပၤ ပုၤကိးဝဲလၢ် ထီၣ်လဲၤလုခိၣ် ဒီးအသးအုန့တၢ်ဒီးဟဲက့ၤစံၣ်တုၤအဟံၣ် ဒီးကွၢ်ဝဲအဒဲၣ်မုၣ်တ ကၤဆူအိၣ်ဘုထုၣ်ထုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖုကတၢ်ဟဲက့ၤဒီးဟီၣ်ဘၣ်ဆၢထၢၣ်အဒဲၣ်ဒ်န့ၣ် တဘျီယီ အဒဲၣ်သံကွၢ်အိၤဖုစၢယတသံဒံးဘၣ် နဟီၣ်ဘၣ်ယၤဘၣ်မနုၤလဲၣ်. အဝဲစံးဆၢအဒဲၣ်မုၣ်ယကဟီၣ်ဘၣ်န့ၣ်အံၤလီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤနကသံဒၣ်တၢ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်. တၢ်မ့ၢ်ယၢ်အိၣ်ကွံာ်နသးလံ. တယံာ်ဘၣ်ဒီးဖုကတၢ်အ ဒဲၣ်မုၣ်သံကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိန့ၣ် ပုၤကတၢ်ဒိက့ၤတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ ဖု ကတၢ်ဟီၣ်ဘၣ်အဒဲၣ်ဖဲအသးသမူအိၣ်ဒံးအခါလီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်တဘျီ ဖုက တၢ်သးဒိၣ်ထီၣ်တၢ်မ့ၢ်ယၢ်အါဒိၣ်ကးတက့ၢ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢပူၤလၢကစၢ န့ၣ် က့ၤဟ့ၤခိၣ်တၢ်လီၢ်ကစၢတဖျၢၣ်လၢအအိၣ်ဘၣ်ဝဲတီပီၤအကီၢ်ဆၢ, စီၤကၢာ်အ

ကီၢ်ဆါ, ကျူၢ်မုၢ်လုၢ်အကီၢ်ဆါ, ကီၢ်သၢဘၣ်အဆါထံးန့ၣ် မုၢ်တၢ်မုၢ်ယၢ်အဇုၤသဝီအလီၢ်အကျဲဖးဒိၣ်တဖျါၣ်လီၤ. ဖုကတၢ်သးထီၣ်တၢ်ဒိၣ်တလၢလၢတၢ်မုၢ်ယၢ်အိၣ်အဒဲၣ်မုၢ်အယီၤ ဒီးဖုကတၢ်ဖဲးဝၤတရံးကျဲၤပၤခိၣ်အခိၣ်ထံးဝးဝးလီၤ. တၢ်မုၢ်ယၢ်စံးဘၣ်ဖုကတၢ်ဒဲးအံၤဒိၣ်စၢ နဖဲးဝးတရံးပဒူပသဝီဒဲးအံၤဒု နမုၢ်ဆူးခူးဒီးတဲဘၣ်ကီၢ်ပုၤနီၤ. ဖုကတၢ်တဲးအံၤဒိၣ်စၢတဲးတၢ်ဒဲးန့ၣ်တဂ့ၤ. ပကဲထီၣ်ပုၤကညီ ပအိၣ်ဒီးပမဲၣ် ပအိၣ်ဒီးပသးပသ့ၣ်ညါတၢ်လီၤ. တလိၣ်လၢနကဘၣ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်ပုၤဘၣ်. ပုၤဖဲးခူးလိကီၢ်ဒွဲၣ်ခူးအဆါကတီၢ်ဘၣ်ဒီး ဖုကတၢ်ခးတယးဘၣ်ဘၣ်ဖဲမုၢ်ထူၣ်ပျံၢ်အခါ ဒီးဖုကတၢ်ဒွဲၣ်ထီၣ်အခူးဖြးကနၢ် ဒီးတၢ်မုၢ်ယၢ်သံဒီးဒိၣ်ဒီးဖိခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့မုၢ်အဖါပျံၢ်တဒု မ့ၣ်အူလုၢ်ဝီထီၣ်အီၤဆူမူကပိၣ်လီၤ ဒီးလီၤတဲဘၣ်လၢကျဲခိၣ် ဖဲဘုသိၣ်တူၢ်ကစၢ်တူၢ်အလီၤ ဒီးအိၣ်တ့ၢ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲအံၤတဘျီ ဖုကတၢ်သ့ၣ်ညါလီၤအသးလၢတၢ်မုၢ်ယၢ်ကဒုးတၢ်ဒီးအီၤလီၤ. ဒီးစံးဘၣ်အဖိအလံၤဒဲးအံၤ ဖိလံၤသ့ၣ်စၢ တၢ်မုၢ်ယၢ်ကဆဲးယၤလီၤ အယီၤန့ၣ် ထၢန့ၣ်ယၤဆူကတံၤအပူၤဒီးဟးယိးယၤတက့ၢ်. အဖိအလံၤမၤထွဲၣ်ဖုတဲးအီၤအသိးန့ၣ်လီၤ. မၤသးဒဲးန့ၣ်ဒီး တၢ်စံးဝဲလၢဖုကတၢ်အံၤ ဖဲအဖိအလံၤယိးအီၤအခါ တၢ်သိၣ်ထီၣ်လၢလူၤခိၣ်တခါဒိၣ်ပိၤကံၢ်သိၣ်အသိး (ထီၤ....) ဒီးကွၢ်ဝဲဝဲဘီလၣ်တဘၣ်ဟဲ (ရဲၣ်...) ဒီးဖုကတၢ်အဖိအလံၤဝဲကွံၢ်အီၤတထံၣ်တဘၣ်, ခံထံၣ်တဘၣ် ဒီးဆဲးဘၣ်ကတံၤတဖျါၣ်အကပၤတဘျီယီ ဖုကတၢ်ကိးထီၣ်ဝဲတၢ်မုၢ်ယၢ်ဆဲးယၤဘၣ်လံဖိလံၤသ့ၣ်စၢ. ဖဲန့ၣ်တဘျီဖုကတၢ်အဖိအလံၤပၢ်လီၤကွံၢ်ကတံၤတဖျါၣ် ဒီးထူးထီၣ်ကွၢ်ဖုတဂၤအံၤသံလၢအပူၤလီၢ်တဖျါ ဘၣ်စၢဘဲယဲးန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒိဝဲလၢထါဒဲးအံၤ -

ဖုကတၢ်ဒုးတၢ်ဒီးဘျီအထါ -

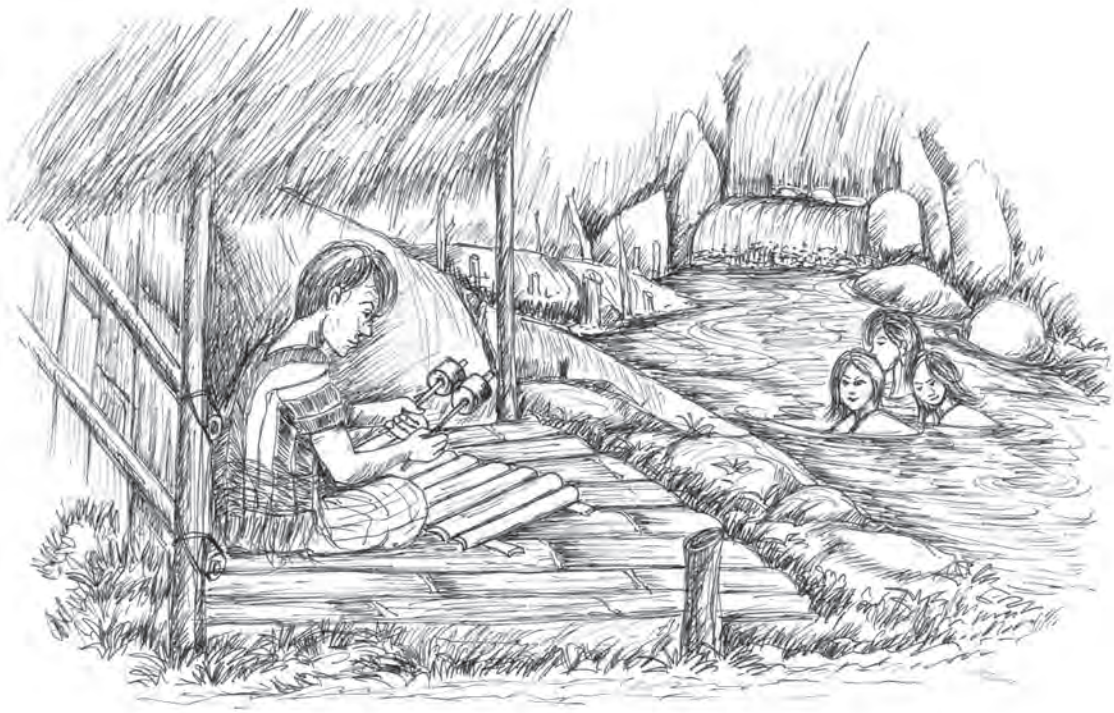
ကတၢ်အိၣ်ဆါအလုၢ်လီၤ
ကတၢ်ဆိးဆါအလုၢ်လီၤ
ထီၣ်ဖဲးလၢ လၢမုၢ်အဒီ
ထီၣ်ဖဲးလၢလၢဆၣ်အဒီ
ကတၢ်အဘုမုၢ်ဆၣ်နီၤ

ကတော်အဘုဖီဆွန်နီ၊
ဘုမုန်ဆွန်နီ၊ ကွာလကွီ၊
ဘုဖီဆွန်နီ၊ ကွာလကွီ၊
ပျလဲဘန်ပျပျအိန်အီ၊
ပျလဲဘန်ပျတ၊ အိန်အီ၊
ပျတ၊ ဘန်ဆံတနီနီ၊
ပျပျဘန်ဆံတနီနီ၊
ဟူထိန်လဘျီကဖံးအီ၊
ဟူထိန်လဘျီကမအီ၊
ဘျီဖံးဘျီဖံးဘန်ဝါမီ၊
ဘျီမဘျီမဘန်ဝါမီ၊
လိလီဟန်နချိန်သူကွီ၊
လိလီဟန်နပျိန်သူကွီ၊
ထိန်ခိးလ၊ ဝုန်တုန်အဒီ၊
ထိန်ခိးလ၊ ဝုန်တီအဒီ၊
ဟဲတဂ၊ ဂတမုန်ဘျီ၊
ဟဲခံဂ၊ ဂတမုန်ဘျီ၊
လ၊ ခံတဂ၊ မုန်မီဘျီ၊
လ၊ လင်တဂ၊ မုန်မီဘျီ၊
လံလံခိန်အထူကပီ၊
ယဲ၊ ယဲခိန်အစူကပီ၊
ခိန်အထူကျူတကီဘီ၊
ခိန်အစူကျူတကီဘီ၊
ဟန်ထိန်ဒီးကသွန်မိန်ကွီ

ဟန်ထိန်ဒီးကဆီမိန်ကွီ၊
ကပ၊ ထာန်ခးတထံန်ယီ၊
ခးဘန်အလ၊ ဘန်သွန်ခီ၊
စံန်လီ၊ ဆူလဲမုန်တနီ၊
စံန်လီ၊ ဆူလဲဆန်တနီ၊
လဲမုန်ဒိန်လီ၊ လဲဂီဂီ၊
လဲဆန်ဒိန်လီ၊ လဲဂီဂီ၊
ပျပီ၊ ငူသးအိန်တနီ၊
ပျပီ၊ ဆူသးအိန်တနီ၊
အဖိသူဟဲသဂန်အီ၊
အမ၊ ဝါဟဲသဂန်အီ၊
ဟဲသဂန်ဒီးမု၊ ကွန်ဘျီ၊
ဟဲသဂန်ဒီးမု၊ တီဘျီ၊
ကု၊ ထိန်အေးလီ၊ ဖျိနုန်အီ၊
ကု၊ ထိန်ဘျိန်လီ၊ ပျိန်နုန်အီ၊
ခုန်ထိန်အဖုကျိန်ဂီ၊ ကွီ၊
အပျံ၊ တဘိမုန်ဂုန်သီ၊
အနိန်တဖးမုန်ဂုန်သီ၊
အကု၊ မုန်ထူတလိန်ယီ၊
ပိန်တထံန်ဩလ၊ မူဒီ၊
ပျနုန်ဟူကိးဟံန်ကိးယီ၊
တန်တနုန်ဟူမုန်ကဆီ၊
ပျမ၊ အိန်ကိးဟံန်ကိးယီ၊
စံန်လီ၊ သိန်ဘျဲဒီးကဆီ။

ဖုစီမီာ်

လၢပျၢလၢကစၢလံလံန့ၣ် ပျၢမံစီမီာ်တၢကအံၤ ကမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပျၢဟဲန့ၣ် လီၤအိၣ်ဆိးတၢ်လီၤဒ်အမ့ၢ် ခဲအံၤလူၤသီကီၢ်ဆၣ်အဝဲအံၤအပူၤ ဒီးမ့ၢ်ဝဲပျၢတၢက လၢအမဲၣ်ထံၣ်နါဟံအဒိၣ်ကတၢ်တၢကစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ဖုသးပျၢစီမီာ်အံၤ ခိဖျိအမဲၣ်ထံၣ်နါဟံအပီၤ မၤသကိးတၢ်ဒီးကစၢ်ကစၢ် ကလိကစၢ်သ့, မၤသကိးတၢ် ဒီးတၢ်မ့ၢ်သုမ့ၢ်ဟံသ့, မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ထံလၢ်အကစၢ်စ့ၢ်ကီးသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ် လီၤ. ဘၣ်တနံၣ်တလါ အဝဲလဲၤဖဲးစးလၢဖုပျၢလုအခိၣ်တလီၤ ဒီးဒီးနံၣ်ညါမၤ မ့ၢ်အိၣ်ဝဲဖဲပျိပျိလုအခိၣ်တလီၤန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢပျၢကညိဖိလၢပျၢလၢကစၢတ ဖၣ် အါတက့ၢ်မ့ၢ်ဖဲးစးဒီးလၢစးကဝဲအဂီၢ် အဝဲတၢ်လီၤဝဲဖိကူၤတဆိတဆိလၢ စးဖဲပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖုသးပျၢစီမီာ်ဖဲးစးဖဲးသံၣ်ဝဲမ့ၢ်လိကီဝံၤ ဇွဲၣ်ထီၣ်အစးဒီးဘျီ

ထိုက်သိပ်ဖိဒဲဖိဝံ၊ ဒီးတၢ်လီၤပိၤကူတဆီန့ၣ်လီၤ၊ ဒီးပိၤကူဖိတဆိအံၤသိၣ်မး
ည့ၤည့ၤ မုၢ်ဒိၣ်မး န့ၣ်လီၤ၊ ဖုစီမိၢ်ဒိပိၤကူဒီနံၤဒီနံၤလီၤ၊ တၢ်ဆၢကတီၢ်ကဘၣ်
ဖဲပုၤကျိၢ်နီၣ်မဲၣ်ခိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် မူခိၣ်စူလီၤဝဲဒီးပျဲလိၣ်ကျိၢ်အံၤဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်
န့ၣ်လီၤ၊ ဖဲပျဲလိၣ်ကျိၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ် သ့ၣ်ဖူမးဒိၣ်ဖးထီၣ် သ့ၣ်ကုးဝၣ်ပး
တၢ်တယုၤတယၢ်တဖၣ် ဟဲလီၤထွံးဒီးလီၤဆဲးထူမးအသးလၢလုၤလိၤတဝီဘၣ်တ
ဝီအဆၢတတဲာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ၊ ဖဲန့ၣ်အခါ ဖုစီမိၢ်ကွၢ်ဒီးသ့ၣ်ဖူလီၤထွံးလီၤဆဲးထူ
တဖၣ်အံၤဂ့ၤဒိၣ်မးအယိၣ် ဖုအံၤကကျိၢ်အနီၣ်တချုးလၢဘၣ် ကိးနံၤဒီးကွၢ်ဒီးဒၣ်
တၢ်အဝဲန့ၣ်တကးဘၣ် သ့ၣ်ဖူလၢအလီၤထွံးဘျးထီၣ်တဖၣ် ဖုစီမိၢ်လဲၤလီၤမၤထူၣ်
ဖျးကွံာ်အီၤဒီး ကွၢ်ဝဲအလီၤဆဲးထူဆုလုပုၤ ဒီးဖုသးပျၢ်မၤအကလုာ်ဖဲသ့ၣ်ဖူလီၤ
ဆဲးထူအခါ အဝဲကွၢ်ဝဲမၤသိၣ်အကလုာ် (ကွံးခူၣ်) မ့ၢ်လီၤကဒီးတဖူ မၤကဒီး
အကလုာ် (ကွံးခူၣ်) ဒ်န့ၣ်ဒီနံၤဒီနံၤ ဒီးမၤထူၣ်ဖျးတၢ်တယုၤတယၢ်စ့ၢ်ကိးဒီ
နံၤအယိၣ် အိၣ်တနံၤ ဖုစီမိၢ်ကွၢ်ယီၤတၢ်ဆူဝၢ်ဘးဒိတကပၤ ဒီးထံၣ်ဝဲပုၤဟဲယီၤ
ဆူအအိၣ်တကန့ၣ်လီၤ၊ ဖဲပုၤတဂၤဟဲတုၤအအိၣ်ဒီးစံးဘၣ်ဖု၊ ဒိၣ်ခွါဇနမၤထူၣ်
ဖျးစၢယတၢ်ကိတၢ်ခဲအါမးအယိၣ်ယကဘၣ်ဟဲကျိၢ်စၢနီၣ်တခိၣ်သၢၣ်၊ ဖုစီမိၢ်
စံးဆၢအီၤနဟဲသ့လီၤ၊ မၤသးဒ်န့ၣ်တစိၢ်ဖိဝံလီၤမၤကဒါကွၢ်ဒီးန့ၣ်လီၤ၊ ဖုစီ
မိၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်အံၤ ကွံးဒိၣ်အကစၢ်အံၤယကမၤတၢ်ဆဲးကျိးဒီးအီၤတုၤအ
န့ၢ်တစုလီၤ၊ ဖဲန့ၣ်တဘျီ ဖုစီမိၢ်ကွၢ်န့ၣ်ဆူအဖူ ဒီးဒိထီၣ်အပိၤကူဒီနံၤဒီနံၤတ
ဆိတၢ်ဘၣ်၊ ဖုစီမိၢ် ဒိပိၤကူဒီးကွၢ်လီၤတၢ်ဆူကွံးဒိၣ်အပူၤ ဒီးထံၣ်ဘၣ်ပုၤဟဲ
ဟံၢ်ထီၣ်လၢကွံးသးကံၢ်ပူၤသၢၣ် ဒီးဟဲသးယီၤအသးဘျးထီၣ်ဘျးထီၣ်ဆူထံနံၤတ
ရူ ဒီးဟဲဆူဖုအအိၣ်န့ၣ်လီၤ၊ ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟဲတုၤအခါစံးဘၣ်စီမိၢ်ဒ်အံၤ နဒိပိၤ
ကူတခါဒုယကန့ၣ်သိၣ်မုၢ်ဒိၣ်မးလီၤ၊ ကျိၢ်စၢယတဆိစ့ၢ်မိၣ်၊ စီမိၣ်သံကွၢ်အီၤ
မ့ၢ်နမ့ၢ်ကိးမတၢ်တကလဲၣ် ဒီးနမံၤကိးဒ်လဲၣ်၊ အဝဲစံးဘၣ်စီမိၢ်ဒ်အံၤ ယမံၤလၢ
နီၣ်တုၤလုၤတုၤလုၤ၊ နီၣ်ပံတဲပံတဲ၊ နီၣ်ကပြုၢ်ဝဲဝဲ န့ၣ်လီၤ၊ စီမိၢ်စံးဘၣ်အီၤ နမ့ၢ်လီၤ
ကိပိၤကူဒီးယကမၤန့ၢ်န့ၢ်လီၤ၊ ဖုစီမိၢ်လဲၤကျိၢ်န့ၢ်ဝၣ်ဖိလၢ အမ့ၢ်ဆးကတၢ် ဒီးဟဲ
ကွၢ်ကျိၢ်လီၤဝဲတဆိဘၣ်တဆိ ပိၤကူအတၢ်သိၣ်တခီ စီမိၢ်လွဲဝဲသိၣ်ထဲသိးသိး
ဒီးအကစၢ်အဝဲတဆိအသိးန့ၣ်လီၤ၊ ဖုဟ့ၣ်လီၤအီၤဝံဒီးဖုကွၢ်ထွဲအခံ ဒီးကွၢ်လီၤ
ဆူကွံမုၢ်ပူၤဒီးလီၤမၤဖဲန့ၣ်လီၤ၊ ဖဲအဝဲသ့ၣ်ကွၢ်လီၤတဘျီ စီမိၢ်ဒိထီၣ်အပိၤကူတ

ဝိဘဉ်တဝိ သိဉ်ဆဲးဖျိဆူတၢ်ထံလၢ်ဖိအပိၤကူအလိၤ ဒီးပိၤကူခံဆိအံၤသိဉ်က
 တြးဘဉ်မးအသးဒ်သိးသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထံလၢ်ဖိတူၢ်တန့ၢ်တသ့လၢဘဉ်. ဘဉ်
 တန့ၢ်တၢ်ထံလၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲထီဉ်ကဒီးတဘျီ ဒီးစံးဘဉ်ဖုစီမိၢ်ဒ်အံၤခိဖျိန
 သးအိဉ်ယၢသးသ့ယၢအယိ လၢနမၤထူဉ်ဖျဲးယတၢ်ကိတၢ်ခဲသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, န
 ဟ့ၣ်အိဉ်ယၢပိၤကူတဆိအယိန့ၣ် ယကဟ့ၣ်အိဉ်နၢကျိဉ်ဝါတဖၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.
 ဘဉ်ဆဉ်ဒီးနဟံကျိဉ်ဒီးနက့ၤဝံအိၤမ့ၢ်တတုၤနဟံဉ်ဒံးဘဉ်န့ၣ် နတဘဉ်ပိၢ်အိၤ
 တဂ့ၤ, နမ့ၢ်ပိၢ်အိၤဘဉ်အနီၢ်ကိၢ်န့ၣ် နကဘဉ်စၢအပျံၤလၢထူပျၢ်အမ့ၢ်လီၤ. ဖုစီမိၢ်
 မၤဒ်န့ၣ်လီၤ. ဖုစီမိၢ်ဝံထီဉ်ကျိဉ်ဝါဒီးဟဲက့ၤတၢ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲဒၣ်ဖုအံၤဝံထီဉ်
 ကျိဉ်ဟဲက့ၤထီဉ်ဖဲတၢ်အိဉ်ဒၢအကိၢ်ပုၤ ဒီးထံဉ်ဘဉ်လၢသ့ၣ်ဒၢကူတဘိ ဒီးဖ့ၣ်
 ယိပျံၤမ့ၢ်သဉ်မ့ၢ်ဆံအမ့ၢ် ဒီးစၢယၢ်ထီဉ်ဝဲဆူသ့ၣ်ဒၢပူအလိၤ ဒီးပိၢ်ထီဉ်ဝဲချးတ
 ထံဉ်ခံထံဉ်ဒီးအပျံၤထီဉ်တဲာ်တဘျီယိဒီးလီၤရံးကဒါက့ၤဖျဉ်တလဲဉ်လီၤ. စီမိၢ်
 လူအိၤ ဝါအိၤလၢအစုတဆိဘဉ်တဆိ ဝါတန့ၢ်လၢဘဉ် ဒီးလီၤတဲာ်ကဒါဆူ
 ကွံမ့ၢ်ပုၤ ခဲအံၤပုၤကိးလၢပုၤလုအကွံပုၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါ တၢ်ထံလၢ်ဖိတဖၣ်
 ထံဉ်ဘဉ်ကဒါက့ၤအကျိဉ်ဟဲက့ၤကဒါအယိ သ့ၣ်ညါဝဲလၢစီမိၢ်အံၤတလီၤကိ
 ကျိဉ်ဘဉ်အယိ စံးဘဉ်လိာ်အသးလၢစီမိၢ် ပဟ့ၣ်အိၤကျိဉ် အတလီၤကိဝဲဘဉ်
 အယိ ပဝဲဒၣ်ပကဟ့ၣ်က့ၤအိၤပိၤကူလၢအဟ့ၣ်ပုၤစ့ၢ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါ ဖုစီမိၢ်လဲၤ
 ကွၢ်လီၤတၢ်လၢကွံပုၤ ဒီးထံဉ်ဘဉ်ဝဲလၢအပိၤကူအံၤဟဲထီဉ်ဖိဝဲဒၣ်လံန့ၣ်လီၤ.
 ဖဲန့ၣ်တဘျီ ဖုစီမိၢ်အသ့ၣ်ဘဉ်ဒိသးဘဉ်ဒိလၢတတိၢ်န့ၢ် တၢ်ထံလၢ်ဖိအတၢ်မၤ
 လိာ်ဘဉ်အယိ မၤတၢ်သူတၢ်ပျိတန့ၢ်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ. တုၤစီခဲအံၤတၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢ
 ကျိဉ်ဝါန့ၣ် အိဉ်ဒ်ဒၣ်တၢ်ဖဲပုၤလုအကွံမ့ၢ်ပုၤဒံးဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဝဲလၢထါ -

- ကျိဉ်ဝါအပျံၤသဉ်မ့ၢ်ဆံ
 ကျိဉ်ဝါရံးက့ၤအလီၢ်ခံ
- ကျိဉ်ဝါရံးက့ၤပျိၢ်ပျိၤလု
 ပိၤကူထီဉ်ဖိအဒၢဘျီ
- ကျိဉ်ဝါရံးက့ၤလုပျိၢ်ပျိၤ
 ပိၤကူထီဉ်ဖိအဒၢဘိ

ဖုစီဆာ

လာပျာတဘျီန့ၣ်ပျးအိၣ်ဝဲဒၣ်တဂၤ ဒီးဘၣ်တၢ်ကိးအမံၤလၢ စီဆာန့ၣ်လီၤ. စီဆာအံၤအိၣ်ဆိးဟီၣ်ကဝီၤဖဲ ပနၢ်အ့ၣ်ပၤခိၣ်ကဝီၤ ဒီးဘျီထီၣ်အဟံၣ်ဖဲတၢ်ကွၢ်ထီၣ်တၢ်လီၤတတီး လာပျးကိးဝဲလၢထွံၣ်သံအ့ၣ်လုၢ်အခိၣ်ထံးတၢ်လီၤတတီးန့ၣ်လီၤ. စီဆာအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၤ ဖဲတၢ်ကွၢ်ထီၣ်တၢ်လီၤ ပနၢ်အ့ၣ်ပၤခိၣ်ကဝီၤ လၢ်မုၢ်ပျီကရူၢ်ကဝီၤပူၤအဝဲအံၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လီၤတတီးလာပျးလၢလုၤသီထံဘီ မ့ၢ်တ့ၤလံာ်ပျးကဘုး ဒီးတၢ်လီၤအဂုၤအဂၤတဘျုးတီးဖဲလုၤသီကီၢ်ဆၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤအဝဲအံၤန့ၣ် မ့ၢ်ကျဲတီးတတီးလာပျးဝံပျုၤဝံစ့ၤအကျဲတိဆိန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးပျးဝံပျုၤဝံစ့ၤတဂၤလၢ်လၢ် ကဘၣ်ဟဲဘၣ်အဟံၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ယံာ်ထီၣ်ယံာ်ထီၣ်ပျးသ့ၣ်ညါဘၣ်စီဆာအဂ့ၢ်အကျိၤလၢ မ့ၢ်ပျးတဂၤလၢအတူၢ်

တမံတပျိုလောကျတဘျူးကပအယိ ပှဝံပျုဖိတဖှ်လဲတုပျိုဘံင်စိန် ဒီးဟဲ ကုအိန်ဘုံးအိန်သါဖဲအဟံင်ပှ ဖဲတော်ကွဲထိုင်အါထိုင်အါထိုင်န့လီ. တ် မအသးဒ်အံတနံင်ဘင်တနံင်ယံင်ထိုင် ပှဝံဆုကုတော်တံင်တဖှ်ဟဲတုဖဲစီ ဆါအဟံင် ဒီးဟဲတုကွံင်ကုတော်တံင် (ပျုအကု) ဖဲစီဆါအဟံင် ဒီးကွဲလီ လံင်ဖိလဲင်ဖိလဲစီဆါကဘင်လဲဝံဆုကုပျုတရုအံန့လီ. ဒီဖျိပှတဘျူးဂှ တဘျူးသဝီပှအါပှဂီဝီ ပှမုာ်တသံတသဝီသံတသဝီ ပှကဘင်ဝံဆုဆုလိဖး ဒိန်ပျိုဘံင်ခိန်န့လီ. ပှတဘျူးဟံင်တဘျူးယီဟဲဝံဆုပျုတုဖဲတော်ကွဲထိုင် စီဆါအဟံင် ဒီးစီဆါကဘင်ဆုအီန့လီ. ဒ်တံင်ဆါကတီတုအိန်အီအသိး စီဆါဂုင်ကွဲးစးဆုကုတော်တံင်သ့တဖှ်အံလဲအဂုဒီးအဂုကတော်န့လီ. ဘင်တနံန့ စီဆါလဲမဲမုာ်မဲဝဲဟဲကုတော်ဘုံးတံင်တီအသး ဟဲကုတုဒီး ပှဟဲဝံန့ကဒီးအီကုတော်တံင်တဖှ်ကဒီးလံ ဒီးအတံင်စံးဘင်အီစီဆါစာ လဲ ဝံဆုကုကုတဖှ်အံ စီဆါစံးဆါအီသ့လီ. တံင်မိတော်ဘုံးယသးဒိန်မးဒီဖျိဒီ တနံညါအံယမတော်လဲခးပှအယိန့လီ. ဘင်ဆင်သနက်ကွ ဟ်ယာ်အီဖဲ န့ယကလဲဝံကွဲလဲင်န့လီ. ဒီဖျိစီဆါတံင်ဘုံးတံင်တီအသးလဲတံင်မဲမုာ် မဲဝဲအယိ ဒီးအိန်မုာ်အီထံဝံမံသပှဘင်အသးန့လီ. ဒီးတံင်စံးဝဲလဲစီဆါ အတံင်မံသပှဘင်သးတဘျီအံအပှ မုာ်န့ဘင်မးအသးန့လီ. ဖဲန့တံင်ကွဲ ထိုင်ဒီးပျိုဘံင်ခိန်န့လဲတံင်ကတံင်တံင် တနံရံင်တခီ ယင်ယင်အယိ စီဆါဖး သ့ခိန်ထိုင်, အီတဟါအံပှဟဲဝံဆုန့ယကုတော်တံင်တဖှ် ယကဘင်လဲဝံ ဆုကုလီ. ဒီဖျိယမံသပှဘင်ယသးအယိယကလဲကွဲလဲင်လီ. ဖဲန့စီဆါ ယင်ကဒါကွဲအသးဒီးမံကဒါကွဲမုာ်မုာ်န့လီ. တံင်မဲအသးဒ်အံ စီဆါမံဘင် အသးကဘင်ဖဲဖးဖိမုာ်အကတီန့ ပှကိးထိုင်တဂုလဲတံင်ကလုာ်သိန်ဖးဒိန် အပှစံးဝဲ စီဆါစာ နမုာ်လဲဆုယဒီးလဲတခီ စီဆါဖးသ့ခိန် ဒီကနင်ထံကွာ် တံင်ဖဲန့ တံင်ကလုာ်သိန်ထိုင်ကဒီးစီဆါစာ နမုာ်လဲဆုယဒီးလဲတခီ စီဆါ ဒီကနင်ထံတံင် တံင်ကလုာ်အံအသိန်ဖဲလဲင် ဖဲန့ကနင်ထံဝဲတံင်ကလုာ်သိန်အံ မုာ်ဖဲကုတဖှ်အပှန့လီ. စီဆါစံးဘင်အီခါစာ ဝံသးစုမုာ်န့ယိလံ မံအိန်သ ကိးပှဖဲအံတနု ခဲဂီမးယကလဲဆုန့လီ. တံင်မဲအသးဒ်အံ တံင်ဘျိုင်ယုာ် ကလံင်ဒီတနုကျုတုမုာ်ဝါထိုင် စီဆါဖိတံင်တုတံင်ဝံဒီးဒုးအိန်ဝဲအပျုအမု

အထံဝံ၊ ဝံဆရာထီၣ်ကဒီးအီဆူပျီဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လဲၤကျဲအံၤတၢ်ကွဲၤထီၣ်ဆူဖီဘိးသ့ၣ်ခိၣ် ထွံၣ်သံအုၣ်လုၢ်, ဖိယိးဒုဆူမိၤကဲၣ်ဒု ဆူစၣ်ကျိၣ်ဒု ဆူမိၤဒုဆူညါတစး ဘူးထီၣ်ဆူပျီဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တချးနလဲၤတုၤပျီဘၣ်ခိၣ်ကဒီးဒီးဘၣ်န့ၣ် တၢ်အလုၢ်အလၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပျၢဝံပျုၤတဂၤကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိဟ်ပျၢပျုၤဖိတဖၣ်ဒ်အံၤ ပျၢပျုၤဖိသ့ၣ်စၢ စၢဟ်သုထွံၣ်စၢဟ်သုထိးပျၢအသီဟဲဒ် န့ၣ်တဘျီဃီစီဆၢနၢ်ဟူဝဲပျၢကဲဒီးထီၣ်ထါတဂၤ -

ဘျီၣ်ဒိၣ်ပျၢလုၢ်လုၢ်ဘီဘီ
စီဆၢဟဲကိးမုၢ်အဂီၢ်

ဝဲန့ၣ်စီဆၢဒိကန့ၣ်ထံတၢ်ဝံတစီၢ် စီဆၢမၤထီၣ်အထါ

ပျၢဘျီၣ်ဒိၣ်ပျၢထွံၣ်အုၣ်ဘၢ
လၢခံစီဆၢတဟဲလၢ

ဝဲန့ၣ်တဘျီဃီလံာ်ပျၢဘီတဒုလၢဆိဖးထီၣ်အခံ ဟဲယုၤလီၤရူၤကနၢ် ဒီးခးဖိးယီၤအအုၣ်ဆူစီဆၢအလီၤ နၢအုၣ်နၢသီဒီတဂၤညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတကးဘၣ် လံာ်ပျၢဘီဟဲလီၤကဒီးအသီတဘျီ အုၣ်တံၢ်မးစီဆၢအကိာ်ကျါခံယံာ်ကနၢ်ပ ဂံၢ်တုၤလၢစီဆၢအံၤသံဘၣ်မးအသးဝဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢစီဆၢသံသမ့ၣ်ညီမးအသး ခိဖျိလံာ်ပျၢဘီအုၣ်အီအယိအံၤ ကတံာ်တံာ်ခံနံၤသၢနံၤဝံပုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ် ဒီးဟဲက့ၤက့ၤဆူအဟံၣ်တၢ်ကွဲၤထီၣ်ဒီးအိၣ်ဆိးဝဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်အံၤလၢခံဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးဒီးတၢ်လဲၤဆူပျုၤဆူစ့ၤအဂ့ၢ်န့ၣ် စီဆၢတလဲၤဆူလၢပျုၤနီတဘျီလၢဘၣ်ဒီး ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆူပျုၤဆူစ့ၤဆူလိမးဒိၣ်ပျီဘၣ်ခိၣ်န့ၣ် စီဆၢဟ့ၣ်လီၤက့ၤဆူအဖိအလံာ်အဂုၤအဂၤအစုပူတဆီန့ၣ်လီၤ.

.....

ဖံနိန်

တံးစံးဝဲဒုင်လၢပျၢတဘျီ ဖဲလၢ်မုၢ်ပျီကရူၢ်ဒီးနိန်ယိထံင်ကရူၢ်အဆၢ ခဲအံၤ ပျၢကိးဝဲအိကဘီဒီးဟီၣ်တူၣ်ထံင်တၢ်ဒုင်စၢဖဲန့ၣ် ပျၢအါဂၤကိးကွၢ်ဝဲ ဖံ နိန်ပျၢတၢ်လီၢ်အဝဲန့ၣ်န့ၣ် လၢပျၢမ့ၢ်ဝဲဖံနိန်အဋအသဝီ အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအ လီၢ်အကျဲန့ၣ်လီၤ. ဖံနိန်န့ၣ် မ့ၢ်ပျၢပိာ်မုၢ်တဂၤလၢအမဲာ်ထံင်နါဟီ ဆဲးကျိးတၢ် ဆူထံဆူခိ ဆူပျၢ ဆူစ့ၤတကးဘၣ် ဆဲးကျိးတၢ်ဒီးတၢ်မုၢ်သူတၢ်မုၢ်ယၢ် ဒီးတၢ် ဝံတၢ်နါခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖံနိန်န့ၣ် အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးအဖိမုၢ်ဖိခွါ အဖိဘၣ်ဆံလံၤ ဘၣ်ကယၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဖိမုၢ်ဖိခွါ လံၤမုၢ်လံၤခွါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မဲာ်တထံင်နါတအိး တသူတပျီလၢနီတဂၤဘၣ်အယိ ဘၣ်ကူၣ်အိၣ်ကၤအိၣ် ဘၣ်ယုအိၣ်ယုအိၣ်အအ့ၣ်အဆၣ်တနံၤဂီၢ်ကီၢ်ကီၢ်ခဲခဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတၢ်ကီဘၣ်

ဖံနိဉ်အသးဒိဉ်မးလီၤ. ဘဉ်တနံၤတခိဉ်ဖံနိဉ်စံးဘဉ်အဖိအလံၤဒ်အံၤ ဖိလံၤ သုဉ်စာ ယကွၢ်ဟုဉ်သုကွၢ်ဖိကွၢ်လံၤဒီးသုဖံးအိဉ်စာမၤအိဉ်ယုၤအတၢ်ဒု တမ့ၢ် တၢ်အညီအဘျီနီတစဲးဘဉ်. ဒီးပကွၢ်က့ၤပုၤကလုာ်အဂၤဒု ဖံးသုမၤသုအိဉ်အိဉ် ကိးကလုာ်ဒဲးလီၤ. လီၤဆိဒုဉ်သုဝဲတဖုဉ်တထာအံၤ ခဲအံၤယကစံးဘဉ်သုဒ်အံၤ ခဲအံၤယကလဲၤဆူပျုၤအကီၢ် ဒီးယကလဲၤထုးထီဉ်န့ဉ်သုကဆိဝါတဒုလီၤ. က ဆိဝါမ့ၢ်အိဉ်ဒီးသုန့ဉ် သုကမၤသုအိဉ်ဘဉ်တကးဘဉ် သုသုပျီဒီးဒ်ပုၤကလုာ် ဂမၤသုအိဉ်အိဉ်အသိး သုဝဲစ့ၢ်ကိးသုကမ့ၢ်တၢ်ဒ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်အံၤတကးဘဉ်ပုၤ ဂၤဒုတပျီဘဉ်. သုဝဲသုကဆိဝါမ့ၢ်အိဉ်ဒီးသုထီဘိန့ဉ် သုကပျီကပျီတၢ်လီၤ. အယိန့ဉ်ယကလဲၤတၢ်ကတံာ်တံာ်နွံနံၤနွံနုၤ တၢ်ကခံးလၢမ့ၢ်ဆါဆဲးဆူမ့ၢ်န့ဉ် လီၤ. အယိန့ဉ်သုကီၤသုဉ်ကီၤသးဘဉ်တက့ၢ် .သုကီၤသုဉ်ကီၤသးမ့ၢ်န့ဉ်ဒီးသု ကဟုကယာ်ဖိကယာ်လံၤမ့ၢ်သုန့ဉ် သုကအိဉ်မ့ၢ်အိဉ်ခုဉ်က့ၤလီၤစါန့ဉ်လီၤ. တၢ် အံၤတကးဘဉ်အမဲာ်ညါ သုကဘဉ်ကွၢ်ဟုဉ်ယစိဉ်လၢအအိဉ်တ့ၢ်တဖုအံၤ သဉ် ဘုလါတဘုဉ်တဘဉ်စီၢ်လီၤဘဉ်. သုကွၢ်ထွဲမ့ၢ်န့ၢ် မ့ၢ်သု ကမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၤ, သုကွၢ် ထွဲမ့ၢ်တန့ၢ် တသု သဉ်ဘုလါမ့ၢ်စီၢ်လီၤယစိဉ်ကန့ၢ်အုဉ်ဒီး ယကသံလီၤဖဲန့ဉ် လီၤ. ဒီးတချုးလၢကဆိဝါဟဲထီဉ်ဒဲးဘဉ်န့ဉ် ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအဂ့ၤအဂၤဒ်အမ့ၢ် ပ န့ၢ်, ကျီၢ်, ကသုဉ်, ကဆိကဟဲထီဉ်ဆိလၢညါန့ဉ်လီၤ. ဒီးဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအဟဲ ထီဉ်တဖုအံၤ တဘဉ်ဖိဉ်စာအီၤလၢပျံတဂ့ၤ မ့ၢ်သုကဘဉ်စာအီၤလၢခိဉ်သုန့ဉ် လီၤ. ဖံနိဉ်အဖိအလံၤအာဉ်လီၤတၢ်ဒ်အဖံမၤလိာ်အီၤအသိးန့ဉ်လီၤ. စးထီဉ်ဖဲန့ဉ် မ့ၢ်တန့ၢ်မ့ၢ်ဆုဉ်ထီဉ် ကွၢ်ယီၤဖဉ်ကပုၤဘးခီတကပၤဖံတဂၤသံကွံာ်ဝဲတထီဒိန့ဉ် လီၤ. အဖိအလံၤတဖုဘိးဘဉ်သုညါလိာ်အသးဒီး ဟဲတဘျီယီအံးထွဲကွၢ်ထွဲ ဝဲဖံနိဉ်အစိဉ်ဂ့ၤဂ့ၤ ဒ်အဖံမၤလိာ်အီၤအသိးန့ဉ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤတဘျီယီ ဖံနိဉ်အဖိအလံၤသုဉ်တဖုထံဉ်ဘဉ်ဝဲကျီၢ်ပနံၤတဖု ဟဲဟံၢ်ထီဉ်ဝဲအါအါဂီၢ်ဒီး ဖိဉ်ဝဲစာယာ်ဝဲလၢပျံလီၤ. မ့ၢ်ဖိဉ်ယဲဖိတဂၤမၤထွဲဝဲဒ်အဖံမၤလိာ်အီၤအသိးန့ဉ် လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤဒီနံၤဒီနုၤပုၤကွံာ်သၢသီလွံာ်သီလံ နံၤတဖုကဲထီဉ်ထဲနုၤ တဖုလီၤ. ဒီယီၤဆူယံာ်သီယုသီလံ ပုၤခိးတၢ်ဖိတဖုသုညါဘဉ်ဝဲလၢကဆိ ဝါကဟဲဟံၢ်ထီဉ်လီၤ. ဒီလီၤနွံသီအခိဉ်ထံးကဆိဝါဟဲဟံၢ်ထီဉ်လံ ပုၤအါဂၤအသး ခုဒီးပုၤတနီၤအဖိဟီဉ်လံၤကိးတုၤဒုဉ်လဲာ် တူၢ်က့ၤတန့ၢ် တသုလၢဘဉ်အနီၢ်ကီၢ်

အယိ မုမ့်ကဆီဝါတဒုပျတလီကီထဲန့ၣ်ဘၣ်. ပျလီကီဒိၣ်ကတၢ်လၢအဖိမုၣ်
ဖိခွါအယိ ဆူဖံနီၣ်အနၢ်လၢထးခိၣ်စူ စိၣ်ဝဲအနၢ်ဆါဆါကလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ် ဖံနီၣ်
တဟံၤထီၣ်ဘၣ်. လၢခံကတၢ်သၣ်ဂီၤဝဲထးလူတဘိလၢမ့ၣ်အူပူ ဒီးကျူးဖံနီၣ်
အလံၢ်ဒီးထးလူလၢမ့ၣ်အူအိၣ်ဂီၤအီၤတဘိအံၤတဘျီယီ ဖံနီၣ်ဖုးသ့ၣ်နီၣ်ဘၣ်အ
သးအဘျီယီ ကဆီဝါက့ၤလီၤကဒါက့ၤအလီၢ်ခံ ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒ်အမ့ၢ် ကျီၢ်, ပ
နၢ်, ကသ့ၣ်, ကဆီတဖၣ် စူၣ်က့ၤအလီၢ်ခံသ့ၣ် ဒီးလီၤမၢ်ကွံၣ်ဝဲတကျၢတၢ် အိၣ်
တ့ၢ်က့ၤဒေၣ်ထဲဖိၣ်ယဲဖိလၢအစၢဝဲလၢခိၣ်သူတခါခံဒုဇဲန့ၣ်လီၤ. မုမ့်ပနၢ်, ကဆီ,
ကျီၢ်, ကသ့ၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဖိၣ်စၢအီၤလၢပျံတဖၣ် က့ၤပိၣ်ထွဲက့ၤကဆီဝါအခံ
ကျၢယူၣ်လၢ အိၣ်တ့ၢ်က့ၤဝဲအအ့ၣ်တဖၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်အယိ ပျကိးက့ၤအီၤပ
နၢ်အ့ၣ်ဟၢခိၣ်တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤညါအံၤန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤတၢ်လီၢ်တတီၤလၢဖံနီၣ်ထုး
ထီၣ်ကဆီ, ပနၢ်တၢ်လီၢ်န့ၣ် ပျကိးဂၤဖဲးကိးဝဲလၢဖံနီၣ်ပူတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤညါ
အံၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ဒိဝဲလၢထါဒ်အံၤ -

ဖံနီၣ်အိၣ်ထုးထီၣ်ကဆီ
တၢ်ခံးယံၣ်နွံနံၤနွံသီ
ဖံနီၣ်အိၣ်ထုးထီၣ်ပနၢ်
တၢ်ခံးယံၣ်နွံနံၤနွံန့ၢ်

မုၢ်ယါချၢၣ်ခံအဂ့ၢ်

တၢ်စံးဝဲတဘျီလၢသဝီတဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ် ပှၤဒီးဖိမိၢ်ဖိပၢ်အိၣ်ဝဲသၢဂၤ ဒီး အဖိန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲအပိၣ်ခွါလီၤ. ဒီးဖိခွါဖိအံၤမ့ၢ်ပှၤလၢအနူၤလိၤနၢ်လိၤ ဒီးဒိၣ်တၢ်ဘၣ် န့ၣ်ဘၣ်ဒုဂ့ၤဒိၣ်မးလီၤ. ပိၣ်ခွါဖိအံၤ စးထီၣ်လၢအနီၢ်ဆံးလံၤလံၤ တုၤလၢအဒိၣ် ထီၣ်တစုန့ၣ် တကန့ၣ်ဃုၣ်ပှၤပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤဘၣ် အဝဲအတၢ်သးစဲအိၣ်ဝဲလၢတၢ် စုသ့ဒိၣ်ဘၣ်ဘၣ်ပး တၢ်ယီၤချံၣ်ယီၤပျၢ် ဒီးတၢ်ဟးခးအိၣ်ထီၣ်ဖိလံၣ်ဘီတဖၣ် လၢကုပူၤပျၢ်ပူၤတခီလီၤ. ဒီးတုၤအဒိၣ်ထီၣ်တဘျီယီၤ မၤန့ၢ်ဝဲချံၣ်ဖိတဆိဒီးလဲၤခး အိၣ်ဝဲထီၣ်ဖိလံၣ်ဘီကိးနံၤဒဲးဃုၣ်ဃုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်အပၢ်တခီ မ့ၢ်ပှၤမၤအိၣ် ဝဲဒီးလဲၤတၢ်လၢဂီၤ ဒီးဟဲက့ၤတၢ်တခီအဖိခွါဟဲက့ၤဖိပၢ်န့ၢ်အတၢ်အိၣ် ဒီးထီၣ် ဖိလံၣ်ဘီအညၣ်ကိးနံၤဒဲးကိးဟါဒဲးအယီၤ အမိၢ်အပၢ်သးခုဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ဒီး

ဟးခးအိၣ်တၢ်ကိးနံၤဒဲးအယိ လဲၤပျၢ်ပူၤတဘျီဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲချၢၣ်တထူၣ်အဒု
ဂ့ၤဒိၣ်မး ဒီးဘၣ်ဖဲအသၢ်မံအခါ ထံၣ်ဖိလံၣ်ဘိလဲၤအိၣ်အီၤဂ့ၤဒိၣ်မးအယိ အ
ဝဲလဲၤခးအိၣ်ဝဲထံၣ်ဖဲအအိၣ်ချၢၣ်သၢ်တထူၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးလဲၤခးအိၣ်ဝဲချၢၣ်သၢ်
အံၤ စးထီၣ်လၢအလဲၤထံၣ်ဝဲဒီးတုၤချၢၣ်သၢ်ဘူးကလၢၣ်လံအယိ ကိးနံၤဒဲးခးန့ၣ်
ဝဲထံၣ်ဖိလံၣ်ဖိ ထံၣ်ခ့ထီၣ်ကိးတဖၣ် ကိးမုၢ်နံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်မုၢ်ယါချၢၣ်ဒီ
ပုၢ်ဝဲၣ်မုၢ်ခံၣ်က ကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စးဝဲကိးမုၢ်နံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲမုၢ်ယါချၢၣ်ဒီပုၢ်
ဝဲၣ်ခံၣ်ကအံၤ အမိၢ်သံပၢ်သံစ့ၢ်ကိးဝဲ ဒီးအိၣ်ဒီပုၢ်ဝဲၣ်ခံၣ်ကဖဲချၢၣ်တထူၣ်အံၤအခံန့ၣ်
လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်မုၢ်ယါချၢၣ်ဒီပုၢ်ဝဲၣ်ခံၣ်က ဘၣ်တခိၣ်န့ၣ် လီၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲအသးလၢချၢၣ်
ခံန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိပိၣ်ခွါဖိတဂၤအံၤလဲၤခးအိၣ်အထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိကိးနံၤဒဲးအယိ သး
ဒိၣ်ဝဲတနီၤဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲပိၣ်ခွါဖိအဝဲအံၤ ဒိၣ်တၢ်ဘၣ်ဒုၣ်ဘၣ်ဒုဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤဒိၣ်မး
အယိ လၢအသးပူၤတခီ အဲၣ်ဘၣ်ဝဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ဒီးဖဲန့ၣ် ပိၣ်ခွါဖိတဂၤလၢအတၢ်လဲၤခးအိၣ်ထီၣ်ကိးနံၤဒဲးဒီးတထံၣ်တၢ်
နီတမံၤဘၣ် ထံၣ်ဒုၣ်ထဲချၢၣ်တထူၣ်ဒီးထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိတဖၣ်ဟီၣ်ဝံအသးအါမးလီၤ.
တခိၣ်အံၤထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢချၢၣ်ခံဟံၣ်သ့ၣ်ဘၣ်ဖးဒိၣ်အိၣ်ဝဲတဖျၢၣ် ဒီးပုၤမုၢ်ကနီၤ
ဟဲကွၢ်လီၤတၢ်လၢပဲတြီပူၤခံၣ်ကဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤဒိၣ်မး ဒီးထံၣ်ထီၣ်ဝဲတဘျီယီဖုးဘၣ်အ
သးဒီဖျိမုၢ်ယါမုၢ်ဖိအံၤအတၢ်ယံလၢတဖၣ် ဆဲးကပြီၤဘၣ်အမဲၣ်သၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီး
ဖဲန့ၣ်တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးဘၣ်စ့ၢ်ကိးအီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတထံၣ်ယီမုၢ်ယါမုၢ်တခီ ကိးထီၣ်
ဝဲ ခွါစီၤ ဘၣ်မနုၤန့ၣ်ဟဲခးအိၣ်ယထီၣ်ယဆီကိးနံၤဒဲးလဲၣ် ဒီးလၢတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုး
အဖိခိၣ်စံးဆာဝဲ ယတခးအိၣ်နဆီဘၣ် ယခးအိၣ်ဒုၣ်ထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိတဖၣ်လီၤ.
ဒီးအတၢ်စံးကဒီးအီၤ မုၢ်စံးဒဲးန့ၣ်ဒီး ဟဲထီၣ်လၢအးပူၤ ဒီးဖိသၢ်ခွါစံးဆာအီၤယ
လဲၤထီၣ်တဘျီဘၣ် ယတထံၣ်နယီဘၣ် ဖဲန့ၣ်ဒီးမုၢ်ယါမုၢ်ဖိလူၢ်လီၤန့ၣ်အီၤ
ယီသ့ၣ်ဘၣ်ဂီၤချၢၣ်ကလၢၣ်တဘိလီၤ. ဒီးဖိၣ်သၢ်ခွါဖိအံၤ လဲၤထီၣ်ဝဲတဘျီ
ဘၣ်ခီဖျိအဝဲအိၣ်လၢအးဝၣ်ပးအပူၤ ကလဲၤထီၣ်လၢအးသ့ၣ်ဘၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်
ပျံၤတၢ်ဖုးလီၤဘၣ်အီၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ဒီးအတၢ်ကိးထီၣ်အီၤသပျၢ်ပျၢ်အယိ မၤဝဲတ
သ့ဘၣ်ဒီးလဲၤထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တုၤအလဲၤထီၣ်ဝဲဒီး မုၢ်ယါမုၢ်ဖိထူးထီၣ်က့ၤအ
ယီန့ၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်သကိးဝဲလၢတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးအပူၤ ဒီးအတၢ်ပၢ်လီၤအိၣ်စၢၤအီၤ
သဘျီတၢ်ယါဒီးပြုၤယီၤအဆီဖါလၢအမုၢ်ထီၣ်ခ့ထီၣ်ကိးတဖၣ် ဒီးဖိၣ်ယီၤဝဲဒီး

ဖီအိၣ်စၢဖိၣ်သၣ်ခွါဖိန့ၣ်လီၤ. တုၤန့ၣ်တၢ်ဖိၣ်သၣ်ခွါအံၤကွၢ်ဝဲထီၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ် က့ၤဒၣ်ထီၣ်ဖိဆိဖိၣ်ပုၤဘျၢၣ်အံၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢ မ့ၢ်ယါမုၢ်ဒီပုၢ် ဝဲၣ်ခဲၣ်အံၤ ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤတုၤဒၣ်လဲၣ်ပတဲၤက့ၤအဂ့ၢ်တသ့လၢဘၣ်. အခိၣ်သ့တခါလီၤ တုၤလၢအခိၣ်ထံး အစုၣ်တစုၢ်ဒ်ဘုၤ ဒိၣ်န့ၣ်တစဲၤဒ်ဘုၤပျီၢ်အ့ၣ်ဂ့ၤဖိကပိၣ်ဆံၣ် ဂ့ၤဒိဘျဲၣ်မဲၣ်တုၢ်တခွဲၣ်ဒ်ဘျၢၣ်ဘျီၣ်ဒိး အထးခိၣ်သ့ဒီးယံၢ်ဘျုးဒိး တုၤဒၣ်လဲၣ်န ကွၢ်အိၣ်တဘျီၣ်လၢဘၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်ဖိၣ်သၣ်ခွါဖိအံၤ ပျံၤဝဲတခါခိၣ်အဲၣ်ဘၣ်ဝဲတ ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတုၤအတၢ်ဖိအိၣ်စၢအတၢ်ဝံးဒီး ခွဲးလီၤအိၣ်စၢဝဲမ့ၢ်ဒီးအိၣ်မ့ၢ်ဝံး တဘျီ မ့ၢ်ယါမုၢ်အပုၢ်ဒ်မုၢ်တကစံးဝဲ ပအိၣ်ဒီပုၢ်ဝဲၣ်မုၢ်ခဲၣ်လီၤ. ပအိၣ်ဒီးပထီၣ် ပဆိသ့ၣ်တဖၣ် နဟဲးခိၣ်ပတၢ်ကိးနံၤဒဲးအယိ ခဲအံၤနဘၣ်အဲၣ်က့ၤယဝဲၣ် မုၢ်လီၤ. ဒီးဖိၣ်သၣ်ခွါဖိတခါကစံးဆာဲဝဲလၢအဲၣ်ဝဲန့ၣ် ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်က့ၤအ မိၢ်အပၢ်ကဏုအိၣ် မ့ၢ်တဲဝဲလၢတအဲၣ်ဝဲဒီးကွၢ်ဝဲဂ့ၤကဒီးအယိ တၢ်ကိတၢ်ခဲဘၣ်အိၣ် ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ဒီးယၣ်အခိၣ်ယၢ်ခိၣ်ယၢ်ခိၣ်ဒီးစံးဝဲလၢအသးကံၢ်ပုၤ ယအဲၣ်နကစီဒီ ဘၣ်ဆၣ်ယပျံၤတၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်မ့ၢ်ယါမုၢ်သ့ၣ်ညါဝဲတဘျီယိဒီးနံၤထီၣ်ဝဲ ဟါဟါ ဒီး ဖိးဟ့ၤယီဝဲပိၣ်ခွါဖိအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးစံးဝဲခဲအံၤက့ၤလၢနဟံၣ်န့ၣ်လၢခိၣ်ယကလဲၤပိၣ်နခဲလၢနဟံၣ် လၢပ ကဒီးတုၤဒိးဖျိပသးအဂီၢ်လီၤ. ဒီးဖိၣ်သၣ်ခွါဖိတခါဖုးဘၣ်မးအသးလီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ် မ့ၢ်ယါမုၢ်ဖိအပုၢ်တခါလၢတၢ်ကလဲၤဖျိ မၤယံၤမၤလၢအဝဲၣ်အဂီၢ် ပြုယီၤအထီၣ်အ ဆိတဖၣ်ဒီးဖိၣ်ဝဲပျဲၤဆိသးဖးဒိၣ်ခဲၣ်ဖျၢၣ် ဒီးယုၢ်လီၤကဒီးအယိဒီးလဲၤလီၤဝဲဒၣ် လီၤ. ဒီးပိၣ်ခွါဖိတခါက့ၤဝဲဒီးအသးခုတစဲးစဲး ဒီးအသးအုးတစဲးစဲးလီၤ ဒီးပိၣ် ခွါဖိတက့ၤတုၤအဟံၣ် ဒီးအမိၢ်ဟဲက့ၤတုၤဆိလၢအမဲၣ်ညါဒီးဖိအိၣ်စၢအတၢ် မံလံအယိ ဒီးယုၤကညးဘၣ်အမိၢ်လၢအဟဲက့ၤတၢ်အယိစဲၤခဲလီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အ မိၢ်စံးဘၣ်အိၣ်ဖိခွါစၢ တၢ်တခါအံၤ တၢ်လီၤဆိ လဲၤကိးနံၤဒဲး နဟဲးက့ၤတုၤအိၣ် ဖိအိၣ်စၢပတၢ်ပအိၣ်ဘၣ်ထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိညၣ်ဒီးပအိၣ်ဘဲဒိၣ်မး တခါအံၤနလီၤ မၢ်ဒီးနဟဲးက့ၤကွဲၤမုၢ်မုၢ်ကနီၤခဲၣ်မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်. ဒီးပိၣ်ခွါဖိအံၤလၢတၢ်သ့ၣ်က နိးသးကနိး ဒီးစံးဘၣ်အမိၢ်ကယံၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဟဲကဲထီၣ်အသးတဆိ ဘၣ်တဆိန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အမိၢ်အပၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးသ့ၣ်ခုသးခုဒီးဒီး တုၤဒိးဖျိဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်သ့ၣ်နံၤဖးသိဒီးပုၤဟဲဝဲအါအါဂီၢ် ခိဖျိလၢတၢ်ဟူထီၣ်

သလီလပိာ်ခွါဖိအံထံာ်န့အမါဒိာ်တံာ်ဂုဒိာ်မးန့လီ. ဒီးအမိာ်အပာ်ဒီးတု
ဒီးဖျိအီဝံ အိာ်ယုာ်ဆိးယုာ်ဒီးအဖိခွါဖိအိာ်ဖျါထီာ်ဝဲတဂါ ဒိာ်တံာ်ဂုဒိာ်မး
စ့ကီးန့လီ. ဒီးဖဲန့ မ့လါအတံာ်အဲာ်ဘာ်အမါဒိာ်ဒီးအမါဒိာ်တံာ်ဂုအယံ
တမာဲအလဲတံာ်မာဘာ် မာဲအတံာ်အိာ်ဟံာ်ကီးနံဒဲးလီ.

ဒီးမ့ယါမုာ်ဖိအံခိဖျိတံာ်အဲာ်ဘာ်အီလါအမံပုာ်ခံဂဒီးအဝါအယံ ပု
ဒီးန့ဒီးထာကွါဝဲတမုာ်စ့ကီးဘာ် ဒီးဖဲန့သဝီပူအိာ်စ့ကီးဒီးမုာ်ကနီသါဆံ
ခိာ် ပိာ်သုာ်ခွါသါခံခိာ်န့လီ. ဒီးဖဲန့မုာ်ကနီသါဆံခိာ်တခီကုာ်ထီာ်ဝဲပု
မါတဂါဂုဒိာ်မး ဒီးအဝါတဂါဒိာ်မး ဂုာ်ဖံးဂုာ်မထဲအံညါယကကုာ်သံကွာ်
အမါ ဒီးယကအဲာ်က့အဝါလီ. ဒီးခိဖျိအဝါလဲတံာ်ကီးနံဒဲးအယံ ဘာ်တ
နံတခိာ်မုာ်ကနီသါဆံခိာ်ဒီးအသကီးတဖာ်တလဲတံာ်လဲဘာ်. ကုာ်ထီာ်ဝဲ
လါကလဲမာသံကွာ်ဝဲလီ. ဒီးဖဲအဝါလဲတံာ်ပူဒီးလဲဝဲဆူအအိာ်ဒီးစံးဝဲဒ်
ခွါမုာ်စ့ကီးဒိာ်ဂုန့ညါဝါဒိာ်မးန့အိာ်လါဟံာ်ကီးနံဒဲးန့အိာ်တကဲဘာ်အ
ယံ တနံအံပလဲဝဲအိာ်ယိာ်ခါ. ဒီးအတံာ်စံးဆါအီယံမုာ်သုာ်ဝဲဒီးထံဖိနီ
ဖိတဖာ် ယဖိခွါအပါမဟံာ်န့ယါလါလံ တလိာ်လါယလဲမာလါဘာ် ဒီးမ့
လါအဖိခွါအပါတခီအတံာ်အဲာ်ဘာ်အီဒိာ်မး ဒိာ်ဟံာ်န့ဝဲအယံဂုာ်ဟံာ်ဝဲထံဂု
ဂုကီးနံဒဲးလီ. ဒီးဖဲန့သုာ်ညါဝဲတဂျီယီလါပုတဒုာ်အံကဟဲကုာ်သံယါတီ
တီလီ. ဒီးအတံာ်ကွဲအီယံာ်အယံ အပုာ်ဒုမုာ်တဂါစံးအီနီစုပုဟဲကွဲကီ
နုဒီးန့မ့လဲလဲယကကွါယဖိဒိာ်ဂုဂုလီ ဒီးဖဲန့ဒုးပုထီာ်အဖိလါအပုာ်လါ
ဒီးဝဲထီာ်သိာ်ကွီာ်ဒီးလဲဝဲဒ်လီ.

ဒီးလဲတုလါပုာ်ပူအခါ ဒိာ်ဝဲယိာ်ဒီးကဆိးန့ဝဲလါသိာ်ကွီာ်ပူအခါ
မုာ်ကနီသါဆံတဖာ်တီာ်သံကွာ်အီန့လီ. ဒီးဖဲန့မုာ်ကနီသါဆံတဖာ်ဒိာ်
ဒ်ယိာ်တဂါတကျိာ်ခံကျိာ်အယံ ဆိာ်အိာ်က့ဝဲအယံတကျိာ်သုာ်လီ. ဒီး
ဖဲန့အပုာ်လါခံတခီ ပုာ်မံဝဲအဖိဒိာ်လါစုာ်ပူဒီးတုပုတီာ်သံအဝဲတဂျီယီ အ
ဖိခွါတခီဂဲထာ်ဟီာ်ကီး ဒီးဂဲထာ်ဝဲဒီးဖဲန့ အပုာ်တခီပုထီာ်အဖိဒိာ်ဒီးသုာ်
ညါဝဲလါပုကမာယဝဲတမံမံလံန့လီ. ဒီးလဲစံာ်ဝဲထုာ်ထုာ်ဒီးတိနီဝဲမုာ်က
နီသါဆံတဖာ် ဒီးသံကွာ်ဝဲယဝဲတဟဲက့ဒဲးဒါဒီးအတံာ်စံးဆါအီန့ဝဲန့ဟဲက့

လာမုကကလံလံ၊ ဒီးအဝဲတနဝဲဒီးလဲလှာဝဲဆူညါလီ။ ဒီးလဲတုဒီးထံဝဲ
လာအဝဲအသိဝဲကွိုင်တဒု ဒီးတထံဝဲအကစာဘဉ်ဒီးဟးယုဝဲဒီးထံဝဲလာအဝဲ
န့ၣ်ပုတီၣ်သံကွံၣ်အီၤလီ။ ဒီးမဝဲတသ့လာက့ၤစံၣ်ခိၣ်ခံဆူအဟံၣ် ဒီးက့ၤယိ
ထီၣ်အကုပီၣ်ပု ထးထီၣ်ဝဲခိၣ်ဖျၢၣ်ကံၣ်တဘျီ ဒီးဟဲစံၣ်ကဒီးဝဲန့ၣ်လီ။ ဒီးအ
ဖိဒိၣ်ခါတခီဟီၣ်တဖျးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီ။ မ့ၢ်လာပုမသံကွံၣ်အမိၢ်အယိလီ။ ဒီးလဲ
တုပုၣ်မံအီထီခိၣ်အဝဲမုၣ်ဒီးဖျၢၣ်လီဝဲအမဲၣ်သ့ၣ်လာခိၣ်ဖျၢၣ်ကံၣ်အန့ၣ်တထံဝဲဒီး
အဝဲမုၣ်ဟူးထီၣ် ဖျၢၣ်ခံထံၣ်အတၢ်ဂဲၤထၢၣ်ဆုၣ်နီၤ ဖျၢၣ်သထံၣ်ဒီးဂဲၤထၢၣ်ကတီၤ
တၢ်ဒီးဂဲၤထၢၣ်ဟဲက့ၤဝဲန့ၣ်လီ။ ဒီးဖဲန့ၣ်အဖိခါဟီၣ်နဲထီၣ်က့ၤဝဲလီ။

ဒီးဟဲက့ၤတုအဟံၣ်မုၢ်ဘဉ်လါဘဉ်ဒီးဖိအိၣ်တ့ၤအိၣ်ဟံၣ်တၢ် ဒီးအမံ
ပုၢ်ဒီးအဝဲဟဲက့ၤတၢ်ခွဲးလီၤအိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထံသ့ၣ်ဖျံသးညီဝဲ ဒီးတဝဲဘဉ်အဝဲအ
တၢ်နီတမံဘဉ်န့ၣ်လီ။ ဒီးမုၣ်ကနီၤသးဆံတခီဒုးဝဲလာအတၢ်သံအယိ ကဟဲ
အိၣ်သကိးဝဲအဝဲန့ၣ်လီ။ ဒီးဟဲဝဲဒီးထံဝဲလာအမါအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီ။ ဒီးဖဲန့ၣ်
ကမာမာမာဝဲဒၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီ။ ဒီးဖဲန့ၣ်က့ၣ်ထီၣ်ကဒီးလာကလဲမသံကွံၣ်အီၤ
အသီတဘျီန့ၣ်လီ။ ဒီးဒ်အပူၤကွံၣ်တနံၤအသိးမုၣ်ကနီၤသးဆံခိၣ်အံၤလဲၤကဒီး
ဆူအအိၣ် ဒီးစံးဝဲခါမုၣ်ဖျၢၣ်န့ၣ်အိၣ်ဟံၣ်ကိးနံၤန့ၣ်အိၣ်တကဲဘဉ်။ ပလဲၤအၢ်အီထံ
ဧါ ဒီးအဝဲစံးဆာကဒီးအီၤန့ၣ်လီ။ ဒ်န့ၣ်အသိးအပုၢ်စံးကဒီးအီၤန့ၣ်လီ။ ဒီး
ဖဲန့ၣ်လဲၤကဒီးဝဲဒီးလဲတုထံကျိထံမိၢ်ဘီဒီးအၢ်အီထံလီ။ ဒီးပိၣ်မုၣ်သ့ၣ်တဖျၢၣ်
ကမသံပုၤအဂီၢ်ဟးထီၣ်ဟးလီဝဲတုအတၢ်အၢ်ထံပျဲဒီးတီၢ်သံကဒီးဝဲန့ၣ်လီ။
ဒ်န့ၣ်အသိးအဖိခါတခီဂဲၤထၢၣ်ဟီၣ်ကဒီးန့ၣ်လီ။ တဘျီယီအပုၢ်သ့ၣ်ညါလာပု
တပုၤအံၤမသံကွံၣ်ယဝဲမုၣ်လဲန့ၣ်လီ။ ဒီးဖဲန့ၣ်ယိထီၣ်ကဒီးကုပီၣ်ပု ဟံထီၣ်
ခိၣ်ဖျၢၣ်ကံၣ်ယီၢ်ကံၣ်တူၣ်ဝဲလာအယီၤဒုး ဒီးပုထီၣ်အဖိဒိၣ်ဒီးလဲစံၣ်ကဒီးဝဲန့ၣ်
လီ။ လဲတိၣ်နီၣ်ပုတဖျၢၣ်န့ၣ်ဒီးသံကွံၣ်ဝဲ ဒီးအတၢ်စံးဆာကဒီးအီၤဒီးမုကိၣ်အ
သိးလီ။ ဒီးလဲစံၣ်ကဒီးဝဲဒီးလဲထံဝဲအတၢ်တၢ်လီၤကွံၣ်ဝဲအဝဲအထံတၢ်ဒီး
မသံကွံၣ်ဝဲအကစာ ယီၢ်လီၤဘျၢကွံၣ်ဝဲလာတီၤဖိလၢ်ကပူၤပူၤ ဒီးဖဲန့ၣ်ထံဝဲလာ
အဝဲအစုဖျၢၣ်ထီၣ်ဒီးဝဲဒၣ်တခီန့ၣ်လီ။ ဒီးဖဲန့ၣ်ယုထီၣ်က့ၤအဝဲမုၣ်ဒီးသ့ကွံၣ်
ဝဲမုၢ်နီၣ်နီၣ် ဒီးဖျၢၣ်ကဒီးဝဲလာခိၣ်ဖျၢၣ်အံၤသထံၣ်ဝဲအတၢ်ဂဲၤထၢၣ်ကတီၤတၢ် ဒီး
ဟဲက့ၤပိၣ်လိၣ်ကဒီးအခံန့ၣ်လီ။ ဒ်န့ၣ်အသိးက့ၤတုအဟံၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်မိၢ်မုၣ်

နါဆာဖီအိဉ်တ့အိဉ်ဒ်လီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခီတဒုးသ့ၣ် ညါအၤနီၤတမံၤဘဉ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်န့ၣ်အသိး မ့ၣ်ကနီၤသၢဆံၣ်ဟဲကွၢ်ကဒီး ဒီးထံၣ်ဘဉ်စ့ၢ်ကီးမ့ၢ်ယါချဉ် မ့ၣ်အံၤအိဉ်ကဒီးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်စးထီၣ်ကူၣ်ကဒီးအသိတဘျီ ဒီးတၢ် ပိဉ်သကိးလိာ်အသး ဒီးစံးဝဲပုၤတဂၤပကဘဉ်မၤဒ်လဲၣ်ဒီးတဂၤစံးဝဲဒ်တဘျီ အံၤပကကွဲအီၤလၢလဲၤကဝဲဒီးကျိၤသံကွံာ်အီၤဒီးယဲာ်ဘျးကွံာ်အီၤကပုာ်လုး ဒီး ဖံၣ်လီၤကွံာ်အညဉ်တနီၤဖံၣ်ထီၣ်ကွံာ်အညဉ်တနီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်စံးဒ်န့ၣ် မ်ပကဟဲ စိာ်ယဲာ်တဂၤတဘျီဒီးတဲလိာ်သးဒ်န့ၣ်ဝံၤမ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ် လဲၤကွဲကဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒ်ပုၤကွံာ်အပုာ်တဲအီၤဒီးလၢထီၣ်အသးဒီးခါလီၤယီၤဒီးဝံထီၣ်ကု ထာနုာ်သ့ဒီးမၤ လိာ်ကဒါက့ၤအပုာ်လၢ နဖိဒိဉ်မ့ၢ်ဂဲၤထၢၣ်ဟီၣ်န့ၣ် လူၤက့ၤယၤမ့ၢ်ချတစး တခိဉ် အံၤလူၤယၤကနီၤခါတနီၤခါတသ့ၣ်ညါလၢဘဉ် ဒီးဖဲန့ၣ်လဲၤဝဲလီၤ. ဒီးလဲၤတုၤထံ ကျိၤပုၤကွၢ်ဝဲ ဘျးလၢညဉ်ဖၤဘၢပလူၢ်ထးကံာ်ယုၤသ့ၣ်တဖၣ်အိဉ်အါမးဒီးသးခုဝဲ ဒိဉ်မး ကဝဲထီၣ်တထံၣ်န့ၣ်တစျီ ကဝဲလီၤတထံၣ်န့ၣ်တစျီ ယံာ်ထီၣ်ယံာ်ထီၣ် အတၢ်ဘျးကပုၤအကုတခီ ဒီးမ့ၣ်ကနီၤသၢဆံၣ်တဖၣ်မ့ၢ်လၢကမၤသံပုၤအယီ တ လူၢ်ထီၣ်လၢထံခံတလူၢ်လီၤလၢထံထၣ် ဒီးကွၢ်ဝဲပုၤကုပုၤဒီးသံကွၢ်လိာ်အသးဒီး စံးဝဲဘဉ်ဂီၢ်လံၤခါ. မ့ၢ်ဘဉ်ဂီၢ်ဒီးကမၤသံကဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်မၤသံကဒီးဝဲ ဒီးဒ်အစံးတၢ်ဝဲဒီးဟံးန့ၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ကျိၣ်ဒီးယဲာ်ဘျးဝဲ ဒီးဖံၣ်ထီၣ်ဝဲအညဉ်တနီၤ ဖံၣ် လီၤဝဲအညဉ်တနီၤသက့ၤသ့ၣ်လၢအူကျါ ဒီးအသးတခီကိသ့ၣ်ဖးဝဲခံဒီ ကွံာ် လီၤဝဲလၢထံထၣ်တခီ ဒီးကွံာ်ထီၣ်ဝဲလၢထံခံတခီန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အဖိခွါဖိတ ခီ ဂဲၤထၢၣ်ဟီၣ်တဖးကဒီးဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ်ဒီးအပုာ်တခီသ့ၣ်ညါလၢပုၤမၤသံကဒီး အဝဲာ်လံဒီး ဒ်သိးအဝဲာ်မၤလိာ်အီၤအသိးဂုာ်လိာ်ဝဲသပုၢ်ပုၢ် ဒီးလဲၤပုၢ်သဖိဝဲဒ် န့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤမ့ၣ်ကနီၤသၢဆံၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၤဟံးအိဉ်က့ၤဝဲအညဉ်ဖိခဲလၢာ်ဒီးနီၤလိာ် သကိးအသးဒ်ဝဲဘျီအိဉ်ဘျီအီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးအပုၢ်ဒုမ့ၣ်တခီလဲၤဒီးတိနိဉ်က ဒီးမ့ၣ်ကနီၤသၢဆံၣ်ဒီးသံကွၢ်ကဒီးဝဲလၢမ့ၢ်နထံၣ်ယနီၤခါ. အဖိခွါတခီဟီၣ်ရးမး လီၤဒီးမ့ၣ်ကနီၤသၢဆံၣ်တခီစံးဆၢကဒီးအီၤနနီၤဒုက့ၤဖးယံာ်လံ. ကဝဲာ်အိဉ်ဘဉ် ရးဝဲပုၤအံၤပကဝဲာ်ဒ်ပုၤထံၣ်ပုၤထံၣ်န့ၣ်ကွၢ်ပတၢ်ဘဉ်ပုၤအံၤညါလီၤ. အနီၢ်နီၢ်တ ခီမၤသံပုၤကညီဝံၤဟံးအိဉ်ဝဲအတၢ်လီၤ. ဒီးတထံၣ်ယီၤအပုၢ်ဒုမ့ၣ်တခီမ့ၢ်လၢအ

ဖိဒိန်ခွါဟိန်ဆူန်ဆူန်ကလဲင်အယိ လဲးစံင်ဲထူင်ထူင်ဆူထံကျိလၢပုဟဲက့ကျဲ
အလီလီ. ဒီးတုအလဲတုလၢထံကျိဒီးကွါယုအဝဲတဘၣ်လၢဘၣ်. ထီၣ်ဆူ
ထံခံတထံၣ်လၢအဝဲ လီဆူထံထံၣ်တထံၣ်လၢအဝဲ ဒီးတၢ်ကီဘၣ်အီဒိန်မး
န့ၣ်လီ. ဒီးမုၢ်ကနီၤသၢဆံတခီတုအပုၤဒုမုၢ်လဲၤပုတဘျီစံးကတိလိာ်အသး
တခီၣ်အံၤဒုနယုမုၢ်ဘၣ်ယုတခီပမၤအီတဘးဘးအံၤဒုတမုၢ်ကထံၣ်ဝဲလၢာ်
ခဲဆုလၢဘၣ်လီ. ဒီးပုၤဒုမုၢ်တခီစံၣ်ထီၣ်စံၣ်လီ စံၣ်ထီၣ်စံၣ်လီထံၣ်ဘၣ်ဝဲ
လၢသ့ၣ်ထီကျိတကျိၣ်လၢပုဒိန်တၢ်ညၣ်လၢအခိၣ်လီ ဒီးဖဲန့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢပု
ဒိန်ဘျးကွံာ်အဝဲခဲလၢာ်လံလီ. ဒီးမုၢ်လၢဖျံကွံာ်ဝဲအညၣ်လၢသ့ၣ်လၢအုကျိတ
ပျီကျိအယိယုဝဲတဘၣ်လၢဘၣ် ဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအသးကံၢ်ပုယကဘၣ်
မၤတၢ်ယံပအူးယုစၢယၤလီ. ဒီးဖဲန့ၣ်ဘါယိဝဲသ့ၣ်လၢအုမၤလုမၤပျီဝဲဒီးစံးဝဲ
တၢ်ယံပအူးစၢ နသးမုၢ်အိၣ်ယၤဟဲစိၣ်န့ၢ်စၢယၤယဝဲအညၣ် ဒီးပာ်လီန့ၢ်ယၤ
ဖဲအံၤ ဒီးဖဲန့ၣ်တၢ်ယံပအူးတဖၣ်စံးဆၢအီပတအိၣ်ဘၣ်ပဆၣ်နတဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်
ပုတၢ်နီတမံအယိပစိၣ်န့ၢ်န့ၢ်တကဲဘၣ်. တုအပုၤဒုမုၢ်န့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ယံပအူး
အတၢ်ကတိတဘျီ ဒီးယၣ်အခိၣ်က့စံၣ်ကဒီးဆူအဟံၣ်ဒီးက့ဒိသံလီအထိး
ဖါဖးဒိၣ်တဒုဒီးဟဲစိၣ်ဝဲလၢာ် ဒီးပာ်တီဝဲအကိာ်ကျါခံတလိၣ် ကဘၣ်တက
ပၤလၢဆိကမိၣ်ဝဲလၢကဟဲက့ဖီအိၣ်ဝဲခဲမဟါကကံၢ်လီဒီးအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်
လဲးစိၣ်ဝဲလၢာ်လီ. ဒီးတုအလဲတုဒိန်လီဖီထီၣ်ဝဲဒီးအတၢ်မံဒီးလူလီန့ၢ်ဝဲခဲ
လၢာ်လီ. တုန့ၢ်တဘျီတၢ်ယံပအူးသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲယီဝဲဒီန့ၣ်ဒီထၢဒီးအိၣ်သကိး
ဝဲဘျီအိၣ်ဘျီအိၣ်ဝဲ ထၢဖျိၣ်သကိးဝဲမုၢ်ယါချါမုၢ်အညၣ်လီ. ထာဝဲလၢာ်ခဲဆု
ဝဲအပုၤတခီရဲၣ်လီဘၣ်ဝဲတခါလၢအလီၢ်တခါလၢအလီၢ်ဝဲ. ဖျု ကဒီးဝဲလၢခိၣ်
ဖျါကံၢ်အန့ၣ်န့ၣ်လီ ဖျု ဝဲဘၣ်ဆၣ်အတၢ်တဂဲထၢၣ်လၢဘၣ်တၢ်လီဆိတမၤအ
သးနီတမံလၢဘၣ် ဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲမုၢ်မၤအသးဒဲလဲၣ်တၢ်ကီဘၣ်အီလံလီ.
ဒီးတခီ မုၢ်လၢအသးတခီတၢ်ကိသ့ၣ်ဖးအီဒီးတၢ်ကွံာ်လီအီလၢထံကျိပုအယိ
တၢ်ယံပအူးတထံၣ်ဝဲဘၣ်လီ. ဒီးအဝဲယုကွါအဝဲအညၣ်ခဲလၢာ်ဒီးကွါဝဲဒုၣ်
ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲမုၢ်မၤက့အသးဒဲလဲၣ်. ဒီးဖဲန့ၣ် ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်အသးတဖျါ
လီမၤဒီးတဘျီယိတၢ်ကီတၢ်ခဲဘၣ်ကဒီးအီလံဒီးအဖိဒိၣ်တခီဟိန်မးဟိန်လီ.
ဒီးစံးကဒီးဝဲတၢ်ယံပအူးစၢ မုၢ်နတထံၣ်ယဝဲအသးဘၣ်ခါ ဒီးအတၢ်စံးဆၢ

အီတၢ်လၢပထံၣ်န့ၣ် ပထာဲလၢၣ်လံၤလီၤ ဒီးဖဲန့ၣ်တယးက့ၤဝဲတဘၣ်လၢၤဘၣ်
ဒီးကွၢ်လီၤတၢ်လၢထံၣ်ကျိပူၤဒီးန့ၣ်ဟူဝဲတၢ်ကလုာ်သိၣ်စံးဝဲ ယဲယထံၣ်မိၤနတဘၣ်
ယဆၣ်ဒုယတထၢန့ၣ်န့ၣ်ဘၣ် နမ့ၢ်ဘၣ်ယဆၣ်ဒုယကထၢမိၤ ဒီးတဘျီယီကအ
အခိၣ်ဒီးဟဲက့ၤစံၣ်ကဒီးဟဲက့ၤဟံးက့ၤထိးညၣ်လၢအဟံၣ်တ့ၢ်ဝဲတလိၣ်အံၤလီၤ.
ဒီးဟဲက့ၤဝဲတ့ၢ်ဟံးထီၣ်အထိးညၣ်ဒီး လဲၤဟ့ၣ်ကဒီးဝဲဒီးလဲၤတုၤဒိၣ်လီၤဖိထီၣ်
ဝဲ ဒီးဒုးအိၣ်ဝဲဆဲၣ်ဒိမိၢ်ဖါခဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤန့ၣ်တဘျီ ဆဲၣ်ဒိမိၢ်ဖါခဲဘၣ်အိၣ်
ဝဲဝံၤ မ့ၢ်လၢအတၢ်တဘျီအိၣ်အီၤဘၣ်အယိ လဲၤထၢန့ၣ်ဝဲအသးထဲတခီဇိလီၤ.
ဒီးစံးဘၣ်မ့ၢ်ပၤမုၢ်ဖိအံၤ ပအိၣ်ဘၣ်တၢ်တဘျီအိၣ်ယိပထၢန့ၣ်ဒုန့ၣ်န့ၣ်ဝဲအသး
တခီလီၤ. တုၤန့ၣ်တဘျီဟဲက့ၤစံၣ်ကဒီးထုာ်ထုာ်တုၤအဟံၣ် ဒီးကွၢ်ဝဲအထွဲၣ်ဖါသူ
မံလီၤလၢတၢ်ခိၣ်ဒီးဟံးထီၣ်နီၢ်တီၢ်ဒီးဒိသံကွၢ်ဝဲလီၤ. ဝံၤဒီးကိသ့ၣ်ဖးဝဲအဟူဖး
ဒီးဟံးန့ၣ်ဝဲအသးလီၤ. ဒီးလဲၤစံၣ်ကဒီးတုၤလၢအဝဲအအိၣ်ဒီးကိသ့ၣ်ဖးလီၤထွဲၣ်
ဖါသူအသးခဲခီ ဒီးဟံးန့ၣ်ဝဲတခီ ဒီးထီယုာ်ဝဲအဝဲအသးတခီလီၤ. ဖဲန့ၣ်ဟံၣ်လီၤဝဲ
လၢအလီၢ်ဘၣ်ကျဲဘၣ် ဒီးဖျၢကဒီးဝဲလၢခိၣ်ဟံၣ်ကံၣ်အန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖျၢဝဲတထံၣ်
အတၢ်ညၣ်တဖၣ်ထီၣ်တအံၣ်လါဝဲ ဖျၢကဒီးတထံၣ်အတၢ်စဲဘူးလိာ်အသး ဖျၢ
ကဒီးဝဲတထံၣ်အတၢ်ကဲထီၣ်ပုၤကညီ ဖျၢကဒီးတထံၣ်အတၢ်ဂဲၤထၢၣ် ဖျၢကဒီး
ပုၤထီၣ်န့ၣ်ထီၣ်ဒီးအဝဲတခီဂဲၤထၢၣ်ကတိၤထီၣ်တၢ်လီၤ.

ဒီးစံးဝဲမ့ၢ်ပၤပုၤလၢခိၣ်ခွါဒုဘၣ်လံၤ. ကမ့ၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအတၢ်အဲၣ်တီ
ဒီးအသံၣ်ဖိသံၣ်မၤလီၤ. ပုၤမၤကီညီပုၤထဲအံၤညါဒု ပတုၢ်တကဲလၢဘၣ်အယိ ပ
ကက့ၤအိၣ်လၢပတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်ဒ်အပူၤကွၢ်အသိးလီၤ. ဒီးဟဲက့ၤဝဲဆူ
အဟံၣ်ဒီးဖိအိၣ်တ့ၤအိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မဲာ်တမုာ်နါတဆၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဟါလီၤ
အဝဲဒီးအမံၤပုၤဟဲက့ၤတၢ်တုၤ ဘၣ်အဘၣ်သ့လုာ်ထံလုာ်နိဝံၤအိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထံဝံၤ
မံလီၤဂဲၤလီၤဒီးအဝဲတခီဟဲက့ၤဒီးကွၢ်ဝဲအမၤတဂၤအံၤ တခီၣ်အမဲာ်တမုာ်လၢ
ဒ်အပူၤကွၢ်ဘၣ်ဆၣ်တဝဲဝဲတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်တုၤအမံလီၤဒီးသံကွၢ်ဝဲ
အမၤလၢကိးဟါဒီးယဟဲက့ၤနန့ၣ်ထီၣ်အ့ၤလီၤနကလုာ်ကတိၤ အအံၤတခီၣ်နလီၤ
ဆိးနးလဲၣ် ဒီးအမၤစံးဆၢအီၤ ခဲဂီၤမးနကသ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဝံၤဒီးမံဝဲလီၤ.
မ့ၢ်အဝဲတခီမံဝဲတန့ၣ်ဘၣ် ဒီတနုၤကျၢ ဆိကမိၣ်ဝဲလၢမၤတဂၤဘၣ်မနုၤအယိ
လဲၣ် ယတမၤအမၤသီမး ယတမၤအမၤတၢ်နီတမံၤ ယမၤဒုၣ်အအိၣ်လၢဒးပူၤ

လီ၊ မှ်အဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ဆိကမိၣ်ဝဲဒီန့ၣ်မဲဝဲတန့ၢ်ဘၣ်ဒီး မှ်ဆုၣ်ထီၣ်ဆီဖါ
အိၣ်အိၣ် ဒီးအဝတကၤဂဲၤဆာထၢၣ်ဖီအိၣ်တ့ၤအိၣ်ဝံၤဘိၣ်မ့ၤဖျၢထံခွဲးလီၤအိၣ်မ့ၤ
ဝံၤမှ်ဝါထီၣ်ဆိၣ်လီၤဆိၣ်ကျဲအိၣ်သဘျုၣ်တၢ်ယါဝံၤကလဲၤတၢ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အ
မိၢ်ဒီးအပၢ်သးပျၢခံၣ်ဂဲၤလဲၤတၢ်လီၤ ဒီးအမါတခိၣ်စံးဘၣ်အီၤသုတလဲၤတၢ်မိၣ်အိၣ်
ဒးကီၤပုၤတတီၤမိၣ် နကထံၣ်ဘၣ်ဒုၣ်ပုၤခဲမဟါတခိၣ်ဒ်န့ၣ်ဝံၤဒီး အဝတခိၣ်န့ၣ်
ဟူဘၣ်အမါအတၢ်ကတိၤဒီးဖုးဘၣ်မးအသးလီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အဝတလဲၤလၢတၢ်
ဘၣ်ဒီးဆိကမိၣ်တၢ် အိၣ်ဝဲတသ့အသးကီၤအူကီၤကဲၤ ဘူးမးအသးကသ့ၣ်ဖး
ဘၣ်မးအသးတခိၣ်လီၤ. အိၣ်ဘၣ်ဆၣ်တကတီၤလၢတၢ်ဒီးအမါလၢဘၣ်. မ့မှ်
အမါတခိၣ်ကွၢ်လီၤအမဲၣ်ဒီပုၤဝဲၣ်မုၢ်ခံၣ်ကတိၤသကိးတၢ်ခံၣ်ဒုၣ်လီၤလိၣ်အသး
ယၢ်ခိယၢ်ခိ လီၤကံၤဒ်စ့ဒုၣ်လီၤလိၣ်အသးလီၤ. ဒီးတုၤမှ်ဟဲထီၣ်တစဲးဖိဒီးအမါ
လဲၤဖီၣ်လီၤဆီဖါအိၣ်အိၣ်တဘျုး ဒီးဖီအိၣ်ဝဲဝံၣ်ဝံၣ်ဘဲဘဲဒုၣ်ဆဲးသိညၣ်ဆဲးယဲၢ်
န့ၣ်မုၢ်ခံၣ်ညၣ်ဘၣ်ပုၤဒီဟံၣ်ဒီယီၤဒီး တုၤမှ်ထုၣ်မှ်ဘၣ် အိၣ်မ့ၤဒီးမးအပုၤဒုၣ်မုၢ်ခွဲး
လီၤအိၣ်မ့ၤဒီးလဲၤလီၤအိၣ်ဝဲဒီပုၤဝဲၣ်ခံၣ်ဒီးကိးအိၣ်အဝ ဒီးအဝတခိၣ်လၢတၢ်
ဆိကမိၣ်အါအပူၤတသ့ၣ်ဝံၤအသးလၢမ့ၤလၢဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်အမါတခိၣ်စံးဘၣ်
အီၤဟဲအိၣ်အီၤမ့ၤဒီးပုၤနကထံၣ်ဘၣ်ပုၤအကတၢ်မှ်ဆါတန့ၢ်အံၤလီၤ. လီၤခံၣ်ဒု
တမှ်နကထံၣ်ဘၣ်လၢပုၤဘၣ် ဒီးအဝတခိၣ်န့ၣ်ဟူဘၣ်အမါအတၢ်ကတိၤဒ်န့ၣ်
ဒီး လၢတၢ်ဆိကမိၣ်အါအပူၤဒီးလဲၤလီၤအိၣ်အိၣ်ဘၣ်ဆၣ်ယုၢ်လီၤမ့ၤတန့ၢ်လၢ
ဘၣ် ဒီးအပုၤဒုၣ်မုၢ်တခိၣ်ကွၢ်ဝဲအဝဲၣ်အိၣ်မ့ၤယုၢ်မ့ၤတန့ၢ်လၢဒီးသးကညီၤဘၣ်ဝဲ
ဒိၣ်မးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မးစၢဝဲတသ့ဘၣ်ဒီးစံးဘၣ်အဝဲၣ် ကွီၤစ အိၣ်မှ်ဘျဲအိၣ် ဝဲ
ပအိၣ်မ့ၤဘဲရး ဘၣ်ဆၣ်ခဲမှ်ဆါဒုပကဘၣ်လီၤဖးလီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အဝဲအကိၣ်လီၤ
တီၢ်သါပုၤနီၣ်ဘၣ်မးအသးလီၤ. ဒီးအိၣ်မ့ၤဝံၤဆိၣ်လီၤဆိၣ်ကျဲဒီးမ့မှ်အဝတက
ဒုအိၣ်ဝဲတသ့လၢဘၣ်. ကွၢ်ဝဲအမါတခိၣ်ကတီၤထီၣ်နီၢ်ကီၢ်အလီၢ်အကျဲလီၤ ဒီးဖဲ
န့ၣ်အဝတခိၣ်ယုၢ်န့ၣ်ပုၤဒီးစၢယၢ်အတြဲၤဟံးန့ၢ်တၢ်ကံးညၢ်ဆွံတၢ်ပူၤတၢ်ပူၤဟီ
ခဲလၢ်ဘၣ်ဆၣ် အဝဲတြီဟီဒီးတဘျုးဒီးအမါတခိၣ်စံးဘၣ်အပုၢ် ဘၣ်လၢမှ်ယုၢ်
လီၤလံ. နလဲၤကွၢ်ကွၢ်မှ်တဘီမှ်ဘၣ်လံခါ. မှ်မှ်ဘၣ်ပကက့ၤတခိၣ် ဖဲန့ၣ်တဘျီ
အပုၢ်တခိၣ်လဲၤကွၢ်ဝဲမှ်လၢဝဲတြီဟီဒီးစံးဘၣ်အဝဲၣ်မုၢ်တဘၣ်ဒီးဘၣ်လိၣ်ဒုၣ်တ
စဲး ဒီးအဝဲၣ်စံးဘၣ်အီၤမ့မှ်ဒ်န့ၣ်ဒီးယကအိၣ်န့ၢ်ဘျဲအိၣ်ဒီးနဖိဒိၣ်တဘျီ မှ်မှ်

ဘၣ်ဒီးကိးဘၣ်ယု၊ တုၤန့ၤတဘျီအဝဲအိၣ်တသ့ဆိးတသ့လၢဘၣ်. ကယဲၣ်တၢ် ပူဟံၣ်အိၣ်အဆိးတံၢ်တံၢ်ဝဲကိးဘိးလီၤ. ဒီးအိၣ်န့ၢ်အဖိအိၣ်တတီၤဒိၣ်ဒီးအပုၢ် ဒုမုၢ်ကိးဘၣ်အီၤနီၣ်စၢမုၢ်ဘၣ်လံၤ ဒီးမ့မ့ၢ်ပကစံးလၢမုၢ်ယုၢ်လီၤဖးဖိန့ၢ်လီၤ. ဒီးဖဲ န့ၢ်အမါဂဲၤဆၢထၢၣ်ဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်ယုၢ်ဒီးအမါ ဒီးခိးယၢ်ဝဲအိၣ်လီၤ. ဒီးအမါ တခီမ့ၢ်လၢအဝဲတံၢ်တံၢ်ပူဟံၣ်ခဲလၢခဲဆ့လံၤအယိတထံၣ်ကျဲလၢဘၣ် ဒီးဟး ထီၣ်အဝဲပိၣ်အခံးလီၤအဝဲပိၣ်အခံးဖဲန့ၢ်အမါတခီထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢကံၢ်ဆံၣ် ဟံၣ်ယိးတကိ မ့ၢ်ဝဲယိးခိၣ်တူၢ်ဖျိ. တြီၤဘုတဖျၢၣ်ဒီးဖဲန့ၢ်အမါဟံၣ်လီၤအဖိလၢအ စုဒုၣ်တီၤလီၤဝံၤ က့ၤတၢ်ထီၣ်ဝဲလၢယိးတူၢ်ဖျိအပူၤဒီပုၢ်ဝဲမုၢ်ခံၣ်လၢဖဲန့ၢ်လီၤ. ဒီးက့ၤအိၣ်က့ၤဝဲလၢအအးသ့ၣ်ဘၣ်လၢချၢၣ်ခံၣ်လၢညါန့ၢ်လီၤ. ဒီးအဝဲတခီသးပုၤ နီၣ်ဘၣ်မးအသးဒီးက့ၢ်ဝဲတထံၣ်လၢအမါဒီးအပုၢ်ဒုမုၢ်လၢဘၣ်. က့ၢ်လီၤအသး နါပုၢ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်က့ၤဝဲအဖိခွါတဂၤလီၤ. ဖဲန့ၢ်ဟီၣ်သပျၢၣ်ဘၣ်မးအသး ဒီးအ သးဘူးကသ့ၣ်ဖးတခီလီၤ.

ဒီးမုၢ်ဟါလီၤအမိၢ်ဒီးအပၢ်ဟဲက့ၤတုၤဒီးက့ၢ်ဝဲအလံၤတဂၤဟီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ် အဖိခွါတဂၤဟီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဒီးသံက့ၢ်အဖိ ဒီးအဖိခွါစံးဆၢဘၣ်အီၤကယဲၣ်တၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျိၤလၢအမါစံးဘၣ်အီၤတဖၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၢ်တဘျီယီၤ ဟ့ၣ်လီၤက့ၤအဖိလၢ အမိၢ်ဒီးလဲၤလူၤက့ၤအမါတဘျီယီၤလီၤ. အမိၢ်ဒီးအပၢ်ခံၣ်ကမၤကမၤမၤဝဲဒိၣ်မးခီ ဖျိတသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်လီၤ. ဒီးအဖိခွါတခီလဲၤဝဲဆူချၢၣ်ခိၣ်ထံးလၢအ လဲၤဟံးန့ၢ်အမါအပူၤလီၤ. ဒီးလဲၤက့ၢ်ဝဲတထံၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤလၢဘၣ် အိၣ်ဒုၣ်ထဲ ချၢၣ်တထူၣ်လီၤ. ဒီးဖဲအလဲၤဘူးကတုၤအဆၢကတီၢ်ဒီးအပုၢ်ဒုမုၢ်တခီထံၣ်စိဘၣ် အဝဲခွါဟဲ ဒီးက့ၤတဲဘၣ်အဝဲမုၢ်လၢအဝဲခွါဟဲလံၤဒီးကစၢၤလီၤန့ၢ်ဝဲယီၤလီၤ. ဘၣ်ဆၢအဝဲမုၢ်တအဲၣ်ဝဲဘၣ် ဒီးက့ၢ်ဟ့ၣ်ဝဲဒီပုၢ်ဝဲခံၣ်လၢလီၤ. ဒီးဖဲန့ၢ်တထံၣ် လၢဝဲတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်အယိ က့ၤက့ၤဝဲဆူအဟံၣ်လီၤ. ဒီးက့ၤဆူအဟံၣ်တထံၣ် လၢအမါ ဟဲဆူချၢၣ်ခိၣ်ထံးတထံၣ်လၢအမါဒီးမၤက့ၤဝဲတဘၣ်လၢဘၣ်လီၤ.

ဒီးအမိၢ်တခီမ့ၢ်လၢအလံၤခွါတအိၣ်ဘၣ်အန့ၢ်လၢအယိ အလံၤခွါဟီၣ် နးနးကလဲၣ်ဒီးမၤက့ၤဝဲတဘၣ်လၢစ့ၢ်ကိး အဖိခွါတအိၣ်လၢမ့ၢ် အလံၤခွါတ အိၣ်ဘၣ်လၢအန့ၢ် အပၢ်တခီလၢတၢ်အဲၣ်ဘၣ်အဖိဒီးအလံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ဆိက

မိဂ်ဆိကမး ဒီးတဖီအိဂ်တုအိဂ်လၢ အမိဂ်တခိကွၢ်အလံဟီဂ်ဒီးဟီဂ်စၢအ
လံ မက့ၤဝဲတဘဂ်တသ့လၢနီတဂၤလၢဘဂ် ဒီးပုဒိဟံဂ်ဒီးယီလဲၤကွၢ်အမိဂ်
ဘဂ်ဆဂ်မၤစၢဝဲတသ့နီတဂၤလၢဘဂ်. မ့မ့ၢ်မုဂ်ကနီၤသၢဆံတခိသးဒုဝဲဒိဂ်မး
လီၤ. ဘဂ်ဆဂ်ဟဲယုကညးဝဲတန့ၢ်လၢဘဂ်. ဒီးမုၢ်ယါချၢဂ်အဝၤအံၤလဲၤလၢချၢဂ်
ခိဂ်ထံးဟဲက့ၤဆူအဟံဂ်အဖၢမုၢ် မုၢ်ယါချၢဂ်ဒီးပုၢ်ဝဲၢ်မုဂ်ခံၤကွၢ်ဟုဂ်ဝဲန့ၢ်ဘဂ်ဝဲ
စံးကျၢၤသးဝဲခိဖျိနမၤယတူၢ်နးတူၢ်ဖျိဂ်ပသံးကိတဘးအံၤညါဒု ကျၢၤသးညီနက
ဘဂ်ဟးတဂၤဇၢ. အဝၤတခိတသ့ညါတၢ်နီတမံၤတထံဂ်လၢအမၤယံၢ်ထီၣ်သၢ
သီဒီးဖဲန့ၣ် လၢအထၢဂ်ပူၤဝဲယုၣ်ဒီးဖိတဘုဂ်ဒီးဟံးထီၣ်ဒီးဒီးဆဲးသံလီၤကွၢ်
အသးလီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အပုၢ်ဒုမုဂ်တခိကွၢ်ဟုဂ်ဝဲဒီးစံးဘဂ်အဝဲၢ်မုဂ်ကွၢ်လၢန့ၣ် ဝဲ
တဂၤဆဲးသံလီၤကွၢ်အသးလၢဒီလံ ပကလဲၤဟံးန့ၢ်အီၤဒီးမၤမူထီၣ်က့ၤအီၤမိဂ်.
အဝဲၢ်မုဂ်တခိတအဲၣ်ဝဲဘဂ် စံးဝဲ တၢ်မၤယၢ်ဆီၣ်ဘၢညီပုၤထဲအံၤ ကသံကွၢ်ဒုဂ်
ဝဲ ဒီးဖဲန့ၣ်အမိဂ်ဒီးအဟံၢ်ခံၤခိဖျိအဖိခါမၤဒီးဟဲယုက့ၤဝဲ ဒီးထံၣ်ဝဲလၢအဖိ
ခါဆဲးသံလီၤကွၢ်အသးလၢဒီန့ၣ်လီၤ. ဒီးသးကညါအဖိခါဒိဂ်ဒိဂ်သးကညါအ
လံဒိဂ်ဒိဂ် ဒီးမၤက့ၤဝဲတဘဂ်လၢ ဒီးဖဲန့ၣ်က့ၤစိက့ၤအဖိခါအစိၣ်ဆူဒီးဟူ
ထီၣ်မိထီၣ်က့ၤဝဲဒုလီၤ. ဒီးမ့မ့ၢ်အလံၤခါတခိဟီဂ်တပတုၢ်နီတဘျီဘဂ် ခိဖျိ
တၢ်မိဂ်အိဂ်အသးလၢန့ၢ်ဒီးတထံဂ်လၢအမိဂ်ဘဂ်လီၤ. ဒီးဖဲပုၤဟူအဝၤခံန့ၢ်တန့ၢ်
စံးလိာ်အသးဒီးပုၢ်ဝဲၢ်ခံၤ ပလဲၤဟူထါခါ. အပုၢ်ဒုမုဂ်စံးဘဂ်အီၤလဲၤဂ့ၤဂ့ၤလီၤ.
ဒီးဖဲန့ၣ်လဲၤလီၤလုာ်ထံဒီးပုၢ်ဝဲၢ်မုဂ်ခံၤလၢအထံဆဂ်ပူၤ ဒီးထူးလီၤန့ၢ်အယံၢ်ယာ်
ခိယာ်ခိသံကွၢ်အပုၢ်ဂ့ၤလံခါ. အပုၢ်စံးအီၤတဂ့ၤဒီး သံကွၢ်အဝဲၢ်စံးဝဲဝါလံခါ. စံး
ဝဲတဝါဒီး လုာ်ထံသံကွၢ်လိာ်အသးယာ်ခိယာ်ခိ ခိဖျိလၢအခိၣ်သ့ခိၣ်လၢဂ့ၤဒီး
ခွဲဝဲသံၣ်ထူကံၢ်တဘုဂ် သံၣ်စ့ကံၢ်တဘုဂ်ဝံၤ ဒီးသံကွၢ်လိာ်ကဒီးအသးဂ့ၤလံ
ခါ. အပုၢ်စံးဆၢအီၤဂ့ၤလံ သံကွၢ်ကဒီးအဝဲၢ်ဝါလံခါ. အဝဲၢ်စံးဆၢအီၤဝါလံ. ဖဲ
န့ၣ်ဟဲက့ၤထီၣ်လၢအဟံဂ်ကူကလံၤကၤကလဲၤသိးထီၣ်ဝဲဆဲးမိဂ်ဝါဝါတဂၤတဘုဂ်
ဒီးလဲၤဟူတၢ်လီၤ. ဒီးလဲၤတုၤလၢဘျီဂ်ခိဂ်ထံးဒီး ကန့ၣ်ယီၤဝဲလၢအဖးတခိအဖိ
ခါတဂၤဟီဂ်ဝဲနးနးကလဲၢ်လီၤ. မုၢ်လၢပုၤလဲၤဟူတၢ်လၢဘျီပူၤဒီးစိစုၤယံၤဝဲဒု
ဒီးအဖးတစဲးလီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤထီၣ်အခါ ပုၤလၢဟံဂ်ပူၤကိးလိာ်အသးပုၤကိာ်ယံၤ
ဟဲပုၤကိာ်ယံၤဟဲ ဖဲန့ၣ်ပုၤဟံဂ်ပူၤပာ်ပတုၢ်အထါဒီးအဝဲလဲၤထီၣ်ဝဲဒီးပုၢ်ဝဲၢ်မုဂ်ခံ
ဂၤလီၤ ဒီးပုၤအါဂၤကွၢ်ယီၤဝဲပုၤမုဂ်ကနီၤခံၤဂ့ၤဒိဂ်မးလဲၣ် သံကွၢ်သကိးလိာ်အ

သးစံးပဲပျံခံဂမုာ်မတလဲဉ် မုာ်အဟဲလတၢ်လီၢ်မတလဲဉ် ဒီးတသ့ၣ်ညါဝဲနီတ
ဂဘၣ်လီၤ. မုာ်လၢအတီၢ်လီၤရၢ်အခိၣ်သူအယိအမဲၣ်သၣ်တဖျါလၢဘၣ်လီၤ.
ဒီးမၤမၤထါဝံၤတချိးဒီးစံၣ်လီၤလၢကီၢ်လၢ်ဒု ဒီးကနဲၣ်ဝဲအဖိခါဟီၣ်တလဲၣ်သ့ၣ်
တလဲၣ်သးလီၤ. ဒီးလဲၤထီၣ်မၤကဒီးထါအသီတချိး ပုၤကွၢ်ဒီးအိၤပုၤဖျိဘျီၣ်က
ပၤသီၣ်ကွဲးကွဲးကွဲးကွဲးတနီၤ ကွၢ်ဝဲဂ့ၤတဘၣ်လီၤလၢအမဲၣ် အမဲၣ်ချံကျိၣ်ထီ
အိၣ်က့ၤဝဲတနီၤလီၤ. မၤဝဲဝံၤကဒီးတချိးဒီးစံၣ်လီၤလၢကီၢ်ဒုဒီးကနဲၣ်ယီဝဲအဖိ
ခါဟီၣ်ကဒီးလီၤ. တဘျီန့ၣ်စံးလိာ်အသးဒီပုၤဝဲမုာ်ခံဂၤ ကဲပလဲၤပျုၤသံအမိာ်
အဖးခါ. ဒီးအပုၤစံးအိၤလဲၤလဲၤလီၤ. ဒီးလဲၤဝဲကွၢ်ဝဲအဖိခါဟီၣ်ဟီၣ်ဒီးသးက
ညါဝဲဒိၣ်မးလီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်သံကွၢ်ဝဲအမံၤပုၤဒီးစံးဝဲ မုာ်ဂံၢ်နီၤန့ၣ်အဘၣ်မနုၤ
လဲၣ် ဒီးအမံၤပုၤန့ၣ်စံးဘၣ်အိၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢကယဲၢ်အသ့ၣ်ညါဝဲတဖၣ်
ခဲလၢ် ဒီးသံကွၢ်ကဒီးဝဲမုာ်အတၢ်အဲၣ်တီအိၣ်ကဘျးကဘျၣ်ဘၣ်ဖုးခါ ဒီးအမံၤ
ပုၤတခီစံးဆၢအိၤသါဖိခါန့ၣ်စးထီၣ်လၢအဖိသၣ်လံၤလံၤတရူဒီးပုၤမုာ်ပုၤမၤနီ
တဘျီ အိၣ်ဒုၣ်အဟးလၢကုၤလၢပုၤပုၤလီၤ. မ့မုာ်ပုၤမုာ်ပုၤမၤဒုလၢတက့ၤတက
န့ၣ်ယုာ်ဝဲဘၣ်. မိၤတမံၤလီၤကမၤကမၤဘၣ်ယၤတခါလၢဟးဝဲကိးမုာ်နံၤကိးမုာ်
နံၤ ဒီးဟဲက့ၤက့ၤပုၤမုာ်ကနီၤခံဂၤန့ၣ်ယတသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤနီတမံၤဘၣ်လီၤ.
ဒီးအပုၤဒုမုာ်တခီကနဲၣ်ဝဲဒီးစံးဘၣ်အဝဲမုာ်ဒ်န့ၣ်ဒု အသးဘၣ်ဖျိၣ်ညီတုၤအ
ဆးသံလီၤကွၢ်အသးဒု ဘၣ်သ့ၣ်အတၢ်အဲၣ်တီအိၣ်စဲယဲၤကီၢ်လီၤဘၣ်သၢၣ်ဒီး
အနီတခီကနဲၣ်ဝဲအမံၤပုၤအတၢ်တဲဒီးအပုၤအတၢ်တဲ ဒီးစံးဝဲမ့မုာ်ဒ်န့ၣ်ဒီးမုာ်ဂံၢ်
ဧ ဟဲစိာ်န့ၣ်ယၤနလံၤဖိလၢယအိၣ်ယကစိာ်စၢနတစဲး ဒီးမံၤပုၤစံးအိၤနမုာ်စိာ်စၢ
ပုၤဒုတၢ်ဘျးလီၤ. စးထီၣ်လၢအမိာ်ဟါမၢ်ဒီးတုၤခဲအံၤဟီၣ်ဝဲတပတုာ်ဝဲဘၣ် ယဲ
ယလီၤဘျးလီၤတီၤလၢကီၢ်လီၤ. စိာ်စၢကီၢ်ညီယၤတဘျီဒီး ဖဲန့ၣ်ဟံးယီဝဲအဖိခါ
ဒီးဖိးဟုဝဲဒီးအဖိခါတခီသ့ၣ်ညါဝဲလၢအမိာ် ဒီးမၤသးဒ်ပုၤဖိသၣ်ယုအိၣ်နီၤလီၤ.
ဒီးကအိၣ်နီၤဝဲဒီးမဲာ်ဆုးဝဲဘၣ်ယိၣ်လၢအမံၤပုၤကထံၣ်ချုးန့ၣ်ဘၣ်ဖုးအိၤဒီးမၤ
ဝဲအပုၤဒုမုာ်အိၣ်ကဒုအိၤ ဒ်သိးမုာ်အူသုတကပီၤဆးဘၣ်အိၤတဂ့ၤလီၤ. ဖဲန့ၣ်
တလဲထီၣ်အဆုကီၢ်ဒီးအိၣ်နီၤအဖိခါလီၤ. ဒီးအဖိခါတခီမုာ်လၢအအိၣ်ဘၣ်အ
နီၤဒီးအိၣ်ဘျၣ်ဝဲဒုၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်ဒုးအိၣ်အဖိခါတခီဒီးသံကွၢ်သံဒီးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်
တခီခိတုၤအသးမံဝဲတစုလီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးအမံၤပုၤတခီ ဒ်အသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်
ကျိၤဒီးစံးဆၢအဖဲၣ်မုာ်ခဲလၢ်လီၤ. မ့မုာ်ပုၤမၤအဖဲၣ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်တသ့ၣ်ညါတၢ်

ဂှ်တၢ်ကျိနီတမံဘၣ်လီၤ ဒီးအဖိခွါတခါအိၣ်န့ၣ်ဘျဲအိၣ်ဒီးမံဘၣ်အသးလီၤ. ဒီးစံးဝဲအမံပျၢ်မုၢ်ဂၢ်စၢ စိၣ်က့ၤနလံၤ ယကလဲၤမၤကဒီးထါ ဒီးအမံပျၢ်စံးဘၣ် အိၣ်ဖိခိၣ်မုၢ်စၢပုၤမ့ၢ်မၤဒီးကမၤဟ်စၢဝဲ နဲတဂၤနစိၣ်စၢယလံၤယလံၤန့ၣ်ထီၣ်ဒီး မံဘၣ်ညီအသးခဲကိၣ်ကဲထောၣ်ဘၣ်ဖုးတဘၣ်လဲၤတဂ့ၤ ဒီးဖဲန့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢ အဝတခါကမ့ၢ်ဖဲယဲၤပုၤဂ့ၤပုၤဝါအယိ အတၢ်ကူၣ်အိၣ်ထီၣ်လၢကလဲၤမၤမူထီၣ် က့ၤအဝလီၤ. ဒီးဂှ်လိာ်ဝဲအမံပျၢ်သပျၢ်ပျၢ်ဒီးလဲၤဝဲလီၤ. ဒီးလဲၤတုၤလၢဘျီၣ်ခိၣ် ထံးဒီးလဲၤထီၣ်မၤထါ ဒီးပျၢ်ပိာ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်စံးဝဲ

ယမ့ၢ်ခါလီၤဟံၣ်ကိာ်ဒု
ပျၢ်ဒီးဟံၣ်ကဲထီၣ်လၢလ့
ညၣ်ဖူနဟူမ့ၢ်တလီၤဃး
အိၣ်လၢမုၢ်ဆါလၢအိၣ်န့ၣ်

ဒီးပျၢ်ပိာ်သ့ၣ်ခွါတခါ တနၢ်ဟ်လၢဝဲအထါအခိပညီဘၣ်ဒီး ဆိကမိၣ် ဝဲ ပုၤတဂၤမၤထါယနၢ်တဟ်လၢဘၣ်.

ဒီးလၢခံပုၤလၢအမၤတရီတပါအီၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢအိၣ်အီၤတနီၤကဲထီၣ် လၢတနီၤကဲထီၣ်လ့တနီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်ဝဲဒီးမၤက့ၤဝဲအပျၢ်ဒုမုၢ် ဒီးစံးဝဲ က့ၤ တဲဘၣ်နမုၢ်ဂၢ်ဒီးနဖါတၢ်န့ၣ် က့ၤခိးယၤလၢကျဲန့ၣ်ဘိလီၤတရီၢ်ဖျိၣ်န့ၣ် ယကမၤမူ ထီၣ်က့ၤယဝဒီးယကက့ၤပိာ်စိၣ်နၢ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးအပျၢ်တခါဒ်အဝဲစံးဘၣ်အီၤအ သိး ဒီးက့ၤဝဲဆူအမုၢ်ဂၢ်ဖါတၢ်အိၣ် ဒီးစံးဘၣ်ဝဲဒ်သိးအဝဲမုၢ်စံးဘၣ်အီၤဝဲ အ မုၢ်ဂၢ်ဖါတၢ်တခါသ့ၣ်ခုသးခုကတဲာ်ကတိၤထီၣ်အလီၢ် မ့ၢ်လၢအသ့ၣ်ညါဘၣ်က့ၤ လံအဒဲၣ်ဒီးအဖိခိၣ်မုၢ်အယိ ဒီးပုထီၣ်အဖိခိၣ်ဒီးအမုၢ်ဂၢ်ဖါတၢ်တခါဝဲထီၣ်အ လံအကုထိးထီၣ်အးဘိ ဒီးပိာ်ထီၣ်အဖိခိၣ်မုၢ်အခံဆူကျဲမုၢ်န့ၣ်ဘိလီၤသရီၢ်ဖျိၣ် န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲန့ၣ်အဝဲလဲၤတုၤလၢဘျီၣ်ခိၣ်ထံးဆၢထၢၣ်ကနၣ်ပုၤမၤထါ ဒီးစ့ၤထီၣ်ဟီၣ် ခိၣ်တစ့ၤဒီးဖျိထီၣ်ဝဲလၢဘျီၣ်ပုၤ ဒီးကယဲၢ်ပုၤမၤထါပုၤအိၣ်လၢဘျီၣ်တဖၣ်မံဘၣ် အသးခဲလၢလီၤ ဒီးဖဲန့ၣ်လဲၤထီၣ်ဒီးသမူထီၣ်က့ၤအဝလံၤ ဒီးလဲၤကျိန့ၣ်ညၣ် ဖူတဖူဒီးဖျိးန့ၣ်ဝဲဆူချိၣ်ထူပုၤလီၤ ဒီးက့ၤထီၣ်လိာ်အသးဒီးမၤဝဲခဲဒီးဟဲက့ၤဝဲ

လိ။ ဒီးဖဲန့ၣ်ဝံဒီးပှဟူထါတဖၣ်ဖုးသ့ၣ်နီၣ်ဒီးကိးလိာ်အသး-ဟ့ၣ်ဂဲထါၣ်သ့ မံဘၣ်သုးမ့ၣ်အူပံာ်လၢာ်လံ. ဂဲထါၣ်လဲၤမၤထါတခါ ဒီးတကူၣ်သ့ၣ်ဂဲထါၣ် လဲၤမၤထါလိ. ဘၣ်ဆၣ်ပှဖျိးန့ၣ်န့ၣ်အီၤလၢညၣ်ဖုၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်. ဟူဖၣ်အ ညၣ်ဖုၣ်တကူၣ်န့ၣ်လိ. ဒီးအဝဲတခါဒ်အသ့ၣ်လိာ်အသးဒီးက့ၤပိာ်စီၣ်လိာ်အ သး ဒီးက့ၤထံၣ်လိာ်က့ၤအသးပဲၤဒီးတၢ်သ့ၣ်ခုးသးခုကိးဂၤ ဒီးက့ၤကိးက့ၤဝဲလၢ အဖးသ့ၣ်ဘၣ်အပူၤလၢချၢၣ်ခံတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤလိ.

လၢခံတၢ်ပိာ်ထွဲ - မ့ၢ်ယါချၢၣ်န့ၣ်တၢ်စံးဝဲလၢအပိာ်မ့ၢ်ဒီးအိၣ်ဝဲလၢချၢၣ်ခံ ဒီးပှ မ့ၢ်ပှပှၢ်န့ၣ်ဝဲလၢချၢၣ်လၢအဒုဂၤလၢၣ်ဂၤအလီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အကစၢ်အိၣ်ဝဲလိ.

- ပှပိာ်မ့ၢ်န့ၣ်တုၤဆၢကတီၢ်မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤအသးတဂ့ၤထဲသိးပှပိာ်ခွါဘၣ်. ဝံဒီးအသးတမးထဲန့ၣ်ညါဘၣ်. အသးထီၣ်တၢ်ချ့ဒီးအသးလီၤချ့မးန့ၣ်လိ.
- ပအူးန့ၣ်ခိဖျိအိၣ်ဘၣ်ထိးညၣ်ဘျဲအီၤအယိ အဟးဖၢကၢဝဲတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤ အံၤလိ.
- ဆွဲၣ်န့ၣ်အိၣ်ဘၣ်ထိးညၣ်ဘျဲအိၣ်အယိ ဘၣ်ပၤယးဝဲတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤ အံၤလိ.
- ခိၣ်ဖၢၣ်ကံၣ်န့ၣ်ပှမိာ်လုပာ်လၢဖိဟ်ဒိၣ်ဝဲဒီးသ့ဝဲတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လိ.
- ဖဲပှဟူပှၤအခါပှတဘၣ်မံခဲလၢာ်ခဲဆ့ဘၣ်. မ့ၢ်မံတနီၤဘၣ်ကွၢ်ဒီးကိတၢ် တနီၤလိ.
- ထီၣ်ခုထီၣ်ကိးပှတခးအိၣ်ဘၣ် ခိဖျိမ့ၢ်ဝဲမ့ၢ်ယါချၢၣ်အထီၣ်ဖါဆီဖါ ခဲကိာ် မ့ၢ်ယါချၢၣ်ကသးဒိၣ်ပှဒီးကဆိၣ်ယီၣ်ဘၣ်ဖုးပှလိ.
- ပှဖိသ့ၣ်န့ၣ်တုၤအနၢ်ဟူအမိာ်ကလုာ် မ့တမ့ၢ် ဖီၣ်ဘၣ်အမိာ်အစုန့ၣ် သ့ၣ်ညါ အမိာ်ဂ့ၤဒိၣ်မးတုၤခဲအံၤန့ၣ်လိ.
- ထီၣ်ဆီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အဆၣ်တုၤဆၢကတီၢ်မ့ၢ်မ ဆါတနံၤအံၤလိ.
- တၢ်ဟူထီၣ်ဂဲထီၣ်အိၣ်ဒီးတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤအိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်လုာ်မၤထါ သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လိ.

.....

သီသံဉ်ခိဉ်ဒီးပိုးပျိုလု

သီသံဉ်ခိဉ် မှာကစားဖးဒိဉ်မံဟူသဉ်ဖျါတဖျဉ်လကညီကီဉ်ဖဲဉ် ကီဉ်သူလု မှာတြီဉ်ကီဉ်ရုဉ် လုသီကီဉ်ဆဉ်အပူန့ဉ်လီဉ်.

သီသံဉ်ခိဉ်ကစားအံအိဉ်သုဉ်လီအသးဖဲ လုသီကီဉ်ဆဉ်မှာထီဉ်က လံစိး အကတါဖဲ တီအူကီဉ်ရုဉ်ဒီး ကီဉ်ကရံဉ်နံဉ် ဘီဟူဉ်ဖါကီဉ်ဆဉ်အဆာ တီတီ အိဉ်သယဲဒီးပိုးဂါခိဉ်ကစား လကီဉ်ကရံဉ်နံဉ်တကယန့ဉ်လီဉ်. သီသံဉ် ခိဉ်အကစားအံ အကစါထီဉ်အိဉ်ဖဲအပုဉ် (၇,၈၀၀) နွံကထိယိးကယန့ဉ်လီဉ်.

ကစားအံအဒီခိဉ်တါလုတါပျီဖဲ ဖဲနအိဉ်လကစားအံအဒီခိဉ် နကွါ လီတါဆုကစားခိဉ်ထံးဝးတရံးန့ဉ် နကထံဉ်ဖျါလကစားလအိဉ်ဝးတရံးအီ

တဖန် မအသးဒ်ဆီဖိတဖန်အိၣ်ဝးတရုံးအမိၣ်ပျၢ်ကဝီကျိအသးန့ၣ်လီၤ. အါ
န့ၣ်တၢ်အံၤ နကထံၣ်ဘၣ်တၢ်အၢၣ်အိၣ်ဒါလီၤအသးလၢမူကပိၣ်လီၤ လၢနဖီလၢၣ်
တခီ မအသးဒ်တၢ်ဒါလီၤချီၣ်ဖးဒိၣ်ကဝီကျိတဘျီ အလွဲၣ်အိၣ်ပျၢ်အကလုာ်
ကလုာ် အဝါ, အဝါဘီ, အဘီ, အဘီဂီၤ, အသူ, အလါအဲး, ဒီးအလုး အိၣ်
တကလုာ်တကလုာ် ပျၢ်ကပုၣ်လုးကဖီလီၤ လီၤအဲၣ်လီၤကွံၤ ဃံလၢဝဲဒ်အလွဲၣ်ဒၣ်
ဝဲအသးစုၣ်စုၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲနထီၣ်ကစၢ်အံၤအခါ တၢ်မ့ၢ်ဘျးနသးထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ်
တုၤနထံၣ်ဘၣ်တၢ်အံၤတဘျီဒီး တၢ်ဘျးတၢ်တီၤတဖန်မ့ၢ်အလဲၤယုၢ်က့ၤဆူလဲၣ်
ဒီးစးထီၣ်ယုၢ်ဝဲအဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ် နပလီၢ်နသးဒၣ်လဲၣ်တချုးဝဲဒၣ်ဘၣ်.

လၢကစၢ်သီသံၣ်ခိၣ်အဒိခိၣ်န့ၣ် တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပွၤဒိၣ်လီၤဆီအိၣ်ဝဲဒၣ်တခါ
လၢအမ့ၢ် “ဖိခၣ်” န့ၣ်လီၤ. ဒီးဖိခၣ်အံၤ ပမ့ၢ်ပပျၢ်လၢပျၢ်လံၤလံၤ ဟ်ဂံၢ်ဟ်ဘါ ဟ်
လၢဟ်ကပီၤအီၤဒီး ဟ်လုၢ်ဟ်ပွၤအီၤဒ်အမ့ၢ်ကသံၣ်ဖးဒိၣ်တထူၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် တၢ်လၢကသံၣ်ဖိခၣ်အံၤ မၤဘျါန့ၢ်စၢၤပုၤထူလံၤဖိ
တဖန်အတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ညၣ်ဂီၢ်, တၢ်စုခုၣ်ခိၣ်ခုၣ်, ကလံၤတၢ်ဆါ
အကလုာ်ကလုာ်, တၢ်ဆံၣ်ဆါ, တၢ်သွံၣ်ဆါ, ဒီးပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤအတၢ်ဆါအါက
လုာ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢဖိခၣ်အံၤအထူၣ်ပြီၤကဖိဖိ ပျၢ်သါကလီၤကံၤဒ်သဘၣ်
ဒီးအသးန့ၣ်လီၤ.

ကစၢ်သီသံၣ်ခိၣ်အံၤ ပမ့ၢ်ပပျၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤစ့ၢ်ကီးလၢအမ့ၢ်ဝဲတၢ်သူတၢ်
ပျၢ်အကစၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွံၣ်အနံၣ်တကယၤအပူၤအတူၤ တၢ်စံးဝဲဒၣ် ဖဲပုၤ
လုၢ်လီၤခါထီၣ် ဟးထီၣ်ဟးလီၤစ့ၢ်ဒီးဝဲအစိၤဆၢကတီၢ်န့ၣ် နမ့ၢ်လဲၤဒီးနကထံၣ်
ဘၣ်လၢ မိၢ်ဟဲသၣ်အထူၣ်, တကီၤသၣ်အထူၣ်, တအ့ထူၣ်, တကျၢထူၣ်တ
ဖန် အိၣ်သူၣ်လီၤအသးပူၤကဝီပူၤ ကဝီမၤသးဒ်ပုၤသူၣ်လီၤဝဲ ဝဲယံၤကျိပျီဝဲအ
ခိၣ်ထံး မၤကဆဲၣ်ကဆဲၣ်ပုၤလဲၤတၢ်ဖိတဖန်အိၣ်မ့ၢ်အဆၢကတီၢ် ဖဲအိၣ်ဖိအိၣ်
တုၤအိၣ်ဝဲဝံၣ်ဘဲဒိၣ်မးဘၣ်ဆၣ် နမ့ၢ်ဒီးအိၣ်ဒီးဟဲက့ၤဝဲအိၣ်အီၤတုၤဆူနဟံၣ်န
ယီၤတဘျီ နကွၢ်မ့ၢ်တၢ်တခါယီၤဘၣ်ဆၣ်တုၤနအိၣ်အီၤန့ၣ် အစိၤအသဝံတနၢလၢ
တၢ်နီတမံၤဘၣ်ဒီးနအိၣ်အီၤစ့ၢ်ကီးအိၣ်ဒၣ်ဘျါကတါသ့ၣ်တကါ တဝံၣ်တဆါ
လၢတၢ်နီတမံၤဘၣ်.

ဒီနဲ့အသီးသွန်မုန်လှပူဖီအိတ်အလီ၊ ညီနီဖဲတံလီတုန်မံတုန် အိတ်ဘုံးအလီတဖန် တံကျီကတီပုန်ယံအီလှပူလဲတံဖိတဖန်အဂီနီ လီ၊ ပူလဲတံဖိလှအသုန်လိသးဘျာသုန်ညါတံဘျူးတံဖိတဖန် တုအ သုသုန်မုန်တဖန်ဝံဟးထီဒီးစံးဘျူးစံးဖိတ်တံတဖန်နီ ဖဲအဝဲလှလီခါထီ တဘျီလံလံ သုန်မုန်သုန်ဒုတံဒီးတံလုန်တဖန်တကီလှအဂီဘန်၊ ဖဲအလဲ တဘျီလံလံ တတီလံလံ ဖဲတံတုန်မံတုန်အိတ်ဘုံးအလီနီ သုဘန်ဝဲဂု ဂုဘန်ဘန်နီလီ၊

မုန်ပူလဲတံဖိလှသုန်တလိသးတဘျာကတီနီစံနီစီတံ ဆိတ် တံထုတ်တဖန် တထံနီတံတဖန်အံဘန်၊ မုန်ထံဝဲဘန်ဆိတ်သုဝဲတသု ဘန်၊ မုန်အဂီဒဲလဲနီသုန်မုန်တဖန်အုန်သံကျုန်သံ နွဲတအုတကံဘန်၊ တံဒီးတံလုန်တဖန်စုဂီး ပုသံပုဂီ၊ ဆိတ်မုန်ဆိတ်ထီတနာတနာလှတံနီတ မံဒဲအအိတ်ဖျါအသီးဘန်အလီ ပူတံတဘျာတဖန်သုဝဲအိတ်ဝဲတသုဘန်၊ တ ချူးဒီးလှတံဒုးဖးဒိတ်ခံဘျီတဘျီ ကီလဲဝါအဲကလံးသုး တလဲထီအိတ်ဒီးအ ဆာကတီဘန်နီ ပူထုလံဖိတဖန်ဟံပနီအီဒဲအမုန်တံသုတံပျါအိတ်အလီ ဒီးမုန်စုဂီးကစါစီဆိတ်ဖျါနီလီ၊

ပျါပျီလှ - ပျါပျီလှအံ၊ မုန်စုဂီးလှဖးဒိတ်တလှလှအမံဟုသုန်ဖျါ လီဆီ လှမုန်တြီကီရုန် လှသီကီဆိတ်အဟိတ်ကဝီပူနီလီ၊ ပျါပျီလှအံ အိတ်သုန်လီအသးဖဲလှသီကီဆိတ်အဖးဖိ ဒီးလှခိတ်ဇု စးထီအသးဖဲလှ ဆုန်ခိတ်ကစါခိတ်ထံး လှမုန်တကယ လှမုန်ထီတကယစးထီလှဖိမံခိတ် ကစါခိတ်ထံး ဒီးလီတစွာဝဲ လီခိဖျါလှမုန်တကယ စးထီလှဒိတ်ဖဲဒါသဝီ အကွာလီ ဒီးလီဆဲးထုတစွာ တုလီလှဝံကျုလှဝီအကွာလီနီလီ၊

မုန်လှမုန်ထီတကယ လီဆဲးထုတစွာလီစးထီလှတံအိတ်ဒါသ ဝီ၊ မုန်တုလီဆုဝဲလှသီမုန်ကစါခိတ်ထံးနီလီ၊ လှအံစးထီလှအ ခိတ်ဇုစးထီလှတစွာတုလီလှပျါပျီလှကွံ လှပူထုလံဖိတဖန်ကိးဝဲလှ ဖု ပျါအကွံပူနီ တံဒုန်စာကအိတ်ဝဲခနီရံယုန်ယုန်နီလီ၊ လှအံပူထုလံ ဖိလှအိတ်ဝဲတရံးအခိတ်အလှတဖန် ဟံလှဟံပူဝဲ၊ ဟံလှဟံကပီဝဲ ဒီးဟံ

ပနီၼ်ဝဲၼ်အမ့ၢ် တၢ်သူတၢ်ပျီအိၼ်အလီၢ်ဒီးကိးဝဲအမံၤလၢ “ပျီပျီလု” ဒီး “ဖုပျီလု” စ့ၢ်ကိးန့ၼ်လီၤ.

တၢ်သူတၢ်ပျီအိၼ်ခါတအိၼ်ခါန့ၼ် လၢပျီလံၤလံၤဒီးတုၤခဲကနံၼ်အံၤစံးဝဲဒၣ်လၢ ပမ့ၢ်အဲၼ်ဒီးလဲၤကွၢ်ဒီး ဒီးထံၼ်ဘၣ်တၢ်လီၤဆိန့ၼ်ပဘၣ်တဲၤခူသူၼ်ဆိလိၣ်ပသးတသီခံသီဝံၤမးလဲၤအီၤကစုၣ်ဘျီဘျီဘျီဘျီမး ပကခိၣ်မ့ၢ်ဘၣ်အတၢ်ဃံတၢ်လၢတၢ်သညးသပျီတၢ်ကဟုကညီၢ်လၢအိၼ်ဒီးအီၤတဖၣ်န့ၼ်လီၤ. ပမ့ၢ်လဲၤအီၤတထူၣ်ဘးလီၤ ကိးမံၤကိးသၣ်အီၤန့ၼ် တၢ်ကအၢၣ်ထီၣ်ခံးလီၤ ကလံၤကအူတၢ်တၢ်ကစူၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်တုၤပဘၣ်ပစုၢ်ပတုၤလၢပကဟဲက့ၤကဒါက့ၤအဂီၢ်န့ၼ်လီၤ.

ပမ့ၢ်အဲၼ်ဒီးအိၼ်ညၣ်ဖးဒိၣ်တဘိလၢဝံတဂၤ မ့တမ့ၢ် ခံဘိလၢဝံတဂၤ ပဘၣ်လဲၤအီၤကစုၣ်သညးသပျီ ပျီဒီးတၢ်ဆိၣ်လီၤသးတၢ်သကွံၢ်ကညး ဒိသ့ၣ်ဖးလီၤဆိဒိၣ်တဖျၢၣ်ဝံၤ ကွံၢ်လီၤပျၢ်တထံၣ်ခါကစုၣ်ဖိ ဒီးပကမၤန့ၢ်ဘၣ်ညၣ်ဒ်ပသးလီၤအသိးန့ၼ်လီၤ. ပမ့ၢ်လဲၤအီၤလၢတၢ်ဟံၣ်ထီၣ်ထီသး ဒီးဟံၣ်ကဖၤလၢသးအပူၤန့ၼ် ပတမၤန့ၢ်ညၣ်ဘၣ်အမဲၣ်ညါ ပကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲတၢ်ကိတၢ်ဂီၤတမံၤမံၤ လၢပသးပျီနီၣ်အီၤတသ့ဘၣ်တုၤဒၣ်လဲၣ် ပကလဲၤက့ၤအီၤခံဘျီတဘျီအဂီၢ် ပလဲၤက့ၤတဘျီလၢဘၣ်န့ၼ်လီၤ.

“ပျီပျီလုဆူပျီပျီလု” န့ၼ်အဂ့ၢ်အကျိၤမ့ၢ်ဒ်လၢလၢ်အသိးဖျၢၣ်ကိၣ်န့ၼ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျီ ဖဲလၢ်မ့ၢ်ပျီဒီးခူပူၤကရူၢ် ထံဆံၣ်ခံကဝီပူၤ ကစၢ်မံၤဟူသၣ်ဖျါအိၼ်ဝဲလၢအမ့ၢ် ပျီခိၣ်လိဒီးလၢ်မ့ၢ်ခိၣ်ဆၢၣ်ယံၤစံၣ်လီၤလုအဘၣ်စၤန့ၼ်ပျီသးပျီအိၼ်ဝဲတဂၤလၢအဖိအလံၤတဖၣ်ကိးအီၤလၢဖုမိၢ်တီၢ်န့ၼ်လီၤ. ဖုမိၢ်တီၢ်အိၼ်ဖဲတၢ်လီၤအံၤဒီးဖဲးအိၼ်ခုး ဖဲတၢ်လီၤကဝီပူၤအံၤဒီးအဘုန့ၢ်ဂ့ၤဝဲဒိၣ်မးန့ၼ်လီၤ. ဒီးဖဲတၢ်လီၤဟီၣ်ကဝီပူၤအံၤ တၢ်အုးတဖၣ်အါဝဲဂီၢ်ဝဲတုၤဒၣ်လဲၣ် ဟဲအိၼ်ဝဲဖုမိၢ်တီၢ်အဘုဖဲအဂီၤထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၼ် ကိးနံၣ်ဒဲးန့ၼ်လီၤ. ဖုမိၢ်တီၢ်ကူးဘုတခိခိလူၤဒီးတၢ်အုးတခိ ဘၣ်ဆၣ်တဆိၣ်တၢ်ထုတၢ်ဘၣ်အသူၣ်ဂ့ၤသးဝါဝဲဒိၣ်မး လၢတအိၼ်ဒီးတၢ်ကူၣ်အကူၣ်သီလၢကမၤဆူးမၤဆါတၢ်အုးအဂီၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. ထဲဒၣ်လူၤစီၤစုၤဝဲဒီးဟဲက့ၤကူးဒၣ်အဘုဒ်အကျိၢ်အကျိၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၼ်လီၤ.

အနံ့ယံင်အလါအါထီၣ်ဒီး ဖုမိၣ်တီၢ်အသးပှ်ထီၣ်ဒီးလူက့ၤတၢအး တကဲတကီလၢၤဘၣ်. ဘၣ်မုၢ်တနံၤဖဲအဖိအလံၤအိၣ်လၢဟံၣ်လၢယီၤန့ၣ် လဲၤမဲဲလၢအးဒဲထဲတကၤဧၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲလူက့ၤတၢအးတဖၣ်ထဲတကၤဧၤတကဲလၢ ဘၣ် ဒီးက့ၤထီၣ်ဆူအဖဲပူၤအိၣ်ဘျီကလၢ် တမၤသီၣ်မၤသဲအသးဘၣ် ဒီးတၢ အးတဖၣ်တခီဟဲအိၣ်ဘျီပျီလၢတၢ်သီၣ်တၢ်သဲတၢ်မၤပျံၤမၤဖုးတအိၣ်ဘၣ်အ ပူၤမုၢ်မုၢ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲအိၣ်သကိးဘုလၢတၢ်သ့ၣ်ဖုံသးညီအပူၤအခါ လၢတၢအးခဲလၢ်အ ကျါ တၢအးသးပှ်တဖုထဲထီၣ်ဝဲ လၢညါလၢညါပဟဲအိၣ်ဖုမိၣ်တီၢ်အဘုလူပှ် ယါပှ်တၢ်တခိၣ်အံၤ တၢ်တသီၣ်တသဲလၢနီတမံၤမိလဲၣ်. မ့ၢ်တၢ်မၤအသးဒီးဖု မိၣ်တီၢ်ဒဲလဲၣ် ပကလဲၤလၢအဖဲပူၤဒီးကွၢ်ကွၢ် တၢ်မၤအသးဒီးအီၤတမံၤမိန့ၣ်လီၤ.

တုၤတၢအးသးပှ်တဖုလဲၤတၢ်လၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီပူၤအခါ တၢအးဖိ တဖၣ်ပိၣ်ထီၣ်တၢအးသးပှ်အခံ ဒီးလဲၤသကိးဝဲလၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီဒီးတၢ် သ့ၣ်အးသးအးအပူၤဆူဖုမိၣ်တီၢ်အဖဲတကၤပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖုမိၣ်တီၢ်တခီလၢတၢ်လီၤဘျဲးလီၤတီၤအပူၤ ဆိမိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢအးတဖၣ်ဖဲ မကၢၣ်အံၤ အိၣ်ဘုတထုၣ်တထီၣ်သ့ၣ်ဖုံသးညီ ခဲအံၤအိၣ်ဘျီယုၢ်ကလၢ်မ့ၢ်အ လဲၤက့ၤဖဲလဲၣ်တကၤပူၤလဲၣ် တၢ်တသီၣ်တသဲလၢနီတမံၤမိလဲၣ်. ဖဲန့ၣ်အဝဲကွၢ် လီၤတၢ်လၢအဖုဒါကၤပူၤအဆၢဟံၣ်ဖျိဆူတၢအးအိၣ်တၢ်အသီၣ်တကၤပူၤ ဒီးထံၣ်ဝဲ လၢတၢအးတဖၣ်တူၢ်ရဲၣ်လီၤအသးဖးထီၣ် ဒီးအခိၣ်လီၤဆူအဖဲတကၤပူၤ တသီၣ် တသဲဘၣ် ဟဲဝဲကယီၤကယီၤဘျီဘျီဘျီဘျီထွဲဘၣ်ထွဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးဖဲန့ၣ်ဖုမိၣ်တီၢ်ထံၣ်ဝဲလၢတၢ်အးတဖၣ်အခိၣ်လီၤဆူအအိၣ်အပိ အ ဝဲမံၤနီၤဘျၢသလၢဖဲဖၣ်ကွၢ်ကၤပူၤ လုးထီၣ်ယၣ်တကၤဒါဖိတဟူးတဂဲၤဘၣ် ထီၣ် လီၤသံအသးဒဲပှ်သံအသိးန့ၣ်လီၤ. တုၤတၢအးတဖၣ်ဟဲတုၤဆူဖုမိၣ်တီၢ်အဖဲပူၤ ဒီးထံၣ်ဝဲလၢဖုမိၣ်တီၢ်မံၤလီၤဘျၢယုၢ်ကလၢ်ဒဲပှ်သံအသိးအပိ အဝဲသ့ၣ်ဆိမိၣ်ဝဲ လၢဖုမိၣ်တီၢ်သံလံန့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်တၢအုးသးပှ်တၢတၢထီၣ်ဝဲပအိၣ်အိၣ်ဖုမိၣ်တီၢအဘု ခဲအံၤဖုမိၣ်တီၢ သံသဒၣ်ပှ်လံ ဆူမဲၣ်ညါပတအိၣ်ဘၣ်လၢဘုဘၣ်. ဒီးပတအိၣ်လၢစ့ၢကီးဘု အဂၤလၢပှ်ပှ်ဂၤအတၢဘၣ်. ခဲအံၤပကမၤဂၤမၤဝါဟူထီၣ်မိၣ်ထီၣ်က့ၤဖုမိၣ်တီၢ အယိ က့ၤဟံသုကျိၣ်သၢဆံမိၣ်သၢကယၤယုၣ်ဒီးကျိၣ်ဝါတဖျါန့ၣ်တက့ၢ်. ပက ဟူထီၣ်က့ၤဖုမိၣ်တီၢ ဒီးမၤဘူၣ်က့ၤဖုမိၣ်တီၢအဖိအလံလၢကျိၣ်မိၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ် လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဖိအလံတဖၣ်က့ၤဒီးဟဲစိၣ်ဝဲကျိၣ်တနီၤ, မိၣ်တနီၤ, ပၣ်ယုၣ်ဒီးကျိၣ် ဝါတၢဒု ဒ်တၢအုးသးပှ်မၤလိာ်အဝဲသ့ၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

တုၤအဟဲတုၤဖျိၣ်ခဲလၢာ်လံဒီး ဆီလီၤဝးတရံးဝဲကျိၣ်တဖၣ်ကဝီၤကျိၣ်ဖဲဖုမိၣ် တီၢအယၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တၢအုးသးပှ်တၢတၢထီၣ်ဝဲထီၣ်တဖျါလၢအစံးဝဲ -

ပအိၣ်ဖုမိၣ်တီၢအဘု
ဖုမိၣ်တီၢသံသဒၣ်ပှ်
ပတအိၣ်ဘၣ်လၢဘုဘၣ်
မၤဘူၣ်ထီၣ်က့ၤဖုမိၣ်တီၢ
ကျိၣ်သၢဆံမိၣ်သၢကယၤ
ပၣ်ယုၣ်ဒီးပကျိၣ်ဖါဝါ

လၢခံပတအိၣ်လၢဘုဘၣ်. ဒီးဖဲန့ၣ်တၢအုးအဂၤတဖၣ်ပိာ်ထွဲထီၣ်တၢ အုးသးပှ်တၢတၢထီၣ်ဝဲအံၤဆူယုၣ်ဖိးဖိး ဒီးဆုၣ်တရံးဝဲဖုမိၣ်တီၢပျီၢပျီၢ ပျီၢပျီၢန့ၣ်လီၤ. ဖဲဆုၣ်တရံးတၢအဖၤမုၢ် မၤလုၢ်အုၣ်ထီၣ်လၢအကျိၣ်အကျၢ်ဒၣ်ဝဲပျီၢပျီၢအဆၢက တီၢ လၢတၢအုးအကျါတၢအုးဖိတၢထီၣ်န့ၣ်ဝဲဆီဆုၣ်တဘၣ် လၢဖုထဲးလီၤဝဲဖး ယံာ်လံတဘၣ်, ဟံးထီၣ်ဝဲသွဲးကလၢဒီးကိာ်န့ၣ်လီၤဝဲဆူပုအနါဒုပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖု တခီမ့ၢ်ဒၣ်အထီၣ်လီၤသံအသးအယိ တုၤဆီဆုၣ်လဲၤန့ၣ်ဆူအနါဒုပူၤဒီးအတၢ ကိာ်ကွံထီၣ်အယိ အဝဲကဆဲးဖးဒိၣ်ထီၣ်ဝဲ “ဟဲဆုၣ်” ဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တၢ အုးတဖၣ်ဖုးသံပျီၢဂီၤဒီးယုၢ်ထီၣ်ကွံာ်ဝဲပြုၤကလၢတက့ၢ်သ့ၣ် တလၢထီၣ်ကွံာ်ဖု မိၣ်တီၢအခုးကျါပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢစံးဝဲဒၣ်လၢစးထီၣ်လၢတၢအုးတဖၣ်ဟူထီၣ်ဖုမိၣ်တီၢအစိၣ်ပူၤကွံာ်န့ၣ်

လာအကထိလံန့ၣ် တအုးလာအအိၣ်ဝးတရံးလၢ်မၢ်ခိၣ်ဆၢၣ်ယိၣ်စံၣ်လီၤလုက
ပိၣ်ကယလုလိတဖၣ်န့ၣ် လၢန့ၣ်လံလံတုၤလီၤလၢပစိၣ်အံၤတအိၣ်ဘုလုတ
ကုၤလၢဘၣ်. ခိဖျိလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤဒီးပုၤယုၢ်ထီၣ်ယုၢ်လီၤအယိ ပုၤလၢတသ့ၣ်
ညါဝဲတဖၣ်လုဆဲးအိၣ်ခးအိၣ်ဝဲ ဒီးအဝဲသ့ၣ်သံတနီၤလီၤမၢ်ပြီၣ်ကွံာ်တနီၤအ
ယိ တအုးလာအတအိၣ်ဘုတဖၣ်အံၤ အိၣ်တၢ်ဒီးဘၣ်ဆၢၣ်စ့ဝဲဒ်ဒိၣ်မးတုၤအ
စၢၤကလီၤတူၣ်ယၣ်ယၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ပတဲတၢ်လံလၢအဖိခိၣ်အသိး “ပျီပျီလု” ကထီၣ်ကုၤ “ပျီပျီလု”
န့ၣ် တၢ်ပိၣ်ထွဲထီၣ်မ့ၢ်ဒ်အဖိလၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဖုမိၢ်တီၢ်မ့ၢ်ပုၤကညီပိၣ်ထွဲပကိး
လၢစျီန့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်စံၣ်စိၣ်ပုၤအသိး ပုၤကညီကလုာ်မိၢ်ပျီအိၣ်ဝဲ “စျီ” ပာ်
ထံးဒီး “ပျီ” မိၢ်ထံးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤဒိတခါခံၣ်လၢအမ့ၢ်စျီဖုမိၢ်တီၢ်န့ၣ်အိၣ်
ဆိးဝဲဝဲ ယိၣ်စံၣ်လီၤလု လၢ်မၢ်ခိၣ်ဆၢၣ် လၢ်မၢ်ပျီထံဆံၣ်လိာ်ဒီးချိချိလိာ်အက
ဆူးပုၤန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ပျီမိၢ်ထံးအိၣ်ဆိးဝဲဝဲယိၣ်ထၣ်ကွံာ်ကဘီလုခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်မၢ်တနံၤ ဖုမိၢ်တီၢ်အတခါမုၢ်န့ၣ်ဟူဝဲလၢ အတခါမၤန့ၣ်ဝဲကျိၣ်သၢဆံ
မိၤသၢကယၤ ပၣ်ယုာ်ဒီးကျိၣ်ဝါတဒုအယိ လၢတၢ်သ့ၣ်လီၤသးကွံးဒိၣ်အပူၤ အ
ဝဲပျဲလီၤဝဲအဖိခါလၢကဟဲယုပျဲဝဲခိဖျိမၤန့ၣ်ဝဲလီၤလိာ်လီၤလးအါအါဂီၢ်ဂီၢ်အယိ
န့ၣ်လီၤ.

အဖိခါတခါထီၣ်ဒီးယုသ့ၣ်ညါဝဲအဖါတၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ် ဒီး
လဲၤထံၣ်လိာ်ဝဲဒီးအဖါတၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤအလဲၤတုၤဆူအဖါတၢ်အအိၣ်ဒီးတဲလီၤ
ကျဲၤလီၤအတၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အထူအထံး ဒီးအဖါတၢ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢအမ့ၢ်အ
ဖိခိၣ်နီၢ်ကီၢ်လၢဒိတခါဝဲဒီးအမိၢ်တတခါယီၤန့ၣ်လီၤ.

အိၣ်သကိးဒီးအဖါတၢ်ဖဲန့ၣ်န့ၣ်လၢအနွံအလါတဘျီ သ့ၣ်ညါဝဲအဖါ
တၢ်အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးဒီးအတၢ်ဖိတၢ်လံအဂ့ၢ်အကျိၣ်လဲလၢန့ၣ်လီၤ. တုၤအအိၣ်
ယံာ်ထီၣ်ဒီး ဒ်အမိၢ်မၤလီၤအီၤအသိး တဲပုၤအဖါတၢ်လၢအမိၢ်မၤလီၤအီၤလၢက
ဟဲယုပျဲအဖါတၢ်အကျိၣ်ဝါလီၤလိာ်လီၤလးတဒုအံၤ လၢကဟဲဝဲဒ်တၢ်ပနီၣ်တ
ခါအသိးန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်အဖါတံၢ်တခီတဆါန့ၣ်အီၤဘၣ် ဒီးတဲမုၢ်တဲခုၣ်အီၤလၢကျဲအါ
ဘိတုၤအသးမုၢ်ဝဲတစု ဒီးက့ၤကဒါက့ၤဆူအမိၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤအက့ၤတုၤ
ဆူအမိၢ်အအိၣ် ဒီးအမိၢ်တခီအသ့ၣ်တမုၢ်သးတမုၢ်ဒီးမံတန့ၢ်အိၣ်တသ့လၢ
လၢအတန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်ဝါတဖျါအံၤအယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

စ့ၤသီအတီၢ်ပူၤအဝဲမၤလီၤကဒီးအဖိခွါလၢအကဟဲဟ့ၣ်န့ၢ်အီၤလၢအဖါ
တံၢ်အကျိၣ်အံၤ ဒီးဟ့ၣ်ဝဲမ့ၢ်န့ၢ်က့ၤစိၣ်ဝဲမ့ၢ်တုၤန့ၢ် ကဟ့ၣ်န့ၢ်သါအီၤလၢတံၢ်ထူး
တံၢ်တီၤ တံၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်အါအါ ဒ်အဖိခွါသးလီၤဒီးဖးဝဲတံၢ်ပူၤအသး
န့ၣ်လီၤ.

အဖိခွါတခီတဝံခိၣ်ဒိၣ်ခံယၢဘၣ် မ့ၢ်လၢအဝဲဟဲအိၣ်ဘၣ်လံဒီးအဖါ
တံၢ် ဒီးသ့ၣ်ညါတ့ၢ်လံဝဲကျိၣ်အံၤအိၣ်တံၢ်အလီၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလံအယိၣ်န့ၣ်လီၤ.
အဝဲဟဲကွဲယုၢ်ဒီးအသကိးတဂၤလၢကဟဲပိၣ်အခံ ဒီးနီၤဟ့ၣ်လိၣ်သးတံၢ်ပူၤပျဲ
သးသးလၢဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်အယိၣ် အသကိးတဂၤပိၣ်ထီၣ်အခံလၢတံၢ်သ့ၣ်ခု
သးခုဖးဒိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်အဝဲထံၣ်နီၣ်ဟံလံဝဲအသး ဟဲဝဲလီၤလီၤဆူကျိၣ်အိၣ်အလီၢ် ဒီးဝံထီၣ်
ဝဲသွဲးကလံၣ်ဝံက့ၤကဒါက့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖုမိၢ်တီၢ်တခီလၢတံၢ်ပလီၢ်သးအပူၤ
ဖဲဟံကျိၣ်အလီၢ်န့ၣ်လဲၤစီၤကွၢ်ဝဲတနံၤခံဘျီဂီၤခီဒီးဟါခီန့ၣ်လီၤ. အဖိခိၣ်တခီ
သ့ၣ်ညါဆိဟံအဖါတံၢ်အတံၢ်ပလီၢ်သးအဆၢကတီၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးအယိၣ် အ
ဝဲဟဲဟ့ၣ်ဝဲန့ၢ်ဖဲပူၤလဲၤဖံးလဲၤမၤတံၢ်လၢခုးပူၤသံၣ်ပူၤမုၢ်ထုၣ်ပူၤအိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထံအိၣ်ဘျဲး
အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲမုၢ်ဟါလီၤအဆၢကတီၢ် လၢအဝဲလဲၤထီၣ်ကွၢ်တံၢ်အဆၢကတီၢ်တုၤယီၤ
ဒီး အဝဲလဲၤကွၢ်အကျိၣ်တထံၣ်က့ၤလၢဝဲဘၣ်. ဖဲန့ၣ်ဘၣ်လၢတံၢ်ခံးလီၤလံအယိၣ်
မ့ၢ်ပူၤဟ့ၣ်တံၢ်တဂၤလဲၤကျဲဆူလဲၣ်တကဟဲအဝဲထီၣ်စီၤဝဲတဘၣ်ဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အ
ဝဲဟဲက့ၤကဒါဆူဟံၣ်ဒီးဒီန့ၤကျဲမံဝဲတန့ၢ်ဘၣ်. ဖဲမုၢ်ဝါဝါတဝါဝါအဝဲကွဲထီၣ်
အဖိအလံၤ ဒီးလဲၤဝဲဆူအဟံၣ်ဟံၣ်ကျိၣ်ဝါအလီၢ် ဒီးတဲပုးအဖိအလံၤလၢပူၤဟ့ၣ်
န့ၢ်ကွံၣ်ပတံၢ်လံ မ့ၢ်မတၢမတၢဒီးလဲၤဆူလဲၣ်တကဟဲလဲၣ်န့ၣ် ယတသ့ၣ်ညါလၢ

ဘၣ်. ကျိၣ်အံၤဟါမၢ်လံၤလၢမဟါကၢ်တၢ်ခံးလီၤ ဖဲယဟဲစီၤကွၢ်ညီၣ်န့ၢ်အီၤအဆၢ
ကတီၢ်လံၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲတသ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိး တဆိၣ်တၢ်ထုတၢ် အ့န့ၣ်ပျီၢ်ဘၣ်. တဲပှးအဖိ
အလံၤဝံးဒီးယၣ်အသးလၢကဟဲက့ၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ထီၣ်ချ့ၣ်ခ့တဘ့ၣ်ဟဲ
ယုၤယီၤဒီးမၤသီၣ်အကလုာ်သတူၢ်ကလၢ် ဒီးအတၢ်သီၣ်ဘၣ်အီၤဖဲအံၤ “ဟဲယဲး
ယဲးက့ၤ, ဟဲယဲးယဲးက့ၤ” န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဝဲခါထီၣ်အခိၣ်ဒီးယၣ်ယီၤအသးဆူ
အဟဲကျဲတကယုၤ ဒီးထီၣ်တဘ့ၣ်ယုၤတရုၢ်အနါဒဲး ဒီးယုၤဆူအဝဲက့ၤတၢ်စုစ့ၣ်
ကလံၤထံး ဒီးကိးထီၣ်ကဒီး “ဟဲယဲးယဲးက့ၤ, ဟဲယဲးယဲးက့ၤ” အသီတဘျီ
အယိ အဝဲအိၣ်ကတီၢ်ဒီးကွၢ်ထွဲထီၣ်တဘ့ၣ်အံၤအခံ ဒီးတဲဘၣ်ဖိလံၤလၢကပိာ်
ထွဲထီၣ်တဘ့ၣ်အံၤအခံ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ထီၣ်တဘ့ၣ်အံၤကထံၣ်ထွဲပှးဟဲဝဲဟ့ၣ်
တၢ်တဂၤက့ၤကျဲအခံန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်နၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤအပူၤ အလံၤခါသၢဂၤဒီးအလံၤမုာ်ခံၣ်ပိာ်ထွဲ
ထီၣ်ဝဲထီၣ်တဘ့ၣ်အတၢ်လဲၤအခံ ဒီးခိးကန့ၣ်ဝဲအတၢ်ကိးအကလုာ်သီၣ်ကွၢ်
ကွၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သးစွံကတုၤအပူၤ တသ့ၣ်နီၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဘၣ် လူပိာ်ထွဲဒၣ်
ထီၣ်တဘ့ၣ်အံၤအခံကွၢ်ကွၢ်လၢတၢ်သးစူၤအပူၤတခီတၢ်န့ၣ်လီၤ. တကအုကစ့ၤ
ဝဲဒၣ်တက့ၢ်သ့ၣ်ဘၣ်. လဲၤတၢ်ယံာ်တနံၤတနၤ ဒီးလၢမုာ်ဆ့ၣ်ထီၣ်တနံၤမုာ်ယုာ်
လီၤတကပၤန့ၢ်ဟ့ၣ်ဘၣ်ဝဲထံၣ်လီၤဆူအသီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ထီၣ်ချ့ၣ်ခ့တဘ့ၣ်ယုၤ
ကဒီးဝဲဆူညါတုၤယီၤဆူလုၤခိၣ်ဒူကွၢ်လီၤတၢ်ဆူလုၤကပၤ ထံၣ်စိဝဲပှးခံၣ်လဲၤတၢ်
လၢလုၤကပၤဝဲယုာ်ဒီးကျိၣ်ဝါတန့ၣ်လီၤ.

နီၢ်နီၢ်တခီပှးခံၣ်အံၤသ့ၣ်ညါဝဲလၢဝဲဟ့ၣ်ပှးကျိၣ်လံၤဒီးပှးကလုၤထွဲအခံ
အယိ အဝဲဟ်အသးလၢကက့ၤအိၣ်ခူသ့ၣ်ဖဲလုၤကပၤအံၤ တုၤပှးပိာ်က့ၤအကျိၣ်သ့
တဘၣ်လၢတဂ့ၤ ဒီးအသီမုာ်အါတစဲးမးကဟးထီၣ်လဲၤက့ၤတၢ်လၢခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤအသးဖဲလၢပှးလုၤထွဲအခံတဖၣ်ထံၣ်ထွဲအခံလံၤန့ၣ် အဝဲတခီတ
သ့ၣ်ညါလီၤအသးလၢပှးထံၣ်ထွဲအခံဘၣ် ဒီးဟ်လီၤအသးလၢကအိၣ်ပတုာ်ဟ်

ယာ်ကျိန်အံ့ဖဲလုပတီၢ်ခိၣ်တခါ ဒီးအိၣ်ဘျးအိၣ်သါဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးလၢ တၢ်လီၤပတီၢ် လၢကဟံလီၤကျိန်အလီၢ်အံ့ ဖျါလၢဟၤတဂ့ၤဒီးတလဲၣ်စ့ၢ်ကိးဘၣ် အယံ ဖဲအဝဲထံးလီၤအခံဆီလီၤအကျိန်ဒီးယၣ်တရံးအသးလၢကဟံဂံၢ်ဝဲအဖၤ မုၢ်န့ၣ်အခိၣ်တပျၢ်သွဲးကလၢ်လီၤယံကျိန်လီၤလၢ် ဒီးအစုတပျၢ်ကွံာ်ဝဲအယံ အ ကျိန်တဖျၢ်လီၤတပျၢ်ဒီးလီၤရံးဝဲဆူလုခိၣ်ထံးတဆီဘၣ်တဆီတုၤလီၤဆူလုခိၣ် ထံးကွံးဒိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးပုၤလၢအလုၤထွဲတၢ်တဖၣ်ထံၣ်ထွဲဝဲတၢ်မၤအသးခဲလၢ်လီၤတၢ်လီၤ ဆဲးအယံ အသ့ၣ်မံသးမုၢ်ဝဲဒီးယၣ်ကဒါက့ၤအသးဆူအဟဲကျဲတကယု ဒီးဟဲ က့ၤက့ၤဝဲဆူအဖုအိၣ်ပျဲဒီးတၢ်လီၤဘျးလီၤတီၤ တၢ်သၣ်ဝံသးလၢမ့ၤလၢထံအပူၤ ဖဲအတုၤဆူအဖုအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တုၤအဟဲက့ၤတုၤလၢအဖုအအိၣ်န့ၣ် ဖျါလီၤဘျးလီၤတီၤသၣ်ဝံသၣ်စ့ၤ အယံ အဖုဖိထီၣ်မ့ၤဖိထီၣ်ကသုဒိလီၤအိၣ်သံး အိၣ်သကိးမ့ၤကသုလၢတၢ်သၣ် ဝံဖးဒိၣ်အပူၤ ကျၢၤသ့ၣ်ကျၢၤသး လၢအိၣ်လၢအိၣ် ဝံၣ်ဝံၣ်ဘဲဘဲဝံ အိၣ်ဘျးတ ဖဲဖိဒီးအိၣ်သကိးသံးလၢအဖုကတီၢ်ဟံဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် ဒီးတဲစၢၤက့ၤအဖုလၢ တၢ်လၢအထံၣ်ဘၣ်ဝဲပျဲမဲၣ်ပျဲနါတဖၣ် မံသ့ၣ်မုၢ်သးဝံ အဖုတခီဆိကမိၣ်ထံ ဒီးသ့ၣ်ညါလီၤတၢ်ဝဲလၢကမုၢ်ဒ်အခါမုၢ်ပျိမုၢ်အဖိခါဟဲဟ့ၣ်န့ၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်အလံမုၢ်လံခါတဖၣ်တဲယုၤစၢၤအိၣ် ဒီးထံၣ်ကမ့ၢ်ဘၣ်ဝဲလၢပုၤဖါအံ့အခိၣ်တ ပျၢ်လီၤပျိဒဲမဲၣ်လၢလုကပၤအံ့အယံ အဝဲကိးန့ၢ်က့ၤလုအံ့အမံလၢ “ပျိပျိလု” န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်အံ့အယံ “ပျိပျိလု” အံ့ကဲထီၣ်က့ၤဝဲလၢ “ပျိပျိလု” န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံၣ်စိတဲစိဝဲလၢ နမ့ၢ်လဲၤဆ့ၣ်နီၤဖဲကွံးဒိၣ်အံ့အကၢ်ခိၣ် ဒီးတဲ ယဲထီၣ်က့ၤကျိန်တဖျၢ်အံ့တၢ်ဟ့ၣ်န့ၢ်အိၣ်အဂ့ၢ် မ့ၢ်ဘၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးယုၢ်ဒီး ပုၤမံပုၤသၣ်ခဲလၢ် လၢအဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးတဖၣ်ကူကူလၢလၢန့ၣ် ကျိန်အံ့အ ကလုၢ်သိၣ်ထီၣ်ဝဲဒ်ပုၤဒိသိၣ်ထီၣ် “ဖျၢ်ဖျၢ်ဖျၢ်ဖျၢ်” န့ၣ်လီၤ.

မံတမံဖဲအသိၣ်သကြးထီၣ်အဖၤမုၢ်န့ၣ် သိၣ်သကြးတုၤကွၢ်ကဘီလုခိၣ် ထံး ဖဲပုၤဟ့ၣ်ကျိန်တဖၣ်အိၣ်ဝဲအလီၢ် ဒီးသကြးဘၣ်ပုၤဟ့ၣ်တၢ်တဖၣ်အစၢအ သ့ၣ် ဒီးတၢ်မၤအသးလၢအခိၣ်သၣ်ယံဆါထီၣ် မဲၣ်ခံးသ့ထီၣ် တုၤလၢအိၣ်က့ၤ

ဆီးကွဲတသ့လောဘ၌ ဘူးကသံဘ၌အသးန့၌လီၤ.

လာတၢ်မၤကွၢ်အဂီၢ် ဘၣ်တၢ်မၤကွၢ်အိၤခံၣ်ဘျီသၢဘျီဒီး ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အ
စၢတမံၤလီၢ်လီၢ်အယီၤ ဖုၤမိၢ်တီၢ်မၤလိၣ်အဖိအလံၤလၢ ပမ့ၢ်ဒၣ်ပှၤတဒုၣ်ယီၤတထၢ
ယီၤလီၤအယီၤ တဂ့ၤပမၤအမၤနးလိၣ်ပသးဒ်အံၤဘၣ်. တဘၣ်စံၣ်ယဲၤဒီးမၤအမၤ
နးလိၣ်လၢသးလၢခံၣ်တဂ့ၤ. ပကအိၣ်ယုၤအိၣ်ဖိးဒီးအိၣ်မုၢ်အိၣ်ခုၣ်က့ၤအိၣ်တက့ၢ်.
လာတၢ်န့ၢ်အယီၤ ဘၣ်ယးကျိၣ်ဝါတၢ်ဂ့ၢ်အံၤစးထီၣ်လၢဖုၤမိၢ်တီၢ်သံဝံၤဒီးတုၤလၢပ
စိၤအံၤ တၢ်တစံၣ်ယဲၤတဲၤလၢအိၣ်အယီၤ စံၣ်ယဲၤတဲၤလၢက့ၤတဘၣ်လၢဝဲလီၤ
တံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်စံၣ်ယဲၤတဲၤလၢဝဲဒၣ် လၢသီသံၣ်ခိၣ်ကစၢ်န့ၢ် မ့ၢ်ပှၤသုပှၤပျီၤအိၣ်ဆိးဝဲ
အလီၢ်န့ၢ်လီၤ. ဒီးလၢပှၤသုပှၤပျီၤအကျါ အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးအစိၤပဖးဒိၣ်တဂၤ လၢအိၣ်
ဒီးအဖိမုၢ်ထဲတဂၤမိၢ် လၢအိၣ်တၢ်ပံၤပံၤလၢလၢလီၤအဲၣ်လီၤကွံၢ် မဲၣ်တူၢ်တခွဲၣ်
ဘျီဘျီဒီး, ဆၢထၢၣ်ဘိၣ်ရဲၣ် ဆုၣ်နီၤသကွး နံၤထီၣ်အမဲၣ်ပြီကဒံ ဝါဆံၣ်ကပြီ
ဒ်လီၢ်အဒံး ဂ့ၤတၢ်ဒု နတဲတသ့တဲတဘၣ် တမံၤသုၣ်က့ၤသးလၢနီတပူၤဘၣ်.

ဒ်န့ၢ်အသိးလၢပျီၤပျီၤလုအကွံၤဖးဒိၣ်အပူၤန့ၢ် ပှၤသုပှၤပျီၤအိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲ
ဒီးအိၣ်ဝဲဒီးအစိၤပဖးဒိၣ်တဂၤ လၢအိၣ်ဒီးအဖိခွါထဲတဂၤလၢအိၣ်တၢ်ဂ့ၢ် ဒိၣ်
ထီၣ်ကွါဘၣ်ပံၤပံၤလၢလၢလီၤအဲၣ်လီၤကွံၢ် လီၤယူးယီၣ်ပးကဲဝဲဒိၣ်မးလၢပှၤခဲလၢၣ်
အကျါန့ၢ်လီၤ.

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျီၤပျီၤလုအစိၤပဖးန့ၢ် ထံၣ်ဘၣ်ဝဲသီသံၣ်ခိၣ်စိၤပဖးအဖိ
မုၢ် ဒီးဘၣ်သုၣ်ဘၣ်သးဝဲတုၤဒၣ်လဲၣ်အဲၣ်ဒီးဖျိဝဲဒီးအဖိခွါ ဒီးဒုးကဲထီၣ်ဝဲလၢ
အဒဲၣ်မုၢ်န့ၢ်လီၤ. အဝဲပျဲလီၤဝဲစိၤတလီၢ်ပာ်နွံဘျီနွံစု လၢကဖျိအဖိခွါဒီးသီသံၣ်
ခိၣ်စိၤပဖးအဖိမုၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. သီသံၣ်ခိၣ်စိၤပဖးတခီဟ့ၣ်ကဒါက့ၤတၢ်စံးဆၢလၢ
တၢ်လၢထံဒီးတၢ်လၢခိန့ၢ်အိၣ်ယုၢ်ဆိးယုၢ်တသ့လုၤတက့ၤဘၣ်. ဒ်တၢ်သံကွၢ်အ
သိးဟ့ၣ်က့ၤတၢ်စံးဆၢလီၢ်လီၢ်တုၤအပျဲထီၣ်နွံစုနွံဘျီန့ၢ်လီၤ.

လၢခံပျီၤပျီၤလုအစိၤပဖးတခီအသးတမုၢ်ဝဲဒၣ်ဘၣ် ဒီးကူၣ်ထီၣ်ဝဲလၢက
လဲၤဒုးန့ၢ်ဝဲသီသံၣ်ခိၣ်စိၤပဖးအဖိမုၢ် လၢကဖျိဝဲဒီးအဖိခွါအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်စံး

ဝဲဒၣ်လၢပျီပျီလုအစီပၤန့ၣ် အတၢ်စုကဝဲၤဖးဒိၣ်အိၣ်ဝဲတခါလၢအမ့ၢ် ထးဂဲၣ် တူၣ်ခိၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. တုၤအဝဲၤဖးဒိၣ်လံၤလၢကဒုးတၢ်အဂီၢ်န့ၣ် ထးထီၣ် ဝဲအထးဂဲၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးကူးလီၤကွးလီၤဝဲကစၢ်ကပိၣ်ကပၤ လီၤလဲးလီၤဖျး လုၤသုလုၤ ဂီၤ လီၤတံၤကျိတံၤ ကွးသကုၤသီသံၣ်ခိၣ်ကစၢ်ခိၣ်ထံး ကစၢ်ကပိၣ်ကပၤတဖၣ် သကုၤဆးဒးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးလိာ်သးအံၤပူၤကွံာ်ယံာ်တၢ်မးလံၤအနံၣ်လၢအကထိ တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ် အလီၢ်အကျဲတဟါမၢ်လီၤဘၢဒံးဝဲဒၣ်ဘၣ် အလီၢ်အိၣ်ဖျါဒဲးဝဲ တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံာ်ယဲၤဝဲလၢ ပျီပျီလုအစီပၤဖဲထီၣ်ဒုးဝဲသီသံၣ်ခိၣ်တဘျီဘၣ်တဘျီ ဝံၤ ပျဲထီၣ်ယုဘျီတဘျီ ဒီးသီသံၣ်ခိၣ်စီပၤတခါအသးဖဲဒိၣ်ထီၣ်ဒီး နဲးသိးပျီပျီ လုအစီပၤက့ၤက့ၤဝဲသုတသ့ဒီးကအိၣ်ကတၢ်ထီၣ်ကွံာ်လၢကျဲအဂီၢ် ထးထီၣ်ကွံာ် ဝဲဆိထူၣ်လၢအအိၣ်ဖဲကစၢ်ကပိၣ်ကပၤတဖၣ် ဒီးဆဲးလီၤဘျီတၢ်ယာ်ဝဲပျီပျီလု စီပၤအခံၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံဆဲးလီၤဝဲတုၤသီသံၣ်ခိၣ်အဆိထူၣ်တဖၣ်လၢကွံာ်ဝဲ ဒီး ကထီၣ်က့ၤကစၢ်လုၤခိၣ်တစု ဒီးပျီပျီလုအစီပၤအခံၣ်တံာ်တၢ်ယာ်ဝဲဖဲပုၣ်ကၣ်လု ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တုၤအခံၣ်တံာ်တၢ်ယာ်တဘျီ အိၣ်ကတၢ်ယာ်ကွံာ်ဝဲဖဲတယုၤပျီတဘၣ် ထၣ်ကဝီၤပူၤ ဒီးယုတံၤယုသကိးဝဲလၢပုၤကဒုးန့ၣ်ကျဲ ဒီးဆုၤက့ၤအီၤအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. ဟးယုဝဲအါနံၤအါသီဒီးထံၣ်န့ၢ်ဝဲညၣ်ဖာဘီတဘီ ဒီးသံကွံာ်ဝဲလၢ မ့ၢ်နထံၣ် ကျဲဒီးဆုၤက့ၤယၤသ့စ့ၢ်ကိးခါ. ညၣ်ဖာဘီတခါတဲဆါအီၤလၢ ထံလဲၤသ့ညၣ်လဲၤ သ့န့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲပိာ်ထီၣ်ဝဲညၣ်ဖာဘီအခံၣ် ဒီးက့ၤက့ၤဝဲဖျိဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢခံတယံာ်ဘၣ်ဒီး သီသံၣ်ခိၣ်စီပၤသ့ညၣ်ညါဝဲလၢပျီပျီလုအစီပၤက့ၤဝဲ ဖျိလံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲယုသ့ညၣ်ညါဝဲမ့ၢ်မတၢ်လဲၤဆုၤဒီးယုန့ၢ်စၢၤအီၤကျဲတဂၤလဲၣ် ဒီး ပုၤတဲအီၤလၢညၣ်ဖာဘီလဲၤဆုၤက့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဝဲအသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဖိၣ်န့ၢ် ဝဲညၣ်ဖာဘီအံၤ ဒီးထီၣ်ထံးတံာ်ဝဲအခိၣ်သၣ်ဒီးလုဘျီပုၤခိၣ် ဒီးညၣ်ဖာဘီန့ၣ်အ ခိၣ်သၣ်ဘၣ်တၢ်ကွံာ်တုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ပျီပျီလုအစီပၤတခါအတၢ်ဆိၣ် ဂ့ၤအီၤလၢန့ၣ်န့ၣ်သၣ်ကအါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ဝဲ တုၤပုၤကညိဖိအိၣ်န့ၢ်လၢကဝဲစီဝဲတသ့ လၢနီတဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်တဘျီ ပျီပျီလုအစီပၤဘိးဘၣ်သ့ညၣ်ညါဝဲလၢ

ဘျီအဲဘဲအံ၊ ယကလဲထီၣ်ဒုးသီသံၣ်ခိၣ်ကစၢ် ဆူၣ်န့ၣ်ဒိၣ်န့ၣ်အလီၢ်နွံစးန့ၣ်လီၤ.

တုၤသီသံၣ်ခိၣ်ကစၢ်သ့ၣ်ညါဝဲ ဒီးဆီလီၤဝဲအပုၤလၢအမ့ၢ်ပုၤဖိပုၤဝါလၢ အအိၣ်ဖဲဆူၣ်မ့ၢ်ဒၢကီၢ်ပုၤ (ခဲအံၤကဲထီၣ်လ့ဘ့ၣ်ပုၤ) လၢညါမ့ၢ်ဝဲသီသံၣ်ခိၣ်က စၢ်အပုၤခိးတြၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢအဆၢကတီၢ်အံၤ ပုၤဝါလၢအကဲထီၣ်လ့ကပၤ အိၣ်ဖျါစိ လၢအယံၤဖျါဒ်ပုၤကညီအမဲၣ်သ့ၣ်အသိးအံၤန့ၣ် ဖဲတၢ်စူၤလီၤအဆၢကတီၢ် နက့ၢ် စိအီၤလၢအယံၤမ့ၢ်ဖျါစိဝါပုၣ်ကလၢန့ၣ် နဖံးအိၣ်မၤအိၣ်ဘုဟုၤလၢအိၣ်လၢအိၣ်ဝဲ ဂ့ၤဒိၣ်မးလီၤ. နအိၣ်က့ၢ်စိလၢအယံၤမ့ၢ်အိၣ်ဖျါပးယုၢ်ကလၢန့ၣ် ဘုဟုၤအယုၤ လီၤဃာ်လီၤ ဘုတဂ့ၤဟုတဂ့ၤ နမၤအိၣ်ဘုတလၢအိၣ်လၢအိၣ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်. ဘၣ် ပးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤပုၤထူလံၤဖိလၢအိၣ်ဘူးဖဲကစၢ်ခိၣ်ထံးလ့ခိၣ်ထံးတဖၣ် က့ၢ်နီၣ်က့ၢ် ယါဝဲဒီးတၢ်န့ၢ်ဖံးဃာ်ဝဲတုၤပစိပလၢ်ထးခဲကနံၣ်အံၤတစုအိၣ်ဒီးဝဲဂီၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တုၤပျီပျီလ့ကစၢ်ဟဲထီၣ်လံ ဒီးပုၤဖိပုၤဝါလၢအခိးတြၢတဖၣ် ထီၣ်ယု ထီၣ်သကိးအသးဒီးခိၣ်ဒုးသကိးဝဲလၢတၢ်သးတဖျါပီအပူၤအယိ ထီၣ်ဒုးဝဲ တန့ၢ်ဘၣ်. ဘၣ်ဂ့ၤက့ၤအခဲဒီးက့ၤကဒါက့ၤဝဲဆူၣ်ပျီပျီလ့က့ၢ်ပုၤတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ထဲတမံၤကစၢ်ကပၤကလိကပၤ လီၤပျီလီၤလဲး ဟီၣ်လၢတၢ်ကွး တိၤကျိတိၤကွၢ်တဖၣ် အလီၢ်အိၣ်ဖျါဝဲတုၤမ့ၢ်မခါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢခံတယံၣ်ဘၣ် ဒီးဖိၣ်ယဲလၢအအိၣ်ဖဲသီသံၣ်ခိၣ်စိပၤ တၢ်ပၤအဖီလၢ်တဂၤ လဲလီၤဝဲဆူၣ်ပျီပျီလ့က့ၢ်ဖးဒိၣ်လၢကဟုးအိၣ်ပုၣ်အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. ဖဲန့ၣ်တၢ်မၤအသးဒီးပျီပျီလ့အနီၢ်ပၤမ့ၢ် လၢအဝဲမံၤမိၢ်တၢ်တခါတမ့ၢ်သ့ၣ် မ့ၢ်သးဘၣ်အီၤဘၣ် ဒီးမံၤမိၢ်ထီၣ်တဲဘၣ်စိပၤန့ၣ်လၢတနံၤအံၤယမံၤမိၢ်တၢ်တမ့ၢ် ဘၣ် တဘၣ်ပျဲဟးထီၣ်ဖိခါဆူၣ်တၢ်ချၢတဂ့ၤ မၤအအိၣ်တၢ်အိၣ်ဆိးလၢဒၢပူၤတ က့ၢ်. စိပၤတခါတဲဘၣ်နီၢ်ပၤမ့ၢ်လၢနမံၤဆူၣ်ယိ နမံၤမိၢ်တၢ်လီၤ တဘၣ်ပးတၢ် နီတမံၤဘၣ်. ပဖိခါကဟးထီၣ်သ့ၣ်ဖျဲသးညီဒၣ်ဝဲဒီးအတံၤအသကိးတက့ၢ်.

နီၢ်ပၤမ့ၢ်တခါစိပၤတဲအသိးဆိကမိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်လၢ ကမ့ၢ်ဒၣ်ယမံ ဆူၣ်အယိယမံၤမိၢ်နီၢ်တၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝါထီၣ်ပျဲဟးထီၣ်အဖိခါလၢတၢ်ချၢလၢက

ဟးသုဉ်ဖုံသးညီဒ်လီၤလီၤလၢအပူၤကွံာ်အသးန့ၣ်လီၤ.

ဖဲဂီၤခိမုၢ်ဆဲးလီၤတုၤလီၤကွံာ်ပူၤအဆၢကတီၢ် ဖိၣ်ယဲတခီလဲၤတုၤယီၤဖဲ
ကွံာ်အကၢ်ခိၣ်ဒီးကွံာ်လီၤဝဲအပုၣ်ဆူကွံာ်ပူၤ ဒီးဘၣ်တီတီဖဲစီၤပဖိခွါဟဲယီၤတုၤအ
ဆၢကတီၢ် ဒီးအပုၣ်န့ၣ်ကျါဘၢယၢ်ဝဲစီၤပဖိခွါအံၤဘၢယုၢ်ကလၢန့ၣ်လီၤ. အဝဲ
တထးထီၣ်အပုၣ်ဘၣ် ဟံၤယၢ်ဒၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲတဂၤစ့ၢ်ကီးတဂၤပျုၢ်ဂဲၤဆး
ဘၣ် အိၣ်ဒၣ်ကၢ်တဟံၤအုတလုၢ်ဖဲပုၣ်ကတၢၤပူၤန့ၣ်လီၤ.

စီၤပဒီးနီၢ်ပမုၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်အသး ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်
လံ အဖိခွါတဟဲက့ၤဟံၤထီၣ်ဘၣ်အယိ အဝဲသ့ၣ်ပိာ်ထီၣ်လိာ်အခံ ဒီးလုၤယုၤက့ၤ
အဖိခွါန့ၣ်လီၤ. ဒီးထံၣ်က့ၤအဖိခွါဒီးထံၣ်ဝဲလၢအဖိခွါန့ၣ် ဘၣ်န့ၣ်တၢ်ဆါလိၤတ
ဂ့ၤကံၣ်ယုၤက့ၤလုၤဒီၤဂ့ၤညါဟူးဝးတသ့လၢဘၣ် ဒီးအိၣ်ဒၣ်ကၢ်တဟံၤန့ၣ်လီၤ.

မ့မ့ၢ်ဖိၣ်ယဲတခီသ့ၣ်ညါဝဲလၢဟူးဘၣ်ပျိးပျိးလုၤစီၤပဖိခွါလံအယိ ဟံ
တ့ၢ်ကွံာ်အပုၣ်ဒီးက့ၤထီၣ်က့ၤဆူသီသံၣ်ခိၣ်စီၤပအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ပျိးပျိးလုၤစီၤ
ပဖိခွါမၤဝဲခဲၤ တၢ်ကီတၢ်ခဲဘၣ်အိၤတုၤအိၣ်က့ၤဆိးက့ၤတသ့လၢဘၣ် ဒီးဘၣ်
ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤဝဲဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အဝဲဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲလၢ ပုၤလၢကူၤစါယါဘျါစၢသါဖိခွါအတၢ်ဆါ
မ့ၢ်ဘျါတဂၤန့ၣ် တၢ်လၢအယုၤဝဲန့ၣ်သါကဟ့ၣ်အိၤလီၤ. သီသံၣ်ခိၣ်စီၤပန့ၣ်ဟူ
တၢ်ဂ့ၢ်အံၤ ဒီးတဲဘၣ်အခုအပုၤခဲလၢပုၤလၢကူၤစါယါဘျါစၢပျိးပျိးလုၤစီၤပ
ဖိခွါတၢ်ဆါမ့ၢ်ဘျါတဂၤန့ၣ် ယကဖျိအိၤဒီးယဖိမုၢ်ဒီးယုၤတၢ်လၢပျိးပျိးလုၤကစၢ်
အအိၣ်လၢယလိၣ်ဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဖဲန့ၣ်ဖိၣ်ယဲန့ၣ်ဟူဒီးတဲဝဲလၢတၢ်ဆါအဝဲအံၤလီၤဖုယယါဘျါသ့ညီက
ဒၣ်လီၤ. ကစၢ်စီၤပသးလီၤတၢ်မနုၤလၢပျိးပျိးလုၤစီၤပအအိၣ်လဲၣ်. သီသံၣ်ခိၣ်စီၤပ
တဲအိၤလၢနယါဘျါမ့ၢ်သ့န့ၣ် ယုၤန့ၣ်အထးဂဲၣ်တူၣ်ခိၣ်လၢအဖးပုၤတဘ့ၣ်န့ၣ်တ
က့ၢ်. မ့ၢ်တဟ့ၣ်ဝဲန့ၣ်ယါန့ၣ်အိၤတဂ့ၤ. တုၤန့ၣ်တစုဖိၣ်ယဲန့ၣ်လဲၤလီၤဆူပျိးပျိးလု
စီၤပအအိၣ်ဒီးယုၤဝဲထးဂဲၣ်တူၣ်ခိၣ်န့ၣ်လၢကယါဘျါန့ၣ်စၢဝဲအဖိခွါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပျိးပျိးလုၤအစီၤပတခီ တၢ်ခဲခါလၢမ့ၢ်တၢ်လၢအသးလီၤဝဲဒိၣ်ကတၢ်ခဲခါ

လက်နက်လီး၊ လာခံကတော်၊ လာတော်သးလီဒီးအဲဒ်ဘၣ်အဖိခွါဒိၣ်န့ၣ်ဒီးအသးလီအထးဂဲၣ်အယိ အဝဲဟ့ၣ်လီကွဲၣ်အထးဂဲၣ်တူၣ်ခိၣ်န့ၣ်ဆူဖိၣ်ယဲအစုပူၤန့ၣ်လီၤ။

ဖိၣ်ယဲတခီဟံးန့ၣ်ထးဂဲၣ်ဝံ ထးထီၣ်က့ၤအပှၣ်လၢအအိၣ်စဲဘူးလၢစီၤ ယဖိခွါအလီၤတဘ့ၣ်အံၤ ဒီးစီၤယဖိခွါအလီၤဖျဲထီၣ်အတၢ်ဆါကံၣ်ယုတိယျတ ဖှၣ် ဟါမၢ်ကွဲၣ်ဝဲဒီးသ့ၣ်ခုသးခုစံးဘျးစံးဖျိၣ်ဝဲဖိၣ်ယဲအံၤကျၢသ့ၣ်ကျၢသး လၢတၢ်မံသ့ၣ်မုၢ်သးအပူၤန့ၣ်လီၤ။

ဖိၣ်ယဲတခီဟံးန့ၣ်ထးဂဲၣ်အံၤဒီးဟဲက့ၤဟ့ၣ်လီၤက့ၤဝဲဆူသီသံၣ်ခိၣ်စီၤယအစုပူၤန့ၣ်လီၤ။ စီၤယတခီဒ်တၢ်အါၣ်လီၤအသးသ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်လၢမုၢ်နံၤမုၢ်သီအဝဲန့ၣ် ဖိၣ်ယဲကဟဲဆူအအိၣ်လၢတၢ်ဒီးတ့ၤဒီးဖျိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

တၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်ဘၣ်ဒီးဖိၣ်ယဲဟဲဆူစီၤယအအိၣ် ဒ်တၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်အသးန့ၣ်လီၤ။ မ့မုၢ်စီၤယတခီလၢတၢ်မၤကွၢ်အဂီၢ် ဖဲဖိၣ်ယဲဟဲကျဲန့ၣ်ဟ်လီၤဝဲ ဂုၢ်သီ, ထိၣ်ဝု, ထိးဆံၣ်, ပျီၢ်ဝါ, ယဲစူနါ, ထိၣ်တပျီ, ဒီးထိၣ်ဘျၢၣ်တဖှၣ်လၢကျဲကဟဲတတီၤဘၣ်တတီၤလၢကမၤဖးဖိၣ်ယဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

ဖဲဖိၣ်ယဲလဲတၢ်လၢကျဲ ဒီးတုၤယီၤဖဲတၢ်အိၣ်ခိးမၤဖးအလီၢ်တတီၤဝံတတီၤတၢ်မၤဖးအီၤကွၢ်ကွၢ်အဝဲဖးဘၣ်အသးတဘျီဘၣ်တဘျီ ပျဲထီၣ်ယုဘျီတဘျီဒီးတဲထီၣ်ဝဲယလဲတမုၢ်လၢဘၣ်။ ထဲတၢ်မၤဖးယၤယဖးဖးယကလၢကဟးဘၣ်ဖးန့ၣ်လီၤ။ အဝဲတမ့ၢ်လၢသးလီအမါဒိၣ်ဒိၣ်ဘၣ်အယိ ယၣ်အသးဒီးက့ၤကဒါက့ၤဆူအဟံၣ်ဒ်ဝဲတကဟဲန့ၣ်လီၤ။ တၢ်စံးဝဲဒ်လၢစးထီၣ်သီသံၣ်ခိၣ်စီၤယဟံးန့ၣ်ကွဲၣ်ပျီပျီလုစီၤယအထးဂဲၣ်တူၣ်ခိၣ်လံၤလံၤန့ၣ် တုၤခဲအံၤထံကၢ်ဟီၣ်လၢတၢ်ကွးလီၤကွဲၣ်ကစၢ်ကဟဲတအိၣ်လၢဝဲဒ်ဘၣ်တုၤခဲကနံၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ။

.....

ဖိပ်ယဲစီကျိန်ကျူ

တၢ်စံးဝဲဒၣ်လၢပျူလၢသီ လၢကစၢ်သူပျီသီသံၣ်ခိၣ်အကစၢ်ဒီခိၣ်န့ၣ် ဖိပ်ယဲစီကျိန်ကျူအိၣ်ဟံၣ်ဆိးယီဝဲဒၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤတခိၣ် ဖိပ်ယဲစီကျိန်ကျူန့ၣ်အဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ ယကဘၣ်လဲၤဟူးအိၣ်ပှၢ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဝဲကတီၤထီၣ်အထၢၣ်ယိၣ်မိၣ်ပူၤ ဒီးအပှၢ်အစၢတဖၣ်ဝံၤ, ဝံထီၣ်ဝဲဒီးလီၤဝဲဆူပျီလိၣ်ကျိအပူၤဒီးလီၤဝဲဒၣ်တဆီဘၣ်တဆီန့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲဒၣ်ဖဲအဟဲလီၤဆူပျီလိၣ်ကျိအပူၤတဆီဘၣ်တဆီအဖၢမုၢ်န့ၣ် အဝဲထံၣ်ဘၣ်ဝဲဆီတဖၣ်အ့ၣ်ဆါဘၢဝဲလၢ်အဖီခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. အဝဲတဝံသ့ၣ်ကၢၣ်သးကၢၣ်ဘၣ်ဒီးသ့စီ ထူးကဆီကွံၣ်လၢ်ခိၣ်လၢ ဆီအ့ၣ်ဆါဘၣ်အအီၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢအဝဲလဲၤတုၤဒီးထံၣ်ချ့ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဝဲလၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖိပ်ယဲစီကျိန်ကျူ တထံၣ်ညၣ်အိၣ်အါဒီးညၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်သ့ၣ်

သွါဘၣ်အယိ လီၤဝဲဒၣ်တဆီဘၣ်တဆီန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲလီၤတဆီဒီးတၢ်လီၤလၢ
ဆီၣ်အ့ၣ်ဆါဘၣ်အလၢခိၣ်န့ၣ်ဖိၣ်ယဲတသးပုၤနီၣ်ဘၣ်အသးဘၣ်ဒီး မၤကဆီၣ်ဝဲ
ကိးဖျၢၣ်ဒဲးန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲလဲၤလဲၤတုၤလီၤလၢဖုၤပုၤလ့ ခဲအံၤပုၤကိးလၢပျီၤပျီၤလ့
တဘျီန့ၣ် အဝဲဆ့ၣ်နီၤအိၣ်ဘျးအိၣ်သါအသးဒီးယါထီၣ်တဘျီတၢ်ခါ ဝံထီၣ်
အပုၤဖးဒိၣ်ဒီးဟးဆ့ၣ်ကွၢ်တၢ်ဝးဝးန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲစီၤကျိၣ်ကူၤတထံၣ်ညၣ်လၢ
အကြးဒီးအပုၤနီၣ်တဘိနီၣ်တဘျးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖိၣ်ယဲတပတုၣ်အတၢ်
ဟးဆ့ၣ်ကွၢ်ညၣ်အိၣ်တၢ်အလီၤအကျဲဘၣ်. ဖိၣ်ယဲဟးဆ့ၣ်တၢ်ဒ်အံၤမုၢ်ထူၣ်ယုၢ်
လီၤဖးဖိတဘျီန့ၣ် ထံၣ်ဘၣ်ဝဲညၣ်ဟဲဖျါထီၣ်တဘိလၢဖိၣ်ယဲအဂီၢ်ကျၢၤသ့ၣ်ကျၢၤ
သးမးလီၤ. ဖိၣ်ယဲယၢ်ထီၣ်အပုၤဖးဒိၣ် ဒီးဟးလီၤဝဲတီတီညၣ်ဖးဒိၣ်အဖိခိၣ်
ဒီးညၣ်ဖးဒိၣ်သ့ၣ်ဂဲၤဖါခူတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်ကိၤကိၤလီၤ. ဖိၣ်ယဲတဖျၢၣ်အသးမးစ့ၢ်
ကိးလီၤ. ဖိၣ်ယဲတဖျၢၣ်တၢ်ဒ်ယံၣ်ညၣ်ဖးဒိၣ်သ့ၣ်ဂဲၤဒ်အါ, ဒ်မးထီၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲ
စီၤကျိၣ်ကူၤ ဂဲၤလိၣ်တၢ်ဒီးညၣ်ဖးဒိၣ်တဘိအံၤဒ်အါ, ညၣ်ဖးဒိၣ်ဂဲၤဒ်ရးလီၤ. တၢ်
မၤအသးဒ်အံၤတဘျီ တၢ်စံးဝဲလၢဖိၣ်ယဲလီၤဘျးလီၤဘျါကွံာ်အယိ ဖိၣ်ယဲပုၤကွံာ်
အပုၤအဝဲန့ၣ်ဒီးညၣ်ဖးဒိၣ်ယူၤန့ၣ်ကွံာ်အီၤဆူထံမုၢ်လၢန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲစီၤကျိၣ်
ကူၤ ပုၤစုပုၤခိၣ်ဝံၤအိၣ်ဘျးအိၣ်သါကဒီး, ဒီးအသးဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်အံၤတၢ်
ကီၤဒိၣ်မးလီၤ. တအိၣ်ဘၣ်ညၣ်ဘၣ်အမဲာ်ညါပုၤစ့ၢ်ကိးဟါမၢ်, လီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲလံ,
မၤဒ်လဲၣ်. ဖိၣ်ယဲလၢတၢ်သးဘၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤ ဝံထီၣ်က့ၤအထၢၣ်ဖိမိၣ်ဖိ ဒီး
က့ၤထီၣ်ကဒါက့ၤဝဲဒၣ်တသးတသးဒီးမၤကဆီၣ်ဝဲလၢလီၤလၢဆီၣ်အ့ၣ်ဘၣ်အအီၤ
သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲစီၤကျိၣ်ကူၤက့ၤတုၤအဟံၣ်အယိဒီးအိၣ်တၢ်အလီၤ,
မၤဒ်တၢ်အတၢ်မၤလၢအမၤတုၢ်ဝဲ ဒ်မုၢ်ဖိဝဲဖိအတၢ်ဖံးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်စံးဝဲဒၣ်စီၤကျိၣ်ကူၤအပုၤ လၢအဟးညၣ်ဖဲဖုပုၤကွံာ်ပူၤတဘိန့ၣ်တမ့ၢ်ညၣ်
ဘၣ် မ့ၢ်တခိမ့ၢ်ဝဲတၢ်ထံလၢအစီၤပၤအဖိမုၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထံလၢအစီၤပၤတဂၤ
အံၤလၢဖိခွါယုၤကၤအမဲာ်ညါထဲတဂၤမ့ၢ်ဖိမုၢ်ဖိအယိ အမိအပါအဒီပုၤဝဲခဲလၢာ်
အဲၣ်ဘၣ်အီၤ ခိဖျိပုၤဒီတုၤအကျါမ့ၢ်ပုၤတဂၤဖိအယိန့ၣ်လီၤ. ခိဖျိဖိၣ်ယဲဟးပုၤ
ဒီးဘၣ်န့ၣ်အီၤအယိ လၢထံတကပၤအတၢ်ပတၢ်ပြးတခိကဲထီၣ်တၢ်ဆါဖးဒိၣ်တ
ခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆါတခါအံၤတၢ်ထံလၢကိးအမံၤလၢတၢ်ဆါကံာ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျိ
တၢ်ထံလၢအဖိမုၢ်ထဲတဂၤဖိဘၣ်န့ၣ်တၢ်ဆါတခါအံၤအယိ အမိအပါဒီးအဒီပုၤ

ဝဲၵ်းခဲလၢ် ဘၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဂီၤတၢ်တုၤဒၣ်လဲၣ် မံတန့ၢ်အိၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် တၢ်ထံလၢ်အစီၤဖၢ်ဘၣ်ရၤလီၤဝဲတၢ်ကစီၣ်လၢ ပှၤလၢအကူစါယါဘျါယဖိမုၣ်လၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆါကံၣ်တဂၤအံၤမ့ၢ်ဘျါန့ၣ် ကယဲၣ်တၢ်လၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ယကဟ့ၣ်လီၤအီၤလီၤ. ဒိဖျိစီၤဖၢ်ထံလၢ်အံၤအိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမိၤအယိ, တၢ်ထူးတၢ်တီၤဖျၢ်ကိးအိၣ်ပှၤဝဲဒီးအီၤန့ၣ်ပစံးသ့လီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်ကလုၢ်ဟးထီၣ်လၢကစၢ်စီၤဖၢ်အထးခိၣ်ထံးတဘျီယီၤန့ၣ် တၢ်ခ့တၢ်ပှၤဖျၢ်ကိးဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲတၢ်ကစီၣ်သကုၤဆးဒးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤန့ၣ်ပှၤသဝီဖိတဂၤလဲၣ်ဘၣ်ဝဲလၢကစၢ်သီသံၣ်အဒီးဒီးစံးဝဲ စီၤဖၢ်လၢထံထံၣ် လၢလုၤဖးဒိၣ်တဂၤ ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲလၢ ပှၤလၢအကူစါယါဘျါန့ၢ်စၢၤသါဖိမုၣ် လၢအဘၣ်န့ၢ်တၢ်ဆါကံၣ်တခါအယိမ့ၢ်ဘျါတဂၤန့ၣ်, ကယဲၣ်တၢ်လၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဟ့ၣ်လုၢ်ဟ့ၣ်ပှၤအီၤဖဲအယုထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘိးဘၣ်ညါအဝဲအံၤအါနံၤအါသီတဘျီဒီး ဟူထီၣ်ဘၣ်ဝဲလၢဖိၣ်ယဲစီၤကျိၣ်ကူအနၢ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲကနၣ်ထံဒီးယုသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးဒီးစီၤဖၢ်အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတခါအံၤလီၢ်တၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. ပှၤဆုတၢ်ကစီၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်တဆိကတီၢ်အတၢ်ဆုတၢ်ကစီၣ်အဝဲအံၤဘၣ်, မ့မ့ၢ်တဒိဆဲးဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ဒ်ယံၣ်ဒ်အါထီၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤကျိၣ်ကူထၢဖျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢ်ဝံၤတဘျီ, ဝဲၣ်ထံနီၤဖးဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးယုၣ်ဒီးမုၢ်နံၤမုၢ်သီလၢအလဲၣ်ဟုးပှၤလၢလုၤဖးဒိၣ်အနံၤ ဒီးတၢ်ဆါကံၣ်မၤအသးန့ၣ်ဖိၣ်ယဲသ့ၣ်ညါလၢတၢ်ဆါကံၣ်အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်အပှၤလၢအဟုးလီၤဝဲဒီး ဟါမၢ်ကွံၣ်ဒိဖျိညၢ်ဖးဒိၣ်တဘိယုလီၤကွံၣ်အီၤဆူကွံၣ်မုၢ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲယုထံၣ်လိၣ်ပှၤဆုတၢ်ကစီၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးစံးဘၣ်အီၤလၢ က့ၤဝဲဘၣ်ကစၢ်စီၤဖၢ်လၢတၢ်ဆါကံၣ်အဝဲန့ၣ်ပှၤကယါအိၣ်ကစီၤဒီလီၤ. တၢ်ကစီၣ်အံၤပှၤဆုတၢ်ကစီၣ်ဖိတဖၣ်က့ၤဝဲဘၣ်ကစၢ်စီၤဖၢ်ထံလၢ်လၢ ပယုသရၣ်ဘၣ်လံအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲစီၤကျိၣ်ကူတချးအလဲၣ်ယါဘျါကစၢ်ထံလၢ်အဖိမုၣ်ဘၣ်န့ၣ် ဖိၣ်ယဲလဲၣ်ထံၣ်လိၣ်ဝံတဂၤဒီးစံးဘၣ်အီၤ, ဝံၣ်ခဲအံၤယကလဲၣ်ကူစါယါဘျါစီၤဖၢ်ထံလၢ်အဖိမုၣ် လၢအဘၣ်န့ၢ်တၢ်ဆါကံၣ်တဂၤအံၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်နကဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးယးဒီးထူးစုနဲၣ်ကျဲယၤဒ်လဲၣ်. ဝံၣ်အမ့ၢ်ပှၤဖဲထံၣ်ဆိတၢ်တဂၤအသိး စံးဘၣ်ဖိၣ်ယဲစီၤကျိၣ်ကူဒ်အံၤ, နကလဲၣ်တၢ်လၢကျဲအခါန့ၣ်တၢ်လုၤတၢ်ပစီကဘၣ်သကၢ်နၤတဘျးမံၤန့ၣ်လီၤ. နဝံသ့ၣ်ကီၤသးဒီးတိၤစၢၤမၤစၢၤတၢ်မ့ၢ်သ့မ့ၢ်ကဲန့ၣ် တၢ်လၢနလိၣ်ဘၣ်နမၤ

ကန့်ခဲလက်နဲ့လီ၊ ဝံစံးကဒီးဝဲ စီပယထံလ်အတ်အာ်လီလကဟ့တ်တံ
တဖ်န့ၣ် ဒီးတံးပီးတံးလီအဂုအဂု တလိၣ်နကဘၣ်ဟံးန့ၣ်ဘၣ်၊ စီပယထံ
လ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအထးဂဲၣ်ခံဘၣ် တာတဘၣ်န့ၣ်အခိၣ်တူၣ်၊ ခံဘၣ်တဘၣ်န့ၣ်အ
ခိၣ်ဂု ဒီးနမ့ၢ်ဟံးန့ၣ်အတ်လအခိၣ်တူၣ်တဘၣ်န့ၣ် တံးလကလိၣ်ဘၣ်တဖ်
န့ၣ်အဝဲကမၤစၢန့ၣ်ခဲလက်န့ၣ်လီ၊ ဖိၣ်ယဲဖၢန့ၣ်လအခိၣ်န့ၣ်ပူတမဲးဒီးလီ၊ တ
အါန့ၣ်အါသီဘၣ်ဒီး ဖိၣ်ယဲစီကျိၣ်ကူစးထီၣ်အတ်လဲန့ၣ်လီ၊ ဖဲဖိၣ်ယဲစီ
ကျိၣ်ကူလဲတံးအခါန့ၣ် တာတတီထံၣ်ဘၣ်ဝဲထံမိလကတံးဘိလီသံးကွံၣ်သံး
တကွံးန့ၣ်လီ၊ ဖိၣ်ယဲလဲဒီးမၤသ့မၤဘၣ်က့အီဒီးပျဲလီက့ထံမိတဘိအံး
ဘၣ်လီၣ်ဘၣ်စးဒ်အလီၣ်လီန့ၣ်လီ၊ ဖဲန့ၣ်ဖိၣ်ယဲမဲလမုၢ်န့ၣ်ဒီးမဲမိၣ်ဝဲပုစံးဘၣ်
အီတကယကိၣ်ယုၢ်ပုယုသံးသံးဒီးမၤစီၣ်န့ၣ်က့ယကိၣ်
ယုၢ်ပုတဘျီဒီးယကိၣ်ယုၢ်ဘျီ ထီၣ်သိထီၣ်က့အပိတ်ဘျီဒီးမဲမိၣ်လီ၊ မဲတံး
လအလဲဝဲဒီး တံးလအအဲၣ်ဒီးမၤန့ၣ်ဝဲန့ၣ်မဲအမၤဝဲကန့ၣ်ညီညီတက့ၢ်၊ ဆိၣ်ဂု
ဝဲဒ်န့ၣ်လီ၊ ဖိၣ်ယဲစီကျိၣ်ကူလဲကဒီးဆူညါလီ၊ လဲလဲတံးဒီးထံၣ်ဘၣ်က
ဒီးဝဲလ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်အခိၣ်ပၤပၤဘျီဘျီဂုမးန့ၣ်လီ၊ ဘၣ်ဆၣ်လလၢအဖီ
ခိၣ်န့ၣ်ဆီအ့ၣ်ဆါဘၢအီအကထြတဖ်အကထြန့ၣ်လီ၊ ဖိၣ်ယဲစီကျိၣ်ကူ
တဝံသ့ၣ်ကၢၣ်သးကၢၣ်ဘၣ်ဒီး ဟံးထီၣ်ထံဒီးလူကဆီကွံၣ်လၢအဖီခိၣ်အံးက
ဆီဒီး ဒီးလဲတံးဆူညါန့ၣ်လီ၊ စီကျိၣ်ကူမဲလမုၢ်န့ၣ်ဒီးမဲမိၣ်ကဒီးဝဲဒ်အံး၊ ပု
တကတဲဘၣ်အီယခိၣ်သၣ်ယံအံးအုၣ်သံအုၣ်ပျီဆါမးလီ၊ ပုတကဟဲဒီးမၤ
ဘျီကွံၣ်န့ၣ်ယအပိတ်ဘျီဒီးမဲမိၣ်လီ၊ မဲအလဲတံး၊ တံးဘျီတံးဖျိၣ်လအမုၢ်
လ်ဝဲန့ၣ် မဲအကမၤန့ၣ်ဘၣ်ဝဲတက့ၢ်၊ အဝဲလဲတံးတုလီလအခဲအံးပကိးလပျီ
ပျီလုအထံလီဆူဖးထီၣ်အကပၤ ဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲပုမုၢ်တကအတ်သံကွံၣ်အီ၊
မုၢ်နကလဲနဲဆူလဲၣ် ဖိၣ်ဒိၣ်ခါစ၊ အဝဲစံးဆာဝဲယကလဲဆူစီပတံးထံလ်အ
အိၣ်၊ ဖဲအံးလယကကူစါယါဘျီန့ၣ်အဖီမုၢ်ဘၣ်န့ၣ်တံးဆါကံၣ်တခါအပိတ်န့ၣ်
လီ၊ တံးမုၢ်တကစံးဆာအီ မုၢ်ခါ၊ မ့မုၢ်ဒ်န့ၣ်အိၣ်ခိးယဖဲအံး၊ ယကက့စံး
ဘၣ်အီလအကဟဲသဂါန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီ၊ စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်တဘျီယီတ ၂ မုၢ်ပုတက
ဟါမၤကွံၣ်ဖဲန့ၣ်လီ၊ တံးဆါကတီၢ်တံးတံးတံးဖိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဒီး ဖိၣ်ယဲစီကျိၣ်ကူ
ထံၣ်ဘၣ်ဝဲတံးဟဲဟံးထီၣ်လကကွံၣ်ခါသးတခါဒီးဟဲသးလီအသးဆူအအိၣ်န့ၣ်
လီ၊ တုမုၢ်အဟဲတုယီဖိၣ်ယဲအအိၣ်တဘျီယီဒီးစံးဘၣ်ဖိၣ်ယဲဒ်အံး၊ အခဲအံး

ကစာစီပုထိုးအိမ်နုလုနကလဲဆူအိမ်အိမ်အိမ်နုလီ။ ဖဲနုအခါဖိပ်ယဲ
ပိပ်ထီၣ်အခံဒီးနုလီဆူကွံမုၢ်ပူနုလီ။ ဒီးတံးစံးဝဲဒၣ် တုမုၢ်ဖိပ်ယဲလဲပိပ်
ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အခံတၢ်ဖိပ်ယဲနု တမုၢ်ထံကျိပူကွံမုၢ်ပူလၢဘၣ်, မုမုၢ်တခီတံး
အိမ်ပျါပျါဒီးခုဒိၣ်ဝုၢ်တီၢ်, ကျဲမုၢ်ဒိၣ်ကျဲဘိဒိၣ် လုၣ်မုၢ်အူ မိၢ်တီၢ်ကါအါမးနု
လီ။ တံးအံးလီၤကမာကမာဘၣ်ဖိပ်ယဲကျိၣ်ကူဒိၣ်မးနုလီ။ တုမုၢ်ဖိပ်ယဲလဲ
တုဆူစီပုအိမ်တၢ်ဖိပ်ယဲနု စီပုစံးဘၣ်အီၤ, ဖိဒိၣ်ခွါနုဟဲတုလံတံးဘျး
ဒိၣ်မးလီ။ အီထံကိၢ်ထံချီ အိမ်ဘျးအိမ်သါနုသးတုနကဟးခုၣ်လီၤဝံးမး ယ
ကဒုးနဲၣ်နုလၢယဖိမုၢ်တကဘၣ်နုတံးဆါတခါအံးနုလီ။ ဖိပ်ယဲအိမ်ဘျး
အိမ်သါ အီထံကိၢ်ထံချီဝံးဒီး စီပုပျဲနုလီအီဆူအဖိမုၢ်အတံးတနာၣ်ဟံၣ်ပူ
ဒီးဖိပ်ယဲကွၢ်ပုတၢ်ဖိပ်ယဲ, တံးဆိကမိၣ်ဟဲထီၣ်ကယီဒီတံးအံးမုၢ်လီမိပုၢ်လၢ
ယဟးအီတဘၣ်နုမးလဲၣ်. စီပုတဲဖိပ်ယဲ. ဖိဒိၣ်ခွါနု. နကွၢ်စၢယုမုၢ်နုမာ
စၢယုကသ့ကျဲတဘိဘိခါ. နမာစၢယုမုၢ်သ့လၢကျဲတဘိဘိနု ကယံးတံးလၢ
နလိၣ်ဘၣ်ယကဟ့ၣ်နုလီ။ ဖိပ်ယဲစံးဘၣ်အီၤ, ဖါတံးစၢ အိမ်လၢဘၣ်မးဒီးမး
ကွၢ်ကွၢ်သၢၣ်. တံးဂ့ၢ်အဝဲအံးအနီၢ်နီၢ်ကီၢ်ကီၢ်နုတမုၢ်တံးကီၢ်တံးခဲလၢဖိပ်ယဲအ
ဂီၢ်နီၢ်တမံးဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဖိပ်ယဲ ဖိဝဲမလိၣ်တုၢ်အီၤအသိးသ့တရံးဝဲအခိၣ်နု
လၢကျဲအဘိဘိ ဒီးဟံးမးအသးဒီးသိးပုမးတံးတသ့ဘၣ်အသိးတကနုလီ။

စီပုတံးထံလၢအတံးသးခုဒီးတံးသးအုးအိမ်ပျဲအသိးသိးနုလီ။
ဘၣ်ဆၣ်ဒီးသိးဖိပ်ယဲကမာစၢအီၤလၢတံးသးအိမ်အဂီၢ် အဝဲဟဲဟံးလီၤဝဲတံး
ထူးတံးတံးမုၢ်ဂုၤ တံးကယုကယဲအဂုၤအဂုၤမုၢ်ဂုၤဝးတရံးဖိပ်ယဲအကဟးနု
လီ။ ဘၣ်ဆၣ်မုမုၢ်ထးဂဲၣ်လၢဝဲမလိၣ်တုၢ်ဖိပ်ယဲစီကျိၣ်ကူခဲဘၣ်နု ဖိပ်ယဲ
အမဲၣ်တဘျးဒီးနီၢ်တစံးဘၣ်. ဖဲနုဖိပ်ယဲစံးဘၣ်စီပုဖါတံးစၢ ဖိလဲၣ်ဂုၤဂုၤ, ပ
ကယုပုးကွၢ်တဝီဖိနီၤ. ဖိပ်ယဲဟံးထီၣ်အယဲၣ်ကူတံးတဘၣ် ဒီးကူးဖျိဝဲအပုၢ်
တဆိအံးလီၤလီၤအခိၣ်သၣ်, ဖဲအဝီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ဒီးဘျးလီၤဝဲကယီကယီတုၤအဖဲ
ဘၣ်ခိၣ်ဖဲနုဒီးဟံးတုၢ်ဝဲတနု, မုၢ်ဆုၣ်ဝါထီၣ်သံကွၢ်ဝဲတံးပိပ်မုၢ်တကနုဒီးအံး,
ခွါမုၢ်စၢ. မုၢ်နတံးနုမးအသးဒီးလဲၣ်. စီပုဖိမုၢ်စံးဘၣ်အီၤတဂီၢ်အံးယခိၣ်သၣ်
ယံတဖျါဒုတဲလၢတဂုၤဖျဲကဖိလီဒီးသိးဒီးလၢညါအသိးလံ, မုမုၢ်ယမိၢ်ပျါဒီတ
ဂုၤညါယုယုကလံးဒီးဒၣ်တံးလီၤ. ဖိပ်ယဲတဲဘၣ်ကဒီးအီၤတံးဆါဒိၣ်အယံဘျါ

ကုသကယိကယိလီ၊ စီပယသုညါဘၣ်လၢအဖိမုၣ်အခိၣ်ဖုံလီထီၣ်လံအယိ
အသုၣ်ခသးခုဒီးဟဲဟ်လီကဒီးအတၢ်ပီးတၢ်လီလၢအအိၣ်ဒီးအီတဖၣ်အါအါ
ဂီၢ်ဂီၢ် ဖဲဖိၣ်ယဲကူယါတၢ်အကပိၣ်ကယန့ၣ်လီ၊ မၤကဒီးတနံဖိၣ်ယဲတံၣ်တံၣ်က
ဒီးအပၣ်ဒီးဘျးလီဝဲကယိကယိတုၤလီအယိဒုဒီးဟ်တၢ်ကဒီးဝဲဖဲန့ၣ် လၢမုၢ်
ဆၣ်ကဒီးတနံသံကွၢ်ကဒီးဝဲစီပဖိမုၣ်ဒ်အံၤ၊ ခွါမုၢ်စတဂီၤအံၤနတၢ်ဆါအံၤမၤ
အသးဒ်လဲၣ်၊ စီပဖိမုၣ်စံးဆၢကဒီးအီမုၢ်လီတဂီၤညါအံၤယအိၣ်ဆုၣ်အိၣ်ချ
ဒ်လၢညါအသးန့ၣ်လီ၊ စးထီၣ်ယယိဒုဒီးအံၤ၊ ဖုံလီဒ်သိးဒီးယအိၣ်ဆုၣ်အိၣ်ချ
ဒ်လၢညါအသးန့ၣ်လီ၊ မ့မ့စးထီၣ်ယယိဒုဒီးတုၤလီယခိၣ်မုၢ်ဒုယယုၢ်ကလၢ်
ဒီးဒ်တၢ်လီ၊ ဖိၣ်ယဲသုညါဘၣ်ဂ့ၢ်အံၤလီတၢ်လီဆဲးလံ၊ ဖဲန့ၣ်စီပထံၣ်ဘၣ်
လၢအဖိမုၣ်သုၣ်ဖုံသးညီထီၣ်က့ၤကယိကယိလံအယိ ဟဲဟ်လီအတၢ်ပီးတၢ်
လီဒ်အါထီၣ်န့ၣ်လီ၊ ဘၣ်ဆၣ်လၢဖိၣ်ယဲစီကျိၣ်ကူအဂီၢ် ဒ်အဝံမၤလိၣ်အီအ
သိးတထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအအိၣ်ဖျါထီၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီ၊ ဖိၣ်ယဲဘျးလီကဒီးအပၣ်စး
ထီၣ်အယိဒုတုၤလီအခိၣ်မုၢ်ဆၣ်တဘိဇံဒီးစတၢ်ယၢ်ဝဲကျၢမုၢ်န့ၣ်လီ၊ တ
ဂီၤအံၤစီပဖိမုၣ်သုၣ်ဖုံသးညီဒီးဟးဝုၤဟးဝီလၢအပၢ်အနီပူဆုအံၤဆုဘးန့ၣ်
လီ၊ ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဆါဘၣ်အီတခါလၢအခိၣ်မုၢ်ဆၣ်တဘိအံၤန့ၣ်လီ၊ စီပဖိမုၣ်
ဘၣ်ဖိၣ်ယဲဒ်အံၤ ဖိဒိၣ်စၢ နကျဲးစးဂုၤလံဘၣ်ဆၣ်ယဖိမုၣ်ကိးဒီးဒ်အခိၣ်မုၢ်
ဆါတခါအံၤကိးအကိၣ်ယဲးယဲးဒီးဒ်တၢ်လီ၊ နကွၢ်လီတၢ်ပုးကွၢ်တက့ၢ်မိ၊ ဖိၣ်
ယဲတဲဘၣ်အီ၊ တံၣ်စၢ ယကျဲးစးလၢအဂ့ၤကတၢ်လီ၊ ဘၣ်ဆၣ်တၢ်တခါအံၤယ
တၢ်ကူၣ်ဘျုးကလၢ်လံမးလဲၣ်၊ အနီၢ်နီၢ်န့ၣ်မုၢ်ဒ်ဖိၣ်ယဲဟ်မၤအသး ဒ်သိးစီ
ပကဟဲဟ်လီအထးဂဲၣ်ခံဘျုးအဂီၢ်န့ၣ်လီ၊ စီပအတၢ်ဆိကမိၣ်ကိမးလီ၊
စီပဆိကမိၣ်ထီၣ်ဒ်အံၤ ယတယိးကတီၤဒုလၢ်လံ၊ အိၣ်တုၤက့ၤဒ်ထးဂဲၣ်
ခံဘျုးလီ၊ ယဟ်လီဒီးကိကိ၊ တဟ်လီဒီးကိကိန့ၣ်လီ၊ ဖဲန့ၣ်တဘျီအဖိ
မုၣ်ကိးအကိၣ်တနံဒီးအါထီၣ်ကွၢ်ကွၢ်လီ၊ ဖိၣ်ယဲတခါစၢစံးထီၣ်အပၣ်ကွၢ်
ကွၢ်လီ၊ ပုၤတုၤတၢ်ဆါတဂၤတုၤဝဲဒ်ယံၣ်ဒ်ဆါထီၣ်လီ၊ စီပတုၤတန့ၢ်လၢဘၣ်၊
ဘၣ်ဆၣ်တဟ်လီဒီးဘၣ်လီ၊ ဖဲန့ၣ်ဖိၣ်ယဲစီကျိၣ်ကူစံးဘၣ်အီ ဖါတၢ်ကစၢ်
စီပဖိမုၣ်၊ အဂ့ၢ်ဒ်အံၤတၢ်ဆါတခါအံၤကြးဘျီဝဲလံ အတဘျီဒီးဘၣ်အယိတၢ်
ကိဒိၣ်မးလီ၊ စီပတုၤတန့ၢ်ခိၣ်တသ့လၢဘၣ်အယိဟဲဟ်လီအထးဂဲၣ်ခံဘျုး
န့ၣ်လီ၊ စီကျိၣ်ကူကွၢ်ယီတဘျီယီတၢ်အဝဲအံၤလီ၊ တၢ်အံၤဒ်သိးပယုၢ်စိၣ်အ

တၢ်ကန့ၢ်အဂီၢ် ဖိၣ်ယဲယုကျဲကျဲတရံးအဘိအဘိန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ဖိၣ်ယဲတဲ
ဘၣ်အီၤ, ဖါတံၢ်ဧတၢ်ဆါတခါအံၤပကဘၣ်ကူယါအီၤလၢခိတခိန့ၣ်လီၤ. ယ
ဒူးကွၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်စီၤပထံလၢဆုၤထီၣ်အဖိဆူခိခိၣ်ဒီးအတၢ်ပိးတၢ်လီ
တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲအိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလၢကဘျံးကွံာ်အပုၣ်သွးဒီးကယုၣ်
စိၣ်ထးဂဲၣ်အဂီၢ် ပတြၢ်ယၣ်အသးလၢကျဲအဂ့ၢ်ကတၢ်တဘိန့ၣ်လီၤ. တကီၢ်ခါ
ဖိၣ်ယဲဖိၣ်ယၢ်ပုၤဆါတဂၤအခိၣ်မုၢ်ခိၣ်ဒီးသုးဘူးအသးဒီးထးဂဲၣ်ခံဘၣ်ဘူးဘူး
တံၢ်တံၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ, ခံ, သၢ ဖိၣ်ယဲဘျံးကွံာ်အပုၣ်သွး ဒီးပျၢ်ယီၤထးဂဲၣ်တဘျီ
ယီၤယုၢ်ဝဲဒၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢ, လၢတဖျးမဲၣ်ဖိအတၢ်ပူၤတၢ်
သုးမုၢ်ဂီၢ်မုၢ်တုၤယီၤတဘျီယီၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖိၣ်ယဲသ့ၣ်ညါဟ်ယၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢဝံ
မၤလိာ်အီၤတၢ်လၢနဖိၣ်ထးဂဲၣ်မုၢ်ချးတဘျီန့ၣ်တၢ်မ့ၢ်လူၤန့ၣ်ယီၤန့ၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ကွး
ထီၣ်ကွးလီၤတၢ်ဖဲနကပိာ်ကယဒီးထံကဒိၣ် ဟီၣ်ကလၢတံၢ်ကွံာ်နခံ ဒီးတၢ်လူၤ
န့ၣ်တချးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲမၤထွဲဒ်န့ၣ်တဆိဘၣ်တဆိလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သုး
မုၢ်ဂီၢ်မုၢ်ဖိၣ်အီၤဘူးကချးဘူးကချးဘၣ်မးအသးလီၤ.ဘၣ်ဆၣ်လၢခံဖိၣ်ယဲယုၢ်
ပူၤဖျးအသးဝံအသးပူၤပျဲဒီးတၢ်သ့ၣ်ခသးခဒီးက့ၢ်တုၤက့ၢ်ဝဲလၢအလီၢ်အိၣ်လီၢ်
ဆိးဖဲကစၢ်သီသံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢဖဲစီၤအဝဲန့ၣ်,ခိဖျိတၢ်လၢလူၤတဖျိဖိၣ်
ယဲစီၤကျိၣ်ကူအယီၤပျိလိာ်ကျိၣ်အကပိာ်ကယတဖၣ်ဘၣ်ပျံ့ဘၣ်ဖုးတၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်
လီၤ. ခိဖျိတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယီၤ စီၤပတၢ်ထံလၢဒီးဖိၣ်ယဲစီၤကျိၣ်ကူကဲထီၣ်တၢ်ထီ
ဒါလိာ်အသး ဒီးစီၤပတၢ်ထံလၢမၤလိာ်ယၢ်ဖိၣ်ယဲစီၤကျိၣ်ကူလၢတနံၣ်တဘျီ
ယကလဲၤထီၣ်လူၤန့ၢ်က့ၢ်ယထးဂဲၣ်လီၤ. ခိဖျိတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယီၤပူၤထူလံၤဖိ, ပု
မိၢ်လုၢ်ပာ်လၢဖိတဖၣ် လၢအအိၣ်လၢပျိန့ၢ်ခိၣ်စးထီၣ်လၢသီသံၣ်ခိၣ်ထံး ဒီးတုၤ
လီၤလၢလုၤဖးဒိၣ်န့ၣ် န့ၣ်ဝဲတနံၣ်တဘျီဒီးတၢ်န့ၣ်တခါအံၤကိးန့ၣ်ဝဲအမံၤလၢတၢ်
ထီတၢ်လီၤ, ဒီးတနီၤနီၤနီၤကိးန့ၢ်ကိးန့ၢ်ကိးန့ၢ်ဝဲအမံၤလၢဘၣ်ခိၣ်ပာ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ထွဲဒီးပူၤတယုၢ်အံၤ, စီၤလၢအပူၤကွံာ်ကယံၢ်မုၢ်ပုၤမိၢ်လုၢ်ပာ်လၢဖိ,
ပုၤအိၣ်ယဲဖိခဲလၢန့ၣ်တနံၣ်တဘျီမ့ၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ် ဘၣ်ယးဘၣ်ခိၣ်ပာ်အ
တၢ်န့ၣ်ဒ်အမုၢ်ဖိၣ်ယဲစီၤကျိၣ်ကူအပူၤအဝဲအံၤဘၣ်န့ၣ် တၢ်မၤတဝံဘၣ်န့ၣ်ပစံး
သ့လီၤ. တၢ်န့ၣ်အဝဲအံၤဘၣ်တၢ်စးထီၣ်န့ၣ်အီၤစးထီၣ်ဖဲကိၤဝါအလါလၢကမုၢ်
ဝဲလါမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

.....

စီတံင်ဘုဒီးနီမကွါ

တံးစံးဝဲလါပျါတဘျီန့ၣ် မုၣ်ကနီၤဖဲအမ့ၢ်နီၤကွါချ့ၣ် ဒီးဖိၣ်သၣ်ခွါလါ အမ့ၢ်စီတံင်ဘု အိၣ်ဝဲဒၣ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤ. မုၣ်ကနီၤဒီးဖိၣ်သၣ်ခွါခံၣ်ဂအံၤ ဟံးအဲၣ် တီလိၣ်အသးစးထီၣ်လါအသးစးဖဲဒီးအခါ ဒီးတုၤအခိၣ်သ့ဆူၣ်ခိၣ်သ့ပျါမံာ်တ စုန့ၣ်လီၤ. ပျါဒီးဟံၣ်ဒီးယီၤဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးစးအါစ့ၢ်ကီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတံးစံးဝဲလါ နီၤမကွါန့ၣ် မ့ၢ်ပိာ်မုၣ်တဂါလါအဒိၣ်တံးခိၣ်သ့ဂုၤခိၣ်လၣ်ဂုၤ မံာ်စါနီၤဘျီဒုၣ်ဂုၤ ဒုဂုၤ, ကတိတံးနံၤထီၣ်အူလီၤမ့းမ့းအယံၤ စီတံင်ဘုအဲၣ်ဘၣ်အါဖဲအမ့ၢ်အတံး အဲၣ်တီနီၤနီၤတဂါန့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါပျါဒီးတံးအဲၣ်တီခံၣ်ဂအံၤအဲၣ်လိာ်အသးဒိၣ်ဒိၣ် ဒီးမ့ၢ်ပျါလါအဒိၣ်တံးလီၤအဲၣ်လီၤကွံၤ, ဒီတံးအဲၣ်တီခံၣ်ဂလါအယံၤ ပျါမုၣ်က

နီသေဆံ ဖိပ်သုဉ်ခွါသေဆံတဖၣ်ကွၢ်ဆါမဲၣ်ဘၣ်အီၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤ န့ၣ်ပှၤမုၢ်ကနီၤသေဆံ ဖိပ်သုဉ်ခွါသေဆံအခိၣ် ပှၤမၤသကိးတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ် သကိးတၢ်ပိၣ်ဝဲဘၣ်ဃးဒီး စီၤဘၣ်ဘ့ၣ်နီၢ်ကွၢ်ချၢၣ်ဒိတၢ်အဲၣ်တီၢ်ခံၣ်ဂၤအဂ့ၢ် လၢ ပကမၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတခါခါ ဒီးပကခဲၣ်သ့ၣ်ခဲၣ်ဂီၤအီၤ, တဲဆါသးအီၤဒိၣ်သိးဒီး ပှၤဒိတၢ်အဲၣ်တီၢ်ခံၣ်ဂၤအံၤကလီၤဖးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်တၢ်ပိၣ်အ ပှၤအၢၣ်လီၤလိာ်အသးယုယုန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်တနံၤတခိၣ်ကဘၣ်ဖဲပှၤကျိၣ်နီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်, ပှၤမုၢ်ကနီၤသေ ဆံအခိၣ်လဲၤကိးဝဲနီၢ်ကွၢ်ချၢၣ်ဒီးစံးဘၣ်ဝဲဒ်အံၤ ခွါမုၢ်ဧတနံၤညါအံၤ လဲၤကျိၣ် သကိးနီၣ်ဒီးပှၤနီၤ. နီၢ်ကွၢ်ချၢၣ်တအၢၣ်လီၤအီၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်တဆိ ကတီၢ်ဘၣ်. ကွဲမုၢ်ဝဲနီၢ်ကွၢ်ချၢၣ်တုၤဒေၣ်လဲၣ်နီၢ်ကွၢ်ချၢၣ်တုၤတသ့တပျဲဘၣ်အ ဃိၣ်နီၢ်ကွၢ်ချၢၣ်လဲၤကျိၣ်သကိးနီၣ်ဒီးအီၤန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ပှၤမုၢ်ကနီၤသေဆံစံး ဘၣ်နီၢ်ကွၢ်ချၢၣ်ဒ်အံၤ, ခွါမုၢ်ဧ နဲနကဘၣ်န့ၣ်လီၤကျိၣ်နီၣ်လၢပသးဆံအခါသး နီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် နီၢ်ကွၢ်ချၢၣ်န့ၣ်လီၤကျိၣ်နီၣ်လၢပှၤမုၢ်ကနီၤသေဆံအခါသးလံ န့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤမုၢ်ကနီၤသ့ၣ်တဖၣ်စးထီၣ်အတၢ်ခဲၣ်သ့ၣ်ခဲၣ်ဂီၤ တၢ်စံးတၢ်ကတိၤ သ့ၣ်တဖၣ်လံန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခါအဝဲသ့ၣ်စံးဘၣ်နီၢ်ကွၢ်ချၢၣ်ဒ်အံၤ ခွါမုၢ်ဧတၢ် လၢစီၤဘၣ်ဘ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်နအိၣ်ဘၣ်ဆိးဘၣ်ကီၤဒးအီၤမ့ၢ်အမၤကီၤအသးဒ်လဲၣ်. မ့မ့ၢ် ဒ်ပဝဲပအိၣ်သကိးဘၣ်ဒီးအီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖံးသကိးမၤသကိးတၢ်ဒီးအီၤတဘျီလၢလၢ မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပာ်ဖျါဒေၣ်ထဲအတၢ်သ့ၣ်ဒိၣ်သးဖျိးဒီးဖဲမဟါကၢၢ်အပူၤကွံၣ်အဝဲတဲဝဲသါ ပာ်အဲၣ်တီၢ်ဒီးန့ၣ်သါထုၣ်န့ၣ်ကုထဲလၢအဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ် နဲနတထါန့ၣ်သါထၢၣ်နီတ ဖျၢၣ်, တကးဘၣ်တဲကဒီးဝဲနကၢၣ်သံကျဲၤသံနတဖံးတၢ်မၤတၢ်နီတမံၤ အိၣ်ဒေၣ် တခါလၢနမံနဂဲၤဆၢထၢၣ်ဒီးနအိၣ်မ့ၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲတၢ်အါမးဒ်သိးဒီးနီၢ်ကွၢ် ချၢၣ်အသးကဘၣ်ဒိအဂီၢ် တဲတရံးဝဲကျဲအဘိအဘိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်နီၢ်ကွၢ် ချၢၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢ တၢ်အံၤမ့ၢ်ဒေၣ်တၢ်ခဲၣ်သ့ၣ်ခဲၣ်ဂီၤလီၤ. တပာ်ဝဲလၢတၢ်နီတမံၤ ဘၣ်. စံးဆၢအဝဲသ့ၣ်လၢမ့ၢ်ဒါခီလီၤ.

အဝဲကျိၣ်နီၣ်တုၤမ့ၢ်မုၢ်ဘၣ်လါဘၣ်ဒီးပှၤပျၢ်စုပျၢ်ခိၣ်တဘျီန့ၣ် အဝဲက့ၤ လၢကျဲတဲကဒီးဝဲအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်ကွၢ်ချၢၣ်က့ၤတုၤထံၣ်ထီၣ်စီၤဘၣ်

ဘုဒီးနံ့ထိုင်ကယီဒီလီ၊ တာအံလီအဲဒ်လီသညးသပျာ်ဘၣ်မးစီဘၣ်ဘုအသးဖဲအထံဘၣ်က့နီၣ်က့ချၢၣ်လဲတၢ်ဟဲက့က့န့ၣ်လီ၊ တာအံဝံအလီၢ်ခံတၢ်ကီတၢ်ခဲဘၣ်ပျာ်မုၢ်ကနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အသးဒိၣ်မးန့ၣ်လီ၊ ဖဲန့ၣ်တဘျီမုၢ်ကနီၣ်သ့ၣ်အခိၣ်တဂၤစံးဘၣ်ပျာ်ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါသ့ၣ်အခိၣ်လၢ နီၣ်က့ချၢၣ်ဒုနတဲအီၤထဲလဲဘၣ်ဆၣ်တဟဲတၢ်နီတမံဘၣ်၊ တၢ်အယီၤန့ၣ်နမၤက့ၢ်က့ၢ်လၢစီဘၣ်ဘုတဂၤမ့ၢ်ကန့ၢ်ဧါ၊ စးထီၣ်ဒီန့ၣ်ဝံဒီးဖိၣ်သ့ၣ်ခွါအခိၣ်တဂၤလဲအူစီဘၣ်ဘုအအိၣ်ဒီးစံးကဒီးဝဲ၊ ခွါက့ၢ်ဧါလဲက့ၢ်သကိးနီၣ်ဒီးပျာ်နီၣ်၊ စီဘၣ်ဘုဂ့ၢ်လိာ်တၢ်က့မုၢ်အဝဲအံၤန့ၣ်လီ၊ ဘၣ်ဆၣ်ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါသ့ၣ်အခိၣ်က့မုၢ်ဘၣ်အီၤဆူညါဆူၣ်ဆူၣ်န့ၣ်လီ၊ စီဘၣ်ဘုတူၢ်တန့ၣ်လၢဘၣ်အယီၤအၢၣ်လီၤဝဲမ့ၢ်လီၤ၊ ပကလဲက့ၢ်သကိးနီၣ်ဒီးန့ၣ်ခဲဂီၤလီၤ၊ ပိာ်သ့ၣ်ခွါသ့ၣ်အခိၣ်က့ၣ်ထီၣ်ဝဲတန့ၣ်အံၤဒုပကမၤတုၤအန့ၢ်လီၤ၊ ဘၣ်ဆၣ်ကက့မုၢ်ဒီးသရၣ်ဘျီကၢ်နါတဂၤလီၤ၊ အဝဲမ့ၢ်ပျာ်က့ၣ်ဘၣ်က့ၣ်သ့ဘၣ်ပးဒီးတၢ်ခဲၣ်သ့ၣ်ခဲၣ်ဂီၤတဂၤပၤန့ၣ်အဝဲဖျိးစိကတၢ်လီၤ၊

တန့ၣ်အံၤဖိၣ်သ့ၣ်ခွါလဲတၢ်လံၤ၊ စီဘၣ်ဘုလဲသကိးဒီးအီၤလံၤ၊ န့ၣ်လီၤဝဲလၢတၢ်က့ၢ်နီၣ်အပူၤဒီးပျဲန့ၣ်လီၤဝဲစီဘၣ်ဘုတဂၤအံၤဆူတၢ်ခါၣ်သး ဒီးစးထီၣ်ဝဲအတၢ်ခဲၣ်သ့ၣ်ခဲၣ်ဂီၤတၢ်ကတိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ၊ ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်စံးဘၣ်စီဘၣ်ဘု၊ ခွါက့ၢ်ဧါ နတခွါဟဲက့ၢ်နီၣ်မဟါအဝဲတဲအီၣ်န့ၣ်လၢနကၢၣ်သံကျူသံ၊ သါထါန့ၢ်နထာၣ် နဆ့ နကူနသိးနဲနတထ့န့ၢ်သါတၢ်နီတမံၤ၊ နဟ့ၣ်ဝဲဒ်သါလၢနီၣ်တၢ်တြၢလီၤ၊ ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဲထီၣ်တၢ်ဒီးဘျီကၢ်နါတဲကျၢ်ဘၢထဲဒ်အဘျီၣ်တဂၤပၤယီၤလၢတၢ်တဂ့ၤအကျဲ တၢ်တကြးအကျဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ၊ စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်ပျာ်ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါသ့ၣ်တဖၣ်က့ၢ်ယီၤဝဲစီဘၣ်ဘုန့ၢ်ဟူဘၣ်တၢ်ကစီၣ်အဝဲအံၤဒီးတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးတၢ်ဟံၣ်မဲာ်ဟံၣ်နါတဖၣ်ဆီတလဲကွံာ်အသးလံန့ၣ်လီၤ၊ ဖိၣ်သ့ၣ်ခွါတဖၣ်ဆီကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်ကမ့ၢ်တၢ်အဝဲအံၤလီၤသၢၣ်၊ အသ့ၣ်ခုအသးခုဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ၊

မ့ၢ်ဘၣ်လါဘၣ်တၢ်က့ၢ်နီၣ်အဆၢကတီၢ်ဘၣ်လံၤလၢတၢ်ပျာ်စုပျာ်ခိၣ်အကတီၢ်လံၤဒီးက့ၢ်က့ၢ်ဆူဟံၣ်ဆူယီၤန့ၣ်လီၤ၊ စီဘၣ်ဘုက့ၢ်တုၤအတၢ်အဲၣ်တီၢ်နီၣ်မက့ၢ်ထံၣ်ထီၣ်အီၤတဘျီယီၤအတၢ်အဲၣ်တီၢ်နံ့ထီၣ်ဒီးအဝဲယၣ်ဒုၣ်ချၢကွံာ်အသးတဘျီ

ယီန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ကွၢ်ချၢၣ်တသးမံၣ်ဘၣ်စံးကဒီးဝဲကွီၤ. နလဲၤကျီၣ်နီၣ်မဆါပှၤဖိအိၣ်
စၢၤကီၤန့ၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်. စီၤဘၣ်ဘၣ်ကွၢ်ယီၤနီၣ်ကွၢ်ချၢၣ်အမဲၣ်တတဲတၢ်နီၣ်တမံၤ, စံး
ဘၣ်ဝဲထွံၣ်ဧသံကွၢ်တၢ်လၢယၤတဂ့ၤ. နတဘၣ်ပးဒီးယၤလၢဘၣ်. ယတမ့ၢ်န
ကွီၤစ့ၢ်ကိးဘၣ်. နတဘၣ်ကိးယၤလၢကွီၤလၢဘၣ်. မၤဖိအံၤဝံၤ ဝံထီၣ်အထၢၣ်အ
မိၣ် ဒီးလဲၤဝဲဆူပှၤဖိသ့ၣ်သ့ၣ်ခွါမုၣ်ကနီၤသၢဆံအကျါန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ကွၢ်ချၢၣ်ကွၢ်ထွံစီၤ
ဘၣ်ဘၣ်အခံဒီးအမဲၣ်ထံဖိသ့ၣ်တဖၣ်လီၤဆူမးပျုးပျုးန့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ယီၤ တၢ်စံး
ကဒီးဝဲစီၤဂီၤဧတဂၤ လဲၤဖဲးခုးတလီၢ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်ကမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးကဒီး ဝဲပှၤ
ကျီၣ်နီၣ်အကတီၢ်တတီၤန့ၣ်လီၤ. တနံၤန့ၣ်ဂီၤဧကျီၣ်နီၣ်ဒီးနၢ်ဟူဝဲပှၤဖိသ့ၣ်ဟီၣ်
သီၣ်ဝဲဘၣ်ခိၣ်ထံးတဂၤကွဲး...ကွဲးန့ၣ်လီၤ. ဂီၤဧလဲၤယုကွၢ်ဒီးထံၣ်န့ၢ်ပိၣ်မုၣ်ဖိသ့ၣ်
ဂီၤဆုလုတဂၤဟီၣ်သ့ၣ်တလဲၣ်မးအသးလၢနီၣ်ခိၣ်ထံးဘၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. စီၤဂီၤ
ဧဟံထီၣ်ဝဲဖိသ့ၣ်မုၣ်ဖိတဂၤအံၤဒီးစိၣ်ဘံမၤလၢက့ၤအံၤဒီးအ့ၣ်ဘျဲးမိၢ်မ့ၢ်
ဝဲတၢ်ပိၣ်မုၣ်ဖိတဂၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ပိၣ်မုၣ်ဖိတဂၤအံၤခိဖျိထံၣ်န့ၢ်ဝဲလၢမံလၢ
သီၣ်ကျါအယိကိးန့ၢ်ဝဲအမံလၢနီၣ်မုၤယၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤဂီၤဧဟ့ၣ်လီၤအသးဒီးအံး
ထွဲကွၢ်ထွဲဝဲနီၣ်မုၤယၢ်တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်ဒီး ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲတစဲးတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်
န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံးဝဲပိၣ်မုၣ်ဖိအံၤတုၤမ့ၢ်အမုၣ်ကနီၤတဘျီဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကိမုၣ်ကနီၤတဂၤ
လၢအဒိၣ်တၢ်လီၤအဲၣ်လီၤကွံအစုမုၢ်တစ့ၢ်ဝဲလီၤဘုၤအ, အခိၣ်နၢတစ့ၢ်ဝဲလီၤဘု
အ, အမဲၣ်တူၢ်တခွဲးဒ်ဘျီဘျီဒ်ဒ် အကစၢ်လီၤအဲၣ်လီၤကွံ. အနါဒုဖျၢၣ်ဒ်တကိ
ဖျိ, အကိၣ်ပူၤတြီၢ်မ့ၢ်တဖျၢၣ်ဧ. နံၤဝဲးကတိၤတစဲးတလၢကွဲး အခိၣ်သုစၢ်ကလံ
ဘုဒုဒုၣ်သီၣ်ခိၣ်လီၤတလံၣ်သံမးအသးန့ၣ်လီၤ. စီၤဂီၤဧကွၢ်ထံမုၣ်ကနီၤတဂၤအံၤ
ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤဒိၣ်မးအယိ, ဟံအဲၣ်တိက့ၤဝဲနီၣ်မုၤယၢ်ဒ်အမ့ၢ်အတၢ်အဲၣ်တိအသိးန့ၣ်
လီၤ. ဘၣ်တနံၤတခိၣ်န့ၣ်စီၤဂီၤဧစံးဘၣ်နီၣ်မုၤယၢ်ကသ့ၣ်ဖိဖိအံၤ, ဒုမုၣ်သးဘိ
ဧ အခဲအံၤယကတၢ်န့ၣ်ညါအံၤယတမၤအိၣ်စၢလၢန့ၣ်လၢမုၢ်ဝဲတၢ်ဖံးတၢ်
မၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢဘၣ်. ယကလဲၤကၤန့ၢ်နထံဖျိထံထုၣ်န့ၢ်ဒီးစုစုတက့ၤထု ခိၣ်တ
က့ၤစုသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးခိၣ်ကျါထုခိၣ်ကွၢ်စ့, တၢ်လၢပိၣ်မုၣ်အပိးအလီသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်
ယဆိကမိၣ်ဒီးကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢနဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ယကလဲၤယုက့ၣ်ယုကၤန့ၢ်
န့ၣ်လီၤ. နီၣ်မုၤယၢ်အၢၣ်လီၤဝဲ စီၤဂီၤဧလၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံအပူၤ ဒီးတၢ်နံၤက

မုံအပူန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်စီၤဂီၤဖါၤမလိၣ်ကဒီးအီၤအိၣ်တ့ၢ်ဒီးယမိလၢဟံၣ်ပူၤနီၤ. ဒီး
ယတၢ်လဲၤတခါကတံၣ်တံၣ်ဝဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤဒီးန့ၣ်သီ, အခိၣ်တလိၣ်, ဘျါညါသူးတ
မိန့ၣ်ယဟဲက့ၤတုၤလီၤ. အိၣ်ခိးယၤ အိၣ်လၢယၤ. အိၣ်ဒီးတဘၣ်ဒ်သ့ၣ်ဆိုးဖိ
ဘၣ်အိၣ်ဒ်အမ့ၢ်ယတၢ်အဲၣ်တီတဂၤအသိး, ဒီးယလဲၤကတၢ်ယမ့ၢ်ဟဲက့ၤတုၤ
တဘျီန့ၣ် ပကဒီးတ့ၢ်ဖျိပသးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်လၢတၢ်အာၣ်လီၤသး တီလိၣ်သး
ခံခိၣ်ယၢးအပူၤလံန့ၣ်, စီၤဂီၤဖါၤဟံးထီၣ်ဆျါကဘျးတဖၣ်ဒီးကွီၤနီၣ်ဝဲနီၣ်မုၢ်ယာ်
အစုဒ့, ခိၣ်ဒ့ အခိၣ်အမိၢ်ပျီၤတဂၤညါလၢဆျါကဘျးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခဲဂီၤ
ကၢၢ်နီၣ်မုၢ်ယာ်အတၢ်အဲၣ်တီကစးထီၣ်အတၢ်လဲၤက့ၣ်လဲၤကၤန့ၣ်လီၤ. နီၣ်မုၢ်ယာ်
ဂဲၤဆၢထၢၣ်တချုးဆီဖါအိၣ်အိၣ်ဒ်ဘၣ်အဆၢကတီၢ်မၤသံလီၤဆီမိၢ်တဘျီဒီးတ့ၢ်
ထီၣ်ဖိထီၣ်မုၢ်ဖိထံဖိဝံ ချီထီၣ်ထံကိၢ်ထံချီလၢကတဘျုးဆီမိၢ်ဒ်အဆူၣ်အဂီၢ်
န့ၣ်လီၤ. နီၣ်မုၢ်ယာ်မ့ၢ်ပိၣ်မုၣ်တဂၤလၢအခုအဆျါဒီးဖျၢၣ်တလဲၣ် မၤတၢ်တပူၤစးစး
တခါစးစးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်မုၢ်ယာ်ဖိမုၢ်ဖိထံမိၢ်ဒီးကသူသံၣ်ဘိၣ်တဖၣ်မံဝဲဂ့ၤ, ဒီးချီ
ထီၣ်ဝဲဆီဒ်တထၢမံဂ့ၤလဲၤဒီးလဲးဘဲလီၤလၢဖိဒ့ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဝံ ဘိၣ်ထီၣ်ဝဲ
မ့ၢ်ဘိၣ်တဘိၣ်ဒီးအထီၣ်ဝဲဆီဒ်တထၢ တၢ်စံးဝဲလၢမ့ၢ်ဘိၣ်အပူၤန့ၣ်ဘိၣ်ကကြာ
ယုၣ်ဝဲဒီးဆီကံၣ်ဒုၣ်ခံကျီလၢမ့ၢ်ဘိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. နီၣ်မုၢ်ယာ်ကတံၣ်ကတီၤန့ၣ်
စီၤဂီၤဖါၤအတၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖၣ်ဝံမးခဲလၢလံန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်မ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝါထီၣ်ဝဲဒုၣ်
လံ. နီၣ်မုၢ်ယာ်ခွဲးလီၤမုၢ်ဖိထံဖိဝံဒီးစံးဘၣ်စီၤဂီၤဖါၤ ကွီၤအိၣ်မ့ၢ်ဖါခိ. စီၤဂီၤဖါၤ
ကျဲမဲပျါမဲၣ်တပူၤသ့ၤသ့ၤတခါသွဲးသွဲးဝံ အိၣ်လီၤဝဲမ့ၢ်ဒီးအမိဝးတဘၣ်ထံးန့ၣ်
လီၤ. အိၣ်မ့ၢ်တခါခိတံၣ်နံၤတၢ်တခါခိ နံၤတူးနံၤတဲးမးအသး ပျဲဒီးတၢ်သ့ၣ်ဒုး
ခုတၢ်သ့ၣ်မံသးမုၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ဝါထီၣ်တစုန့ၣ်စီၤဂီၤဖါၤထီၣ်ထၢၣ်ဖိမိၢ်ဖိမ့ၢ်
ဘိၣ်ထံဖျါဒီးဆီဒ်မံတထၢဒီးစးထီၣ်လဲၤအတၢ်န့ၣ်လီၤ. စီၤဂီၤဖါၤလၢတၢ်နၢ်န့ၣ်
အမိမ့ၢ်ဂ့ၤ, အတၢ်အဲၣ်တီမ့ၢ်ဂ့ၤ လဲၤဝဲတၢ်ပျဲဒီးတၢ်သ့ၣ်မံသးမုၢ်ဒ်အဟံၣ်ပနီၣ်ဝဲ
အသိးန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ဒီးတၢ်စံးဝဲလၢ (ဂီၤဖါၤ) အမိန့ၣ်ကွၢ်ဆါမဲၣ်ဝဲနီၣ်မုၢ်ယာ်ယဲး
ယဲးလံန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်တခါလၢတမ့ၢ်ပူၤလၢအံးမူကွၢ်ကဲဘၣ်အယိကမၤဝဲ
ဖဲအသးန့ၣ်ပျဲဘၣ်ဝဲအဖိခွါဂီၤဖါၤန့ၣ်လီၤ. စီၤဂီၤဖါၤလဲၤတၢ်တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်နီၣ်
မုၢ်ယာ်အိၣ်သကိးဒီးဂီၤဖါၤအမိတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤဂီၤဖါၤအမိမဆူၣ်မၤ

နာဖျူ အီတီအီ၊ ဖအီလောဖည်ဆါကမုဉ်. ဘျဉ်အီလောထံချီနးနးကျဲကျဲန့ဉ်
လီ. ဘဉ်ဆဉ်နီမုယာ်တဟ်လါအမ့ဉ်တနီတမံဘဉ်. အဂ့ဉ်အံမ့ဉ်လါအာဉ်
လီဘဉ်ဝဲအဖိခွါအယိန့ဉ်လီ. မုယာ်အိဉ်ကီတါအံဒ်တါစံးဝဲအသိး, ခိယီ
ကတုဆုလွံနံဉ်ဆုယဲနံဉ်တခိန့ဉ်လီ. ဝဲန့ဉ်ဂီဇိမိဖျီကွံဉ်နီမုယာ်ဆုစီဘဉ်
ဘုန့ဉ်လီ. လါတါပျံတါဖုးဘဉ်ဂီဇိမိအယိတုလိာ်ဝဲဒဉ်တါဖျီအဝဲန့ဉ်လီ.

နီမုယာ်အိဉ်ယုာ်ဆိးယုာ်ဒီးစီဘဉ်ဘုတယံာ်တထီ တအါနံဉ်အါလါ
ဘဉ်ဒီး အိဉ်ထီဉ်ဝဲအဖိမုဉ်ဖိခွါသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီ. တါစံးဝဲလါ တါတနံဉ်လါ
ဂီဇိကဟဲက့အနံဉ်န့ဉ် နီမုယာ်ဒီးစီဘဉ်ဘုလဲဖဲဒုးတလီဘဉ်ဝဲဂီဇိဟဲ
က့ဘဉ်ကျဲန့ဉ်လီ. ဒ်ဂီဇိသ့ဉ်နံဖးသီအသိးနံနံဉ်နံလါအခိဉ်တလီနံသီဘျါ
ကဒီးသဘျဉ်တယါအဆါကတီန့ဉ် ဂီဇိဟဲက့ဝဲဒဉ်လံန့ဉ်လီ. ဂီဇိဟဲက့
တုနီမုယာ်အခုးကျါအဆါကတီန့ဉ် ထံဉ်ဘဉ်ဝဲပုမုဉ်တဂကွံဝဲလီကနီ
မုယာ်န့ဉ်လီ. ဂီဇိတက့လါဘဉ်ကွံတရံးတါတဝီဘဉ်တဝီတဆီဘဉ်တဆီ
ပုကွံတန့ဉ်ရံဉ်ဘဉ်တန့ဉ်ရံဉ်န့ဉ်လီ. တါသးမံတအိဉ်လါဒီးဂီဇိဘဉ်. ကွံ
ထီဉ်ဆုခုးခိဉ်တခိခိကွံထီဉ်တဆုခုးဒဲပုတခိခိန့ဉ်လီ. ဝဲအကွံထီဉ်တဆု
ခုးခိဉ်အခါထံဉ်ဘဉ်ဝဲလါတါကပြုမအသးတခါန့ဉ်လီ. တါကပြုအဝဲန့ဉ်
တါစံးဝဲလါစီဘဉ်ဘုယဉ်အသးအဆုဖါဂီဆဲးကပြုဘဉ်စီဂီဇိအမဲာ်န့ဉ်
လီ. အခါဝဲန့ဉ်မ့ဝဲဒဉ်ဝဲပုဆုဉ်ဂီဂီန့ဉ်လီ. စီဂီဇိကွံထီဉ်တဆုဒဲပုတါ
ပိာ်မုဉ်တဂလါအဖိဉ်ယာ်အဖိန့ဉ် လါကံဒဉ်နီမုယာ်ဒဉ်တါလီ. ဝဲန့ဉ်တဘျီ
ယီ ဂီဇိသံကွံနီမုယာ် မ့နမ့နီမုယာ်ခါ. နီမုယာ်စံးဆါအီမ့ဉ်လီ ယ
မ့နီမုယာ်လီ. ဂီဇိသံကွံမုယာ် ဘဉ်မနုနအိဉ်ဒီးဟံဉ်ဒီးယီ, ဖိမုဉ်ဖိခွါ
ဒ်အံလဲဉ်. တါလါယမလိာ်နုလါယကလဲကနုနု နတုာ်နပျဲသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်
ယမနုနုနုဒ်ယကွံနီဉ်ယာ်နစုဒုမ့ဂု, နခိဉ်ဒုမ့ဂုန့ဉ်ဝဲလါလီ. ဘဉ်မနုနု
တအိဉ်တီဒီးယါလဲဉ်. မုယာ်စံးဆါအီ, ဝဲနဟးလီအဆါကတီန့ဉ်ဖိဉ်သ့ဉ်
အါမးဟဲထီဉ်ဆုယါတနံအဝီတဖဉ်အဝီကိးနံဒဲးန့ဉ်လီ. တါအံလါအနံဉ်အ
နံဉ်အယိနမိကွံယါတမုဉ်မဆုးမဆါယါအကလုာ်ကလုာ်အယိ လါခံကတါ
ဟဲထီဉ်ဆုယါလါစီဘဉ်ဘုတဂ ဒီးနမိတုလိာ်အီလီ. မ့မ့ယဲဒုယတတုလိာ်
ဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်နမိတခိမဆုဉ်မနုယါလါကျဲအဘိဘိ, တကးဘဉ် မဆုးမ

ဆါယာတုဒေဝ်လဲၣ်ယတုာ်တန့ၢ်တသ့လၢအယိံ ယပိာ်ထွဲနမိအခံန့ၣ်လီၤ. စီၤ
ဂီၤဖိဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီးအသးဟဲထီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ် တုၤဒေဝ်လဲာ်အတၢ်ကတိၤ
ထီၣ်ဖျးဝဲဒေဝ်တၢ်တဂ့ၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒေဝ်ယမိၢ်လီၤ. ယကက့ၤကျိံသံကွံာ်ယမိၢ်လီၤ. တ
ဘျီယိခါလီၤအခိၣ်လၢနီၢ်မုၢ်ယာ်အဒဲပူၤ ဒီးက့ၤက့ၤဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤအက့ၤ
တုၤဟံၣ်တဘျီယိကိးထီၣ်အမိၢ်, မိၢ်ဖါခိဖျိနမၤကမၣ်ယတၢ်ရဲၣ်တၢ်က့ၤအယိံ ခဲ
အံၤယကကျိံသံန့ၣ်လီၤ. ဂီၤဖိထုးထီၣ်နးလၢအတြီးပူၤသ့း ဒီးယုာ်ထီဆူဖၣ်ကပူၤ
အမဲာ်ခိၣ်ထးဒီးအမိမံၣ်န့ၣ်ဆူဖၣ်ကပူၤ ဘျီယိကဒီးဆူဘးတကပၤ ဒီးအဖိယုာ်
ကဒါယိကဒီးဆူဘးတကပၤယာ်ပယာ်ပၤ ဘျီဝဲတချးထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢ
အတၢ်စံာ်ကျဲကျိလၢဖၣ်ကပူၤဆူအံၤဆူဘးအယိံ အမိသၣ်ယုတကီၤမံာ်တဖျၢၣ်
အချံလၢတကံၤလၢာ် ဒီးအမိတုာ်ဘၣ်ဝဲတဘျီယိတကီၤမံာ်တဖျၢၣ်လီၤတဲာ်ဆူဖၣ်
ကပူၤတဘျီဒီး အမိတဲာ်အိဖိခါစၢ. ကျိံသံမိတဂ့ၤ. ဝံသးစူကျိမိမိတဂ့ၤ, မိမိ
ကယုန့ၢ်က့ၤနမၤအညၣ်ဘီထဲသိးဒီးတကီၤမံာ်တဖျၢၣ်အံၤဖဲန့ၣ်တဘျီယိစီၤဂီၤ
ဖိန့ၣ်ထီၣ်ကဆုၣ်လီၤအသးတစဲး ခိဖျိအမိၢ်အတၢ်ယုကညးအိအယိန့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်တဘျီ ဂီၤဖိန့ၣ်အမိဖျိက့ၤအိဒီးနီၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချီတဂၤန့ၣ်လီၤ. နီၢ်မ့ၢ်
ထံၣ်ချီ မ့ၢ်ပိာ်မုၢ်တဂၤလၢအဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်ပူၤလၢအလၢာ်အာထဲ
န့ၣ်ညါဘၣ်. တုၤမ့ၢ်စီၤဂီၤဖိဆိဟံၣ်ဆီယိဝံတဘျီ ဟံထီၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအ
လဲၤကၤန့ၢ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ကျိၤထီၣ်ဝဲဆူနီၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချီအစုလိမ့ၢ်ဂ့ၤ, အခိၣ်လိမ့ၢ်
ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ခိဖျိတမ့ၢ်တၢ်မၤနီၣ်မၤယါလၢအိအယိ မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးဒိၣ်လၢကံာ်ဆိးလၢ
နီၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချီအဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်အံၤခိဖျိနီၢ်မုၢ်ယာ်မ့ၢ်ပိာ်မုၢ်တဂၤလၢအဒိၣ်ထီစီၤစၢအယိ
တၢ်ပိးတၢ်လီၤတၢ်က့ၤနီၣ်အိဆျါကဘျးန့ၣ် ဒိၣ်ဝဲဒေဝ်ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. တဘၣ်ယုာ်
အသးဒီးနီၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချီဘၣ်. စီၤဂီၤဖိအဲၣ်ဘၣ် နီၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချီသနက့ၤအသးဘၣ်ဖျိၣ်
ဒံးဒေဝ်တၢ်နးနးကလဲာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒံအံၤတယံာ်တမိၢ်ဘၣ် ဒီးတၢ်သံ
အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအသဝီအပူၤတခါန့ၣ်လီၤ. (ဂီၤဖိ) လဲၤထီၣ်မၤထါတဆာဘၣ်တ
ဆာတုၤယိလၢထါဒီးထီၣ်တဘျီန့ၣ် အဝဲဒီးထီၣ်တၢ်ဒီးကိးထီၣ်ဝဲအတၢ်အဲၣ်တီ
လီၢ်လံၤနီၢ်မုၢ်ယာ်ဆူဆူကလဲာ် လၢကဘၣ်ဟဲထီၣ်အိၣ်အိၣ်သပျၢ်ကတၢ်တ
ဟဲအိၣ်တသ့ဘၣ်. ကဘၣ်ဟဲဒီးကဘၣ်ဟဲလီၤ. နီၢ်မုၢ်ယာ်စံးဘၣ်အိၣ်ယမၤဒီး
မၤလံၤလီၤ ယလဲၤထီၣ်မၤထါတသ့ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဂီၤဖိတဆိဘၣ်. ဂီၤဖိမၤလီၤ

ပျံ့ပျံ့ကုသပျံ့လျာကဘက်လဲကိးန့ၢ်အီၤအန့ၢ်. မ့တဟဲဘၣ်န့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်
 ဒၣ်ဝဲကလဲကိးလၢအကစၢ်န့ၣ်လီၤ. ပျံ့ဟံၣ်ဒီပီကမၤမၣ် ဘၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဂီၤ
 တၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်ပျံ့ပျံ့ကုသပျံ့လဲၤဒီးကိးထီၣ်ဝဲနီၢ်မုၢ်ယၢ်စၢ. နကဘၣ်
 လဲထီၣ်လီၤ. နတလဲထီၣ်ဘၣ်ဒုပတူၢ်တသ့လၢဘၣ်. ဝဲန့ၣ်အခါနီၢ်မုၢ်ယၢ်စံး
 ဝဲ စီၤဘၣ်ဘ့ၣ်စၢ စိၣ်ထီၣ်နဖိတဘီ. ယကဘၣ်လဲထီၣ်အိၣ်ပျံ့ဒီးထီၣ်တၢ်တက
 န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဘ့တယုၣ်ယုၣ်သးဘၣ်. ဟံထီၣ်အဖိဒီးစိၣ်ဘံထီၣ်ဝဲဒီးယဲၤ
 ယီထီၣ်အဖိန့ၣ်လီၤ. တဘျီယီၤနီၢ်မုၢ်ယၢ်လဲထီၣ်ဆူတၢ်သံအဘျီၣ်အပူၤဒီးမၤ
 သကိးထါဒီးဂီၤစီၤန့ၣ်လီၤ.

စီၤဘၣ်ဘ့ၣ်ဒီးနီၢ်မကွၢ်တၢ်ဒိယၢ်အထါ

- မ့တမ့ၢ်ဘျီကၢ်ညၣ်ဒိ
ဘၣ်ဘ့မကွၢ်စိၣ်အဖိ.
- မ့တမ့ၢ်ဘျီကၢ်ညၣ်ဒိး
ဘၣ်ဘ့မကွၢ်စိၣ်အလံၤ.
- ဘျီကၢ်နါပျံ့ခဲၣ်တၢ်သ့.
ခဲၣ်ဖးမကွၢ်ဒီးဘၣ်ဘ့.
- ဘျီကၢ်နါပျံ့ခဲၣ်တၢ်အါ.
ခဲၣ်ဖးဘၣ်ဘ့ဒီးမကွၢ်.
- မကွၢ်ဘၣ်ဘ့ဟံအဲၣ်တီ.
ဘျီကၢ်နါလဲခဲၣ်စၢ်အီၤ.
- ဘၣ်ဘ့မကွၢ်အတခါ.
ဘျီကၢ်နါလဲခဲၣ်လီၤဖး.

- ဘၣ်ဘ့ယုၤကွၢ်ချၢၣ်တယုၤ
ကွၢ်ချၢၣ်ဟီၣ်ဒြီလၢပျံ့ပူၤ.
- ဘၣ်ဘ့ဟးကွၢ်ချၢၣ်တဟး
ကွၢ်ချၢၣ်ဟီၣ်ဒြီလၢပျံ့ကျါ.

စီၤဂီၤဒီးနီၢ်မုၢ်ယၢ်အထါ

- တၢ်ဟီၣ်ဝဲလၢနီၣ်ခိၣ်ထံး
မုၢ်ယၢ်ဂီၤစီၤအိၣ်ထံၣ်နံ.
- တၢ်ဟီၣ်ဝဲလၢနီၣ်အကျါ
မုၢ်ယၢ်ဂီၤစီၤထံၣ်လၢညါ.
- ဘျးထီၣ်ကျၢ်လၢပီၣ်နါစ့
ဂီၤစီၤမိၢ်မုၢ်ယၢ်အမ့ၢ်.
- ဘျးထီၣ်ကျၢ်လၢကျုၤမဲၢ်ခံ
မုၢ်ယၢ်ဂီၤစီၤအိၣ်ထံၣ်နံ.

- မှတမ့ဂီၤခိတက
မုယာ်န့ၣ်သံကွံၣ်လၢ်ထး
- မှတမ့ဂီၤခိထံၣ်နံ
မုယာ်န့ၣ်သံကွံၣ်ယံၣ်လံ

- မိၢ်သူတ်ဖိကံၢ်လၢ်ဘဲ
ဂီၤခိမိၢ်စံးဂီၤခိလဲၤ.
- ဂီၤခိယဝၢအိၣ်လံခဲ
ဂီၤခိဧလဲၤကွံၣ်ဒုၣ်နဲ.

နီၢ်မုယာ်လဲၤထီၣ်ဖီၣ်ဆၢက့ၤအီၤ

- ဂီၤခိယသးအိၣ်လၢ်နၢ
နမိၢ်ဖၤယၤလၢဖၣ်ဆါ
- အိၣ်လၢ်ဂီၤခိအိၣ်လၢ်တီ
နမိၢ်လူယၤလၢထံၣ်ချီ.
- နမိၢ်ဖၤယၤလၢဖၣ်ဆါ
ဝါဟုဝါတုၤတမုၢ်ကး
- နမိၢ်ဆိယၤလၢမ့ၣ်အူ
ယဘ့ၣ်တဘျုးကုတဘျုး
- ယအိၣ်လၢ်နၢအိၣ်လၢ်လံ
နမိၢ်ဖျၢယၤလၢတဘံ.
- မိၢ်သူတ်ဖိကံၢ်လၢ်နွံး
ဂီၤခိမိၢ်စံၣ်ဂီၤခိသံ

- ဂီၤခိယဝၢအိၣ်လံခိ
ယုက့ၤန့ၣ်လၢအသီ.

ဂီၤခိစံးဆၢက့ၤ

- ကဆိမဲလီၤစုၣ်လၢထံ
မ့ၢ်ဒုၣ်ကလၢအုၣ်ဖဲအံၤ
- ကဆိမဲလီၤစုၣ်ထံကျါ
မ့ၢ်ဒုၣ်ကလၢအုၣ်ဒီးနၢ
- မုယာ်ဂီၤခိထံၣ်န့ၣ်နၢ
သံယုၣ်ဒီးနၢအိၣ်ဒီးနၢ
- မုယာ်ကလၢအုၣ်ဒီးအီၤ
ယသံဒီးအီၤအိၣ်ဒီးအီၤ.

တၢ်စံးဝဲဒုၣ်လၢ နီၢ်မုယာ်ဒီးစီၤဂီၤခိမၤလဲၤလိာ်ထီၣ်ခံၣ်တခိခိလၢတပျါ
လိာ်လၢအသးဘၣ်အယိ နအဝဲမၤဝဲလၢထီၣ်ကဘၣ်သံယုၣ်အိၣ်ယုၣ်အယိ အ
ဝဲခံၣ်လၢကွဲထီၣ်လိာ်အသးဒီးလဲၤစံၣ်လီၤသံကွံၣ်အသးလၢလုလီၤန့ၣ်လီၤ. လု
လၢအဝဲစံၣ်လီၤသံကွံၣ်အသးန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ကိးက့ၤအီၤလၢဂီၤခိလုန့ၣ်လီၤ. ဒီးလု
အံၤအိၣ်ဝဲဒုၣ်ဖဲစီၤမုၢ်ပျီကရူၢ်ပူၤရွဲၣ်မူအသဝီ, လူသီ, မုၢ်တြီၢ်, အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီး
ကစၢ်ဖးဒိၣ်လၢဂီၤခိလုအိၣ်သတြဲဒီးအီၤခဲအံၤန့ၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ ကစၢ်ဒါက့ၣ်

န့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီစီၤဘၣ်ဘုအိၣ်တၢ်က့ၤလၢခဲယုၣ်ဒီးအဖိဆဲးဆဲးဖိတဂၤ ဒီး
ဘၣ်ကွၢ်ဖိၣ်ယဲက့ၤဝဲလၢနီၣ်စီၣ်ဘၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စံးကဒီးဝဲစီၤဘၣ်ဘုန့ၣ်
အိၣ်တၢ်က့ၤလၢနီၣ်မုၢ်ယၢ်အလီၢ်ခဲတယံၣ်တမီၢ်ဘၣ်ဒီးက့ၤကွၢ်လိာ်ကဒါက့ၤက
ဒီးအမဲၣ်ဒီးနီၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချီကဒီးလၢအမ့ၢ်စီၤဂီၤဖိအတၢ်အဲၣ်တီတဘျီဒီးစီၤဂီၤဖိအမါ
တဘျီန့ၣ်လီၤ. စီၤဘၣ်ဘုမ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢအလဲၤကန့ၤက့ၤကပၤဒီးဟးဟံၣ်ဒုၣ်ထဲပုၤ
တၢ်အဲၣ်တီတကးဘၣ်လၢခဲက့ၤ, က့ၤဟံးကဒီးပုၤမါအယိပုၤပိာ်ခွါအဝဲန့ၣ်ပုၤဟ်
အီၤဒ်အမ့ၢ်ပုၤလၢအတဂ့ၤတဂၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤလၢစီၤလၢပုၤပုၤသ့ၣ်က့ၤသး
ပုၤဒုၣ်လိာ်ထုလိာ်ဝဲဒိၣ်ဒိၣ်ယိာ်ယိာ်န့ၣ်လီၤ. လၢခဲက့ၤနီၣ်မုၢ်ယၢ်ဒီးစီၤဂီၤဖိခဲက
စံၣ်လီၤသံကွၢ်အသးလၢလုလီၤ ဒီးအစီၤကတၢ်ကွၢ်ဝဲန့ၣ်. မ့ၢ်ဘၣ်ဘုတဂၤ
အိၣ်ဒီးချံးဒီးစၢအယိ တုၤအမ့ၢ်တုၤပုၤတီၤဒီးသံကွၢ်ဝဲဒီးလၢအသ့ၣ်ခိၣ်ပုၤထံၣ်
ဘၣ်လၢအကဲထီၣ်က့ၤထီၣ်တဘျီလၢမုၢ်မဆါတနံၤညါအံၤပုၤကိးအီၤလၢထီၣ်
ဘၣ်ဘုန့ၣ်ပုၤတအိၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်ဒုၣ်သဝီအဂ့ၤအဂၤတၢ်လီၢ်အဂ့ၤအဂၤဒုပတဲတသ့
ဘၣ်. မ့ၢ်စီၤလုၤသီခိၣ်ဖိ, ထီၣ်ဒ်အံၤတကလုာ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲလၢအပူၤကွၢ် မ့ၢ်ပုၤ
ကညီတကးဘၣ် မ့ၢ်ပုၤလၢအသကဲာ်ပဝးအတဂၤအယိ ဒုၣ်ဝဲဒီးသိၣ်ဖိသိၣ်လံၤ
လၢဘၣ်ဘုန့ၣ်ပုၤတအိၣ်ဘၣ်. ဒီးပုၤဖိသၣ်စ့ၢ်ကိးတအိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒ်ပုၤသးပုၤမ
လိာ်အီၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

.....

ဝီရိယတဖဉ်

- ကုတော်တံင် - ပုသံတက တော်ဟ်ဖျိန်ကွအတော်ပီးတော်လီလကတဒအပူ
- ကျိန်ဒုစု - သုဉ်တော်ဘျဲးတော်အဘိလအဘဉ်တော်ကျိစုအီ
- ကျဲတိဆိ - တော်လီလတော်လဲအီတုအဆိကတော်အလီ
- ကျိန်နိဉ်မဲဉ်ခိဉ် - တော်ကျိလီခးပူအဆိကတော်တဘျိ
- ကျီဒီ - တော်ထါတော်ဒီးဟ်ယုဉ်အပီးအလီတခါ
- ခုဉ်အီကော်အီ - ထိဉ်ကွဉ်ဒူးကွဉ်
- ယိးတုဉ်ဖျိ - ဟံဉ်ခိဉ်ဒူးဖျိ, ယဉ်သံ, ဟးဂီဆာထာဉ်ဘိဉ်ရဲဉ်တော်ရဲဉ်လီ
သးလအဂုဉ်, တဂုဉ်ဘဉ်တဂုဉ်
- ဆဲးဆဲး - ချ ချ
- ဆံဉ်ဂုဒီဘျဲ - တော်အိဉ်အီသု, ဝံဉ်, ဘဲ
- ဆာဉ်ဒုစု - သုဉ်ဖျဉ်ဖးဒိဉ်လအဘဉ်တော်ဒူးကထီဉ်အီလတော်ဆုအိဉ်ဘု,
ကံဉ်အိဉ်ဘုတခါဒီးဘဉ်တော်ကျိဒုစုအီဖဲ အဖးဖိတကလုဉ်
- ဆိဉ်ထီဉ် - ထာနုဉ်လီ, တုဉ်နုဉ်လီ
- ဆိဉ်လီဆိဉ်ကျဲ - ကတီထီဉ်သးလတော်လဲဂီ
- ညဉ်ဖာ - ညဉ်တကလုဉ်
- တသုးတသုး - တပတီဘဉ်တပတီ, တဆိဘဉ်တဆိ
- တချိး - တကရုဉ်ဘဉ်တကရုဉ်
- တလုဉ် - ချ ချ, စံဉ်ချ ချ
- တဖျဉ်သး - ဟ်မးထီဉ်သး, ဟ်ဆုဉ်ထီဉ်သး, ဟံးယဉ်ဖိဉ်ယဉ်တော်
- တော်ခုဉ်တော်ကော်လီ - ဒူးတော်လဘဉ်, ဒူးတော်ဂု
- တော်ဆါကံဉ် - တော်ဆါလအဘဉ်ပုဒီးပုလီကံဉ်ယု, တော်လအစဲဘူးဒီးပု
အလီကံဉ်ယုကဘျဲဒဲ, အါအါဂီဂီ
- ထးကံဉ်ယု - ညဉ်တကလုဉ်
- ထိးမိလိ - တော်အိဉ်ယဲတော်ပီးတော်လီတခါ
- ဒိဉ်ထီကျီကျဲဉ် - ဒိဉ်ဒိဉ်ထီထီ

- နီတူင်ကိတ် - အအအသီသီ, ရှ်ရှ်စါစါ တုဒေင်လဲင်ပှထံင်အနီကစါတ
သ့, အိင်တူင်အိင်ကလီတတ်
- ပဖိင်ပဖါ - ဖျတတ်, တိတ်, မဖဲသးအိင်ဖဲသး
- ပုလီ - ပင်ထိင်တတ်ဂွါတခါခါလအိပုင်ဖိခိင်
- ပုဝံပုဝံစှါ - တတ်လဲအောထိင်က့ပုသံတကအကလအလုပု
- ဘုပျိ - ဘုဟဲသင်ထိင်
- ဘူးလါ - နှင်ဖိတကလုင်
- မအိင် - တဲဆါတတ်, တဲဆါတဲနး
- မုဖိဝဲဖိ - တတ်လုင်အိင်သးသမူအလီအကျဲ
- မဲင်ထံင်နါဟိ - ဝံ, တတ်သူတတ်ပျိ, ထံင်စိတ်လညါ
- ယိခွင် - ယိတကိး (ခါပး)
- ယီအီ (ယီဖး) - နးလီဖးတတ်, မလီဖးတတ်
- ရိ - ပျိင်, ကစါ, တကထာဘင်တကထာ
- လပလုင် - ညင်တကလုင်
- လိပု - ပုသံအါဂတတ်လဲပင်ပျိင်က့အတတ်ပီးတတ်လီအလီတခါ
- လုသူလုဂီ - တတ်လီပျိဖးလဲင်ဖးထီ
- လီတိကျိ - တတ်လီဆင်, တတ်လီတြိပု
- ဝးတဘင်ထံး - ဝးတရံးတတ်အိင်မုလီ, စီနီခိင်
- ဝီထီ - က့ထီကဒါဆုထံခံ, ရံးထီကဒါက့
- သိင်ကွိင် - သိင်တြါ, တြါလပုထာနင်သုင်မု
- ဟိင်ကတါ - ပိင်လဲင်ကါနံ
- ဟိင်ဘင်လါယါ - နးလီမဲင်ထံမဲင်နိ
- အံးမုကွါကဲ - လုင်ဒိင်ထိင်, လုမုက့အီ
- အဲခိင် - သဘျင်အါ, သဲးသင်အါ
- အုင်ဂုဖိပိင် - ဒိင်တတ်ဂုတုဒေင်လဲင်အအုင်အဆံင်ဒေင်လဲင်
- အီကါခံ - အီတကလုင်လါအမဲါအထိင်နီတဘျိ

ထံတက့ုပြ်ပဟဟမု်ကျာ
 ကီၢ်ကနာပဟဟမု်ကျာ
 ဈာၣ်ထံဈာညာထုးဆါ
 ဈာညာထံဈာၣ်ထုးဆါ
 သ့ၣ်ဒုခိၣ်နယီၢ်မု်ကျာ
 တၢ်သံက့ၢ်သံတမု်လၢ

ထံလၢနယၤလၢနယၤ
 ကီၢ်လၢနယၤလၢနယၤ
 သ့ၣ်ဈာၣ်ဖီလဲၤဝါဝါ
 ဝၣ်ဈာၣ်ဖီလဲၤဝါဝါ
 ဖးလၢခံဖးလၢညါဖး
 ယသးမိၣ်လူၤဒုၣ်တၢ်နၤ

ထံလၢမူသုလၢမူသု
 ကီၢ်လၢမူသုလၢမူသု
 ဘဲသုသၣ်လီၤယုၢ်စိၣ်ပူၤ
 ဘဲဂီၤသၣ်လီၤယုၢ်စိၣ်ပူၤ
 မုၢ်ဃါတၢ်စဲၤလီၤလၢမူ
 မုၢ်ဖီဝၢ်က့ၢ်က့ၢ်ဝၢ်ဘူး

